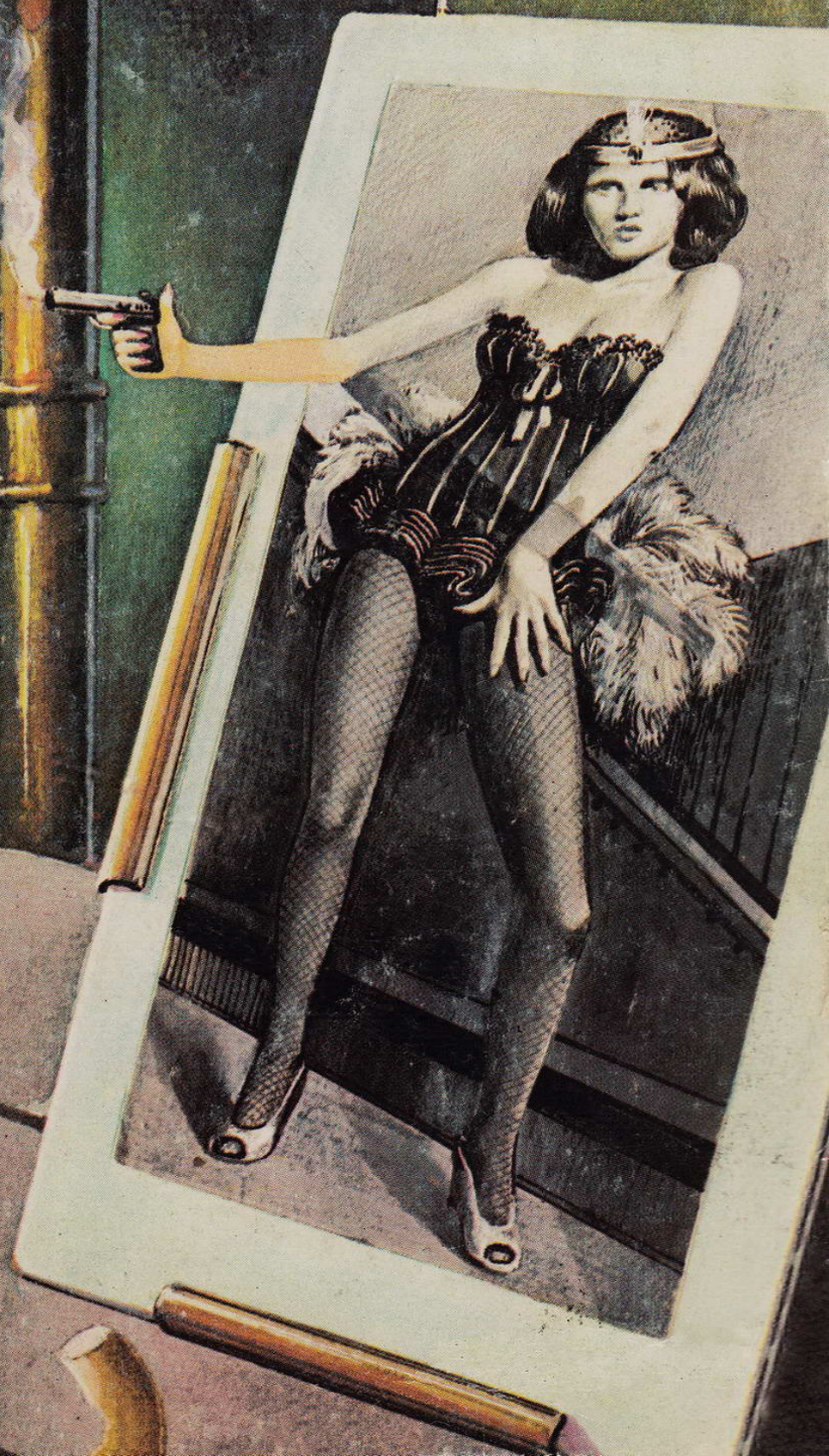

РЕЙМЪНД ЧАНДЛЪР

СБОГОМ, МОЯ
КРАСАВИЦЕ

ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ОТЕКА • ГАЛАКТИКА •

РЕЙМЪНД ЧАНДЛЪР СБОГОМ, МОЯ КРАСАВИЦЕ

Превод: Георги Даскалов

chitanka.info

Американският писател Реймънд Чандлър е един от най-изтъкнатите класици на световната криминална литература. В неголямото му по обем творчество негов основен герой е Филип Марлоу — частен детектив. Макар да му е дал много от качества на „супермените“, авторът е създал един романтичен герой, чужд на нравите на буржоазното общество от 40-те години. Безкористен и честен, Филип Марлоу воюва против корупцията на федералната полиция — съюзник не само на финансовите и промишлени магнати, но и на политическите лидери.

СВЕТОСЛАВ КОЛЕВ

РЕЙМЪНД ЧАНДЛЪР, ФИЛИП МАРЛОУ И РОМАНЪТ „СБОГОМ, МОЯ КРАСАВИЦЕ“

Родина на модерния криминален жанр са Съединените американски щати, негов баща е Едгар Алън По, а рождената му дата е 1841 г., когато в априлската книжка на списанието „Греъм’с Магазин“ се появил разказът „Убийствата на улица Морг“. Едгар По пръв насочил вниманието си не към престъплението като самоцел, а към разкриването на извършителя. Близко един век по-късно пак в Съединените щати се ражда „твърдата школа“ в криминалния жанр, която го възобновява и връща към действителността, след като е стигнал до задънената улица на изкуствените загадки. Живот му вдъхват двама талантиливи писатели: Дашиел Хамит и Реймънд Чандлър.

Реймънд Чандлър е роден на 23 юли 1888 г. в Чикаго. Родителите на майка му произхождали от Уотърфорд в Ирландия, имали десет деца и били квакери. Привържениците на тази протестантска секта били фанатици и се женили помежду си, затова майката се омъжила за един квакер от щата Пенсилвания. Ала напук на верското единомислие съпрузите не се разбирали, та през 1896 г. се развели. Майката заминала със сина си за Англия, където го настанила в колежа Дълич. През 1905 г. Реймънд завършил неговия класически отдел и заминал за Франция и Германия, за да разшири образованието си. Когато се прибрал в Англия, работил около половин година в Адмиралтейството, известно време учителствувал, на края опитал силите си като журналист. В една автобиографична бележка Чандлър пояснява:

„Исках да стана адвокат, но нямах достатъчно пари. Затова се насочих към онзи неопределен вид периферна журналистика, която се нарича «свободна». В училище не

блестях с литературно дарование. Първото си стихотворение съчиних на 19 години една неделя в банята и го отпечатах в «Чамбър'с Джърнъл».

Четири години, от 1908 до 1912 г., Чандлър сътрудничи редовно на „Уестминстър Газет“ и „Академи“. Материалите от този период издаде през 1973 г. Матю Дж. Бруколи под заглавието „Ранната проза и поезия на Реймънд Чандлър“.

Понеже в Англия не му провървяло, момъкът заминал за Съединените щати, но в родината се чувствувал като чужденец с английското си произношение и английските си маниери. Първоначално работил в една фирма в Сент Луис, след това се прехвърлил на тихоокеанското крайбрежие, завършил шестседмичен вечерен курс по счетоводство и бил назначен като счетоводител в една английска банка в Сан Франциско.

Когато избухнала Първата световна война, той, силно привързан към Англия, заминал за Канада и постъпил като доброволец в полка „Гордън Хайландърс“. Пратен на фронта във Франция, Чандлър се проявил с храбростта си и бил удостоен с два медала. По-късно бил изтеглен в Кралските въздушни сили и бил обучен за пилот, но междуременно войната свършила.

През 1919 г. се прибрал в Съединените щати и в продължение на 13 години водил напрегнатия живот на американски бизнесмен, като успял да стане член на управителния съвет на пет петролни компании. Голямата стопанска криза обаче разтърсила и петролната промишленост. През 1932 г. Чандлър се озовал на улицата с почти празни джebene. За да се прехранва, посегнал наново към перото, което не бил пипвал от 1912 г. Сега не обърнал поглед към поезията, а към криминалния жанр. По-късно ще заяви шеговито: „Нямах талант за белетристиката, трябваше да уча занаята така, както се изучава всичко друго. Затова ми се стори, че ще бъде по-лесно да почна със списанията с дебела евтина хартия, които се бяха посветили на този жанр.“

Първият му криминален разказ „Изнудвачите не стрелят“ бил поместен в списанието „Блек Маск“ (Черната маска) през 1933 г., когато Чандлър бил навършил 45 години. Той написал още 22 разказа,

които не му донесли особена известност. Чак през 1939 г., когато 51-годишният писател издал първия си криминален роман „Големият сън“, славата го споходила.

Чандлър не бил плодовит автор. За двадесет години създал още само шест романа, а именно: „Сбогом, моя красавице“ (1940), „Високият прозорец“ (1942), преведен на български през 1976 г., „Жената в езерото“ (1943), „Сестричката“ (1949), „Дългата раздяла“ (1953), отличен през 1954 г. с наградата „Едгар По“ на Дружеството на американските криминални писатели, и „Насрещна игра“ (1958). Започнал осмия си роман „Загадката на Пудъл Спрингс“, ала смъртта го преварила. На 26 март 1959 г. Чандлър починал в една болница в Ла Хоя, предградие на Сан Диего, където се преселил през 1946 г., защото намирал Лос Анжелос за прекалено шумен. Когато умрял, бил вече знаменит. Романите му се издавали в милионни тиражи и били преведени в 18 страни.

Освен изброените 7 романа Чандлър написал теоретичното есе „Простото изкуство на убийството“, което било отпечатано в декемврийската книжка на списанието „Атлантик Монтли“ и станало класическо за теорията на жанра. Преиздал и част от разказите си в сборниците „Петима убийци“ (1944), съдържащ 5 разказа, „Червен вятър“ (1946), съдържащ 4 разказа, „Простото изкуство на убийството“ (1950), съдържащ едноименното есе и 12 разказа. Чандлър нарочно изоставил 8 от най-хубавите си разкази, защото — както сам се изразявал — ги „канибализирал“, тоест ги преработил в романи. Те бяха издадени през 1964 г. от Филип Дъръм под заглавието „Убиецът в дъжда“. През 1962 г. американските литераторки Дороти Гардинър и Катрин Сорли Уокър публикуваха сборника „Говори Реймънд Чандлър“ с избрани писма, афоризми, откъси от недовършени белетристични произведения.

Въпреки сравнително скромния обем на творчеството си, Чандлър е едно от най-ярките имена в световната криминална литература, а неговият основен герой Филип Марлоу е един от най-съвършените образи в криминалния жанр.

Писателят създава своя герой бавно. Той се появява още в първия му разказ „Изнудваните не стрелят“ и постепенно се избистря. Той се нарича последователно Далмъс, Кармади, Малори, Молвърн или разказва в първо лице, без да съобщава името си. За пръв път получава

името Филип Марлоу в романа „Големият сън“, сега вече се е приближил напълно до „идеалния частен детектив“, както го е характеризирал Чандлър в знаменитото си есе „Простото изкуство на убийството“:

„Той е героят, той е всичко. Той трябва да бъде пълноценен човек и обикновен човек, и все пак необикновен човек... Той трябва да бъде най-добрият човек на този свят и достатъчно добър за кой да е друг свят. Той е относително беден, иначе изобщо не би бил детектив. Той не приема нечестни пари от никого, ала и никога не отминава една обида, без да се разплати достойно. Той е самотен и гордостта му се изразява в желанието да му се доверите, иначе ще съжалявате, че изобщо сте го срещнали.“

Външно Филип Марлоу е на около 40 години, висок е шест фута, съответно 183 сантиметра, има сиви очи, тънък нос, „каменна челюст“.

Той живее в скромна ергенска квартира самотно, но не аскетично. Харесва се на жените и не се отказва от любовни приключения. В сравнение със своите колеги, герои от романите на други автори, пие далече по-малко и ги превъзхожда с една типично Чандлърова отлика: не само е образован, понеже е посещавал колеж, но е и начетен. Познава Шекспир и Данте, английските поети Робърт Браунинг и Т. С. Елиът, чуждоезичните Флобер, Кафка, Киркегор, цитира ги, говори испански, с наслада слуша, най-вече по радиото, симфонична музика, включително и произведенията на Хачатурян, възхищава се от класическото изкуство и се отнася отрицателно към атоналната музика и абстрактната живопис. За да се отморява, сам играе шах с голяма находчивост в ходовете. Превъзходен боксьор и стрелец, рядко прибегва до мускулите си и още по-рядко до оръжието си. Разчита преди всичко на интуицията и прозорливостта си, които му позволяват да отгатва истинските престъпници. Често влиза в стълкновение с полицията, част от която е продажна и подпомага гангстерите или изпълнява сляпо заповедите на богатите бизнесмени. Филип Марлоу е често преследван, бит, хвърлян в затвора, дори

упойван с наркотици, за да бъде отстранен от пътя на продажните полицаи.

Кантората на детектива е жалко обзаведена, сам той се счита за беден и не ламти за богатство. В романа „Дългата раздяла“ се запознава с милионерската дъщеря Линда Ленокс и в недовършения роман „Загадката на Пудъл Спринг“ се оженва за нея, но отказва да живее на неин гръб, а предпочита да продължи детективската си дейност, заявявайки:

„Аз съм беден мъж, женен за богаташка. Не зная как да се държа. Сигурен съм само в едно: неприветлива или приветлива, кантората ми е мястото, където станах онова, което съм. Там искам да остана и за в бъдеще. Друг път за мене няма!“

Филип Марлоу има благородната душа на рицар, винаги е готов да поеме защитата на несправедливо обвинените, без да се страхува от отмъщението на силните и богатите. Често работи съвсем безвъзмездно, но никога не отстъпва пред нечестността и подлостта.

Филип Марлоу е и централната фигура в романа „Сбогом, моя красавице“. За да го напише, Чандлър „канибализирал“ разказите „Човекът, който обичаше кучетата“ (1936), „Опитайте момичето“ и „Колекцията от жадеит на мандарина“ (1937). Основният замисъл се намира в разказа „Опитайте момичето“, отпечатан в януарската книжка от 1937 г. на списанието „Блек Маск“. Главни действащи лица са детективът Кармади, от чието име се води разказът, и излезлият от затвора след осем години Стийв Скала, когото Чандлър описва така:

„Той не беше просто голям. Беше великан. Изглеждаше висок седем фута (213 см) и носеше най-крещящите дрехи, които някога съм виждал на гърба на един истински мъжага.“

Престъпникът е тръгнал да търси бившата си приятелка, танцьорката Бюла.

В романа Кармади се е превърнал във Филип Марлоу, престъпникът Скала в Муус Малой, танцьорката Бюла във Велма.

Реймънд Чандлър е считал този роман за своето най-съвършено произведение. Американските специалисти на криминалния жанр Жак Барзъм и Уендъл Хертиг Тейлър в своя „Каталог на криминалната литература“ го окачествяват като „образец на контролирана сложна интрига“. Романът е един от бисерите на жанра и през 1944 г. бе заснет от режисьора Едуард Дмитрик на филм под заглавието „Убий моята любима!“. Ролята на Филип Марлоу бе поверена на Дик Паул, който си спечели световна известност с нея. Дружеството на американските криминални писатели провъзгласи филма за най-хубавия криминален филм на годината и го отличи с наградата „Едгар По“.

Героите и ситуациите в тази книга са напълно измислени и нито изобразяват, нито имат за цел да изобразяват каквито и да е действителни лица или групировки.

1

Бях на „Сентрал авеню“ пред един от тия смесени блокове, които още не са станали изцяло негърски. Тъкмо излизах от една бръснарница с три салона, където агенцията смяташе, че работел на смени бръснар на име Димитриос Алейдис. Случаят бе незначителен. Жена му беше готова да похарчи малко пари, за да го накара да се прибере у дома си.

Не го намерих, но и госпожа Алейдис не ми плати нито грош.

Бе топъл ден към края на март и аз стоях пред бръснарницата, загледан нагоре към биещата на очи неонова фирма на едно заведение за закуски и хазарт на втория етаж, наречено „При Флориан“. Някакъв мъж също гледаше надписа. Втренчил се бе в прашните прозорци с унес, също като дрипав емигрант, който за пръв път зърва Статуята на свободата. Бе едър мъж, но не по-висок от два метра и не по-широк от камион за бира. Стоеше на около три метра от мен. Ръцете му висяха свободно и между огромните му пръсти димеше забравена пура.

Стройни, кротки негри сновяха по улицата и го стрелкаха с коси погледи. Заслужаваше си да го зърне човек. Носеше мъхеста шапка борсалино, грубо, сиво спортно сако с бели топки за голф вместо копчета, кафява риза, жълта връзка, сиви фланелени панталони с бастии и обувки от алигатор с екстравагантни бели бомбета. В горния джоб на сакото му се дуплеше ефектна носна кърпа от същата лъскава жълта материя като връзката. В корделата на шапката му бяха затъкнати няколко разноцветни пера, но в действителност те едва ли му бяха нужни. Дори на „Сентрал авеню“ — не от най-скромно облечените улици в света — той биеше на очи като въшка на чело.

Кожата му бе бледа и имаше нужда от бръснач. Той винаги щеше да има нужда от бръснач. Черната му коса бе къдрава и тежките вежди почти се сливаха над дебелия му нос. Ушите му бяха малки и изящни за човек с такова телосложение, а очите му излъчваха блясък, близък до сълзи, който, изглежда, често е присъщ на сивите очи. Стоеше като статуя и накрая се усмихна.

Бавно прекоси тротоара към двойните летящи врати, които затваряха стълбите към втория етаж. Тласна ги, хвърли хладнокръвен безизразен поглед надолу и нагоре по улицата и влезе. Ако бе по-дребен и по-скромно облечен човек, бих помислил, че възнамерява да извърши въоръжен грабеж. Но не и с тези дрехи, с тази шапка и това телосложение.

Вратите се върнаха обратно и застанаха почти неподвижни. Преди да спрат да се движат напълно, те се отвориха отново рязко навън. Нещо прелетя през тротоара и се приземи в канавката между две паркирани коли. Приземи се на ръце и колене, като издаваше високи жални звуци, подобно на притиснат в ъгъла плъх. Изправи се бавно, взе си шапката и стъпи обратно на тротоара. Бе слаб, тесен в раменете цветнокож младеж в люляков костюм и с карамфил на ревера. Имаше зализана черна коса. Държеше устата си отворена и продължи да хленчи още малко. Хората го зяпаха разсеяно. После си тури шапката наперено, промъкна се боязливо до стената и тихомълком закрачи с изкълчена походка край сградата.

Тишина. Движението се поднови. Пристъпих към двойните врати и застанах пред тях. Сега те бяха неподвижни. Не ми беше работа, но аз ги разтворих и надзърнах.

Една ръка, в която можех да седна, се подаде от сумрака и така ме сграбчи за рамото, че го смачка. После ръката ме вмъкна през вратите и небрежно ме повдигна с едно стъпало. Огромното лице ме огледа. Дълбок мек глас ми каза спокойно:

— Какво търсят тия черни мутри тук, а, приятелче?

Вътре беше тъмно и тихо. Отгоре долиташе неясен глъч на хора, но ние бяхме сами на стълбите. Едрият мъж се вторачи в мен тържествено и продължи да мачка рамото ми с ръка.

— Брикет — рече той. — Видя ли как го изхвърлих?

Пусна рамото ми. Изглежда, костта бе цяла, но ръката ми бе безчувствена.

— Заведението е такова — за цветнокожи. Какво очакваш? — казах аз, търкайки рамото си.

— Не ми ги разправяй, приятелче. Велма работеше тук. Велмичка. — Големият мъж замърка нежно като четири тигъра след обяд.

Посегна отново към рамото ми. Опитах се да се изплъзна, но той бе бърз като котка. Отново взе да мачка мускулите ми с железните си пръсти.

— Дааа, Велмичка. Не съм я виждал осем години. Ти казваш, че това е заведение за черни?

Изграчих, че е така. Вдигна ме още две стъпала. Изтръгнах се и се опитах да си направя място с лакти. Не носех револвер. Търсенето на Димитриос Алейдис не го изискваше. Съмнявах се дали щеше да ми е от някаква полза. Огромният мъж вероятно щеше да ми го отнеме и да го изяде.

— Качи се горе и сам ще се убедиш — рекох аз, като се опитвах в гласа ми да не прозвучи агонията.

Отново ме пусна. Погледна ме с някаква тъга в сивите си очи.

— Всичко е наред. Не искам да създавам на никого грижи. Хайде да се качим заедно и да пийнем по нещо.

— Няма да ти сервираат. Казах ти, че заведението е за цветнокожи.

— Цели осем години не съм виждал Велма — каза той с дълбокия си тъжен глас. — Осем дълги години откак се сбoguвахме. От шест години не ми е писала. Но тя сигурно си има причина. Работеше тук. Хубавица беше тя. Качваме се, нали?

— Добре — изкрещях аз. — Ще дойда. Но престани да ме носиш. Пусни ме да ходя. Нищо ми няма. Съвсем съм пораснал. Ходя вече сам до банята и тъй нататък. Само не ме носи.

— Велмичка работеше тук — каза нежно той. Не ме слушаше.

Качихме се по стълбите. Остави ме да вървя сам. Рамото ме болеше. Вратът ми бе мокър.

Още две летящи врати преграждаха пътя ни. Още две летящи врати ни деляха от онова, което ни очакваше оттатък. Огромният мъж ги тласна леко с палците си и ние влязохме в стаята. Бе дълго тясно помещение, не особено чисто, не особено светло, не особено весело. В ъгъла група негри пееха и бърбеха под сноп светлина над масата за зарове. От дясната страна до стената имаше бар. Няколкото посетители, мъже и жени, бяха негри.

Пеенето на масата за зарове секна, светлината над нея трепна и угасна. Изведнъж настъпи тишина, тежка като пълна с вода лодка. В нас се взираха очи — кестеняви цветнокожи очи. От лица, които

варираха от сиво до катраненочерно. Главите бавно се извърнаха, очите в тях проблеснаха и се вторачиха в мъртвата враждебна тишина на другата раса.

На бара се бе облегал едър дебеловрат негър с розови ластици връз ръкавите на ризата, а бяло-розови тиранти пресичаха широкия му гръб. Целият му вид говореше, че той е биячът. Той бавно спусна вдигнатия си крак, бавно се извърна и се вторачи в нас, леко разкрачил крака, прекарвайки широк език по устните си. Имаше очукано лице, което, изглежда, бе удряно от всичко освен от кофа на въжена линия. Покрито с белези, сплескано, степано, нашарено и скълцано. Лице, което нямаше от какво да се страхува. Всичко, което човек може да се сети, вече му бе сторено.

Късата къдрава коса сивееше на места. Едното му ухо бе загубило месестата си част.

Негърът бе тежък и широкоплещест. Имаше големи тежки крака и те изглеждаха леко изкривени, което е необичайно за негър. Облиза устни още няколко пъти, усмихна се и раздвижи тялото си. Приблужи се с отпуснатата приведена стойка на борец. Огромният мъж го чакаше безмълвно.

Негърът с розовите ластици постави масивната си кафява ръка на гърдите на големия мъж. Колкото и голяма да бе ръката, тя изглеждаше като кабарче. Грамадният мъж не се помръдна. Биячът се усмихна любезно:

— Никакви бели, братко. Само цветнокожи. Съжалявам много.

Големият мъж завъртя малките си тъжни очи и огледа помещението. Лека червенина изби по бузите му.

— Ваксаджийница — прошепна той ядосано. После повиши глас: — Къде е Велма?

На бияча хич не му бе до шеги. Изучаваше дрехите на левента, кафявата му риза и жълта вратовръзка, грубото сиво сако и белите топки за голф по него. Грижливо местеше дебелата си глава и изучаваше всичко това от различен ъгъл. Погледна надолу към обувките от крокодилска кожа. Леко се захили. Изглежда, му бе забазно. Испитах слабо съжаление към него. Той отново заговори благо:

— Велма ли казваш? Тук няма Велма, братко. Няма къркане, няма момичета, няма нищо. Обирайте си крушите, бели момко,

обирайте си крушите.

— Велма работеше тук едно време — каза едрият мъж. Говореше почти като насън, сякаш бе съвсем сам, сред гората, и береше диви теменуги. Извадих носната си кърпичка и отново избърсах врата си.

Биячът изведнъж се изсмя.

— Разбира се — рече той, хвърляйки бърз поглед през рамо към своята публика. — Велма работеше тук. Но вече не работи. Пенсионира се. Ха, ха...

— Би ли си свалил проклетия юмрук от ризата ми — каза големият мъж.

Биячът се смръщи. Не бе свикнал да му говорят така. Махна ръката си от ризата и я сви в юмрук с размера и цвета на едър патладжан. На везните бяха работата му, репутацията му на суров човек, общественото мнение.

Размисли една секунда и допусна грешка. Замахна много силно с юмрука си от късо разстояние с внезапен тласък на лакътя си напред и удари големия мъж странично по челюстта. Лека въздишка се разнесе из помещението.

Ударът бе добър. Рамото увисна и тялото политна след него. Ударът бе нанесен с много тежест и човекът, който го нанесе, имаше доста голям опит. Големият мъж не мръдна главата си повече от сантиметър. Не се и опита да парира удара. Понесе го, леко се разтърси, издаде тих гърлен звук и сграбчи бияча за гушата. Биячът се опита да го ритне с коляно в слабините. Големият мъж го извърна във въздуха и стъпи разкрячен с ефектните си обувки на мръсния линолеум, който покриваше пода. Наведе бияча назад и премести дясната си ръка на колана му. Коланът се скъса като наниз кромид. Големият човек постави разтворена огромната си ръка на гръбнака на бияча и го вдигна. Запокити го право през помещението. Трима мъже отскочиха встрани. Биячът се приземи заедно с една маса и се плъсна на дюшемето с трясък, който трябва да се е чул чак в Денвър. Краката му конвулсивно потръпнаха. После замря.

— Някои апапи не знаят кога да бъдат строги — рече гигантът и се извърна към мен. — Даа, хайде да прием по едно.

Отидохме до бара. Клиентите един по един се превърнаха в безмълвни сенки, които се носеха нечутно по пода, през вратите, по

стълбите. Безшумни като сенки по трева. Вратите дори не се помръдваха.

Облегнахме се на бара.

— Чисто уиски — рече големият мъж. — Какво ще пиеш?

— Чисто уиски — рекох аз.

Получихме чистото си уиски. Големият мъж отпи невъзмутимо от дебелията тумбеста чаша. Втрени се тържествено в бармана, тънък угрижен негр в бяло сако, който се движеше, сякаш краката го боляха.

— Знаеш ли къде е Велма?

— Велма ли рекохте? — прохленчи барманът. — Не съм я виждал да се мярка напоследък, сър.

— Откога си тук?

— Да видим. — Барманът остави пешкира, сбърчи чело и взе да брои на пръсти. — От около десет месеца, струва ми се. Около година. Около...

— Последно — рече гигантът.

Барманът се ококори и адамовата му ябълка се замята като обезглавено пиле.

— Откога този вертеп е заведение за черни? — запита той сърдито.

— Кое казахте?

Гигантът сви ръката си в юмрук, в който почти изчезна чашата му с чисто уиски.

— От пет години най-малко — рекох аз. — Този човечец не може да знае нищо за бяло момиче на име Велма. Никой тъдява не би знаел.

Гигантът ме изгледа, сякаш току-що се бях излюпил. Чистото уиски не бе подобрило настроението му.

— Кой, по дяволите, те кара да си пъхаш носа? — запита той.

Усмигнах се. Широка, топла и дружелюбна усмивка.

— Аз съм този, който дойде с вас. Помните ли?

Тогава той се ухили в отговор — плоска, невинна усмивка, която нищо не означаваше.

— Чисто уиски — рече той на бармана. — Отърси тези въшки от гащите си. Размърдай се.

Барманът се затутка, въртейки бялото на очите си.

Облегнах се с гръб на бара и огледах помещението. Сега то бе пусто с изключение на бармана, гиганта и аз, и, разбира се, бияча,

проснат до стената. Той се движеше. Движеше се бавно, сякаш с непоносима болка и усилие. Пълзеше тихо по дюшемето като муха с едно крило. Движеше се зад масите отпаднал — внезапно остарял и загубил илюзиите си мъж. Наблюдавах го как се движи. Барманът постави пред нас още две чаши чисто уиски. Извърнах се към бара. Гигантът хвърли небрежен поглед към пълзящия бияч и после не му обърна повече внимание.

— Нищо не е останало от предишното заведение — оплака се той. — Преди имаше малка сцена и оркестър, както и прекрасни малки стаички, където човек можеше да се позабавлява. Велма чуруликаше. Червенокоса бе. Хубавичка като дантелени гащи. Щяхме да се женим, когато ми скроиха капа.

Посегнах към второто си уиски. Тази авантюра взе да ми омръзва.

— Каква капа? — запитах аз.

— Къде мислиш, че съм бил тези осем години, за които споменах?

— На лов за пеперуди.

Ръгна ме в гърдите с показалец като банан.

— В дрънголника. Името ми е Малой Лоса, защото съм едър. Големият обир на банката „Бенд“. Четиридесет бона. Соло. Това нищо ли е?

— И сега възнамеряваш да ги похарчиш?

Прониза ме с поглед. Зад нас се чу шум. Биячът бе отново на крака, като леко се олюляваше. Бе се хванал за дръжката на една черна врата зад масата за зарове. Отвори я и почти се строполи вътре. Вратата изтрака и се затвори. Щракна ключалка.

— Накъде води? — запита Малой Лоса.

Очите на бармана заплуваха в орбитите си, трудно се фокусираха на вратата, през която биячът се бе измъкнал, залитайки.

— Това... туй е канцеларията на гос'ин Монтгомери. Шефа. Там отзад му е канцеларията.

— Може пък той да знае — рече гигантът. Гаврътна питието на един дъх. — По-добре ще е да не вземе да се майтапи и той. Още две от същото.

Прекося бавно и безгрижно стаята с тиха стъпка. Огромният му гръб закри вратата. Бе заключена. Разтърси я и парче от ламперията

отлетя встрани. Мина през дупката и затвори вратата след себе си.

Настъпи тишина. Спогледахме се с бармана. Погледът му стана замислен. Обърса тезгяха, въздъхна и посегна надолу с дясната си ръка.

Пресегнах се през бара и го сграбчих за ръката. Бе тънка и крехка. Задържах я и му се усмихнах.

— Какво имаш там долу, момчето ми? Барманът облиза устни. Облегна се на ръката ми и не каза нищо. Блестящото му лице се покри със сивота.

— Този момък е опасен. А ще стане още по-зъл. От пиенето. Търси едно момиче. Туй място е било заведение за бели. Чаткаш ли?

Барманът облиза устни.

— Нямало го е доста време. Осем години. Май няма представа колко дълго е това, макар че навярно му изглежда колкото цял един живот. Смята, че тукашните хора трябва да знаят къде е момичето му. Чаткаш ли?

Барманът каза бавно:

— Мислех, че сте заедно.

— Нямаше начин. Попита ме нещо долу и после ме довлече горе. Не съм го виждал преди. Но не ми се щеше да ме подхвърля по покривите. Какво имаш там долу?

— Рязана пушка — рече барманът.

— Тц. Това е незаконно. Слушай, аз съм с тебе. Имаш ли нещо друго? — прошепнах аз.

— Пищов. В кутия от пури. Пусни ми ръката.

— Чудесно. Сега се придвижи малко. Спокойно сега. Настрани. Не е дошъл моментът да вкарваме артилерията.

— Ти го казваш — усмихна се подигравателно барманът, наблюдайки с уморената си тежест върху ръката ми. — Ти го...

Спря. Очите му се завъртяха. Главата му трепна...

В задната част на заведението, зад затворената врата, до масата за зарове се разнесе глух тъп звук. Би могло да бъде затръшната врата, но ми се стори, че не е това. И барманът мислеше същото. Той замръзна на място. От устата му потекоха лиги. Ослушах се. Никакъв звук. Спуснах се бързо към края на тезгяха. Достатъчно дълго бях слушател.

Вратата в дъното се отвори с трясък и Малой Лоса влетя с плавен, тежък скок и замря на място с широка бледа усмивка на лицето. Армейският „Колт“ 45 калибъра изглеждаше като детска играчка в ръката му.

— Без майтапи. Лапите на бара — рече спокойно той.

Барманът и аз поставихме ръцете си на бара. Малой Лоса огледа с периферно зрение помещението. Усмивката му бе изопната, като закована. Раздвижи крака и безмълвно прекоси помещението. Имаше вид на човек, който може да обере банка сам — дори и в тези дрехи.

Приблужи се до бара.

— Горе ръцете, черньо.

Барманът вдигна ръце високо във въздуха. Гигантът пристъпи откъм гърба ми и ме опипа грижливо с лявата си ръка. Дъхът му пареше врата ми. Отдръпна се.

— И господин Монтгомери не знаеше къде е Велма. Опитва се да ми каже... с това.

Грубата му ръка потупа револвера. Бавно се извърнах и го погледнах.

— Даа, ще ме познаеш. Няма никога да ме забравиш, приятелю. Само им кажи на тез гуньовци да не бъдат лекомислени, това е всичко — заклати той пистолета. — Е, довиждане, будали. Трябва да гепя трамвая.

Пое към площадката на стълбището.

— Не си платил — рекох аз.

Спря се и ме изгледа внимателно.

— Може би ти имаш нещо за плащане, но не ти давам зор.

Тръгна, промуши се през двойната врата и стъпките му заглъхнаха по стълбите.

Барманът се наведе. Скочих зад тезгяха и го изблъсках встрани. На лавицата под бара, под един пешкир, лежеше срязаната ловджийска пушка. До нея имаше кутия от пури, а в нея автоматичен пистолет 38 калибъра. Взех го. Барманът се притисна о редицата чаши зад бара.

Заобиколих бара, прекосих заведението и се спрях пред зейналата врата зад масата за зарове. Зад вратата имаше неосветен коридор във формата на обърнато Г. Биячът лежеше в несвяст проснат по очи на пода с нож в ръката си. Наведох се, измъкнах ножа и го

запокижих към стълбището. Биячът дишаше апоплектично и ръката му бе безжизнена.

Прескочих го и отворих вратата с надпис „офис“.

Близо до отчасти затуления с дъски прозорец имаше малко одраскано бюро. На стола нечие туловище бе щръкнало като свещ. Столът имаше висока облегалка, която стигаше точно до тила на мъжа. Главата му бе провиснала назад върху високата облегалка на стола, така че носът му сочеше към закования прозорец.

Отдясно на мъжа зееше отвореното чекмедже на бюрото. Вътре имаше вестник с мазно петно по средата. Пистолетът трябва да е бил там. Навярно идеята е изглеждала прекрасна навремето си, но положението на главата на господин Монтгомери бе доказателство, че идеята се е оказала погрешна.

На бюрото имаше телефон. Оставих рязаната пушка и отидох да заключа вратата, преди да се обадя в полицията. Така се чувствах по сигурен, а господин Монтгомери, струва ми се, нямаше нищо против.

Когато момчетата от патрулната кола изтрополиха по стълбите, биячът и барманът бяха изчезнали и аз бях сам-самичък на местопрестъплението.

2

Възложиха случая на някой си Нълти — мъж с кисела физиономия, мършаво лице и дълги жълти ръце, които той държеше скръстени на коленете си през по-голямата част на разговора ни. Той бе лейтенант-детектив от участъка на 77-а улица и разговаряхме в гола стая с две малки бюра до срещуположните стени и пространство, достатъчно едва да се движиш между тях. Подът бе покрит с мръсен кафяв балатум и мирисът на стари угарки от пури висеше във въздуха. Ризата на Нълти бе оръфана, а ръкавите на самото му бяха обърнати до ръкавелите. Изглеждаше достатъчно беден, за да бъде честен, но нямаше вид на човек, който може да се справи с Малой Лоса.

Той запали половин пура и хвърли клечката на пода, където я очакваше голяма компания. Каза с горчивина в гласа:

— Черни. Отново убийство на черни. Ето какво съм заслужил след осемнадесет години в този полицейски участък. Нито снимка, нито място във вестниците, дори няма и четири реда на страницата за обявления и реклами.

Не казах нищо. Взе визитната ми картичка, прочете я отново и я захвърли.

— Филип Марлоу, частен детектив. Един от тези юнаци, хъм? Исусе, изглеждаш достатъчно як. Какво прави през цялото време?

— През кое време?

— През цялото време, докато Малой извиваше врата на този негър.

— А, това стана в друга стая. Малой не ми бе обещавал, че ще счупи врата на когото и да е.

— Подигравай ми се — рече Нълти горчиво. — Добре де, продължавай да се майтапиш с мен. Всички го правят. Какво значение има един повече или по-малко? Бедният стар Нълти. Хайде да се качим и да се помайтапим с него. Винаги можеш да се посмееш с него, такъв си е Нълти.

— Не се опитвам да се майтапя с никого — рекох аз. — Просто се случи така — в друга стая.

— А, разбира се — рече Нълти през завеса застоял дим от пура. — Бях там и видях, нали? Не носиш ли ютия?

— Не при подобен род задачи.

— Какъв род задачи?

— Търсех един бръснар, който е избягал от жена си. Тя сметнала, че може да го убедим да се прибере у дома си.

— Искаш да кажеш чернилка?

— Не, грък.

— Добре де. Добре. Как стана така, че срещна едрия юнак? — рече Нълти и плюна в боклукчийското кошче.

— Вече ти казах. Просто случайно бях там. Изхвърли един негър през вратите на заведението на Флориан и аз необмислено промуших глава да видя какво става. И така той ме взе със себе си по стълбите.

— Искаш да кажеш, че те подкара с пистолет в гърба?

— Не, тогава той нямаше пистолет. Поне не го показа. Вероятно е взел пистолета на Монтгомери. Просто ме взе със себе си. Понякога съм доста симпатичен.

— Изглежда, ужасно лесно се сприятеляваш. Откъде да знам.

— Добре де. Защо да спорим? Аз видях човека, а ти не си. Би могъл да ни носи и двамата на ланец като талисман. Не знаех, че е убил някого, преди да си отиде. Чух изстрел, но ми се стори, че някой се е уплашил и е стрелял по Малой, а после Малой му е взел пистолета.

— А защо ще ти хрумне подобна идея? При обира на банката е употребил оръжие, нали? — запита Нълти почти учтиво.

— Помисли си само за дрехите, с които бе облечен. Не влезе там да убива някого, не и в подобно облекло. Влезе да търси Велма, която е била негово гадже, преди да го окошарят за обира на банката. Работила е „При Флориан“ или както и да се казва този вертеп, когато все още е било заведение за бели. Там са го пипнали. Сигурно ще го заловите.

— Разбира се. С този ръст и тези дрехи. Леснотия — рече Нълти.

— Той може да има и друг костюм. Също и кола, скривалище, пари и приятели. Но ще го пипнете.

Нълти отново плюна в кошчето за боклук.

— Знаеш ли кога ще го пипна, горе-долу на куково лято. Колко момчета са ангажирани със случая? Един. Слушай, знаеш ли защо? Защото не пишат във вестниците. Преди време на Източна 84 петима черни си бяха изографисали харлемски залези един на друг. Единият вече бе студен. Имаше кръв по мебелите, по стените, дори по тавана. Отивам там и пред къщата едно момче, което работи за „Кроникъл“, всетникар, слиза от терасата и се качва в колата си. Прави ни физиономия и вика: „Ах, по дяволите, черни“, качва се в съборетината си и си отива. Дори не влезе в къщата.

— Може да е пуснат под гаранция. Заради това ще ви окажат някаква помощ. Но внимавайте, като го арестувате, иначе ще претрепе няколко патрулни коли. А тогава вече ще ви отделят място във вестниците.

— Но тогава и случаят може да не бъде вече мой — ухили се Нълти.

Телефонът на бюрото му иззвъня. Вдигна го и се усмихна печално. Затвори и надраска нещо в един бележник с леко блеснали очи — далечна светлина в пращен коридор.

— По дяволите, намерили са го. Обадиха се от картотеката. Имат отпечатъците му, мутрата му и всичко останало. Исусе, това във всеки случай е нещо в сравнение с нищо.

Зачете от бележника си.

— Исусе, това се казва мъж. Два метра, сто и двадесет кила, без вратовръзка. Божичко, това се казва момък. Е, добре, да върви по дяволите. Вече съобщават данните му по радиото. Вероятно в края на списъка на току-що откраднатите коли.

Хвърли пурата си в плювалника.

— Опитайте се да намерите момичето. Велма. Ма-лой ще я потърси. Заради нея започна всичко. Опитайте с Велма.

— Ти се опитай. Не съм стъпвал от двадесет години в публичен дом.

Станах.

— Хубаво — рекох аз и поех към вратата.

— Ей, почакай за минута. Пошегувах се. Не си чак толкова зает, нали?

Превъртях една цигара между пръстите си, изгледах го и почаках пред вратата.

— Искам да кажа, че имаш време да хвърлиш едно око на тази дама, така да се каже. Идеята ти ми хареса. Може да попаднеш на нещо. Никой няма да ти пречи.

— И какво печеля?

Той разтвори тъжно жълтите си ръце.

— И преди си загазвал при нашите момчета. Едно птиче ми каза. Следващия път хич няма да ти е зле, ако имаш свой човек.

— И каква полза от това?

— Слушай — настоя Нълти. — Аз съм дребна риба. Но всеки от участъка може да ти свърши работа.

— И за какво — за едно „мерси“ или ще си плащате? — Никакви пари — рече Нълти и сбърчи тъжния си жълт нос. — Но крайно ми е необходимо да се издигна в очите на началството. След последната чистка нещата наистина изглеждат зле. Никога няма да го забравя, приятелю.

Погледнах часовника си.

— Съгласен, ако ми хрумне нещо, твое е. А когато получиш снимката му, ще дойда да я идентифицирам. До скоро виждане.

Ръкувахме се и аз слязох по коридора с цвят на кал, минах по стълбището, пред сградата и отидох до колата си.

Два часа бяха изминали, откак Малой Лоса бе напуснал заведението на Флориан с армейски „Колт“ в ръка. Обядвах в един универсален магазин, купих пинта бърбън^[1] и потеглих на изток по „Сентрал авеню“, а после отново по „Сентрал“ на север. Идеята, която ми бе хрумнала, бе неясна като топлинните вълни, които танцуваха над тротоара.

Случаят ме заинтригува единствено от любопитство. Но, честно казано, цял месец не бях получавал никаква заплата. Дори и безплатната работа бе промяна.

---

[1] Пинта бърбън — половин литър царевично уиски. — Б. пр. ↑

3

Разбира се, заведението на Флориан бе затворено. Пред него в една кола седеше явен цивилен агент и четеше вестник с едно око. Не разбирах защо си губеха времето. Никой наоколо не знаеше нищо за Малой Лоса. Биячът и барманът не се намериха. Никой на улицата не знаеше нищо за тях, нито къде се намират.

Минах бавно, паркирах зад ъгъла и останах на мястото си, загледан в един негърски хотел диагонално срещу заведението на Флориан, след най-близката пряка. Казваше се хотел „Сан Суси“. Слязох, прекосих пеша пресечката и влязох в него. Два реда груби празни столове се гледаха един друг от двете страни на ивица жълтеникавокафяв килим. Отзад в сумрака имаше бюро и зад него седеше плешив мъж със затворени очи, кръстосал спокойно меките си кафяви ръце пред себе си. Дремеше или поне така изглеждаше. Носеше вратовръзка-панделка, която сякаш е била вързана в 1880 година. Зеленият камък на карфицата не бе чак толкова голям колкото ябълка. Голямата му отпусната брадичка кротко се бе нагънала върху връзката, а кръстосаните му ръце бяха спокойни и чисти, с маникюр и сиви полумесечини в моравото на ноктите.

На гравирана металическа табелка до лакътя му стоеше надпис:

„Този хотел се намира под закрилата на Международните обединени агенции Лтд. Инк“

Когато кроткият кафяв мъж отвори замислено едно око, аз му посочих табелата.

— Проверка от ОЗХ. Някакви неприятности?

ОЗХ означава Отдел за защита на хотелите, отдел на голяма агенция, която се занимава с фалшификатори на чекове и с онези, които се изнизват през задния вход, оставяйки неплатени сметки и купени на старо куфари, пълни с тухли.

— Неприятности ли, братко — каза чиновникът с висок мелодичен глас, — току-що се отървахме от тях.

Сниши гласа си с няколко октави и добави:

— Как ти беше името?

— Марлоу. Филип Марлоу...

— Хубаво име, братко. Чисто и жизнерадостно. Добре изглеждаш днес.

Сниши глас отново:

— Но не си човек на ОЗХ. От години не се е мяркал такъв.

Разпери ръце и посочи безразлично табелата:

— Взех я на старо, братко, просто за ефект.

— Добре — рекох аз. Облегнах се и започнах да въртя половиндоларова монета на голото, одраскано дърво на тезгяха.

— Да си чул какво се е случило у „Флориан“ тази сутрин?

— Забравих, братко.

Вече и двете му очи бяха отворени и той наблюдаваше неясните светли очертания на въртящата се монета.

— Светили маслото на шефа. Някой си Монтгомери. Счупили му врата.

— Дано Господ приеме душата му, братко.

Гласът отново се сниши:

— Ченге?

— Частно... с поверителна задача. От пръв поглед си личи кой може да пази тайна.

Изгледа ме, после затвори очи и се замисли. Отвори ги отново предпазливо и се вторачи във въртящата се монета. Не можеше да устои на изкушението.

— Кой го стори? — запита той меко. — Кой нареди Сам?

— Един престъпен тип, току-що излязъл от затвора, се ядоса, че заведението не било за бели. Изглежда, преди е било за бели. Може би си спомняш?

Не каза нищо. Монетата избръмча, падна с лек звън и застана неподвижна.

— Какво предпочиташ? Да ти прочета глава от Библията, или да те черпя едно питие? Избирай.

— Братко, предпочитам да чета Библията в уединението на семейния кръг.

Очите му светнаха подмазвачески, втренчено.

— Може би току-що си обядвал.

— Човек с моето телосложение и разположение на духа се стреми да мине без обяд — сниши глас той. — Мини от тази страна на бюрото.

Минах отстрани, извадих плоското шише с гарантиран бърбън от джоба си и го поставих на поличката. Върнах се обратно отпред. Наведе се и го огледа. Изглеждаше доволен.

— Не мога да ти гарантирам нещо, братко. Но за мен е удоволствие да му сръбна в твоя компания.

Отвори бутилката, постави две малки чаши на бюрото и безшумно ги напълни до ръба. Вдигна едната, помириса я внимателно и я изля в гърлото си с щръкнал малък пръст.

Опита вкуса му, замисли се, кимна и рече:

— Уискито е екстра, братко. С какво мога да ти бъда полезен? Няма пукнатина в тротоара наоколо, която да не познавам отблизо. Да, гос'ине, това питие е добра компания. — И той напълни отново чашата си.

Казах му какво се бе случило у „Флориан“ и защо. Втренчи се сериозно в мен и поклати плешивата си глава.

— Заведението на Сам бе хубаво и тихо отгоре на всичко. От месец никого не са намушкали там.

— Когато преди около шест или осем години заведението бе за бели, как се казваше?

— Електрическата фирма е нещо скъпо, братко.

Кимнах.

— Мина ми през ума, че името може да е същото. Малой вероятно щеше да каже нещо, ако бе сменено. Но кой бе собственикът?

— Чудя ти се на акъла, братко. Името на тоз беден грешник бе Флориан. Майк Флориан...

— И какво стана с Майк Флориан?

Негърът разпери нежните си кафяви ръце. Гласът му бе звучен и тъжен.

— Умря, братко. Призован бе от Бога. В хиляда деветстотин тридесет и четвърта, а може в тридесет и пета. Не съм сигурен. Пропилян живот и спиртосани бърбеци, разправяха хората, братко. Безбожникът се сгромолясва като кастриран бик, но там горе го чака милост, братко.

Гласът му се сниши до делово равнище:

— Да пукна, ако зная нещо.

Затвори здраво бутилката и я плъзна през тезгяха.

— Две, нито капка повече, братко... преди залез-слънце. Благодаря ти. Подходът ти ласкае достойнството на човека... Остави вдовица. На име Джеси.

— Какво стана с нея?

— Многого въпроси свидетелствуват за стремеж към познание, братко. Не съм чул. Виж в телефонния указател.

В тъмния ъгъл на фойето имаше телефонна будка. Отидох и затворих вратата достатъчно, за да светне лампата. Затърсих името в парцаливия, вързан с верига указател. В него изобщо нямаше Флориан. Върнах се на бюрото.

— Няма нищо.

Негърът се наведе със съжаление, извади един градски указател върху бюрото и го бутна към мен. Затвори очи. Започваше да му омръзва. В него имаше някаква Джеси Флориан. Вдовица, според указателя. Живееше на 1644 Западна, номер 54. Зачудих се какво ли съм употребявал вместо мозък цял живот.

Преписах адреса на парче хартия и бутнах указателя обратно през бюрото. Негърът го сложи отново на мястото му, ръкува се с мен, после кръстоса ръце на бюрото точно както когато влязох. Очите му бавно се притвориха и той, изглежда, заспа.

За него случаят бе приключен. На път към вратата се обърнах и му хвърлих един поглед. Очите му бяха затворени и той дишаше спокойно и равномерно; леко посдвиркваше. Плешивата му глава блестеше.

Излязох от хотел „Сан Суси“ и се отправих към колата си. Изглеждаше твърде лесно. Изглеждаше прекалено лесно.

4

Номер 54 на Западна 1644 бе запусната, кафява къща със запусната кафява поляна отпред. Около едно жилаво на вид палмово дръвче имаше голямо голо петно. На терасата стоеше самотен дървен люлеещ се стол, а следобедният бриз караше неокастрените лизгари на миналогодишните пойнсети да почукват по напуканата гипсова мазилка. Корави, жълтеникави, полуизпрани дрехи потрепваха на ръждивия тел в страничния двор.

Продължих четвърт пряка по-нататък, паркирах колата си на срещуположната страна и се върнах пешком.

Звънецът не работеше, така че потропах на дървената рамка на стъклената врата. Разнесоха се бавни, провлечени стъпки. Вратата се отвори и в сумрака пред мен се показа раздърпана жена, която се секнеше, докато отваряше вратата. Лицето ѝ бе сиво и подпухнало. Косата — разчорлена и с онзи неопределен цвят, който е нито кафяв, нито рус, липсва ѝ достатъчно жизненост, за да бъде червеникавокафява, а не е достатъчно чиста, за да бъде сива. Пълното ѝ тяло бе загърнато в безформен бархетен халат, цветът и кройката на който бяха старомодни. Просто бе покрила с нещо тялото си. Обула бе чифт очевидно мъжки чехли от охлузена кафява кожа и големите пръсти на краката ѝ стърчаха грозно.

— Госпожа Флориан? Госпожа Джеси Флориан?

— Аха — провлачи се гласът от гърлото ѝ като болник, надигащ се от леглото.

— Вашият съпруг Майк Флориан ли бе съдържател на увеселителното заведение на „Сентрал авеню“?

Тя прехвърли кичур коса зад голямото си ухо. Очите ѝ блестяха от удивление. Грубият и дрезгав глас рече:

— К'во... какво? Господи божичко. Майк си отиде преди цели пет години. Кой беше ти?

Стъклената врата все още бе затворена и веригата закачена.

— Детектив. Бих желал да си поговорим малко.

Тя ме гледа изпитателно в продължение на една дълга и мъчителна минута. После с усилие откачи веригата и ми обърна гръб.

— Влез тогава. Нямах време да почистя — прохленчи тя. — Ченге, ха?

Прекрачих прага и закачих отново веригата. Вляво на вратата, в ъгъла на стаята, бръмчеше голям красив радиошкаф. Това бе единствената прилична мебел в апартамента. Беше чисто нов на вид. Всичко останало бе вехтория — мръсни, безвкусни мебели, дървен люлеещ се стол, като онзи на терасата, квадратен свод, водещ към столовата с окапана маса, отпечатъци от пръсти по цялата летяща врата, водеща към кухнята. Чифт олющени лампи с някога ефектни абажури сега приличаха на престарели уличници.

Жената седна в люлеещия се стол, тупна чехлите и ме загледа. Аз хвърлих поглед към радиото и седнах на крайчеца на една кушетка. Забеляза, че гледам радиото. Престорена сърдечност, слаба като китайски чай, оцвети лицето и гласа ѝ.

— Само то ми прави компания — рече тя, после захлипа. — Да не би Майк да е направил нещо ново, а? Ченгетата не се отбиват много често.

Хихикане с разпуснат фалцет на алкохоличка. Облегнах се на нещо твърдо, опипах го и измъкнах празно еднолитрово шише от джин. Жената се закиска отново.

— Пошегувах се само. Но се надявам в името Христово, че там, където е, има достатъчно евтини блондинки. Цял живот не му стигнаха на земята.

— Интересува ме по-скоро една червенокоса.

— Струва ми се, че не би отказал и на няколко такива. — Стори ми се, че погледът вече не бе така празен. — Не ми идва наум. Коя червенокоса имаш предвид?

— Едно момиче на име Велма. Не знам какво е било последното ѝ име, но едва ли е било истинското ѝ. Опитвам се да я намеря заради роднините ѝ. Заведението ви на „Сентрал“ сега е свърталище на цветнокожи, макар и да не са променили фирмата, и, разбира се, тамошните хора не са и чували за нея. И така се сетих за вас.

— Роднините ѝ си губят времето... да я търсят — каза жената замислено.

— Става дума за някой и друг долар. Не е кой знае колко. Мисля, че искат да я намерят, за да ги наследи. Парите изострят паметта.

— И алкохолът — рече жената. — Днес е топло, нали? Вие казахте, че сте ченге прочее.

Лукави очи, внимателно, втречено лице. Краката в мъжките чехли бяха неподвижни.

Вдигнах падналата бутилка и я разклатих. После я хвърлих настрана и се пресегнах за осминката гарантиран бърбън в задния си джоб, която негърът администратор и аз едва бяхме наченали. Изтъпанчих я на коляното си. Невероятно втреченият поглед на жената не се откъсваше от нея. После подозрението се заизкачва по лицето ѝ, като котенце, но не така игриво.

— Не си ченге — рече тя меко. — Никое ченге не ми е носило питие от това качество. Какъв е номерът, господине?

Отново издуха носа си с една от най-мръсните носни кърпички, каквито някога съм виждал. Погледът ѝ не се откъсваше от бутилката. Подозрението се бореше с жаждата и жаждата надделяваше. Както винаги.

— Тази Велма е кабаретна артистка, певица. Не я ли знаете? Предполагам, че не сте посещавали заведението често.

Очите с цвят на водорасли не се откъсваха от бутилката. Дебелият ѝ език облиза устните ѝ.

— Човече, това се казва питие — въздъхна тя. — Хич не ми пука кой си. Само го дръжте внимателно, господине. Моментът не е подходящ да се изпуска каквото и да е било.

Тя стана, заклати се навън от стаята и се върна с две дебели нечисти чаши.

— Без мезе. Това, дето го носите, е достатъчно.

Налях ѝ една глътка, която би ме накарала да скоча през прозореца. Тя се пресегна жадно, глътна я като таблетка аспирина и погледна към бутилката. Налях ѝ още, а на себе си по-малко. Очите ѝ вече бяха станали два тона по-кафяви.

— Човече, това питие ми влиза като масло — каза тя и седна. — Не се усеща кога си го изфиркал. За какво говорехме?

— За червенокосо момиче на име Велма, което е работило във вашето заведение на „Сентрал авеню“.

— А, да — гаврътна тя втората си чашка. Приблжих я и оставих бутилката на нейно разположение. Тя се пресегна. — Даа. Та кой казваше, че си?

Подадох ѝ визитната си картичка. Тя я прочете, като мърдаше език и устни, после я остави на масичката край себе си, а отгоре ѝ сложи празната чаша.

— О, частен детектив. Това не го споменахте, господине — заклати пръст с весел упрек. — Но питието говори, че си порядъчно момче. Да пием за престъпността — наля си тя трета чаша и я гаврътна.

Седнах, превъртях цигара между пръстите си и зачаках. Или знаеше нещо, или не знаеше. Ако знаеше нещо — или щеше да ми каже, или нямаше. Толкова просто беше.

— Хубавичка, малка, червенокоса — каза бавно и дебело тя. — Даа, помня я. Песни и танци. Хубави крака и не си прощаваше. Духна нанякъде. Откъде да ги знам какво правят тези уличници?

— Е, всъщност не мислех, че ще знаете. Но бе естествено да дойда и да ви попитам, госпожо Флориан. Сипете си уиски... ще изтичам за още, ако стане нужда.

— Но ти не пиеш — рече тя внезапно.

Обхванах чашата си с ръка и погълнах съдържанието ѝ бавно, за да изглежда повече.

— Къде се намират роднините ѝ? — запита тя неочаквано.

— Какво значение има това?

— Добре — усмихна се тя иронично. — Всички ченгета си приличат. Добре, красавецо. Тоз, който ме черпи, е мой човек.

Тя се пресегна за бутилката и си наля за четвърти път.

— Не би трябвало да дрънкам пред теб. Но когато някой ми хареса, за мен няма граници. Отракана бе като корито за пране — усмихна се тя престорено. — Стой си на мястото, да не настъпиш някоя змия. Хрумна ми идея.

Стана от люлеещия се стол, кихна, халатът ѝ почти се изсули. Загърна го обратно на корема си и се втренчи в мено студено.

— И да не надничаш — рече тя и излезе отново от стаята, бльскайки се с рамо в рамката на вратата.

Чух несигурните ѝ стъпки в задната част на къщата.

Филизите на пойнсетията потропваха тихо по фасадата. Въжето с дрехите скърцаше глухо встрани от къщата. Продавачът на сладолед премина по улицата, звънейки със звънеца си. Голямото ново радио в ъгъла нашепваше за танци и любов с дълбок, мек, възбуден тон, подобен на тембъра на разнежен певец на любовни песни.

После от дъното на къщата се разнесоха най-разнообразни трясъци. Изглежда, се преобърна стол, чекмеджето на някакво бюро бе изтеглено със замах, та тресна на пода, чу се тършуване, сгромоляване и пиянско мърморене. Последва бавното изщракване на ключалка и скърцането на отварящ се сандък. Чу се още тършуване и тряскане. Един поднос полетя на пода. Станах от кушетката и се промъкнах в столовата, а оттам в един тесен коридор. Погледнах иззад ъгъла на отворената врата.

Тя се клатушкаше пред един сандък, опитваше се да сграбчи нещо, а после отмяташе гневно косата си назад. Беше по-пияна, отколкото смяташе. Приведе се надолу, закрепил се на сандъка, закашля се и завъздиша. После се отпусна на дебелиите си колени и мушна и двете си ръце в сандъка. След малко ги извади. В ръцете си държеше несигурно дебел пакет, вързан с избеляла розова панделка. Бавно и несръчно тя развърза панделката. Измъкна един плик от пакета и се наведе отново, за да мушне плика на скришно място отдясно на сандъка. Завърза отново панделката с несигурни пръсти.

Промъкнах се обратно по пътя, по който бях дошъл, и седнах на кушетката. Като издаваше апоплектични звуци, тя се върна във всекидневната и застана на входа, като се олюляваше с вързания с панделка пакет.

Ухили ми се тържествуващо, хвърли пакета, който падна пред краката ми. Заклати се обратно към люлеещия се стол, седна и посегна към уискито.

Вдигнах пакета от пода и развързах избелялата розова панделка.

— Прегледай ги — изръмжа жената. — Снимки. Изрезки от вестници. Тия уличници никога не са се мяркали във вестниците освен в полицейските съобщения за арести. Все хора от бранша. Това е всичко, което негодникът ми остави... тях и старите си дрехи.

Прелистих купчината лъскави фотографии на мъже и жени в професионални пози. Мъжете имаха остри, лисичи лица, състезателни екипи и ексцентричен палячовски грим. Професионални танцьори и

комици от мрежата на контрабандните пивници. Едва ли някой от тях се бе добрал западно от главната улица в по-добрите заведения. Можеш да ги намериш в пиянските водевилни пиески или в евтините увеселителни локали, цинични, доколкото позволява законът, и от време на време достатъчно цинични за хайка, шумен полицейски процес, а после — обратно в техните спектакли, ухилени, садистично долни и противни, като вонята на застояла пот. Жените имаха хубави крака и излагаха на показ прелестите си повече от допустимото. Но лицата им бяха банални като котката на някой писарушка. Блондинки, брюнетки с огромни кравешки очи, със селяшка тъпота в тях. Малки, пронизващи очи с хлапашка алчност. Едно-две от лицата бяха явно порочни. Една-две може и да са били червенокоси. На снимките не си личеше. Прегледах ги небрежно, без интерес и завързах панделката отново.

— Не познавам никоя от тези. Изобщо защо ли ги гледам?

Тя се ухили злобно над бутилката, с която дясната ѝ ръка се боричкаше неуверено.

— Нали търсиш Велма?

— Тя сред тези ли е?

Мрачно лукавство заигра по лицето ѝ.

— Нямах ли нейна снимка... от роднините ѝ?

— Не.

Това я смути. Всяко момиче има снимка някъде, дори и да е с къса рокличка и фльонга в косата. Трябваше да имам поне такава.

— Пак започваш да не ми харесваш — рече тя почти под носа си.

Станах, приближих се и поставих чашата си до нейната на масичката.

— Сипи ми, преди да си видяла дъното на бутилката.

Тя се пресегна за чашата, а аз се извърнах и прекосих бързо квадратната арка, влязох в столовата, оттам в хола и в разхвърляната спалня с отворения сандък и разпиления поднос. Гласът ѝ кресна след мен. Спуснах се напред към дясната страна на сандъка, напипах един плик и бързо го извадих.

Тя бе станала от стола, когато се върнах във всекидневната, но бе направила едва две-три крачки. Очите ѝ блестяха с особен стъклен блясък. Убийствен блясък.

— Седни — озъбих ѝ се аз нарочно. — Този път нямаш работа с балък като Малой Лоса.

Това си бе изстрел в мрака и нищо не уцели. Тя мигна два пъти и се опита да повдигне носа си с горната си устна. Няколко мръсни зъба се показаха в една злобна заешка усмивка.

— Лоса ли? Какво е станало с него? — преглътна тя.

— На свобода е. Излязъл от пандиза. Скита се с четиридесет и пет калибров пистолет в ръка. Тази заран уби един негър на „Сентрал“, защото не искаше да му каже къде е Велма. Сега търси доносчика, който го е предал преди осем години.

Уплаха заля лицето ѝ. Тя допря бутилката до устните си и загъркори. Част от уискито потече по брадичката ѝ.

— И ченгетата го търсят — рече тя и се засмя. — Ченгетата. Ха!

Мила старица! Харесваше ми компанията ѝ. Харесваше ми да я напивам за собствените си тъмни цели. Ама и аз бях отличен момък. Доволен бях от себе си. В работа като моята може да ти се случи почти всичко, но вече започваше да ми се гади.

Отворих плика, който бях стиснал в ръка, и извадих гланцова снимка. Бе като останалите, но различна, много по-хубава. Момичето носеше костюма на Пиеро от кръста нагоре. Под бялата конусовидна шапка с черен помпон на върха бухналата ѝ коса имаше тъмен оттенък, който можеше да е и червен. Лицето бе в профил, но окото, което се виждаше, беше засмяно. Не бих казал, че лицето бе прекрасно и непорочно, не съм чак толкова специалист. Но бе хубаво. Хората се бяха отнасяли добре с това лице или достатъчно добре за тяхната среда. И все пак лицето бе много обикновено и хубостта му бе точно серийна. Може да срещнеш дузина подобни лица по улиците в обедната почивка.

От кръста надолу на снимката се виждаха предимно крака, и то много хубави. В долния десен ъгъл имаше надпис: „Винаги твоя Велма Валенто“.

Вдигнах я пред очите на госпожа Флориан, вън от обсега ѝ. Тя посегна, но не я достигна.

— Защо я скри?

Нищо не каза, само дишаше тежко. Мушнах снимката обратно в плика, а плика в джоба си.

— Защо я скри? — попитах аз отново. — С какво е по-различна от останалите? Къде е тя?

— Умря. Добро момиче бе, но умря. Забрави я.

Светлокафявите обезобразени вежди замърдаха нагоре-надолу. Ръката ѝ се разтвори и бутилката уиски се хлъзна на килима и започна да гъркори. Наведох се да я вдигна. Опита се да ме ритне в лицето. Отдръпнах се.

— Но това още не обяснява защо я скри? Кога умря? Как?

— Аз съм бедна, болна стара жена. Махай се от главата ми, кучи сине — изръмжа тя.

Стоях и я гледах, без да продумам, без дори да имам нещо особено да кажа. След миг пристъпих край нея и сложих плоската бутилка, вече почти празна, на масичката до нея.

Тя бе забила поглед в килима. Радиото бръмчеше приятно в ъгъла. Премина кола. Муха забръмча на прозореца. Тя премести едната си устна върху другата и заговори на себе си, словесна бъркотия, от която нищо не се разбираше. После се засмя, отметна глава назад и лигите ѝ потекоха. Посегна към бутилката и тя затрака о зъбите ѝ. Когато я изпразни, тя я вдигна нагоре, разтърси я и я хвърли по мен. Бутилката падна някъде в ъгъла, плъзгайки се по килима, като се блъсна с трясък в дюшемето.

Изгледа ме злобно още веднъж, после очите ѝ се затвориха и захърка.

Може и да ми разиграваше театър, но не ме засягаше. Дойде ми до гуша от тая сцена.

Взех си шапката от кушетката, отидох до вратата, отворих я и излязох. Радиото си бръмчеше в ъгъла и жената си похъркваше леко на стола си. Хвърлих бърз поглед назад, преди да затворя вратата, после я затворих, отворих я отново тихичко и погледнах.

Очите ѝ бяха още затворени, но нещо проблясваше между клепачите. Слязох по стълбите и по напуканата пътека излязох на улицата.

В съседната къща едно перде бе дръпнато встрани и тясно, съсредоточено лице се бе долепило до стъклото, надничайки — лице на стара жена с бяла коса и остър нос.

Старата махленска клюкарка следеше комшиите си. Всяка улица си има поне една такава. Магнах ѝ с ръка. Пердето падна.

Върнах се до колата си, качих се и се отправих обратно към участъка на 77-а улица, където се изкачих по стълбите на втория етаж до миризливата малка, уютна канцеларийка на Нълти.

5

Нълти сякаш не бе помръднал от мястото си. Седеше си в стола със същото изражение на мрачно примирение. Но в пепелника имаше още две угарки от пура, а подът бе застлан с малко по-дебела покривка от изгорели клечки. Седнах на свободното бюро и Нълти ми подаде една снимка, която лежеше обърната наопаки на бюрото му. Бе полицейска снимка, профил и анфас, с описание на отпечатъците отдолу: Малой, нямаше грешка, сниман на толкова силно осветление, че изглеждаше късав като яйце.

— Това е момчето — върнах му я аз.

— Получихме телеграма от затвора в щата Орегон. Излежал е цялата си присъда освен предварителния арест. Положението е по-добро. Завардили сме го. Една патрулна кола се свързала с някакъв кондуктор на последната спирка на Седма улица. Кондукторът си спомнил за мъж с този ръст. Слязъл на спирка „Александрия“. Сигурно ще се вмъкне в някоя голяма къща, дето никой не живее. Пълно е с такива старинни къщи в покрайнините, които никой не ще да наеме. Ще се вмъкне в някоя и ето ти го в капана. Ти какво направи?

— Как е бил облечен? С елегантна шапка и бели топки за голф на самото вместо копчета?

Нълти се смръщи й скръсти ръце на коленете си.

— Не, със син костюм. Може и кафяв да е бил.

— Сигурен ли, си, че не е било саронг^[1]?

— Ха? Ах, да, смешно. Напомни ми да се посмея в почивния си ден.

— Това не е бил Лоса. Той няма да се качи в трамвай. Имаше пари. Погледни само дрехите му. Не му стават готовите размери. Трябва да са шити по поръчка.

— Добре де, присмивай ми се — навъси се Нълти. — Ти какво прави?

— Това, което ти трябваше да вършиш. Заведението с името „Флориан“ е съществувало под същото име, когато е било нощен локал

за бели. Говорих с един негър хотелиер, който познава квартала. Фирмата им се е сторила скъпа, така че когато негрите се нанесли, не я сменили. Собственик е бил Майк Флориан. Умрял е преди няколко години, но вдовицата му е все още налице. Живее на 1644 Западна, номер 54. Казва се Джеси Флориан. Няма я в телефонния указател, но е вписана в градския справочник.

— Е, добре, какво да направя... да ѝ избачкам среща? — попита Нълти.

— Сторих го вместо теб. Взех със себе си и уиски. Тя е очарователна госпожа на средна възраст с лице като боклукчийска кофа и ако лицето ѝ е виждало сапун от втория мандат на Кулидж^[2], ще си изям резервната гума заедно с джантата.

— Зарежи остроумията.

— Запитах госпожа Флориан за Велма. Помните ли, господин Нълти, червенокосата на име Велма, която търсеше Малой Лоса? Да не ви досаждам, господин Нълти, а?

— Какво те прихвана?

— Няма да разбереш. Госпожа Флориан каза, че не помнела Велма. Домът ѝ е доста мизерен с изключение на едно ново радио на стойност седемдесет или осемдесет долара.

— Много важно.

— Госпожа Флориан — за мен Джеси — каза, че съпругът ѝ не ѝ оставил нищо освен старите си дрехи и връзка снимки на сбирщината, която работела в заведението му от време на време. Налях я с алкохол, а тя е момиче, което би си пийнало дори и да трябва да те нокаутира, за да се добере до бутилката. След третата или четвъртата глътка, тя отиде в скромната си спалня, разхвърля разни неща и измъкна връзка снимки от дъното на един стар сандък. Но аз я наблюдавах, без тя да разбере, и я видях как измъкна една от пакета и я скри. Така че след известно време аз се промъкнах и я спипах.

Бръкнах в джоба си и сложих Пиеро на бюрото му. Той я вдигна, загледа я втренчено и устните му образуваха трапчинки в ъглите.

— Хубавица. Доста хубава. Бих го използвал това парче. Ха, ха. Велма Валенто, хъ? И какво е станало с тази кукла?

— Госпожа Флориан казва, че умряла... но това трудно обяснява защо ще скрие снимката.

— И то безуспешно. Защо ли я е скрила?

— Не искаше да ми каже. В края на краищата, след като й казах, че Лоса е на свобода, май взех да й ставам неприятен. Това ми се вижда невероятно, нали?

— Карай нататък — рече Нълти.

— Това е всичко. Предадох ти фактите и веществените доказателства. Ако при това положение не можеш да направиш нищо, не виждам с какво мога да ти помогна.

— Е, какво да направя? Сега засега става дума за убийство на негър. Почакай да хванем Лоса. По дяволите, от осем години не е виждал момичето, освен ако не го е посещавала в пандиза.

— Добре. Но не забравяй, че той я търси, а той е човек, който пред нищо не се спира. Между другото, той е лежал за обир на банка. Значи имало е награда за издаването му. Кой я е взел?

— Не знам. Може би ще успее да разбере. Защо?

— Някой го е предал. Може би той си знае кой. Това ще е друга сметка, която той ще побърза да уреди.

Станах.

— Е, довиждане и сполука.

— Да не ме оставяш? Отидох до вратата.

— Трябва да се прибера у дома, да се окъпя, да си направя гаргара и маникюр.

— Да не си болен, а?

— Просто съм мръсен. Много, много мръсен.

— Добре де, какво се разбърза? Седни за минутка.

Той се облегна назад, пъкна палците си в жилетката, което го караше да прилича повече на полицай, но не го правеше по-привлекателен.

— Не бързам. Изобщо не бързам. Нищо повече не мога да сторя. Очевидно тази Велма е покойница, ако госпожа Флориан казва истината, а в момента не виждам причина да лъже. Това бе всичко, което ме интересуваше.

— Дааа — рече Нълти подозрително по силата на навика.

— А вие така и така сте опримчили Малой Лоса. Така че сега ще изприпкам до дома и ще се захвана да си изкарвам прехраната.

— Може да изпуснем Лоса. От време на време изпускаме по някой. Дори мъжаги като него. — Погледът му беше подозрителен, ако изобщо изразяваше нещо. — Колко ти бутна тя?

— Какво?

— Колко ти бутна старицата да не се месиш?

— Да не се месея в какво?

— В това, дето няма да се месиш отсега нататък.

Премести палците си от ръкавите на жилетката и ги постави на корема си, като ги въртеше. Усмихна се.

— Ох, за бога — рекох аз и излязох от канцеларията, като го оставих с отворена уста.

Когато бях на около метър от вратата, се върнах, отворих я отново тихо и погледнах. Седеше в същата поза и въртеше палци. Но не се усмихваше вече. Изглеждаше разтревожен. Устата му все още бе отворена. Нито се помръдна, нито погледна. Не знам дали ме чу или не. Затворих вратата и си тръгнах.

---

[1] Саронг (малайски) — парче плат, носен от мъже и жени като рокля. — Б. пр. ↑

[2] Кулидж — Джон Калвин Кулидж, 30-и президент на САЩ (1923–1929). — Б. пр. ↑

6

Тази година на календара бе изобразен Рембранд, доста зацапан автопортрет поради неточно подредени цветни плаки. Показваше го да държи изпоцапана палитра с мръсния си палец и с барета, която не бе по-чиста. В другата си ръка държеше четка, вдигната във въздуха, сякаш би се заел с доизкусуряване на някой детайл след известно време, ако някой платеше в брой. Лицето му бе застаряло, увиснало, изпълнено с отвращение от живота под затъпяващото въздействие на алкохола. Но то притежаваше една сурова веселост, която ми харесваше, а очите искряха като капки роса.

Гледах го през бюрото в службата си към четири и половина, когато телефонът иззвъня и чух студен, надменен глас, който звучеше така, сякаш бе убеден, че е много хубав. След като вдигнах слушалката, гласът каза провлачено:

— Вие ли сте Филип Марлоу, частен детектив?

— Проверете.

— Ах — искате да кажете, да. Препоръчаха ви като човек, който може да държи езика зад зъбите си. Бих желал да дойдете у дома в седем тази вечер. Ще обсъдим една работа. Името ми е Линдзи Мариот и живея на улица „Кабрило“ № 4212, Монтемар Виста. Знаете ли къде се намира?

— Знам къде се намира Монтемар Виста, господин Мариот.

— Да. Улица „Кабрило“ е доста трудна за намиране. Всички улици тук са разположени в интересни, но заплетени завои. Предлагам да тръгнете по стълбите нагоре от ъгловото кафе. Ако сторите това, „Кабрило“ е трета-та пряка, а къщата ми е единствена на улицата. Тогава в седем?

— Какво е естеството на задачата, господин Мариот?

— Предпочитам да не я обсъждам по телефона.

— Не можете ли да ми дадете поне представа. Монтемар Виста е доста далеч.

— С удоволствие ще заплатя разносните ви, ако не разберем. Имате ли особени предпочитания относно естеството на занаятието?

— Не, стига да е законно.

Гласът стана на ледени висулки.

— Не бих ви безпокоил, ако да не бе законно.

Харвардски възпитаник. Педантична употреба на условното наклонение. Засърбя ме кракът, но банковата ми сметка все още бе в незавидно състояние. С меден глас промълвих:

— Много ви благодаря, че се обадохте, господин Мариот. Ще бъда там.

Затвори и толкоз. Стори ми се, че господин Рембранд ме гледаше с лек присмех. Измъкнах канцеларската бутилка от дълбокото чекмедже и отпих леко. Това набързо премахна присмеха от лицето на господин Рембранд.

Едно слънчево зайче се подхлъзна на ръба на бюрото и падна безшумно на килима. Уличните светлини припламваха отвън на булеварда, градският трамвай тракаше, една пишеща машина чукаше монотонно в адвокатската кантора отвъд стената. Тъкмо бях напълнил и запалил лулата си, телефонът отново иззвъня. Този път бе Нълти. Гласът му звучеше, като че ли в устата си имаше варен картоф.

— Е, май че не бях много акъллия — рече той, когато разбра с кого говори. — Един на нула за тебе. Ма-лой е ходил да види онази госпожа Флориан.

Стиснах телефонната слушалка толкова силно, че щеше да се счупи. Горната ми устна изведнъж изстина.

— Продължавай. Мислех, че сте го завардили.

— Бил друг човек. Малой изобщо не е там. Обади ни се някаква стара клюкарка от Западна 54. При тази госпожа Флориан са ходили двама. Първият паркирал от другата страна на улицата и действувал предпазливо. Огледал жилището добре, преди да влезе. Преди около час. Метър и осемдесет, тъмна коса, среден на телосложение. Излязъл си тихо.

— И дъхал на алкохол — рекох аз.

— Ах, разбира се. Това си бил ти, нали? Е, номер втори е бил Лоса. Мъж в крещящи дрехи, голям като планина. Дошъл също с кола, но старата госпожа не видяла номера, не можела да прочете номера толкова отдалеч. Това било около половин час след тебе, както казва тя.

Влязъл бързо и стоял само около пет минути. Тъкмо преди да се качи в колата, извадил голям патлак и завъртял барабана. Мисля, че това е видяла старата госпожа. И затова се обадила. Въпреки всичко не е чула изстрели вътре в къщата.

— И кой знае колко се е разочаровала.

— Дааа. Майтап. Подсети ме да се посмея в почивния си ден. И старата губи с един гол. Патрулиращите момчета отиват там, никой не им отваря, така че влизат, защото входната врата не е била заключена. Никакъв труп на пода. Няма никой. Госпожа Флориан се е чупила. И така спират до съседната врата и съобщават това на старицата. И тя страшно се ядосва, че не е видяла госпожа Флориан да излиза. Докладват тук и продължават да си вършат работата. И след около час, може би час и половина старицата се обажда пак, че госпожа Флориан си била отново вкъщи. Свързват я с мен, а аз я питам толкова ли е важно това и тя ми затваря телефона под носа.

Нълти се спря да поеме малко въздух и да изчака моите коментари. Нямах такива. След миг той продължи да роптае.

— Какво мислиш за това?

— Нищо особено. Разбира се, очакваше се Лоса да мине оттам. Трябва да е познавал госпожа Флориан доста добре. Естествено е да не се застоява. Бои се, че законът може да е узнал за госпожа Флориан.

— Мисля, че ще трябва да намина, един вид, да разбера къде е ходила — рече спокойно Нълти.

— Това е добра идея, ако намериш кой да те вдигне от стола.

— Хъ! Пак се майтапиш. Прочее, вече едва ли има някакво значение. Струва ми се, че няма да си дам труда.

— Хубаво. Кажу го, каквото и да е.

Той се подсмихна.

— Спипахме Малой натясно. Този път наистина го опипахме. Открихме го в Жирар, поел на север с кола под наем. Спрял е там да зареди и момчето от бензиностанцията го е познал по описанието, което пуснахме по радиото малко преди това. Каза, че всичко съвпадало, освен че Малой бил сменил костюма си с тъмен. Имаме подкрепата на окръжната и щатската полиция. Ако тръгне на север, ще го пипнем на магистралата Вентура, а ако прехвърли по посока Ридж, ще трябва да спре при Кастек за проверка на билета. Ако не спре, ще

телефонират напред и ще блокират пътя. Не искаме нито едно ченге да бъде застреляно, ако можем да минем без това. Добре ли звучи?

— Звучи прекрасно. Ако наистина е Малой и ако постъпи точно както очаквате вие.

Нълти се окашля предпазливо.

— Дааа. Ти какво правиш по този въпрос... между впрочем?

— Нищо. Защо трябва да върша нещо?

— Много добре се разбираш с тази госпожа Флориан. Може да ѝ хрумне още нещо.

— С една пълна бутилка ще узнаеш всичко, което те интересувал.

— Ти се справи с нея наистина прекрасно. Може би ще трябва да ѝ отделиш, така да се каже, още малко време.

— Мислех, че това е работа на полицията.

— О, разбира се. Но идеята за момичето все пак бе твоя.

— Тя, както изглежда, отпада... освен ако онази Флориан не лъже.

— Жените лъжат за какво ли не... просто да не загубят навика — рече Нълти мрачно. — Нали всъщност не си зает, а?

— Имам работа. Изникна, след като те видях за последен път. Работа, за която ми плащат. Съжалявам.

— Зарязваш ни, а?

— Не бих го формулирал така. Просто трябва да работя, за да си изкарам прехраната.

— Добре, приятелю. Щом така мислиш, добре.

— Не го мисля така — почти изкрещях. — Просто нямам време да върша черната работа вместо теб или което и да е друго ченге.

— Добре де, сърдитко — рече Нълти и затвори телефона.

Държах безмълвната слушалка и изръмжах в нея:

— В този град има хиляда седемстотин и петдесет (ченгета, а искат аз да трамбувам вместо тях.

Пуснах слушалката във вилката и отпих още една глътка от служебната бутилка.

След малко слязох до фойето на сградата да си купя следобеден вестник. Поне в едно нещо Нълти бе прав. Досега убийството на Монтомери не се бе появило дори в раздела за обявления и реклами.

Отново напуснах бюрото навреме за ранна вечеря.

Слязох до Монтемар Виста, когато взе да се здрачава, но водата все още имаше чудесен блясък, а прибоят се разбивате далеч в дълги, гладки кръгове. Ято пеликани летеше подобно на ято бомбардировачи току над разпенения гребен на вълните. Самотна яхта се прибираше в пристанището на Бей Сити. Отвъд него огромната пустош на Тихия океан бе пурпурносива.

Монтемар Виста представляваше дузина къщи с най-разнообразен вид и форма, увиснали на зъби и лакти на издадения планински хребет. Изглеждаха така, сякаш една по-силна кихавица, и те ще полетят сред кабините на плажа.

Над плажа магистралата минаваше под широка бетонна дъга, която всъщност бе надлез за пешеходци. От вътрешния край на надлеза се изкачваше право нагоре по планината стълба с бетонни стъпала и разядено от морската сол перило. Отвъд надлеза се намираще бистрото, споменато от моя клиент. То бе осветено и весело вътре, но покритите с плочки маси на железни крака под прибрания навес бяха празни. Само една-едничка мургава жена галони пушеше и гледаше меланхолично към морето пред бутилка бира. Фокстериерът ѝ ползваше един от железните столове за уличен стълб. Тя нахока кучето разсеяно, докато минавах покрай нея, а аз удостоих с внимание само паркинга на бистрото, където оставих колата си.

Върнах се пешком назад по надлеза и поех нагоре по стъпалата. Разходката бе хубава, ако обичате да се задъхвате. До улица „Кабрило“ имаше двеста и осемдесет стъпала. Бяха навеяни с пясък, а перилото им студено и мокро като жабешки корем.

Когато стигнах догоре, блясъкът бе изчезнал от водата, а една чайка със счупен, увиснал крак се бореше с крайбрежния бриз. Седнах на влажното, студено горно стъпало, изтърсих пясъка от обувките си и почаках пулсът ми да слезе до долната граница. Когато дишането ми се нормализира, измъкнах ризата си от панталона и продължих към

осветената къща, която бе единствена след отчайващата дължина на стълбите.

Бе хубава, малка къща с потъмняла от солта вита стълба до входната врата и лампа — имитация на файтонджийски фенер, — която осветяваше терасата. Отдолу встрани бе гаражът. Вратата му бе повдигната и светлината на фенера от терасата осветяваше косо един огромен, черен уличен кръстосван с хромирани лайсни. Към крилатата Нике на капачката на радиатора бе привързана опашка на койот, а на мястото на емблемата бяха гравирани инициалите на собственика. Колата имаше дясно кормило и сякаш струваше повече от самата къща.

Изкачих се по спираловидната стълба, огледах се за звънец и почуках с мандало с формата на тигрова глава. Почукването бе погълнато от ранната вечерна мъгла. Не чух стъпки в къщата. Усещах мократа си риза като буца лед на гърба ми. Вратата тихо се отвори и погледът ми се спря на висок, рус мъж в костюм от бяло трико с виолетов сатенен шал на врата.

В ревера на бялото му сако бе бодната метличина и в сравнение с нея светлосините му очи бледнееха. Виолетовият шал бе достатъчно разхлабен, за да се види, че не носи връзка и че има дебел, изнежен загорял врат, като врата на пълна жена. Чергите му бяха малко груби, но красиви. Бе с около два сантиметра по-висок от мен, около метър и осемдесет и два. Русата му коса бе сресана природно или изкусно в три равни руси откоса, които ми напомниха за стъпалата, така че не бяха по вкуса ми. И иначе нямаше да ми харесат. Освен всичко това той имаше външния вид на човек, който обича да носи костюм от бяло трико, с виолетов шал около врата и метличина на ревера.

Той леко се окашля и погледна през рамото ми към потъмняващото море. Хладният му високомерен глас каза:

— Да?

— Седем часът. На минутата.

— А, да. Почакайте, името ви... — Той спря и се намръщи от усилието да се сети. Ефектът бе толкова фалшив, колкото и родословието на кола на вехто. Оставих го да се потруди за минутка, после рекох:

— Филип Марлоу. Същото като следобед.

Хвърли ми бърз, светкавичен, смразяващ поглед, сякаш това не можеше да мине току-тъй. После отстъпи и рече студено:

— Ах, да. Точно така. Влезте, Марлоу. Прислужникът ми го няма тази вечер.

Отвори широко вратата с крайчеца на пръста си, сякаш го бе малко гнус сам да отвори.

Минах край него и ме лъхна парфюм. Затвори вратата. От входа се излизаше на нисък балкон с метален парапет, който обикаляше трите страни на голям хол-ателие. От четвъртата страна имаше голяма камина и две врати. В камината припукваше огън. По стените на балкона имаше рафтове с книги, а също и няколко екземпляра замръзнали, метални скулптури на пиедестали.

Слязохме три стъпала до основната част на хола. Килимът почти гъделичкаше глезените ми. Имаше затворен концертен роял. В единия му ъгъл бе поставена висока сребърна ваза на подложка от кадифе с цвета на праскова, а във вазата имаше една-едничка жълта роза. Имаше сума ти хубава мека мебел, множество възглавници за седане, някои със златни пискюли, някои ей така. Стаята бе хубава, ако седиш мирен. В един сенчест ъгъл имаше широк, тапициран с дамаска диван. Бе от тези стаи, в които хората седят по турски, пият абсент с бучки захар в уста и разговарят с високи, предвзети гласове, а понякога просто писукат. Стая, в която човек може всичко да върши, освен да работи.

Господин Линдзи Мариот се настани в дъгата на рояла, наведе се да помирише жълтата роза, после отвори френска емайлирана табакера и запали дълга кафява цигара със златен мундщук. Седнах на един розов стол с надеждата, че няма да оставя следа върху него. Запалих един „Кемъл“, пузнах дима през носа си и се вгледах в едно парче черен, лъскав метал на поставка. Представляваше пълна, гладка дъга с плитка гънка и две издатини на дъгата. Гледах я втренчено. Мариот забеляза втренчения ми поглед.

— Интересен екземпляр — рече той небрежно, — Взех го оня ден. „Духът на зората“ на Аста Дайъл.

— Аз пък мислех, че е „Две брадавици на задник“ на Клопстейн.

Господин Линдзи Мариот ме изгледа, сякаш бе глътнал пчела. Успокои се с усилие.

— Имате странно чувство за хумор.

— Не странно, просто без задръжки.

— Да — рече той много студено. — Да... разбира се. Не се и съмнявам... Е, това, за което пожелах да ви видя, всъщност е много

незначителна работа. Едва ли си заслужаваше да ви викам дотук. Довечера имам среща с неколцина мъже, на които ще платя малко пари. Реших, че бих могъл да взема някого с мен. Носите ли оръжие?

— Понякога. Да.

Погледнах към трапчинката в широката му месеста брадичка. В нея можеше да си загубиш топче за игра.

— Не желая да носите пистолет. Изобщо нищо подобно. Това е чисто търговска сделка.

— Досега не съм застрелял никого. Изнудване ли?

Той се нацупи:

— Разбира се, че не. Нямам навика да давам основания на хората да ме шантажират.

— Случва се и в най-добрите семейства. Бих казал: особено на най-добрите.

Той размаха цигарата си. Аквамариновите му очи придобиха леко замислен израз, но устните, му се усмихваха. Усмивка, на която пасва копринена примка.

Пусна още малко дим и отметна глава назад. Това подчерта меките ясни черти на шията му. Погледът му бавно се спусна и започна да ме изучава.

— Срещата ми с тези хора — най-вероятно — ще стане на доста усамотено място. Още не знам къде. Чакам да ми се обадят и да ми съобщят подробности Трябва да съм готов веднага да тръгна. Няма да бъде много далеч оттук. Такова е споразумението.

— Откога се занимавате с тази сделка?

— Всъщност от три-четири дни.

— Оставили сте въпроса за личната си охрана за последния момент.

Замисли се върху това. Тръсна леко тъмната пепел от цигарата си.

— Прав сте. Беше ми трудно да се реша. По-добре за мен да отида сам, макар че не ми казаха да не взимам никого. От друга страна, не съм чак такъв герой.

— Те са ви виждали, разбира се?

— Ами... не съм сигурен. Ще нося голяма сума пари, които не са мои. Правя услуга на един приятел. Разбира се, не мога да се считам за невинен, ако ги загубя.

Изгасих цигарата си, облегнах се в розовия стол и завъртях палци.

— Колко пари и за какво?

— Е, всъщност... — усмивката сега бе сравнително мила, но все още не ми се нравеше. — Това не мога да ви кажа.

— Какво, да не искате да дойда с вас, за да ви държа шапката?...

Ръката му отново потръпна и на белия му маншет се посипа малко пепел. Той я отърси и се завзира там, където бе паднала.

— Боя се, че обноските ви не ми харесват — рече той рязко.

— И други са се оплаквали. Но май че нищо не помага. Нека поразнищим този въпрос. Искате охрана, която не бива да носи оръжие. Искате помощник, но той не бива да знае необходимото. Искате да рискувам главата си, без да знам защо, с каква цел и какъв е рискът? Какво ми предлагате срещу всичко това?

— Всъщност още не съм мислил по този въпрос. — Бузите му станаха тъмnochервени.

— Смятате ли, че бихте могли да си помислите по този въпрос?

Той се наведе напред грациозно и се усмихна през зъби.

— А вие какво бихте казали за едно кроше в носа?

Усмихнах се, станах и си турих шапката. Тръгнах по килима към входната врата, но не много бързо. Гласът му ме настигна:

— Предлагам ви сто долара за няколко часа от скъпоценното ви време. Ако и това не ви стига, кажете си. Няма никакъв риск. При един обир бяха откраднати бижутата на една моя приятелка и сега аз ги откупувам. Седнете и недейте да бъдете толкоз докачлив.

Върнах се до розовия стол и седнах.

— Добре. Да чуем как стана това.

Гледахме се втренчено един друг цели десет секунди.

— Чували ли сте някога за нефрита Фей Цуи? — запита той бавно и запали още една от черните си цигари.

— Не.

— Това е единственият наистина скъпоценен вид нефрити. Останалите са ценни до известна степен заради материала, но предимно заради ювелирната изработка. Фей Цуи е ценен сам по себе си. Всички известни залежи са изчерпани преди стотици години. Една моя приятелка притежава огърлица с шестдесет зърна, всяко около шест карата, със сложни инкрустации. На стойност осемдесет или

деветдесет хиляди долара. Китайското правителство има малко по-голяма, оценена на сто двадесет и пет хиляди. Огърлицата на приятелката ми бе открадната при един обир преди няколко нощи. Присъствувах, но не можех с нищо да попреча. Откарах приятелката си на гости, а по-късно до „Трокадеро“ и тъкмо се връщахме към дома ѝ, една кола закачи отляво предната ми броня и спря, както си помислих, да се извини. Вместо това последва много бърз и много изкусен обир. Бяха трима или четирима мъже. В действителност видях само двама, но съм сигурен, че един остана в колата на кормилото, а ми се стори, че зърнах още един на задната седалка. Приятелката ми носеше нефритената огърлица. Взеха я, а също и два пръстена и една гривна. Единият, който, както изглежда, бе водачът, прегледа скъпоценностите под малко фенерче, без видимо да бърза. После върна един от пръстените и каза, че това трябва да ни подсказва с какви хора си имаме работа и да чакаме да се обадят по телефона, преди да съобщим в полицията и в застрахователната компания. И така, ние се подчинихме на техните инструкции. Разбира се, подобни неща се случват постоянно. Или пазиш случилото се в тайна и плащаш откуп, или никога вече не виждаш скъпоценностите си. Ако са стопроцентово застраховани, навярно ти е все едно, но ако са редки екземпляри, по-скоро би платил откупа.

— А тази нефритена огърлица не е нещо, което може да се купи всеки ден — кимнах аз.

Той плъзна пръст по полираната повърхност на пианото със замечтан израз, сякаш му доставяше удоволствие да докосва гладки предмети.

— Точно така. Незаменима е. Не трябваше да я носи изобщо навън, по тя е безразсъдна жена. Останалите бижута бяха хубави, но нищо особено.

— Аха. Колко е откупът?

— Осем хиляди долара. Отвратително евтино. Но както приятелката ми не може да се сдобие с друга подобна, така и тези типове няма да могат да я продадат много лесно. Вероятно всеки от бранша в страната я познава.

— Тази ваша приятелка... има ли име?

— Предпочитам да не го споменавам в момента.

— И как се разбрахте?

Той ме погледна с бледите си очи. Стори ми се малко уплашен, но не го познавах чак толкова добре. Може и да бе махмурлия. Ръката с черната цигара не можеше да си намери място.

— Преговаряхме няколко дни по телефона. Всичко е уточнено освен мястото и времето на срещата. Ще стане по някое време тази вечер. Ще ми съобщят по телефона. Казаха, че нямало да бъде много далеч и трябвало да съм готов да тръгна веднага. Предполагам от страх да не им погодим някакъв номер. С полицията, искам да кажа.

— Аха. Парите белязани ли са? Предполагам, че са пари?

— Пари, разбира се. Двадесетдоларови банкноти. Не, защо да са белязани?

— Ей така... само дето ченгетата обичат да си разчистват сметките с такива банди, ако, разбира се, им сътрудничат. Част от парите могат да се появят у някой юнак с досие. Може да бъдат така белязани, че да си личат само на черна светлина.

Той сбърчи чело замислено.

— Страхувам се, че не знам какво е черна светлина.

— Ултравиолетова. Кара определени металически мастила да светят в тъмното. Мога да го уредя вместо вас.

— Страхувам се, че няма време вече — каза той кратко. — Тъкмо това е едно от нещата, които ме безпокоят.

— Защо? Защо ми се обадохте едва днес следобед? Защо избрахте тъкмо мен? Откъде знаете за мен?

Той се засмя. Смахът му бе твърде момчешки, но смях на не много младо момче.

— Е, всъщност трябва да ви призная, че просто наслуки попаднах на името ви в телефонния указател. Види-те ли, нямах намерение да взимам никого със себе си. А днес следобед просто се размислих.

Запалих още една от смачканите си цигари и наблюдавах мускулите на шията му.

— Какви са намеренията ви?

Той разпери ръце.

— Просто да се явя, където ми кажат, да предам пакета с парите и да получа обратно нефритената огърлица.

— Аха.

— Изглежда, си падате по този израз.

— Кой израз?

— Аха.

— Аз къде ще бъда, на задната седалка ли?

— Така мисля. Колата е голяма. Лесно можете да се скриете отзад.

— Слушайте — рекох аз бавно. — Възнамерявате да отидете с мен, скрит в колата ви, на място, което щели да ви съобщят по телефона по някое си време тази вечер. Ще носите със себе си осем бона в банкноти, с които сте щели да откупите нефритена огърлица на стойност десет или дванадесет пъти по-голяма. По всяка вероятност ще получите пакет, който няма да ви позволят да отворите, ако изобщо ви дадат нещо. Но също така вероятно е просто да ви приберат парите, да ги преброят на друго място и да ви пратят огърлицата по пощата, ако искат да бъдат великодушни. Нищо не им пречи да ви измамат. Аз, естествено, с нищо не мога да ви помогна. Имате работа с професионални престъпници. Те са опасни. Може дори да ви чукнат по главата — леко, просто колкото да имат време да се чупят.

— Е, точно от това ме е страх — рече той тихо и очите му запремигнаха. — Именно заради това исках някой да дойде с мен.

— По време на обира осветиха ли ви с фенерче? Той поклати отрицателно глава.

— Няма значение. Оттогава са имали сума ти възможности добре да ви огледат. Навярно всичко за вас им е било известно още преди това. Подобни удари се обмислят предварително. Както зъболекарят взема мярка на зъба ви за златна коронка. Често ли излизате с тази дама?

— Ами... доста често — отвърна той сковано.

— Омъжена ли е?

— Вижте какво — озъби се той. — Нека изобщо да не замесваме дамата в тази история.

— Съгласен. Но колкото повече знам, толкова по-малко поразии ще направя. Би трябвало да се откажа от тази работа, Мариот. Наистина трябва. Ако момчетата искат да играят честно, нямате нужда от мен. Ако не искат, не мога с нищо да ви помогна.

— От вас искам само да ме придружите — рече той бързо.

Вдигнах рамене и разперих ръце.

— Съгласен, но колата ще карам аз и парите ще са у мен, а вие ще си играете на криеница отзад. Почти еднакви сме на ръст. Ако ни попитат, ще им кажем истината. Няма какво да губим.

— Не — прехапа той устни.

— Получавам сто долара, а нищо не върша. Ако пречукат някого, то поне да съм аз.

Той се намръщи, поклати глава, но след време лицето му бавно се проясни и той се усмихна.

— Много добре — рече бавно. — Предполагам, че това няма кой знае какво значение. Ще бъдем заедно. Какво ще кажете за глътка бренди?

— Аха. Може да донесете и стотарката ми. Обичам да пипам пари.

Отдалечи се като танцьор, тялото му почти не се движеше от кръста нагоре.

Докато излизаше, извъня телефонът. Намираше се, както му е редът, във всекидневната, в малка ниша, издълбана в балкона. Не бе обаждането, което очаквахме, прочее. Гласът му бе твърде нежен.

Върна се след малко с танцуваща походка, бутилка „Мартел“ пет звезди и пет чудесни, чисто нови двадесет-доларови банкноти. Прекрасна вечер... засега.

8

В къщата бе много тихо. Отдалеч долиташе звук, който можеше да е пулсиращият прибой, профучаващите по магистралата коли или вятърът в боровите дървета. Разбира се, бяха вълните, разбиващи се далече долу. Седях, заслушан в него, и дълго и угрижено мислех.

През следващия час и половина телефонът звъня четири пъти. Важното обаждане дойде в десет и осем минути. Мариот говори кратко, с много тих глас, окачи слушалката без звук и стана с някак си приглушени движения. Лицето му изглеждаше измъчено. Вече се бе преоблякъл в тъмни дрехи. Върна се тихомълком в стаята и си наля солидно количество бренди. Подържа го за миг срещу светлината със странна нещастна усмивка, завъртя го веднъж бързо, отметна глава назад и го изля в гърлото си.

— Е, всичко е уговорено, Марлоу. Пригответе ли се?

— Цяла вечер само това правя. Къде отиваме?

— До едно място, наречено каньон Пурисима.

— Никога не съм го чувал.

— Ще донеса карта.

Донесе карта, разгъна я бързо и когато се наведе над нея, светлината проблесна в пиринчената му коса. После посочи с пръст. Бе един от многото каньони встрани от предпланинския булевард, който води към града от крайбрежната магистрала северно от Бей Сити. Горедолу имах представа къде се намира, но нищо повече. Изглежда, бе на края на една улица, наречена „Камино де ла Коста“.

— Ще са ни нужни не повече от дванадесет минути — рече Мариот бързо. — По-добре да тръгваме. Имаме само двадесет минути на разположение.

Връчи ми светло палто, което ме правеше чудесна мишена. Беше ми точно по мярка. Турих си собствената шапка. Под мишницата имах пистолет, но той не знаеше.

Докато обличах палтото, той не спираше да говори с тих, нервен глас и да подхвърля в ръце дебелия плик от кафява хартия с осемте

бона.

— Казаха, че каньонът Пурисима имал нещо като равна поляна от вътрешния си край. Оградена била от шосето с бяла ограда, но можело да се промушим. Черен път криволичел до малката падина и трябвало да чакаме там с угасени светлини. Наоколо нямало къщи.

— Ние?

— Да де, искам да кажа „аз“ ... на теория.

— Аха.

Връчи ми плика от кафява хартия, а аз го отворих и погледнах какво има вътре. Нямахте грешка, пари, дебела пачка банкноти. Не ги броих. Препасах го пак с ластика и го напъхах във вътрешния джоб на палтото си. Едва не ми смачка ребрата.

Отидохме до вратата и Мариот изгаси всички светлини. После предпазливо отвори входната врата и надзърна в мъгливия въздух. Излязохме и се спуснахме по потъмнялата от солта вита стълба пред гаража.

Имаше лека мъгла, както винаги нощем по тези места. Трябваше да пусна чистачките за малко. Голямата чуждестранна кола си вървеше сама, но държах кормилото за лице.

В продължение на две минути описвахме осморки напред-назад по планинския скат, а после изскочихме право пред бистрото. Сега разбрах защо Мариот ми бе казал да мина по стълбите. Щях с часове да се въртя из тези виещи се, криволичещи сокаци, без да напредвам повече от земен червей в кутия за стръв.

По магистралата светлините на потока от коли образуваха почти непрекъснат лъч и в двете посоки. Огромни камиони с жито се носеха на север, отминаваха с ръмжене, целите окичени със зелени и жълти допълнителни светлини. Това трая три минути, после свърнахме навътре край голяма бензиностанция и закриволичихме по склона на предпланината. Поутихна. Самота, мирис на морски водорасли и на див пелин от хълмовете. Тук-там висеше по някой жълт прозорец, съвсем сам, като последния портокал. Отминаваха коли, заливащи паважа със студена бяла светлина, после изфучаваха отново в мрака. Тънки ивици мъгла гонеха звездите по небето.

Мариот се наведе напред от тъмната задна седалка:

— Светлините вдясно са на плажния клуб „Белведере“. Следващият каньон е Лас Пългас, а после е Пурисима. На второто

възвишение ще свием вдясно — рече той с приглушен и напрегнат глас.

Изсумтях и продължих да шофирам.

— Сnižете си главата — рекох му през рамо. — Може още от началото да ни следят. Тази кола бие на очи като лисица на пазар. Може да не им хареса, че сте довели и близнака си.

Спуснахме се в една падина във вътрешния край на каньона, после се изкачихме на възвишението, а след малко отново надолу и пак нагоре. После напрегнатият глас на Мариот рече в ухото ми:

— Следващата пряка вдясно. Къщата с квадратната кула. Завий покрай нея.

— Ти да не си им помагал да изберат мястото, а?

— Едва ли — рече той и се засмя мрачно. — Просто случайно тези каньони са ми доста добре познати.

Свих вдясно покрай голяма ъглова къща с квадратна бяла кула, покрита с кръгли плочи. За момент фаровете осветиха улична табела, на която пишеше: „Камино де ла Коста“. Спуснахме се по широка улица с недовършени улични лампи и обрасли с бурени тротоари. В мрака зад обраслите тротоари се чуваха да цвърчат щурци и да кречат жаби. Толкова безшумна бе колата на Мариот.

Къщите ставаха все по-редки, докато изчезнаха съвсем. Един-два неясни прозореца все още светеха, но, изглежда, хората тук си лягаха с кокошките. После павираната улица внезапно свърши и започна кален път, твърд като бетон в сухо време. Черният път се стесняваше и се спускаше бавно надолу между стени от храсталаци. Отдясно във въздуха висяха светлините на плажния клуб „Белведере“, а далеч напред проблясваше движещата се вода. Парливиет мирис на пелин изпълваше нощта. После изникна боядисана в бяло бариера, препречваща черния път, и Мариот отново заговори през рамото ми:

— Не мисля, че ще успееш да се провреш. Разстоянието не е достатъчно, струва ми се.

Изключих безшумния мотор, намалих светлините и се заслушах. Нищо. Изключих светлините и слязох от колата. Щурците спряха да цвърчат. За известно време тишината бе толкова пълна, че чувах писъка на гумите по магистралата в дъното, зад скалите, на миля оттук. После един по един щурците записукаха отново, докато изпълниха нощта.

— Стой мирно. Ще отида да поразгледам — прошепнах аз към задната седалка.

Докоснах дръжката на пистолета в палтото си и поех. Разстоянието между хрусталака и края на бялата бариера бе по-голямо, отколкото ми се стори от колата. Хрусталакът бе окастрен и в калта имаше следи от кола. Вероятно хлапаците слизаха долу да се гушкат през топлите ноци. Продължих покрай бариерата. Пътят се спускаше и криволичеше. Долу бе мрак и се долавяше неясният далечен шум на морето. И светлините на колите по магистралата. Продължих. Пътят свършваше в плитка падина, изцяло обкръжена от хрусталак. Бе пусто. Изглежда, нямаше друг път освен пътя, по който бях дошъл. Стоях смълчан и се заслушах.

Минутите течаха бавно, но чаках да дочуя някой нов звук. Нищо не се чу. Изглежда, бях съвсем сам в падината.

Погледнах отсреща към осветения плажен клуб. С добър нощен бинокъл от горните му прозорци навярно можеше да се следи сравнително добре тази точка. Можеше да се види пристигащата и заминаваща кола, да се види кой слиза от нея, дали хората са няколко или само един. Седнал в тъмна стая с добър нощен бинокъл, може да видиш много повече подробности, отколкото ти е минавало през ума.

Обърнах се и се запътих нагоре. В един храст изцърка толкова силно щурец, че подскочих. Продължих нагоре по завоя и покрай бялата бариера. Пак нищо. Черната кола неясно проблясваше на фон на някаква сивота, която не бе нито мрак, нито светлина. Приближих се и турих крак на степенката откъм мястото на шофьора.

— Прилича ми на проба — казах аз тихо, но достатъчно високо, за да ме чуе Мариот от задната седалка. — Просто да видят дали им се подчинявате.

Нещо неясно прошава отзад, но той не отвърна. Продължих да се вирам край хрусталаците.

Който и да е бил, е имал възможността хубавичко да се прицели в тила ми. После ми се струваше, че съм чул свиренето на палка. Май че винаги така ти се струва... по-късно.

9

„Четири минути — каза гласът. — Пет, навярно шест. Трябва да са се движили бързо и тихо. Той дори не гъкна.“

Отворих очи и погледнах със замъглен поглед към една студена звезда. Лежах по гръб. Чувствувах се зле.

Гласът продължи: „Може и малко повече да е било. Дори осем минути всичко на всичко. Те трябва да са били в хресталака, точно където спря колата. Този бе плашлив. Трябва да са го осветили с фенерче и той е предал багажа, просто от страх. Коконата му с кокона.“

Настъпи тишина. Повдигнах се на коляно. Болката ме прониза от тила до петите.

„После един от тях се е качил в колата, продължи гласът, и те е изчакал да се върнеш. Другите пак са се скрили. Трябва да са преценили, че ще го е страх да дойде сам. Или пък нещо в гласа му ги е усъмнило, когато разговаряха с него по телефона.“

Зашеметен, застанах на длани, ослушвайки се.

„Даа, горе-долу така е било“ — рече гласът.

Гласът бе моят. Говорех си сам, докато идвах на себе си. Опитвах се подсъзнателно да си представя как е станало.

„Затваряй си човката, проклети всезнайко“ — рекох аз и престанах да си говоря сам.

Отдалече се носеше бученето на двигателите, а отблизо цвърченето на щурците, специфичното дълго, провлачено ии-ии-ии на дървесните жаби. Мислех, че тези звуци няма да ми харесват никога вече.

Вдигнах ръка от земята и се опитах да отърся лепкавия пелинов сок, после я избърсах в пешовете на палтото си. Хубава работа за сто долара. Ръката ми подскочи към вътрешния джоб на палтото. Естествено, кафявия плик го нямаше. Ръката ми затършува в собственото ми сако. Портфейлът бе все още там. Почудих се дали вътре бяха стоте ми долара. Вероятно не. Нещо натежа от лявата ми страна. Пистолетът в кобура на рамото.

Трогателна постъпка. Бяха ми оставили пистолета. Нещо като да склопиш някому очите, след като си го намушкарал.

Опипах тила си. Шапката още бе на главата ми. Снех я с известно затруднение и попипах главата си. Добрата стара глава. Имах я отдавна. Сега бе малко поомекнала, леко скашкана и малко покрекка. При това ударът бе сравнително слаб. Шапката бе помогнала. Все още можех да използвам главата си. Във всеки случай можех да я използвам още една година.

Отново се подпрях на дясната си ръка, вдигнах лявата и я извъртях, за да видя часовника си. Светещият циферблат показваше 22,56, доколкото можех да видя.

Обадиха се в 22,08. Мариот разговаря може би две минути. Още четири и излязохме от къщата. Времето тече много бавно, когато наистина вършиш нещо. Искам да кажа, че може да извършиш сума ти движения за кратко време. Това ли искам да кажа? Какво, по дяволите, ме интересува какво искам да кажа? Добре де, и по-умни хора от мен са имали по-скромни намерения. Хубаво, това прави 22,15, да речем. Мястото на срещата отстоеше на около дванадесет минути. 22,28. Излизам, слизам в дерето, най-много осем минути си губя времето и се връщам да ми обработят главата. 22,35. Минута ми трябва да се строполя и да се плъосна на земята по лице. Брадичката ми е ожулена, значи съм се плъоснал по лице. Боли. Ожулена е. Ето как разбирам, че е ожулена. Не, не мога да я видя, не ми трябва да я гледам. Това си е моята брадичка и аз знам дали е ожулена или не. Може би искаш да направиш от мухата слон. Добре де, затваряй си устата и ме остави да мисля. С какво?

Часовникът показваше 10,56. Това означава, че съм бил в безсъзнание двадесет минути.

Двадесет минути сън. Чисто и просто хубава дрямка. През това време бях проспал бандата и бях загубил осем хиляди долара. Защо пък не? За двадесет минути може да потопиш линеен кораб, да свалиш три-четири самолета, да проведеш двойна екзекуция. Може да умреш, да се ожениш, да те уволнят, да си намериш нова работа, да ти извадят зъб, да ти отстранят сливиците. За двадесет минути дори може да станеш сутрин. Евентуално може да ти донесат чаша вода в някой бар...

Двадесет минути сън. Доста време. Особено в студена нощ, на открито. Затреперах.

Още бях на колене. Мирисът на пелин започваше да ме безпокои. Лепкавият сок, от който дивите пчели извличат мед. Медът е сладък. Прекалено сладък. Стомахът ми изкурка. Стиснах здраво зъби и едва не повърнах. Студена пот изби на челото ми, но въпреки това треперех. Изправих се на един крак, после на два, пооправих се, като леко се олюлявах. Бях като пиле без глава.

Бавно се извърнах. Колата я нямаше. Черният път се простираше пуст чак до полегатия хълм, откъдето почваше павираната улица „Камино де ла Коста“. Отляво на фона на мрака изпъкваше бариерата на бяло боядисани тараби. Отвъд ниската ограда от храсталак бледата светлина на небето трябва да бе сиянието на Бей Сити. А още по-нататък вдясно се виждаха светлините на клуба „Белведере“.

Отидох към мястото, където бе стояла колата, откопчах от джоба си едно фенерче-писалка и насочих малката светлина към земята. Почвата бе червен лъос, много твърда при сухо време, но времето не бе съвсем сухо. Във въздуха имаше малко мъгла и достатъчно влага бе попаднала на повърхността на земята, за да се види къде бе стояла колата. Можех да видя, много неясно, отпечатъците от тежките десетпластни гуми „Вот“. Осветих ги, наведох се и от болка ми се зави свят. Тръгнах по следите. Те вървяха право напред три-четири метра, после завиваха наляво. Не обръщаха. Водеха към просеката отляво на бялата бариера. После ги изгубих.

Приближих се до оградата и осветих храсталака с малката светлина. Прясно счупени клонки. Минах през пролуката и продължих по криволичещия път. Почвата бе още по-мека тук. Още следи от тежките гуми. Продължих надолу, завих и излязох на края на дола, затворен от храсталака.

Тук беше, нямаше грешка, хромът и лъскавата боя блестяха леко дори в мрака, а светлината на фенерчето-писалка се отразяваше в червените светлоотражатели на стоповете. Стоеше си тиха, без светлини, всички врати затворени. Приближих се бавно, скърцайки със зъби на всяка крачка. Отворих една от задните врати и осветих вътрешността с лъча на фенерчето. Празно. Отпред също нямаше нищо. Запалването бе изключено. Ключът висеше в ключалката на тънка верижка. Нямаше разкъсана тапицерия, нито разбити стъкла,

нито кръв, нито трупове. Всичко бе изрядно и прилично. Затворих вратите и обиколих бавно колата в търсене на следи, но не намерих нищо.

Един звук ме накара да замръзна.

Отвъд края на храсталака забоботи двигател. Не подскочих повече от метър. Фенерчето в ръката ми изгасна. Пистолетът от само себе си се оказа в ръката ми. После лъчите на нечий фарове подскочиха към небето, а след това се килнаха надолу. По шума на мотора личеше, че е малка кола. Издаваше онзи доволен звук, който е типичен за влажен въздух.

Фаровете се наклониха още и станаха по-силни. Една кола завиваше по черния път. Измина две трети от разстоянието и спря. Изщрака фенерче и се люшна настрани, задържа се там за дълго, после изгасна отново. Колата слезе по хълма. Измъкнах пистолета от джоба си и се сгуших зад мотора на колата на Мариот.

Едно малко купе без определена форма или цвят се спусна в дола, като се извъртя така, че фаровете му осветяваха лимузината от единия до другия край. Сنيших глава бързешком. Светлините профучаха над мен като меч. Купето спря. Моторът угасна. Угаснаха и фаровете. Тишина. После се отвори врата и един лек крак стъпи на земята. Пак тишина. Дори щурците се смълчаха. После лъч светлина проряза мрака ниско долу, успоредно на земята, само на няколко сантиметра над нея. Лъчът се движеше и нямаше начин да скрия достатъчно бързо глезените си. Лъчът се спря на краката ми. Тишина. Лъчът се вдигна и зашари по върха на капака отново.

Последва смях. Смях на момиче. Напрегнат, опънат като струна на мандолина. Необичаен звук за такова място. Белият лъч отново се насочи под колата и се спря на краката ми.

Гласът каза не съвсем пискливо:

— Добре. Излез оттам с вдигнати ръце, по дяволите. На мушката си ми.

Не се помръднах. Светлината се люшна леко, сякаш ръката, която я държеше, се подвоуми. Още веднъж се плъзна по капака. Гласът отново ме подкани:

— Слушай, страннико. В ръката ми е десетзаряден автоматичен пистолет. Мога точно да стрелям. И двата ти крака са уязвими. Какво предлагаш?

— Махни го или ще ти го избия от ръката! — озъбих се аз. Гласът ми прозвуча, сякаш някой отпаряше дъски от кокошарник.

— Охо, упорит господин.

В гласа имаше трепет — хубав, мил трепет. После отново стана груб.

— Излизаш ли? Ще броя до три. Виж какви шансове ти давам — дванадесет тлъсти парчета, може и шестнадесет. Но краката ще те болят. А костите на глезена искат години, за да се оправят, а понякога всъщност никога не се оправят...

Бавно се изправих и погледнах в лъча на фенерчето.

— И аз говоря без мярка, когато ме е страх.

— Не... не мърдай! Нито сантиметър! Кой си ти? Заобиколих предницата на колата и пристъпих към нея. Когато бях на два метра от стройната тъмна фигура зад фенерчето, се спрях. Фенерчето ме осветяваше непрекъснато.

— Стой на място — озъби се момичето ядосано, след като спрях. — Кой си ти?

— Дай да видя пистолета ти.

Тя го протегна напред в светлината. Бе насочен към стомаха ми. Бе малък пистолет, изглеждаше като малък джобен „Колт“ автоматик.

— Ах, това ли. Тази играчка. Дори няма десет патрона, а шест. Чисто и просто играчка, пистолет за пеперуди. С такива стрелят по пеперуди. Не те е срам така нагло да лъжеш.

— Да не си луд?

— Аз ли? Халоса ме един гангстер. Може малко да съм затъпял.

— Това... това твоя кола ли е?

— Не.

— Кой си ти?

— Ти какво търсеше там с фенерчето?

— Ясно. Ти ще задаваш въпросите. Мъжка история. Разглеждах един мъж.

— Има ли вълниста руса коса?

— Вече не — рече тя тихо. — Може да е имал... преди.

Това ме изненада. Някак си не бях подготвен.

— Аз не го намерих — рекох неубедително. — Проследявах следите от гуми с фенерчето си долу по хълма. Лошо ли е ударен? —

направих крачка към нея. Малкия пистолет се насочи към мен, а фенерчето не мръдна.

— Спокойно — рече тя тихо. — Съвсем спокойно. Приятелят ти е мъртъв.

За миг не можах да кажа нищо. После рекох:

— Добре, да отидем да го видим.

— Стой тук, не мърдай и ми кажи кой си и какво се — случи.

Гласът бе решителен. Не бе ни най-малко уплашен. Казваше каквото мислеше.

— Марлоу. Филип Марлоу. Детектив. Частен.

— Това си ти... ако е вярно. Докажи го.

— Ще извадя портфейла си.

— Не мисля. Дръж ръцете си на мястото им. Засега ще отложим доказателствата за по-късно. Каква е версията ти?

— Той може да не е мъртъв.

— Няма грешка, мъртъв е. Мозъкът му се стича по лицето. Версията, господине. Побързайте.

— Както казах, може да не е мъртъв. Да идем да го видим — придвижих единия си крак напред.

— Ако шавнеш, ще те направя на решето! — озъби се тя.

Пристъпих и с другия крак. Лъчът подскочи малко. Мисля, че тя отстъпи крачка назад.

— Голям риск поемате, господине — рече тя тихо. — Добре, вървете напред, а аз след вас. Имате болнав вид. Ако не бе така...

— Щяхте да ме застреляте. Халосаха ме. Винаги малко ми причернява пред очите от това.

— Хубаво чувство за хумор... като на пазач в моргата — едва не зариди тя.

Обърнах гръб на светлината и тя веднага освети земята пред мен. Минах покрай малкото купе, обикновена малка кола, чиста и лъскава под неясната звездна светлина. Продължих нагоре по черния път, по завоя. Стъпките бяха непосредствено зад мен, лъчът на фенерчето ме водеше. Отникъде не се чуваше звук освен стъпките ни и дишането на момичето. Своето не чувах.

10

Насред пътя погледнах вдясно и видях крака му. Тя насочи натам светлината. Тогава го видях целия. Чудно, че не го видях още когато слизах надолу, но тогава се бях навел вторачен в земята да проследя отпечатъците от гуми на нищожната светлина на фенерчето-писалка.

— Дай ми фенерчето — рекох аз и се пресегнах назад.

Тя го постави в ръката ми, без дума да продума. Приклекнах. Земята бе студена и мокра.

Той лежеше край един храст, овъргален по гръб, в онова положение на чувал с картофи, което винаги означава едно и също нещо. Лицето му бе неузнаваемо. Косата му бе потъмняла от кръв, красивите руси къдри бяха напоени с кръв и някакъв лепкав синкав сок, подобно на предисторическа слюз.

Момичето зад мен дишаше тежко, но не промълви нито дума. Осветих лицето на труда. Бяха го премазали от бой. Ръката му, свита в юмрук, бе протегната в замръзвал жест. Палтото му бе усукано под тялото, сякаш се бе търкалял при падането. Краката му бяха кръстосани. В ъгъла на устата му имаше струйка, черна и мръсна като смазка.

— Дръж фенерчето и ми свети — рекох аз, като ѝ го подавах назад. — Ако не ти прилява, разбира се.

Взе го и го държа, без да продума, здраво като стар ветеран от отделение „Убийства“. Отново извадих писал-ката-фенерче и взех да претърсвам джобовете му, като се стараех да не го местя.

— Не бива — рече тя напрегнато. — Не бива да го пипаш, преди да е дошла полицията.

— Съвършено вярно. А момчетата от патрулната кола не бива да го пипат, докато не дойдат специалистите, а те пък не бива да го пипат, докато не го види следователят, докато фотографите не го снимат и не му вземат отпечатъците. А знаеш ли колко ще продължи това по всяка вероятност? Няколко часа.

— Добре. Май че винаги имаш право. Просто си такъв човек, изглежда. Някой ще да го е мразил много, за да му смаже главата така.

— Струва ми се, че не е на лична основа — промърморих аз. — На някои хора просто им прави кеф да разбиват глави.

— Като имаш предвид, че не знам подробностите, не мога да гадая — рече тя хапливо.

Претърсих дрехите му. В единия джоб на панталона му се търкаляха монети и банкноти, в другия имаше украсено с орнаменти кожено портмоне за ключове и ножче. Левият джоб на панталоните му съдържаше малък портфейл с още пари, застрахователни карти, шофьорска книжка, няколко рецепти. В палтото му намерих кибрит, златен молив, закопчан за джоба, две тънки батистени носни кърпи, фини и бели като сух сняг на прах, и още емайлираната табакера, от която го бях видял да вади кафявите си цигари със златен мундщук. Цигарите бяха южноамерикански, от Монтевидео. А в другия вътрешен джоб имаше втора табакера, която не бях виждал преди. Тя бе от бродирана коприна, с дракон и от двете страни, с рамка от имитация на черупка от костенурка, толкова тънка, че изобщо не се усещаше. Щракнах ключалката и под ластика се показаха три нестандартни руски папириси. Взех една. Бяха стари, сухи и празни на пипане. Имаха кухи мундщуци.

— Пушеше от другите — рекох през рамо. — Тия трябва да са били за някоя приятелка. Имаше вид на човек с доста приятелки.

Тя се бе навела и дишаше във врата ми.

— Ти не го ли познаваше?

— Едва тази вечер се запознахме. Нае ме за телохранител.

— Хубав телохранител.

Не казах нищо.

— Извинявай — почти прошепна тя. — Обстоятелствата, разбира се, не са ми известни. Мислиш ли, че това може да е марихуана? Може ли да погледна?

Подадох ѝ назад бродираната табакера.

— Едно време познавах едно момче, което пушеше марихуана. Три уиски със сода и три пръчки хашиш, и трябваше френски ключ, за да го свалиш от полилея.

— Дръж здраво фенерчето.

Тя замълча и зашумка. После заговори отново.

— Извинявай — подаде ми тя табакерата и аз я мушнах в джоба му. Изглежда, това бе всичко. Едно бе ясно — не бяха го претърсвали.

Станах и извадих портфейла си. Петте двадесетачки бяха още там.

— Момчета от класа. Взели са само голямата пара.

Фенерчето клюмаше към земята. Прибрах пак портфейла си, закопчах фенерчето за джоба си и изведнъж посегнах към малкия пистолет, който тя държеше в същата ръка, в която беше и фенерчето. Изпусна фенерчето, а пистолета взех аз. Отстъпи бързо назад и аз се пресегнах надолу за фенерчето. За миг осветих лицето ѝ, после го изгасих.

— Нямахме нужда да грубиянствуваш — рече тя, като мушна ръце в джобовете на дългия си груб лоден. — Не съм си и помислила, че си го убил ти.

Харесваше ми хладнокръвието в гласа ѝ, дързостта ѝ. Един миг стояхме в мрака, лице в лице, без да продумахме нищо. На фона на небето се виждаха неясните контури на храсталаците.

Осветих лицето ѝ и тя запремигва. Бе дребно, хубаво, трептящо лице с големи очи. Лице с кости под кожата, изкусно изваяни като кремонска цигулка. Много хубаво лице.

— Приличаш на ирландка. Косата ти е червена.

— И името ми е Райърдън. Какво от това? Изгаси този фенер. Не е червена, а кестенява.

Угасих го.

— А първото ти име как е?

— Ан. Не ме наричай Ани обаче.

— Какво търсиш тук?

— Понякога нощем се разхождам с колата. Просто не ме свърта на едно място. Живея сама. Сираче съм. Познавам околността на пръсти. Така се случи, че минавах оттук и забелязах някаква светлина да мъждука в дола. Стори ми се, че е малко студено за градинска любов. При това на влюбените не им трябва светлина, нали?

— Аз специално никога не съм си светил. Ужасно рискувате, госпожице Райърдън.

— Мисля, че ти казах същото. Имах пистолет. Не ме беше страх. Няма закон, забраняващ слизането тук.

— Аха. Няма, освен закона за самосъхранение. Дръж. Тази нощ не ми е до майтапи. Предполагам, че имаш разрешение за пистолета — протегнах го аз към нея с дръжката напред.

Тя го взе и го напъха в джоба си.

— Странно колко любопитни могат да бъдат хората, нали? Аз пиша по малко. Статии за филми.

— Падат ли пари?

— Ужасно малко. Какво търсеше... в джобовете му?

— Нищо особено. Много не бива да си навирам носа. Имахме осем хиляди долара, за да откупим няколко откраднати скъпоценности на една дама. Обраха ни. Не знам защо са го убили. Не ми направи впечатление на човек, който ще се съпротивява кой знае колко. А и не чух шум от борба. Бях в дола, когато са го нападнали. Той остана в колата, горе. Трябваше да се спуснем в дола, но ми се стори, че колата не може да мине, без да я одраскаме. И така аз слязох долу пеша и докато се мотаех там, те са му видели сметката. После един от тях се качил в колата и ме е халосал. Разбира се, аз си мислех, че той е още в колата.

— Това не те е изненадало чак толкова.

— Още отначало нещо не бе в ред с цялата работа. Чувствувах го. Но ми бяха нужни пари. Сега ще трябва да отида при ченгетата и да си сърбам попарата. Ще ме чакараш ли до Монтемар Виста. Оставих колата си там. Той живееше там.

— Разбира се. Но не трябва ли някой да остане при него? Взemi колата ми или пък аз ще повикам ченгетата.

Погледнах циферблата на часовника си. Бледо светещите стрелки показваха, че приближава полунощ.

— Не.

— Защо не?

— Не знам защо. Просто така чувствавам. Сам ще се оправям.

Тя не каза нищо. Спуснахме се по хълма, качихме се в малката й кола, тя я запали и заманеврира без светлини, изкачи се пак на хълма и се промуши покрай бариерата. Една пресечка по-нататък запали светлините.

Главата ме болеше. Не проговорихме, докато не се изравнихме с първата къща от павираната част на улицата. Тогавя тя каза:

— Имаш нужда да пийнеш нещо. Защо да не свърнем към дома и да пийнем по едно? Оттам ще се обадиш на полицията. Във всеки случай те ще трябва да дойдат чак от Западен Лос Анжелос. Наоколо няма нищо освен пожарна.

— Продължавай към брега. Сам ще се оправям.

— Но защо? Не се боя от тях. Моите показания могат да ти помогнат.

— Нямам нужда от помощ. Трябва да помисля. За малко искам да остана сам.

— Аз... добре де — издаде тя неясен гърлен звук и сви към булеварда.

Стигнахме до бензиностанцията на крайбрежната магистрала и завихме на север към Монтемар Виста и тамошното бистро. То бе осветено като луксозен презокеански параход. Момичето спря край тротоара, слязох и заставах, хванал вратата.

Измъкнах от портфейла си една картичка и ѝ я подадох.

— Ако някой ден имаш нужда от яка гърбина, обади се. Но не ме търси, ако става дума за умствена работа.

Тя почука с картичката по волана и каза бавно:

— Може да ме намериш в телефонния указател на Бей Сити, Двадесет и пета улица № 819. Отбий се да ми окачиш тиквен медал, че съм си държала езика зад зъбите. Май че си още замаян от удара по главата.

Бързо обърна колата към магистралата, а аз проследих как двата ѝ задни стопа се стопяват в мрака.

Минах край надлеза и бистрото, влязох в паркинга и се качих в колата си. Точно пред мен имаше един бар и пак се подвоумих. Но ми се струваше по-умно да отида в полицейския участък на Западен Лос Анжелос, както и сторих след двадесет минути, студен като жаба и зелен като гърба на новичка банкнота.

11

След час и половина тялото бе отнесено, мястото претърсено, а аз разказвах версията си трети или четвърти път. Седяхме четирима в стаята на дежурния офицер в участъка на Западен Лос Анжелос. Зданието бе тихо, само един пияница в килията си непрестанно надаваше бойния вик на австралийската джунгла, докато чакаше да го откарат в града за утринния съд.

Безмилостна бяла светлина в стъклен отражател осветяваше плоската маса, на която бяха разхвърляни вещите от джобовете на Линдзи Мариот — неща, които сега изглеждаха безжизнени и бездомни като собственика им. Мъжът срещу мен се казваше Рандал, от централното управление „Убийства“ в Лос Анжелос. Бе слаб, спокоен човек на петдесет години, с гладка кремавосива коса, студен поглед и сдържан нрав. Носеше тъмночервена връзка на черни точки, които танцуваха безспир пред очи-те ми. Зад него, отвъд конуса светлина, се бяха окумили двама здравеняци подобно на телохранители, всеки от тях вперил поглед в едно от ушите ми.

Омачках една цигара между пръстите си, запалих и вкусът ѝ не ми се понрави. Седях и я гледах да гори между пръстите ми. Чувствувах се на около осемдесет години, а времето летеше.

Рандал рече студено:

— Колкото по-често разправяш тази история, толкова по-глупаво звучи. Този Мариот е преговарял несъмнено дни наред за откупа, а после само няколко часа преди окончателната среща се обажда на съвършено непознат човек и го наема за телохранител, който да го придружи.

— Не точно като телохранител. Дори не знаеше, че нося пистолет. Просто за компания — рекох аз.

— Откъде е чул за теб?

Отначало каза, че от общ приятел. После, че попаднал на името ми в указателя.

Рандал поразрови внимателно вещите на масата и отдели една бяла визитна картичка с изражение, сякаш пипаше нещо не много чисто. Бутна я към мен по бюрото.

— Той е имал картата ти. Визитната ти карта.

Погледнах към картата. Бе в портфейла му заедно с няколко други картички, но не бях си направил труда да ги прегледам там в дола на каньона Пурисима. Картичката бе моя, нямаше съмнение. При това изглеждаше доста зацапана за човек като Мариот. В единия ъгъл имаше кръгло петно.

— Положително. Раздавам ги при случай. Много естествено.

— Мариот ти е дал да носиш парите. Осем хиляди долара. Бил е доста доверчива душа.

Смукнах от цигарата и изпуснах дима към тавана. От светлината ме боляха очите. Тилът ме болеше.

— Осемте хиляди долара не са у мен. Съжалявам.

— Разбира се. Ако бяха у теб, нямаше да си тук. Или греша?

На лицето му се изписа студен присмех, но изглеждаше изкуствен.

— За осем хиляди долара сума ти неща бих сторил. Но ако съм искал да пречукам някого с палка, щях да го ударя най-много два пъти... по тила.

Той кимна леко. Едно от ченгетата отзад се изплю в кошчето за боклук.

— Това е една от особеностите, които ни озадачават. Изглежда като аматьорска работа, но, разбира се, може точно това да са искали. Парите не бяха на Мариот, нали?

— Не знам. Имах впечатление, че не са, но това бе просто впечатление. Не искаше да ми каже коя е дамата в случая.

— За Мариот не знаем нищо... засега — рече Рандал бавно. — Не изключвам възможността той да е искал да открадне осемте хиляди.

— Ха? — изненадах се аз. Вероятно и видът ми е бил такъв. По гладкото лице на Рандал нищо не се промени.

— Преброихте ли парите?

— Разбира се, че не. Даде ми един пакет. В него имаше пари и, изглежда, бяха много. Каза, че били осем бона. За какво му е да ги

краде от мен, след като вече са били у него, преди аз да се появя на сцената?

Рандал погледна към един от ъглите на тавана и сви устни. Вдигна рамене.

— Я почни отначало. Някой си напада Мариот и някаква дама и ѝ взима тази нефритена огърлица и други бижута, а по-късно им предлага да я откупят за, струва ми се, доста малка сума, като се има предвид предполагаемата им стойност. Мариот трябвало да се занимае с откупа. Мислел да се справи сам и не ни е известно дали насрещната страна е била против и дали изобщо е ставало дума за това. Обикновено в подобни случаи са доста придирчиви. Но очевидно Мариот решава, че няма нищо лошо в това да го придружиш. И двамата сте смятали, че си имате работа с организирана банда и че те ще постъпят честно, доколкото им позволява занаятът. Мариот се е уплашил. Това естествено може да се очаква. Търсел е компания. Тази компания си бил ти. Но ти си му свършено непознат, просто едно име от визитна картичка, връчена му от някакво неизвестно лице, някакъв общ приятел според него. После в последната минута Мариот решава ти да носиш парите и да преговаряш, докато той се крие в колата. Казваш, че идеята била твоя, но той сигурно се е надявал, че ще предложиш, а в противен случай същото щеше да му хрумне на самия него.

— Отначало идеята не му се нравеше.

Рандал отново сви рамене.

— Преструвал се е, че не му харесва... но след това се е съгласил. И така в края на краищата му се обаждат по телефона и поемате към мястото, което той описва. Всичко това е известно само на Мариот. А ти нищичко не знаеш без него. Когато отивате там, като че ли няма никого. Трябвало да се спуснете с колата в дола, но ви се е сторило, че няма място за такава голяма кола. И наистина не е имало, защото колата бе доста зле издраскана отляво. Така че ти слизаш и се спускаш пеша в дола, не виждаш и не чуваш нищо, изчакваш няколко минути, връщаш се до колата и тогава някой от колата те халосва по тила. Сега да предположим, че Мариот е имал нужда от тези пари и е искал ти да бъдеш жертвата... нямаше ли да действува точно така?

— Превъзходна хипотеза. Мариот ме халосва, взима парите, после се разкайва и си разбива мозъка, като преди това заравя парите

под един храст.

Рандал ми хвърли неразбиращ поглед.

— Разбира се, имал е съучастник. Той е щял да види сметката и на двамата ви, а после е щял да го върже с парите. Само че съучастникът измамил Мариот и го пречукал. Теб не е трябвало да те убива, защото не си го познавал.

Погледнах го с възхищение и смачках фасата си в дървения пепелник, който някога е имал стъклена вътрешност.

— Отговаря на фактите... доколкото са ми известни — каза Рандал спокойно. — Не е по-глупава от всяка друга хипотеза, която може да ни хрумне в момента.

— Не отговаря само на един факт... че ме халосаха от колата, нали? Това щеше да ме накара да подозирам, че Мариот ме е халосал... останалото е без значение. И все пак не мога да го подозирам, защото е мъртъв.

— Начинът, по който са те халосали, подхожда най-добре. Не си казал на Мариот, че носиш пистолет, но той може да е видял издутината под мишницата ти или поне е подозирал, че си въоръжен. В такъв случай най-удобно ще му е да те удари, когато нищо не очакваш. А ти не очакваш нищо подобно от задната седалка.

— Добре. Печелиш. Добра хипотеза е, но се гради на предположението, че парите не са на Мариот, а е искал да ги открадне с помощта на съучастник. И така планът е следният: двамата се свестяваме с цицини на главите, парите ги няма, извиняваме се един на друг, аз си отивам у дома и забравям за случилото се. Това ли е развързката? Такъв ли край е очаквал той самият? Нали трябва да му харесва в края на краищата.

Рандал се усмихна кисело.

— И на мен не ми харесва. Просто се пробвах. Отговаря на фактите... доколкото са ми известни.

— Не знаем достатъчно дори да започнем да теоретизираме. Защо да не допуснем, че е казал истината и че вероятно е познал някой от нападателите?

— Каза, че не си чул ни боричкане, ни вик?

— Да. Може, докато се усети, да са го спипали за гушата. Или пък е бил твърде уплашен, за да извика, когато са го нападнали. Да предположим, че са го наблюдавали от храстите и са ме видели да се

спускам в дола. Отдалечавам се на известно разстояние значи. Цели тридесет метра. Те отиват да проверят колата и намират Мариот. Някой му завира пистолет в лицето и го накарва да слезе тихо. После го халосват. Но нещо казано или начинът, по който го казва, изглежда, ги навежда на мисълта, че е познал някого.

— В тъмното?

— Да. Нещо такова. Някои гласове остават в съзнанието ти. Дори и в тъмното може да познаеш някого.

Рандал поклати глава.

— Организирана банда от крадци на бижута не убива току-тъй.

Внезапно спря и очите му придобиха изцъклено изражение. Затвори уста много бавно и много плътно. Нещо му хрумна.

— Отвлечане — рече той.

— Мисля, че това е идея — кимнах аз.

— Има нещо друго. Как отиде дотам?

— С колата си.

— Къде я остави?

— В Монтемар Виста на паркинга край бистрото.

Изглежда ме много замислено. Двете ченгета зад гърба му ме погледнаха подозрително. Пияният в килията се опита да запее с тиролски фалцет, но гласът му бе пресипнал, това го обезкуражи и той заплака.

— До магистралата отидох пеша. Спрых една кола. Едно момиче я караше. Взе ме.

— Хубостница — рече Рандал. — Късно вечерта на отдалечено шосе и спира.

— Да. Някои момичета спират. Не се запознах, но май че бе хубава.

Вторачих се в тях, знаех, че не ми вярват, и се чудех защо ли ги лъжех.

— Бе малка кола. „Шевролет“ купе. Не успях да взема номера й.

— Ха, не успял да й вземе номера — рече един от ченгетата и плюна в кошчето пак.

Рандал се облегна напред и се втренчи внимателно в мен.

— Ако премълчаваш нещо с намерение сам да работиш по случая, за да си направиш малко реклама, ще си затворя очите, Марлоу. Не всички точки във версията ти ми харесват и ще ти дам тази нощ да

си помислиш. Утре вероятно ще поискам да дадеш показания под клетва. Междувременно позволи ми един съвет. Убийствата са работа на полицията и твоята помощ, дори и полезна, е излишна. От теб се искат само факти. Ясно ли е?

— Разбира се. Може ли да си вървя? Не се чувствавам съвсем добре.

— Вече можеш да си вървиш. — Очите му бяха ледени.

Станах и поех към вратата в абсолютна тишина. Когато направих четири крачки, Рандал се окашля и каза небрежно:

— Ах, да, една дреболия. Забеляза ли какви цигари пушеше Мариот?

Извърнах се.

— Да. Кафяви. Южноамерикански, във френска емайлрана табакера.

Той се наведе и избута бродираната копринена табакера от купа джунджурии на масата, после я придърпа пак към себе си.

— Да си виждал тази преди?

— Разбира се. Тъкмо я гледах.

— Искам да кажа по-рано тази вечер?

— Струва ми се, че да. Търкаляше се някъде. Защо?

— Да не си претърсвал трупа?

— Добре, да. Да, претърсих джобовете му. Тази бе в единия. Съжалявам. Просто професионално любопитство. Нищо не съм разместил. Той бе мой клиент в края на краищата.

Рандал хвана бродираната табакера с две ръце и я отвори. Седеше загледан в нея. Бе празна. Трите цигари ги нямаше.

Стиснах здраво зъби и запазих уморения си вид. — Не бе лесно.

— Да си го видял да пуши цигари от нея?

— Не.

Рандал кимна студено.

— Празна е, както виждаш. И въпреки това я носи в джоба си. В нея има малко прах. Ще наредя да го изследват под микроскоп. Не съм сигурен, но ми се струва, че е марихуана.

— Ако е имал такива цигари, нищо чудно да е изпушил няколко тъкмо тази нощ. Имаше нужда от нещо ободрително.

Рандал внимателно затвори табакерата и я бутна настрани.

— Това е всичко. И не си завирай носа, където не ти е работа.

Излязох. Навън мъглата се бе вдигнала и звездите светеха ярко, като изкуствени хромирани звезди върху небе от черно кадифе. Карах бързо. Ужасно много ми се пиеше, а баровете бяха затворени.

12

Станах в девет, изпих три чаши черно кафе, облях тила си с ледена вода и прочетох двата сутрешни вестника, мушнати под вратата на апартамента ми. Имаше няколко реда за Малой Лоса, но името на Нълти не се споменаваше. За Линдзи Мариот не пишеше нищо, освен ако съобщението не бе в светските новини.

Облякох се, изядох две рохки яйца, изпих четвърта чаша кафе и се огледах в огледалото. Още имах леки сенки под очите. Тъкмо бях отворил вратата да излизам, когато иззвъня телефонът.

Бе Нълти. Гласът му звучеше посрамено.

— Марлоу?

— Да. Хванахте ли го?

— Разбира се. Пипнахме го — замълча, за да изръмжи. — На магистралата „Вентура“, както ти казах. Да знаеш каква веселба падна, момчето ми. Два метра, като двукрил гардероб в раменете, на път за Фриско да видел панаира. На предната седалка на взетата под наем кола имаше пет шишета за къркране, а той бе наченал едното и си пердашеше със 110 километра в час. На разположение имахме само двама полицаи с пищови и палки.

Направи пауза, а аз прехвърлих няколко остроумни лафа наум, но нито един не ми се стори подходящ за момента. Нълти продължи:

— Та той се потренирал с ченгетата и когато се уморили и им се приспало, отпрал едната страна на колата им, хвърлил радиото в канавката, отворил нова бутилка къркране и заспал. След малко юнаците се събудили и започнали да го налагат с палки по главата около десет минути, без той да усети. А като се разбеснял, му наденали белезници. Леснотия. Сега сме го турили да се охлажда в килията. Обвиняваме го в пиянство зад волана, нападение срещу полицейски служител при изпълнение на служебните му задължения, два параграфа, злонамерена щета спрямо държавно имущество, опит за осуетяване на арест, нападение със средна телесна повреда,

смущаване на реда и непозволено паркиране на щатска магистрала. Смешно, а?

— Кажи, какъв е гафът? Само да ме дразниш ли ми ги разправяш тия? — попитах аз.

— Това не беше Лоса — рече Нълти безжалостно. — Тази птичка се казва Стояновски, живее в Хемет, бил е тунелджия досега, на тунела Сан Джак. Има жена и четири деца. Да знаеш как се сърди. Ти какво правиш по делото Малой?

— Нищо. Имам главоболие.

— Когато се поосвободиш...

— Не мисля. Въпреки това благодаря. Кога ще приключи следствието за онзи негър?

— Какво те засяга? — рече Нълти присмехулно и затвори.

Спуснах се по булевард „Холивуд“, паркирах колата си и се качих на моя етаж. Отворих вратата на малката приемна, която никога не заключвам за в случай, че имам клиент, който иска да ме почака.

Госпожица Ан Райърдън вдигна поглед от едно списание и ми се усмихна. Бе облечена в тютюневокафяво костюмче и бяло поло. На дневна светлина косата ѝ бе чисто кестенява, а шапката ѝ бе с дъно колкото чаша за уиски и периферия, в която можеш да загърнеш седмичното си пране. Носеше я под ъгъл приблизително четиридесет и пет градуса, така че крайчецът на периферията почти докосваше рамото ѝ. Въпреки това изглеждаше красива. Може би именно поради това.

Бе на около двадесет и осем години. Имаше сравнително тясно чело, по-високо, отколкото се смята за изискано. Носът ѝ бе малък и любопитен, горната ѝ устна бе мъничко по-дълга, а устата ѝ бе поширока, отколкото трябва. Очите ѝ бяха сивосини със златни петънца в тях. Имаше хубава усмивка, изглеждаше като че се е наспала. Хубаво лице, което няма начин да не се хареса. Хубава, но не чак толкова, та да се стига до бой всеки път, когато я извеждаш.

— Не знаех какво е работното ти време. И взех, та почаках. Доколкото разбирам, секретарката ти отсъства днес.

— Нямам секретарка.

Прекосих и отключих вътрешната врата, после включих звънеца, който звънеше, като се отвори външната врата.

— Да влезем в личния ми кабинет за размишления.

Тя мина пред мен с лек мирис на много сухо сандалово дърво и застана загледана в петте зелени картотеки, опърпания ръждивочервен килим, полупрашните мебели и не съвсем чистите мрежести пердетата.

— Според мен имаш нужда от някого да отговаря по телефона. И от време на време да праща пердетата ти за пране.

— Ще ги пратя на куково лято. Седни. Сигурно ще си спестя няколко незначителни дела. И сума ти трамбуване. Пестя.

— Разбирам те — рече тя сдържано и внимателно постави голяма велурена чанта в ъгъла на покритото със стъкло бюро. Облегна се и взе една от цигарите ми. Докато ѝ давах огън, си изгорих пръста.

Тя изпусна завеса от дим и се усмихна през нея. Хубави зъби, малко големички.

— Сигурно не си очаквал да ме видиш. Как е главата ти?

— Зле. Да, не съм очаквал.

— Полицайте добре ли се отнесоха с теб?

— Горедолу, както винаги.

— Да не ти преча, а?

— Не.

— И все пак не мисля, че кой знае колко се радваш на посещението ми.

Напълних лулата си и се пресегнах за кибрита. Запалих внимателно. Тя ме наблюдаваше одобрително. Пушачите на лула са солидни мъже. Щях да я разочаровам.

— Опитах се да не те замесвам. Не знам нищо. Във всеки случай, вече не е моя работа. Снощи изтърпях унижението и се приспах с една бутилка, а случаят вече се разследва от полицията. Предупредиха ме да не се бъркам.

— Не ме замесваш — рече тя спокойно, — защото си мислиш, че в полицията няма да ми повярват, че само от празно любопитство съм слязла в дола снощи. Ще подозират, че не ми е чиста работата и няма да ме оставят на мира, докато не се превърна в развалина.

— И на мен това ми мина през ума.

— И ченгетата са хора — рече тя ни в клин, ни в ръкав.

— Чувал съм, че отначало били такива.

— Ооо...тази сутрин сме цинични — огледа тя помещението с безцелен, но старателен поглед. — Добре ли вървят нещата тук? Имам предвид финансово? Печелиш ли много... при такива мебели?

Изсумтях.

— Или да си гледам работата и да не задавам неуместни въпроси?

— И какво ще излезе, като питаш?

— Ето че и ти задаваш такива въпроси. Я си кажи, защо ме прикри снощи? Заради червеникавата ми коса и сините ми очи?

Не отговорих нищо.

— Сега ще те попитам още нещо — рече тя закачливо. — Искаш ли да знаеш чия е била нефритената огърлица?

Усетих как лицето ми се изопва. Мислих дълго, но не можах да си спомня със сигурност. И тогава изведнъж се сетих. Не бях ѝ казвал нито дума за никаква нефритена огърлица. Пресегнах се за кибрита и запалих угасналата си лула.

— Не съм приритал. Защо?

— Защото аз пък знам.

— Аха.

— А бе, ти какво правиш, като ти се доприказва? Клатиш си краката ли?

— Добре де — изръмжах аз. — Дошла си да ми кажеш. Казвай.

Сините ѝ очи се разшириха и за миг ми се стори, че се навлажниха леко. Прехапа долната си устна и остана така, забила поглед в бюрото. После сви рамене и ми се усмихна откровено.

— Е, добре, знам, че съм адски любопитна жена. Но в кръвта ми има жилка на копой. Баща ми бе полицай, Клиф Райърдън, полицейски началник на Бей Сити цели седем години. Предполагам, че това е от значение.

— Май че се сещам. Какво стана с него?

— Уволниха го. Това разби сърцето му. Банда комарджии начело с някой си Леърд Брънет си избраха кмет. А на татко възложиха отдел „Досиета и самоличност“, който в Бей Сити е голям колкото пощенска марка. И татко напусна, пиля си времето няколко години и после умря. А скоро след него умря и мама. И от две години съм сама.

— Моите съболезнования.

Изгаси цигарата си. По нея нямаше червило.

— Губя ти времето само, за да ти стане ясно, че благодарение на татко спокойно се оправям с полицаите. Мисля, че трябваше още

снощи да ти кажа. Тази сутрин, след като разбрах на кого е възложен случаят, отидох при него. Отначало ти бе малко сърдит.

— Нищо чудно. Дори да му бях казал цялата истина, пак нямаше да ми повярва. Само дето щеше да ме нахока.

Изглежда, се засегна. Станах и отворих и другия прозорец. Шумът от уличното движение нахлу на вълни като морска болест. Чувствувах се отвратително. Отворих дълбокото чекмедже на бюрото, извадих служебната бутилка и си налях.

Госпожица Райърдън ме наблюдаваше с неодобрение. Вече не бях солидният мъж. Не каза нищо. Изпих си питието, прибрах бутилката и седнах.

— На мен не предлагаш — рече тя хладно.

— Извинявай. Няма дори единадесет. Нямах вид на такава.

Тя присви очи в ъглите:

— Това комплимент ли е?

— В моя кръг — да.

Замисли се. Отговорът ми нищо не й говореше. И на мен не ми говореше нищо, но след напитката се чувствувах много по-добре.

Наведе се напред и бавно прекара ръкавиците си по стъклото на бюрото.

— Не би си взел помощничка, нали? Дори ако ти струва само по някоя добра дума от време на време?

— Не.

Кимна.

— И аз така си мислех. По-добре ще е да ти предам информацията и да си ходя.

Не казах нищо. Пак запалих лулата си. Това ти придава замислен вид, когато изобщо не мислиш.

— Първо на първо ми хрумна, че подобна нефритена огърлица ще има музейна стойност и ще е добре известна.

Държах запалената клечка във въздуха и гледах как пламъкът пълзи към пръстите ми. После леко духнах и я пуснах в пепелника.

— Изобщо не съм ти споменавал за нефритена огърлица.

— Да, но лейтенант Рандал ми каза.

— Трябва да му се тури катинар на устата.

— Той бе познат на баща ми. Обещах му да не казвам.

— Но ми казваш на мен.

— Ти вече знаеше, глупчо.

Ръката ѝ изведнъж политна нагоре, сякаш щеше да отиде до устата ѝ, но стигна само до средата и после бавно падна надолу, а очите ѝ се разшириха. Бе добре изиграно, но аз знаех още нещо за нея и това развали ефекта.

— Ама ти си знаел наистина, нали — изговори тя думите шепнешком.

— Мислех, че става дума за диаманти. Гривна, чифт обици, медальон, три пръстена, единият с изумруди отгоре на всичко.

— Нито е смешно, нито е умно.

— Нефритът Фей Цуи. Много рядък. Шейсет инкрустирани зърна, всяко около шест карата. На стойност осем хиляди долара.

— Имаш толкова хубави кафяви очи, а се мислиш за грубиян.

— Добре де, чий е и как разбра?

— Много лесно. Реших, че най-добрият ювелир в града вероятно ще го знае, и отидох да попитам управителя на „Блок“. Казах му, че съм писателка и искам да пиша статия за редките нефрити... версията ти е позната.

— И той повярва на червената ти коса и на сините ти очи.

Изчерви се до уши.

— Добре де, въпреки всичко ми каза. Собственост е на една богата дама, която живее в Бей Сити, в едно имение на залива. Госпожа Луин Локридж Грейл. Съпругът ѝ е банкер инвеститор или нещо подобно, извънредно богат, с капитал около двадесет милиона. Имал е радиостанция в Бевърли Хилз. Станция КФДК, където госпожа Грейл е работела. Преди пет години се оженил за нея. Тя е очарователна блондинка. Господин Грейл е на възраст, боледувал е от черен дроб, стои си вкъщи и пие каломел, докато госпожа Грейл скита насам-натам и добре си прекарва времето.

— Този управител на „Блок“ е доста приказлив човек.

— О, та аз не научих всичко това от него, глупчо. Само за огърлицата. Останалото научих от оня перко Гърти Арбогаст.

Пресегнах се в дълбокото чекмедже и извадих отново служебната бутилка.

— А бе ти да не си от онези пияни детективи, а? — запита тя разтревожена.

— Защо пък не? Те винаги решават случаите си, без да си дават много зор. Давай по-нататък.

— Оня перко Гърти е светски редактор на „Кроникъл“. Познавам го от години. Тежи сто кила и носи мустачки а ла Хитлер. Има си своя картотека за семейство Грейл. Виж.

Бръкна в чантата си и плъзна една снимка по бюрото, гланцова фотография формат дванадесет на осем.

Бе някаква блондинка. Блондинка, заради която епископът би издънил с шут витража в църквата. Облечена бе за излизане, в бяло и черно на снимката, подходяща шапка и имаше леко високомерен вид. Всичко каквото можеше да си пожелае един мъж... тя го имаше. Около тридесетгодишна.

Налях си солидна порция и като я гаврътнах, си изгорих гърлото.

— Махни я. Ще ми се вдигне кръвното.

— Защо, донесох я за теб. Иска ти се да я видиш, нали?

Хвърлих ѝ още един поглед. После я мушнах под попивателната.

— Какво ще кажеш за довечера в единадесет?

— Вижте какво, господин Марлоу, не ви разправам бабини деветини. Обадох ѝ се. Ще ви приеме. По работа.

— И това е добро като начало.

Тя направи нетърпелив жест и аз престанах да се правя на луд и на лицето ми отново се появи очуканата от битки смръщена физиономия.

— За какво ѝ е да се среща с мен?

— За огърлицата, разбира се. Ето как стана. Обадох ѝ се и, разбира се, доста трудно се свързах с нея, но накрая успях. Изпълних си номера, с който излязох пред онзи разбран човек у „Блок“, но не мина. Май че бе махмурлия. Каза да съм говорила със секретарката ѝ, но успях да я задържа на телефона и да я попитам дали е вярно, че притежава огърлица от нефрит Фей Цуи. След малко тя каза: да. Попитах мога ли да я видя. Попита: защо? Повторих отново номера си и не мина по-добре от първия път. Чух я да крещи и ругае някого отстрани, че ме бил свързал. После ѝ казах, че работя за Филип Марлоу. А тя рече: „И какво от това?“ Точно така каза.

— Невероятно. Но всички светски дами днес говорят като уличници.

— Откъде да знам — каза госпожица Райърдън сладко. — Вероятно някои от тях са си уличници. Запитах я дали има телефон без дериват, а тя ми каза, че не е моя работа. Но най-чудно бе, че не ми затвори телефона.

— Нефритът е бил в ума ѝ и не е знаела накъде биеш. А може и Рандал вече да ѝ се е обадил.

Госпожица Райърдън поклати глава.

— Не. Аз му позвъних по-късно и той едва от мен разбра кой е собственикът на огърлицата. Доста се учуди.

— Ще свикне с номерцата ти. Вероятно ще му се наложи. А после?

— И така казах на госпожа Грейл: „Ама вие да не сте я отписали!“ Ей така, направо, не знаех как да ѝ го кажа другояче. Трябваше да кажа нещо, което да я постресне. Така и стана. Набързо ми даде друг номер. Обадих се и казах, че искам да я видя. Май, че бе изненадана, наложи се да ѝ разправа историята отначало. Никак не ѝ хареса. През цялото време се е чудела защо ли Мариот не се обажда. Струва ми се, че си е помислила, че е духнал на юг с парите или нещо подобно. И така, имам среща с нея в два часа. Ще ѝ разправа за теб, колко си хубав и дискретен и че си този, който ѝ трябва, за да си върне огърлицата, ако такава възможност съществува, и така нататък. Тя вече прояви интерес.

Не казах нищо. Само се втренчих в нея. Изглеждаше обидена.

— Какво има? Добре ли съм постъпила?

— Не можеш ли да си набиеш в главата, че това вече е работа на полицията и че ме предупредиха да стоя настрани?

— Госпожа Грейл има пълното право да те наеме, ако желае.

— Какво да направела?

Тя откопчаваше и закопчаваше нетърпеливо чантата си.

— Ох, боже мой... жена като нея... с нейния вид... не разбираш ли... — спря тя и прехапа устна. — Що за човек беше този Мариот?

— Не го познавах добре. Май че бе парче кокона. Не ми харесваше особено.

— Беше ли привлекателен за жените?

— За някои жени. На други щеше да им се повдига от него.

— Добре де, изглежда, че той е бил привлекателен за госпожа Грейл. Тя е излизала с него.

— Тя сигурно излиза със стотина мъже. Сега шансовете да получим огърлицата са нищожни.

— Защо?

Станах, отидох до другия край на канцеларията и ударих силно с длан по стената. Пишещата машина от другата страна спря да трака за миг, а после продължи. Погледнах надолу през отворения прозорец в шахтата между нашата сграда и хотел „Меншън хауз“. Мирисът на кафе бе достатъчно гъст, за да построиш гараж върху него. Върнах се при бюрото си, пузнах бутилката уиски обратно в чекмеджето, затворих го и седнах отново. Запалих лулата си за осми или девети път и внимателно се вгледах над прашното стъкло в сериозното и честно личице на госпожица Райърдън.

С течение на времето можеш да си паднеш по такова лице. Очарователните блондинки вървяха по десет centa дузината, но това бе лице, което не губеше свежестта си. Усмихнах му се.

— Виж, Ан. Убийството на Мариот бе глупава грешка. Бандата, която е извършила този обир, никога не би забъркала подобно нещо. Станало е така, че някой тъп завързак, когото са взели с тях, се е шашардисал. Мариот е направил някакво погрешно движение и някой будала го е пречукал, и то толкоз бързо, че не са му попречили. Имаме работа с организирана банда с информация отвътре за скъпоценностите и движението на жените, които ги носят. Искат скромни откупи и са готови на честна игра. Но в случая имаме злодейско убийство, което е изобщо необяснимо. Смятам, че който го е сторил, е мъртъв отдавна, с тежести на глезените, дълбоко в Тихия океан. И огърлицата или е отишла с него, или имат представа за действителната ѝ стойност и са я скрили някъде за дълго време — може би ще минат години, преди да се осмелят да я извадят отново на бял свят. Или ако бандата е достатъчно голяма, огърлицата може да се появи на другия край на света. Осемте хиляди, които са искали, ми се струват твърде малко, ако знаят действителната стойност на нефрита. Но ще им бъде трудно да го продадат. В едно нещо съм сигурен. Не са си и помисляли да убиват някого.

Ан Райърдън ме слушаше с полуотворени устни и възхитено изражение на лицето, сякаш гледаше Далай Лама. После бавно затвори уста и кимна веднъж.

— Ти си чудесен — каза тя нежно. — Но нещо ти хлопа.

Стана и прибра чантата си.

— Ще идеш ли да я видиш, или няма?

— Ако тя ме кани, Рандал не може да ми попречи.

— Добре. Отивам при един друг светски редактор да взема още сведения за семейство Грейл, ако мога. За любовния ѝ живот. Не може да няма такъв, нали?

Лицето, окръжено от кестенявата коса, бе замечтано.

— Че кой няма? — казах аз присмехулно.

— Аз например никога не съм имала. Нищо истинско.

Прозях се и затулих устата си с ръка. Изгледа ме остро и пое към вратата.

— Забрави нещо — рекох аз.

Спря и се извърна:

— Какво? — огледа тя цялата повърхност на бюрото.

Върна се до бюрото и се наведе сериозно.

— Защо им е да убиват човека, който е очистил Мариот, ако не си падат по убийствата?

— Защото той ще да е от тези, дето от време на време ги прибират и там пропяват... като им вземат опиума. Искам да кажа, че не биха убили клиента си.

— Откъде си сигурен, че убиецът е взимал опиум?

— Не съм. Просто ей така го казах. Повечето бродяги вземат.

— Аха — изправи се тя, кимна и се усмихна. — Сигурно имаш предвид тези — рече тя, бръкна бързо в чантата си и постави малък пакет в салфетка на бюрото.

Посегнах, свалих ластика внимателно и разтворих салфетката. В нея лежах три дълги, дебели руски папирози с картонени мундщуци. Погледнах я и не казах нито дума.

— Знам, че не биваше да ги вземам — каза тя почти шепнешком.

— Но бях сигурна, че това е марихуана. Обикновено са в нормална цигарена хартия, но наскоро в Бей Сити взеха да ги правят такива. Виждала съм няколко пъти. Стори ми се нечестно да намерят горкия човек мъртъв с тези цигари в джоба.

— Трябваше да прибереш и табакерата — казах тихо. — В нея имаше прах. А това, че е празна, е подозрително.

— Не можех... в твое присъствие. Аз... за малко да се върна да я взема. Но ме достраша. Да не те злепоставих?

— Ами — излъгах аз.

— Радвам се — каза тя тъжно.

— Защо не ги хвърли?

Тя помисли, притисна чантата, абсурдната ѝ шапка с широка периферия бе така килната, че скриваше едното ѝ око.

— Струва ми се, защото съм дъщеря на полицай — каза тя най-после. — Веществените доказателства не се изхвърлят току-тъй.

Усмивката ѝ бе крехка и виновна, страните ѝ се изчервиха. Вдигнах рамене.

— Е... — думата увисна във въздуха като дим в затворена стая. Устните ѝ останаха полуотворени. Направих си оглушки. Лицето ѝ се изчерви още повече. — Ужасно съжалявам. Не биваше да ги взимам.

Престорих се, че не чувам, тя заситни бързо към вратата и излезе.

13

Опипах една от дългите руски папириси с пръст, после ги подредих в красива редица една до друга и поскърцах със стола си. Веществените доказателства не се изхвърлят то-ку-тъй. Значи това бяха веществени доказателства. Доказателства за какво? Че някой от време на време си попуш-вал по стрък марихуана, а този някой си падал по всичко екзотично. От друга страна, марихуана пушеха сума ти престъпници, а също и много музиканти, гимназисти и хубави момичета, изгубили надежда да се откажат. Американски хашиш. Растение, което вирее навсякъде. Забранено за отглеждане. Това значи доста в страна, голяма като САЩ.

Седях, пуфках си лулата и слушах тракащата пишеща машина зад стената на кантората ми и прищракването на уличните светофари, сменящи светлините на бул. „Холивуд“, пролетта, шумоляща във въздуха подобно на книжна кесия, търкаляна от вятъра по бетонения тротоар.

Папиросите бяха доста големи, а марихуаната отгоре на всичко има едри листа. Индийски коноп. Американски хашиш. Веществено доказателство. Божичко, какви шапки носят жените. Заболя ме главата. Глупости.

Извадих джобното си ножче и отворих малкото острие, онова, с което не си чистех лулата, и посегнах към една от цигарите. Така щеше да постъпи химикът в полицията. Ще разреже отначало една по средата и ще изследва тютюна под микроскоп. Може да се окаже, че има нещо необикновено в тях. Няма кой знае каква вероятност, но, по дяволите, нали работи за една заплата.

Разрезах една по средата. Мундщукът се режеше доста трудно. Добре, ама нали съм инат, трябваше да го разрежа каквото и да става. Дали щеше да ми се опре?

От мундщука се разхвърчаха лъскави парчета тънък свит картон, върху който имаше нещо напечатано. Изправих се в стола и ги сграбчих. Опитах се да ги подредя на бюрото, но те се хлъзгаха и

обръщаха. Сграбчих още една от цигарите и надзърнах в мундщука. После се залових за работа с острието на джобното ножче другояче. Опипах цигарата от мястото, където започваше мундщукът. Хартията бе тънка от край до край, усещаше се тютюнът отдолу. И така отрязвах внимателно мундщука, а после още по-внимателно го рязах по дължина, но точно колкото бе нужно. Разтвори се и отдолу се показа още една картичка, навита, този път цяла-целеничка.

Нежно я разгънах. Мъжка визитна картичка. Тънка хартия с цвета на бледа слонова кост, почти бяла. Деликатно гравирани, с изкусно нюансиран шрифт, думи. В долния ляв ъгъл телефонен номер в Стилуюд Хайтз. В левия десен ъгъл надписът „Само по предварително споразумение“. По средата малко по-едро, но все още дискретно: „Джулз Амтор“. Под него малко по-ситно: „Психоаналитик“.

Заех се с третата цигара. Този път с доста усилия измъкнах картичката, без нищо да режа. Бе същата. Върнах я обратно.

Погледнах часовника си, оставих лулата в пепелника, после отново погледнах часовника си да видя колко е часът. Двете разрязани цигари и срязаната картичка завих в част от салфетката, а непокътнатата цигара в друга салфетка и заключих двете пакетчета в бюрото си.

Седях и съзерцавах визитната картичка Джулз Амтор, психоаналитик, само по предварително споразумение, „Стилуюд Хайтз“, телефонен номер, без адрес. Три такива бяха свити в три цигари марихуана в китайска или японска копринена табакера с рамка от фалшива черупка на костенурка, артикул, който може да купиш за тридесет и пет, най-много седемдесет цента във всеки ориенталски дюкян „Дрън-Дрън-Синг — Лонг Синг-Тънг“ или нещо подобно, където благовъзпитан японец ти съска, сърдечно усмихнат, когато му казваш, че тамянт „Арабска луна“ мирише като момичетата в черния салон на Фриско Сади.

И всичко това в джобовете на един мъж, който бе съвсем мъртъв и който си имаше друга и наистина скъпа табакера с цигарите, които той в действителност пушеше.

Трябва да я е забравил. Нямаше смисъл. Може би изобщо не бе негова. Може да я е взел във фойето на някой хотел. Забравил, че е у него. Забравил да я върне. Джулз Амтор, психоаналитик.

Телефонът иззвъня и аз вдигнах разсеяно слушалката. Гласът притежаваше хладната суровост на ченге със самочувствие. Бе Рандал. Не се развика. Той бе от ледения тип.

— Значи не знаеш кое е било снощното момиче? Била те взела от булеварда, а дотам си вървял пеша. Опашата лъжа, Марлоу.

— Може би имаш дъщеря и не ти се иска журналистите да я накачулят и да ѝ завират светкавици в лицето.

— Ти ме излъга.

— Приятно ми бе.

За момент замълча, сякаш решаваше нещо.

— Този път от мен да мине. Срегнах се с нея. Дойде при мен и ми каза всичко. Тя е дъщеря на човек, когото познавах и уважавах, така да се каже.

— Тя ти е казала и ти си ѝ казал.

— Казах ѝ нещичко — рече той хладно. — И то с причина. Затова и ти се обаждам. Разследването ще се води тайно. Има шанс да спипаме тази банда за скъпоценности и ще го сторим.

— Аха, значи тази сутрин убийството вече е дело на банда. Добре.

— Между впрочем, в онази чудновата табакера имаше прах от марихуана... в онази с драконите. Сигурен ли си, че не си го виждал да пуши от нея?

— Напълно. В мое присъствие той пушеше само от другите. Но не е бил все пред очите ми.

— Ясно. Е, това е всичко. Не забравяй какво ти казах снощи. Да не вземат да ти хрумват разни идеи. От теб искаме само мълчание. Иначе...

Направи пауза. Аз се прозях в слушалката.

— Това го чух — сгълча ме той. — Сигурно си мислиш, че не съм способен на това. Окоето ми няма да мигне. Едно погрешно движение от твоя страна, и ще бъдеш прибран като очевиден.

— Искаш да кажеш, че вестниците няма да разгласят случая?

— Само убийството... но няма да знаят какво се крие зад него.

— Ти да не би да знаеш.

— Вече два пъти те предупредих. Трети път няма да има.

— Доста наприказва за човек, който държи козовете. Затвори телефона под носа ми. Добре, да върви по дяволите, нека се бърхти.

За да се поуспокоя, се разтърках, сипах си малко уиски, погледнах отново часовника си, без да видя колко е часът, и пак седнах зад бюрото.

Джулз Амтор, психоаналитик. Консултации само по предварителна уговорка. Ако му отделиш достатъчно време и пари, той може да изцери всичко — от изтормозен съпруг до нашествие на скакалци. Сигурно е специалист по нещастни любовни истории — жени, които спят сами и това не им се нрави, скитащи се момчета и момичета, които не пишат до дома, разпродавай веднага имуществото или изчакай още година, тази роля ще отблъсне ли публиката, или ще ме направи още по-популярна? При него скришом се прокрадват мъже, едри, яки мъже, които в службите си реват като лъвовете, но под жилетките им се крие страхливо мекотело. Но по-голямата част ще са жени, дебели жени, които пъшкат, и тънки жени, които пламтят, старици, които сънуват, и млади жени, които си внушават, че страдат от комплекса на Електра, жени от всички категории, форми, възрасти, но с една обща черта — парите. При господин Джулз Амтор не съществуват безплатните четвъртъци в окръжната болница. Парите на масата. Богати кучки, които трябва да бъдат врънкани за сметката от млекаря, му заплащат веднага.

Артист, шарлатанин, панаирджия, симпатяга, чиято визитна картичка е намерена в цигари с марихуана у един мъртвец.

Щеше да падне веселба. Посегнах към телефона и поисках телефонистката да ме свърже със Стилуд Хайтз.

14

Отговори сух, дрезгав глас на чужденка:

— Ало.

— Може ли да говоря с господин Амтор?

— Ах, не. Съжалявам. Много, много съжалявам. Амтор никога не говори по телефон. Аз съм секретарката му. Да му предам нещо?

— Какъв му е адресът? Искам да го видя.

— Аа, вие иска да се консултира с господин Амтор? Много шъ съ радва. Но той много зает. Когато желаете да видите него?

— Веднага. По някое време днес.

— Ах — изказа съжаление гласът, — това не може. Следната седмица може би. Шъ погледна в книгата.

— Вижте, оставете на мира книгата. Имате ли молив?

— Разбира се, че имам молив. Аз...

— Запишете си следното. Името ми е Филип Марлоу. Адресът ми е Кахуенга билдинг № 615, Холивуд. Това е на бул. „Холивуд“, близко да Айвър. Телефонът ми е Гленвю 7537. — Продиктувах й цифрите една по една и зачаках.

— Да, гос'ин Марлоу. Записах.

— Искам да видя господин Амтор във връзка с един човек на име Мариот.

Продиктувах и това буква по буква.

— Много е спешно. Въпрос на живот и смърт, искам да го видя бързо. Б-ъ-р-з-о. Веднага, с други думи. Ясно ли е?

— Говорите много странно — каза чуждестранният глас.

— Не. — Сграбчих поставката на телефона и я разтресох. — Нищо ми няма. Винаги говоря така. Работата е доста подозрителна. Господин Амтор положително ще иска да ме види. Аз съм частен детектив. Но не желая да ходя в полицията, преди да съм го видял.

— Ах — рече гласът, студен като обяд в закувалня. — Значи сте от полицията, да?

— Слушайте. Аз не съм от полицията. Аз съм частен детектив. Таен. Но въпреки това е много спешно. Ще ми се обадите ли? Имате телефонния ми номер, нали?

— Си. Имам телефонния ви номер. Гос'ин Мариот... той болен?

— Е, не е цъфнал, та вързал. Значи го познавате?

— О, не. Казвате въпрос на живот и смърт. Амтор той лекува много хора...

— Този път сигурно не ще успее. Ще чакам да ми се обадите.

Окачих слушалката и се хвърлих към служебната бутилка. Чувствавах се, сякаш бях прекаран през машинка за месо. Минаха десет минути. Телефонът иззвъня. Гласът каза:

— Амтор той шъ ви приеме в шест.

— Това е чудесно. Какъв е адресът?

— Той шъ прати кола.

— Аз си имам кола. Кажете ми само...

— Той шъ прати кола — рече гласът студено и телефонът изщрака в ухото ми.

Погледнах пак часовника си. Отдавна бе време за обяд.

Стомахът ми гореше от последната глътка. Не бях гладен. Запалих цигара. Имаше вкус на носната кърпичка на водопроводчик. Кимнах насреща на господин Рембранд, после се пресегнах за шапката си и излязох. Бях изминал половината път до асансьора, когато ми хрумна идеята. Хрумна ми без причина и смисъл, просто като падаща тухла. Спрях и се облегнах о мраморната стена, завъртях шапката около главата си и изведнъж прихнах.

Едно момиче на път от асансьора за службата си се извърна и ме изгледа с един от тези погледи, който няма начин да не ти пусне бримка на чорапа. Махнах й с ръка, върнах се в бюрото и сграбчих телефона. Звъннах на един познат, който завеждаше списъците на парцелите в една компания за недвижими имоти.

— Можеш ли да намериш една собственост само по адреса? — запитах го аз.

— Разбира се. Имаме смесен индекс. Кажи го.

— 1644 Западна, дом 54. Бих искал да науча нещо за състоянието на собствеността.

— По-добре аз да ти звънна. Какъв ти е номерът?

Обади се след три минути.

— Извади си молива и пиши. Това е парцел 8 от блок 11 на окръгление Карадей към дела Мейпълууд, номер 4. Зарегистрираният собственик при известни условия е Джеси Пиърс Флориан, вдовица.

— Хо-хо. При какви условия?

— Подялба на данъка, две десетгодишни облигации за подобрене на уличната канализация, нито един просрочен, а също така и неплатен заем за ремонт за 2600 долара.

— Да нямаш предвид една от тия дяволии, с помощта на които могат да те разпродадат заедно с имота ти за десет минути?

— Не чак толкова бързо, но много по-бързо от ипотеката. Нищо необикновено освен сумата. Висока е за този квартал, освен ако къщата не е нова.

— Много стара къща в лошо състояние. За хиляда и петстотин според мен можеш да я купиш.

— Тогава е наистина необичайно, защото повторното финансиране е било извършено само преди четири години.

— Добре, чие дело е? На някоя инвестиционна компания?

— Не, на един индивид. Мъж на име Линдзи Марио, ерген. Ясно?

Не си спомням как изразих благодарността си. Надявам се да е било с думи. Седях на мястото си, втренчен в стената.

Изведнъж стомахът ми се почувствува отлично. Бях гладен. Слязох до кафенето на „Меншън Хауз“, обядвах и изкарах колата си от паркинга до бюрото.

Поех на юг, после на изток, към дом 54 на Западна Този път не бях взел никакъв алкохол.

Къщата бе същата като предния ден. Улицата бе пуста с изключение на един камион с лед, два форда край бордюра и пушилка прах зад ъгъла. Минах бавно покрай № 1644 и паркирах по-нататък, като огледах къщите и от двете си страни. Върнах се пеша и спрях пред нея, загледан в келявото палмово дърво и мръсната неполивана ливада. Къщата изглеждаше пуста, но сигурно не бе. Само така изглеждаше. Самотният люлеещ се стол на терасата стоеше точно там, където и вчера. На пътеката имаше хартиена кесия. Вдигнах я и я пукнах с крак и тогава видях пердето на предния прозорец у комшиите да се движи.

Отново старата клюкарка. Прозях се и килнах шапката си надолу. Един остър нос се лепна за стъклото. Над него бяла коса и очи, накъдето и да се обърнех, все виждах тези очи. Закрачих по тротоара, но очите не ме изпусаха. Свих към къщата ѝ. Изкачих дървените стъпала и натиснах звънеца.

Вратата изщрака и се отвори, сякаш бе на пружина. Отвори ми висока старица с брадичка като на заек. Отблизо очите ѝ бяха пронизващи като отблясъци върху неподвижна вода. Свалих си шапката.

— Вие ли сте госпожата, която е повикала полицията за госпожа Флориан?

Тя ме изгледа хладно, без да пропуска нищо от външността ми, вероятно дори и бенката на дясната ми плешка.

— Не казвам, че съм, млади човече, както не казвам, че не съм. Вие кой сте?

Гласът ѝ бе висок и носов, създаден за разговори на разстояния.

— Детектив.

— Божичко. Защо не казахте така? Какво е сторила този път? Нищичко не съм видяла, а пък не съм пропуснала и минута. Хенри напазарува вместо мен. Не съм мръднала нито за миг отук.

Откачи веригата от стъклената врата и ме вмъкна, холът миришеше на подово масло. Имаше доста тъмни мебели, които навремето си са били стилни. С инкрустирани плотове и раковини в ъглите. Влязохме в едно помещение, нацвъкано с памучни дантелени покривчици.

— Не съм ли ви виждала преди, а? — запита тя неочаквано и в гласа ѝ се прокрадна нотка на съмнение. — Разбира се, че съм ви виждала. Вие бяхте онзи, дето...

— Точно така. И още съм детектив. Кой е този Хенри?

— О, той е едно цветнокожо момче, което ми прави услуги. Е, какво ще обичате, млади човече?

Отупа чистата си червено-бяла престилка и ми хвърли мънистен поглед. Изтрака няколко пъти с изкуственото си чене за тренировка.

— Идваха ли вчера служителите тук, след като бяха у госпожа Флориан?

— Какви служители?

— Униформените — рекох търпеливо.

— Да, отбиха се за минутка. Нищичко не знаеха.

— Опишете ми едрия мъж... онзи с пистолета, заради когото се обадохте.

Описа ми го съвсем точно. Бе Малой, нямаше грешка.

— Що за кола караше?

— Малка. Едва се побираше в нея.

— Само това ли можете да кажете? Този мъж е убиец!

Устата ѝ зина, но в очите ѝ се четеше задоволство.

— Божичко, какво ли не бих дала да можех, млади човече. Но нищичко не разбирам от коли. Убийство, така ли? Човек не може да се чувства сигурен нито за миг в този град. Когато дойдох преди двадесет и две години, почти не си заключвахме вратите. А сега гангстери, корумпирани полицаи и политици се сражават с картечници, както чувам. Това е скандално, млади човече.

— Даа. Какво знаете за госпожа Флориан?

Малката уста се нацупи.

— Ами не е добра съседка. Пуска радиото високо късно нощем. Пее. С никого не говори.

Приведе се леко напред.

— Не съм сигурна, но според мен пие алкохол.

— Често ли има посетители?

— Че кой ще я посещава.

— Разбира се, не можете да бъдете сигурна, госпожо...

— Госпожа Морисън. Бога ми, да. Какво друго ми остава, освен да гледам през прозорците?

— Бас държа, че е приятно. Отдавна ли живее госпожа Флориан тук?

— Около десет години, мисля. Имаше съпруг по едно време. На мен ми изглеждаше лош. Умря — тя спря и се замисли. — Струва ми се, че умря от естествена смърт. Не съм чувала да се говори противното — добави тя.

— Остави ли й пари?

Тя склони поглед и брадичка. Взе да души усърдно.

— Вие сте пили алкохол — рече тя студено.

— Току-що ми извадиха зъб. Зъболекарят ми даде.

— Не одобрявам алкохола.

— Лошо нещо, освен за лек.

— И за лек не го одобрявам.

— Мисля, че имате право. Остави ли й пари, съпругът й де?

— Не мога да ви кажа.

Устата й се сви като сушена слива. Бях загубил.

— Някой друг да е минавал след полицаите?

— Не съм видяла.

— Много благодаря, госпожо Морисън. Няма вече да ви безпокоя. Бяхте много любезна и полезна.

Излязох от стаята и отворих вратата. Тя ме последва, окашля се и изтрака още няколко пъти със зъби.

— На кой номер да се обаждам? — попита тя, леко умилостивена.

— Университета 4–5000. Търсете лейтенант Нълти. От какво живее тя... от помощи ли?

— В този квартал няма помощи — рече тя студено.

— Бас държа, че този бюфет някога е бил предмет на възхищение в околностите на Сиукските водопади — рекох аз, вторачен в един бюфет с дърворезба, турен в хола, защото столовата бе твърде малка за него. Имаше закривени краища, тънки, дялани крака,

целият бе в инкрустации, а на лицевата му част се мъдреше нарисувана кошница за плодове.

— Мейсън Сити — рече тя нежно. — Да, господине, някога имахме хубав дом, аз и Джордж. Най-хубавия.

Отворих стъклената врата, пристъпих и ѝ благодарих още веднъж. Вече се усмихваше. Усмивката ѝ бе остра като погледа ѝ.

— Получава препоръчано писмо на първо число всеки месец — рече тя неочаквано.

Извърнах се и зачаках. Наведе се към мене.

— Виждам пощаджията как се изкачва до вратата и как тя се подписва. На първо число всеки месец. След това се облича и излиза. Не се прибира до късно. През нощта пее. Понякога ми иде да повикам полицията, толкова шум вдига.

Потупах тънката зловна ръка.

— Вие сте за милиони, госпожо Морисън.

Турих си шапката, кимнах ѝ и си тръгнах. На среда-та на пътеката се сетих за нещо и се обърнах. Тя още стоеше до стъклената врата, а зад нея бе зейнала вратата към дома ѝ. Върнах се по стълбите.

— Утре е първи. Първи април. Ден на лъжата. Няма да пропуснете да видите дали ще получи препоръчано писмо, нали, госпожо Морисън?

Погледът ѝ светна. Взе да се смее с пронизителен старчески смях.

— Ден на лъжата — кискаше се тя. — Може и да не го получи. Оставих я да се смее. Издаваше звук като хълцукаща кокошка.

Колкото и да звънях и чуках на съседската врата, никой не отговаряше. Опитах отново. Вратата не бе залостена. Опитах входната врата. И тя бе отключена. Влязох.

Всичко си бе както преди, дори миризмата на джин. Още нямаше трупове по пода. На малката масичка до стола, в който госпожа Флориан бе седяла вчера, стоеше мръсна чаша. Радиото бе изключено. Отидох до кушетката и затършувах между възглавниците. Набарах предишната изпита бутилка, но тя вече си имаше другар.

Провикнах се. Никакъв отговор. После ми се стори, че чувам дълго, бавно, нещастно дишане, почти като стон. Минах през арката и се вмъкнах в малкия коридор. Вратата на спалнята бе леко отворена и стенанието идеше оттам. Промуших глава и погледнах.

Госпожа Флориан бе на легло. Лежеше изпъната по гръб с памучна завивка, придърпана до брадичката ѝ. Една от малките пухени топки на завивката бе почти в устата ѝ. Мръсната ѝ коса бе разпиляна по възглавницата. Очите ѝ бавно се отвориха и ме погледнаха безизразно. Стаята имаше противния мирис на сън, алкохол и мръсни дрехи. Един шестдесет и девет центов будилник тракаше върху олющеното сивобяло бюро. Тиктакането му бе достатъчно силно, за да разтърси стените. Над него в едно огледало се виждаше разкривеното отражение на нейното лице. Сандъкът, от който бе извадила снимките, бе още отворен.

— Добър ден, госпожо Флориан. Болна ли сте?

Тя бавно и с усилие събра устни, отърка ги една о друга, после плъзна езика си, навлажни ги и задвижи челюстите си. Гласът ѝ се разнесе от устата като изтъркана грамофонна плоча. Очите ѝ ме разпознаха вече, но с неудоволствие.

— Хванахте ли го?

— Лоса ли?

— Разбира се.

— Още не сме. Надявам се, че скоро ще го хванем.

Тя завъртя нагоре очи, после рязко ги отвори, сякаш се опитваше да свали някакво було.

— Трябва да заключвате къщата си. Може да се върне.

— Вие да не мислите, че ме е страх от Лоса, а?

— Така ми се стори, когато разговаряхме вчера.

Замисли се. Мисленето бе изтощителна работа.

— Носите ли нещо за пиене?

— Не, днес не нося нищо, госпожо Флориан. Бях малко зле с парите.

— Джинът е евтин. И удря право в главата.

— След малко може да отскоча. Значи не ви е страх от Лоса?

— Защо да ме е страх?

— Добре, а от какво ви е страх тогава? Светлина озари очите ѝ, задържа се за момент и отново избледня.

— О, я мани тая работа. Хич не ми пука от вас ченгетата.

Не казах нищо. Опрях се на вратата, турих в устата си цигара и се опитах да докосна носа си с нея. Това е по-трудно, отколкото мислите.

— Ченгетата — рече тя бавно, сякаш говореше на себе си — никога няма да хванат това момче. Него си го бива, има покрив, има и приятели. Губиш си времето, ченге.

— За това ми плащат. Фактически онази работа стана при самозащита. Къде ли може да се крие?

Тя се захла и избърса устата си с памучната завивка.

— Сега пък четки — рече тя. — Ласкателства. Ченге умник. Ти още ли мислиш, че така ще стигнеш донякъде?

— Лоса ми харесваше.

В очите ѝ затрептя интерес.

— Ти познаваш ли го?

— Бях с него вчера... когато очисти негъра на „Сентрал“.

Тя зина широко с уста и се смя до забрава, без да издава повече шум от чупене на солети. От очите ѝ се за-рониха сълзи, които започнаха да се стичат по лицето ѝ.

— Едро, яко момче. До известна степен мекосърдечно. Примираше за своята Велмичка.

Очите ѝ се замъглиха.

— Мислех, че роднините ѝ я търсят — рече тя тихо.

— Така е. Но вие казахте, че е умряла. Няма я вече. Тя къде умря?

— В Далхарт, Тексас. Простудила се, ударило я в гърдите и си отиде.

— Вие присъствувахте ли?

— По дяволите, не. Просто чух.

— Аха. И кой ви каза, госпожо Флориан?

— Някакъв танцьор. Не мога да си спомня името му сега. Може би добро, силно питие ще ми помогне. Гърлото ми е пресъхнало като Долината на смъртта.

„И изглеждаш като мъртво муле“, помислих си аз, но не го казах на глас.

— Още един въпрос и после може да изтичам за джин. Издирих собственика на къщата ви, кой знае защо.

Тя се вцепени под завивките, сякаш бе от дърво. Дори клепачите ѝ замръзнаха по средата на гуреливия ирис на очите ѝ. Дъхът ѝ замря.

— Имате твърде големи дългове. Особено като ги сравниш с ниската стойност на имотите наоколо. Ваш кредитор е някой си Линдзи Мариот.

Очите ѝ запремигнаха, но нищо друго не помръдна. Тя ме гледаше втренчено.

— Навремето работих при него — рече тя най-сетне. — Бях прислужничка в семейството му. Грижи се по малко за мен, така да се каже.

Извадих незапалената цигара от устата си, погледнах я безцелно и отново я захапах.

— Вчера следобед, няколко часа след като бях тук, господин Мариот ми се обади в бюрото. Предложи ми работа.

— Каква работа? — гласът ѝ вече изграка зловецко. Вдигнах рамене.

— Не мога да ви кажа. Строго поверително. Отидох да го видя снощи.

— Хитър кучи син си ти — рече тя пресипнало и шавна ръка под завивките.

Погледнах я втренчено и нищо не казах.

— Ченге умник — подигра ми се тя.

Прокарах ръка нагоре-надолу по рамката на вратата. Бе лигава. Само от докосването ми се прииска да се изкъпя.

— Е, това е всичко — рекох спокойно аз. — Просто се чудех откъде-накъде. Може и нищо да не е. Просто съвпадение. Просто ми се стори, че може да има някаква връзка.

— Ченге умник — рече тя безсмислено. — При това не истинско ченге, а евтин шарлатанин.

— Така и предполагам. Е, довиждане, госпожо Флориан. Между другото не мисля, че утре сутринта ще получите препоръчано писмо.

Тя отхвърли завивките настрана и подскочи с искрящи очи. Нещо лъсна в дясната ѝ ръка. Малък револвер „Банкърз спешъл“. Бе стар и износен, но изглеждаше делово.

— Казвай — озъби се тя. — Казвай бързо. Погледнах пистолета и пистолетът ме погледна. Не много сигурно. Ръката, която го държеше, затрепера, но очите все още пламтяха. В ъглите на устата ѝ на мехури излизаше пяна.

— Можехме да се разберем.

Пистолетът и челюстта ѝ увиснаха едновременно. Бях на сантиметри от вратата. Докато пистолетът все още се спущаше, аз се измъкнах навън.

— Помислете — провикнах се аз. Не се чу никакъв звук.

Бързо минах през хола и столовата и излязох от къщата. Изпитвах странно чувство по гърба, докато слизах по стълбите. Като че ли мравки ме лазеха.

Нищо не се случи. Тръгнах по улицата, качих се в колата си и си тръгнах.

Бе последният мартенски ден, а бе топло като през лятото. Прииска ми се да си сваля палтото, докато бях зад волана. Пред участъка на 77-а улица двама патрули се мръщеа пред една изкривена предна броня. Минах през летящите врати и зад перилото изникна униформен лейтенант, загледан в списъка на дежурствата. Попитах го дали Нълти е горе. Каза, че така му се струвало, и ме попита дали съм му приятел. Казах, че да. Той рече добре, качвай се и аз се качих по изтърканите стълби, минах по коридора и почуках на вратата. Един глас изкрещя и аз влязох.

Нълти чоплеше зъбите си, прострял краката си на една табуретка. Гледаше левия си палец, вдигнал го високо пред очите си на

една ръка разстояние. Палецът му изглеждаше напълно здрав, но погледът на Нълти бе мрачен, сякаш си мислеше, че няма да му мине.

Свали крака на пода и загледа мен вместо палеца си. Облечен бе в тъмносив костюм и един изсмукан фас от пура го чакаше на бюрото да свърши с клечката за зъби.

Обърнах плъстената калъфка, която лежеше на другия стол без завързани връзки, седнах и втъкнах цигара в уста.

— Ти ли си — рече Нълти, погледна клечката за зъби, за да провери дали е достатъчно сдъвкана.

— Какво ново?

— За Малой ли? Не се занимавам вече със случая.

— А кой?

— Никой. Питаш защо ли? Вече е офейкал. Разпратихме съобщение по телетипа, а са пуснали и сводки. По дяволите, той отдавна е в Мексико.

— Ами да, та той очисти само един негър... Това, струва ми се, не е углавно престъпление.

— Ама ти още ли се интересуваш? Мислех, че си зает? — Бледите му очи унило се преместиха върху лицето ми.

— Снощи имах работа, но не за дълго. Още ли е у теб онази палячовска снимка?

Пресегна се и затършува под попивателната. Измъкна я. Момичето си беше все тъй хубавко. Вторачих се в лицето му.

— Тя всъщност си е моя. Що не ми я дадеш, ако не ти трябва за досието.

— Струва ми се, че мястото ѝ е там, но я забравих. Добре де, вземи я. Вече предадох досието.

Турих снимката във вътрешния си джоб и станах.

— Е, мисля, че това е всичко — рекох прекалено безгрижно.

— Подушвам нещо — рече Нълти студено.

Очите му проследиха погледа ми. Хвърли клечката за зъби на земята и на лапа сдъвканата пура.

— И от това няма да излезе нищо — рече той.

— Смътна догадка. Ако се потвърди, няма да те забравя.

— Животът е труден. Имам нужда от почивка, приятелю.

— Човек, който се труди толкова усилено, я заслужава.

Драсна една клечка о нокътя на палеца си, изгледа ме доволно, понеже хвана от първия път, и задърпа от пурата.

— Ще се спугам от смях — рече Нълти тъжно, докато излизах.

Коридорът бе тих, цялото здание бе притихнало. Отпред момчетата от патрулната кола все още гледаха изкривената си броня. Върнах се в Холивуд.

Когато влизах в бюрото, телефонът звънеше. Наведох се и го вдигнах:

— Да?

— С господин Филип Марлоу ли говоря?

— Да, Марлоу на телефона.

— Обаждаме се от резиденцията на госпожа Грейл. Госпожа Луин Локридж Грейл. Госпожа Грейл би желала да ви види колкото се може по-скоро.

— Къде?

— Адресът е Астър Драйв № 862, Бей Сити. Да предам ли, че ще пристигнете след час?

— Вие господин Грейл ли сте?

— Разбира се, че не, сър. Аз съм икономът.

— А аз съм този, който звъни на входа — рекох аз.

Мястото бе близо до океана, чийто мирис се усещаше във въздуха, но вода не се виждаше. Тук Астър Драйв се извиваше в дълъг плаващ завой и къщите на брега бяха хубави, но от страната на каньона се ширеха огромни, мълчаливи имения с четириметрови стени, врати от ковано желязо и декоративни плетове. А вътре, ако изобщо ви пуснат, откривате, че и слънцето им е по-друго, съвсем спокойно, затворено в шумоизолирани контейнери само за висшите класи.

Мъж в тъмносиня руска рубашка, лъскави черни ботуши и широки шалвари стоеше пред полуотворените порти. Мургав, добре сложен момък, с яки плещи и лъскава гладка коса, а козирката на килнатата му фуражка хвърляше лека сянка над очите му. В ъгъла на устата му се мъдреше цигара, главата му бе леко килната назад, сякаш не обичаше пушекът да му влиза в носа. Едната му ръка бе в гладка, черна ръкавица, а другата — гола, с тежък пръстен на третия пръст.

Не се виждаше номер, но това трябваше да е 862. Спрях колата, показах се от прозореца и го запитах. Забави се доста, преди да отговори. Първо огледа внимателно мен, а после и колата. Приблужи се, безгрижно отпуснал ръката без ръкавица до бедрото си. Безгрижност, която имаше за цел да не остане незабелязана.

Спря се на няколко метра от колата и ме огледа отново от главата до петите.

— Търся резиденцията на семейство Грейл.

— Тук е. Няма никого.

— Мен ме очакват.

Кимна. Очите му блестяха като вода.

— Името?

— Филип Марлоу.

— Чакайте тук.

Закрачи, без да бърза, към портала и отвори желязната врата, монтирана в масивната колона. Вътре имаше телефон. Говори

накратко, тръшна вратата и се върна.

— Имате ли някакви документи за самоличност?

Посочих му разрешителното, лепнато на прозореца.

— Това не е документ. Отде да знам, че колата е ваша?

Извадих ключа, отворих вратата и слязох. Сега разстоянието помежду ни бе около тридесет сантиметра. Имаше хубав дъх. Най-малко на „Хейг“^[1].

— Пак си бил на бюфета.

Усмихна се. Взимаше ми мярка с поглед. Казах:

— Виж какво, дай да се обадя на иконома по онзи телефон и той ще познае гласа ми. Ще ме пуснеш ли, или ще се наложи да ме носиш на конче?

— Имаш късмет, че работя тук — рече той спокойно. — Ако не работех... — не довърши той и продължи да се усмихва.

— Добро момче си — рекох и го потупах по рамото. — Дартмут или Данемора?

— Исусе! Защо не казваш, че си ченге?

Ухилихме се и двамата. Махна с ръка и аз минах през полуотворената порта. Алеята се виеше и висок, окастрен тъмнозелен плет я скриваше както откъм улицата, така и откъм къщата. През една пролука в зеленината видях градинар-японец да плеви огромна поляна. Изтръгваше по някой плевел от огромната кадифена шир и се взираше в него присмехулно, както правят японците гради-нари. После плетът отново се извиси и цели тридесет метра не видях нищо. Плетът свърши в широк кръг, в който бяха паркирани половин дузина коли.

Едната бе малко купе. Имаше няколко великолепни двутонни буици последен модел, които ставаха да идеш до пощата, черна лимузина с тъмни никелирани жалузи и главини колкото велосипедни колела, дълго спортно купе със спуснат гюрук. Къса, широка циментова алея, пригодена за всякакъв сезон, водеше до черния вход на къщата.

Далеч отляво, отвъд паркинга, се простираше вкопана градина с водоскоци и в четирите ъгъла. Влизаще се през порта от ковано желязо с летящ Купидон по средата. Бюстове се мъдреха на леки постаменти, а между тях — каменен трон с полегнали грифони от двете му страни. Имаше и продълговат басейн с каменни водни лилии и една голяма каменна жаба, седнала на едно от листата. Още по-надалеч една розова

колонида водеше към нещо като олтар, заграден от двете страни с плет, но не изцяло, така че слънчевите лъчи шареха с арабески стълбите на олтара. А далеч наляво имаше не много голяма поляна със слънчев часовник, разположена близо до една стена, построена така, че да изглежда като руина. Имаше и цветя. Милиони цветя.

Самата къща не беше нещо особено. По-малка бе от Бъкингхамския дворец, малко сива за Калифорния и по всяка вероятност имаше по-малко прозорци от небостъргача на „Крайслер“.

Промъкнах се до черния вход, натиснах звънеца и някъде комплект звънци издаде дълбокия мелодичен звън на църковна камбана.

Мъж в раирана жилетка с позлатени копчета ми отвори вратата, поклони се, взе ми шапката и с това свършиха задълженията му за деня. Зад него в сумрака мъж в раирани панталони с ръбове като бръснач, черно палто и права яка със сива връзка на райета наведе сивата си глава около сантиметър и рече:

— Господин Марлоу? Ако обичате, оттук, моля...

Слязохме в една приемна. Бе много тихо. Дори муха не бръмчеше. Подът бе покрит с ориенталски килими, а по стените висяха картини. Завихме и зад ъгъла се разкри хол. Един френски прозорец гледаше към блестящата синя вода в далечината и аз с трепет си спомних, че бяхме близо до Тихия океан и че къщата се намиреше на ръба на един от каньоните.

Икономът посегна към една врата, отвори я, разнесоха се нечии гласове, той застана отстрани и аз влязох. Хубава стая с големи канапета и кресла в бледожълта кожа, подредени около камината, пред която на лъскавия, но не хлъзгав под лежеше килимче, тънко като коприна и старо като лелята на Езоп. Букет цветя сияете в ъгъла, друг на ниската масичка, стените бяха покрити с матови тапети, бе уютно, просторно, приятно, малко от най-модерното и малко от най-старото, а трима души, внезапно замлъкнали, ме гледаха как прекосявам пода.

Едната бе Ан Райърдън, същата, както я помнех от последния път, с тази разлика, че държеше в ръката си чаша с кехлибарена напитка. Другият бе висок, мършав мъж с тъжно лице, каменна брадичка, дълбоки очи и бледо лице с нездрава жълтевина. Най-много да бе на шестдесет години. Бе в тъмен делови костюм с червен карамфил в петлицата и изглеждаше унил.

Трета в компанията бе блондинката. Облечена бе за излизане в бледо зеленикавосиньо. Не обърнах много внимание на дрехите ѝ. Така ги бе скицирал моделиерът, а тя не би отишла при кой да е. Целта бе неимоверно да я подмлади, а лазурните ѝ очи да изглеждат съвсем сини. Косата ѝ имаше златистия нюанс на старите картини и бе тупирана малко, но с мярка. Трапчинките и извивките ѝ бяха тъй прелестни, че повече не можеше да се желае. Роклята ѝ бе доста семпла, с изключение на диамантения клипс на шията. Ръцете ѝ не, бяха малки, но добре оформени, а ноктите ѝ лакирани в очаквания шокиращ цвят — почти тъмнопурпурен. Удостои ме с една от усмивките си. Май че не ѝ бе трудно да се усмихва, но очите ѝ имаха неподвижен поглед, сякаш те преценяваха бавно и внимателно. А устата ѝ бе чувствена.

— Колко мило от ваша страна, че дойдохте — рече тя. — Това е съпругът ми. Пригответи на господин Марлоу нещо за пиене, скъпи.

Господин Грейл се ръкува с мен. Ръката му бе студена и леко влажна. Очите му бяха тъжни. Пригответи ми скоч със сода и ми го поднесе. После седна в ъгъла и не пророни нито дума. Изпих половината питие и се ухилих на госпожица Райърдън. Тя ме погледна разсеяно, сякаш бе попаднала на нова улика.

— Смятате ли, че можете да ми помогнете? — запита блондинката бавно, загледана в чашата си. — Ако мислите, че можете, ще се радвам. Но загубата е доста малка, не си струва разправиите с гангстери и разни ужасни хора.

— Всъщност не съм запознат кой знае колко със случая — рекох аз.

— О, надявам се, че ще се справите — отправи ми тя усмивка, която усетих чак в джоба на панталона си.

Изпих останалата част от пиетието си. Поокопитих се. Госпожа Грейл натисна звънеца, поставен в ръкохватката на коженото канапе, и влезе един лакей. Тя едва забележимо посочи подноса. Той се огледа и пригответи две питиета. Госпожица Райърдън се кипреше все със същата чаша, а господин Грейл очевидно не пиеше. Лакеят излезе.

Госпожа Грейл и аз вдигнахме чаши. Тя кръстоса крака малко небрежно.

— Не знам дали ще мога да направя нещо. Съмнявам се. Какво още има да се върши?

— Сигурна съм, че можете — отправи ми тя още една усмивка. — Доколко ви се довери Лин Мариот? — Тя хвърли кос поглед към госпожица Райърдън. Госпожица Райърдън не схвана погледа ѝ и продължи да си седи, загледана на другата страна. Госпожа Грейл погледна съпруга си.

— Нужно ли е да си губиш времето с тези неща, скъпи? Господин Грейл стана и каза, че му било приятно да се запознае с мен и че щял да отиде да си полегне малко. Не се чувствувал много добре. Надявал се, че ще го извиня. Бе толкова учтив, че ми идеше да го изнеса на ръце от стаята, за да изразя своята признателност.

Излезе. Бавно затвори вратата, сякаш се страхуваше да не събуди някой спящ. Госпожа Грейл погледна към вратата за миг, после усмивката отново цъфна на лицето ѝ и тя ме погледна.

— Вие, разбира се, имате пълно доверие в госпожица Райърдън.

— Никому не се доверявам напълно, госпожо Грейл. Госпожица Райърдън знае това-онова за случая.

— Да — отпи тя една-две глътки, после обърна чашата си на един дъх и я тури настрана.

— По дяволите този вежлив разговор — рече тя неочаквано. — Хайде да се разберем направо. Много добре изглеждате за човек от вашия занаят.

— Смядлив занаят.

— Нямах точно това предвид. Падат ли някакви пари, или въпросът ми е нахален?

— Не падат кой знае колко пари. Голяма съсипия, но и сума ти веселба. И все чакаш да ти падне големият случай.

— Как се става частен детектив? Нямате нищо против да ви поразпитам, нали? И бихте ли бутнали онази масичка насам? За да ми бъдат подръка напитките.

Станах и пробутах огромния сребърен поднос на крака по лъскавия под до нея. Тя приготви още две питиета. Още не бях изпил второто си.

— Повечето от нас са бивши ченгета. Работех известно време в областната прокуратура, но ме уволниха.

Тя се усмихна мило:

— Не за некадърност сигурно.

— Не, защото им отвърщах. Обаждали ли са ви се оттогава по телефона?

— Ами... — погледна тя към Ан. Изчака. Погледът ѝ бе недвусмислен.

Ан стана. Занесе още пълната си чаша до подноса и я остави.

— Надявам се, че пиенето ще ви стигне, иначе... благодаря ви много за беседата, госпожо Грейл. Няма да използвам нищо, имате честната ми дума.

— За бога, да не си тръгвате — каза госпожа Грейл с усмивка.

Ан Райърдън прехапа долната си устна, подържа я така за миг, сякаш решаваше дали да я отхапе и изплюе, или да я остави още малко.

— Съжалявам, боя се, че трябва. Не работя за господин Марлоу, нали разбирате. Просто сме познати. Довиждане, госпожо Грейл.

Блондинката засия насреща ѝ.

— Надявам се, че скоро ще се отбиете пак. По всяко време.

Натисна два пъти звънеца и се появи икономът. Държеше вратата отворена.

Госпожица Райърдън излезе бързо и вратата се затвори. Доста дълго време след това госпожа Грейл я гледа втренчено със смътна усмивка.

— Така е по-добре, не мислите ли? — каза тя след известна пауза.

Кимнах.

— Вероятно се чудите откъде знае толкова, щом като ми е само позната? Тя е любознателно момиче. Някои неща откри сама, например коя сте и кой е собственикът на нефритената огърлица. Останалите по една случайност. Снощи се озова в долчинката, където убиха Мариот. Била на разходка. Случайно забелязала светлината и слязла до долу.

— Ох — вдигна бързо чаша госпожа Грейл и изражението ѝ се промени. — Ужасно е само като си помислиш. Горкият Лин. Падаше си малко вагабонтин. Повечето ти приятели се оказват такива. Но да умре така, е ужасно — потрепера тя. Очите ѝ станаха големи и тъмни.

— Така че няма защо да се страхувате от госпожица Райърдън. Тя няма да се разприказва. Баща ѝ е бил дълги години шеф на полицията тук.

— Да. И тя ми каза. Но ти не пиеш...

— Пия, доколкото мога.

— Ще трябва да се разбираме. Каза ли ти Лин... г-н Мариот... как стана обирът?

— Някъде по пътя оттук до „Трокадеро“. Не ми каза точно. Трима или четирима нападатели.

Кимна с блестящата си златиста глава.

— Да. Знаеш ли, че има нещо много странно в този обир? Върнаха ми единия от пръстените, при това доста хубав.

— Това ми го каза.

— Отгоре на всичко почти не носех нефрита. В края на краищата това е музеен екземпляр, сигурно няма много подобни в света, много рядък вид нефрит. Не очаквах да знаят, че струва кой знае колко, нали?

— Знаели са, че иначе няма да я носиш. Кой знаеше за стойността ѝ?

Замисли се. Приятно бе да я наблюдаваш как мисли. Краката ѝ още бяха кръстосани и все така небрежно.

— Предполагам, че сума ти хора.

— Но те не са знаели, че ще излизаш тази вечер? Кой знаеше това?

Сви раменете си, облечени в бледосиня коприна. Очите ми щяха да изхвъркнат.

— Камериерката ми. Но тя е имала хиляди възможности досега. И при това ѝ се доверявам...

— Защо?

— Не знам. Просто на някои хора имам доверие. На тебе например.

— А на Мариот?

Лицето ѝ стана по-строго. Погледът ѝ нащрек.

— За някои неща — да, за други — не. Има си степени на доверие.

Харесваше ми как говори, безизразно, полуцинично и все пак не толкова закоравяло. Добре закръгляше думите.

— Добре... освен прислужничката. Шофьорът? Тя разклати глава, не.

— Онази вечер караше Лин. Беше със собствената си кола. Не мисля, че Джордж бе тук изобщо. Не беше ли четвъртък?

— Отде да знам. Мариот каза, че било преди четири-пет дни. Четвъртък, това е дори цяла седмица.

— Е, беше в четвъртък — пресегна се тя за чашата ми, пръстите за момент докоснаха моите и установих, че са нежни.

— Всеки четвъртък Джордж е свободен. Това си му е почивният ден.

Наля ми двойна порция отлежало уиски и пръсна малко сода. Това е напитката, която си мислиш, че можеш да си пиеш цял живот, само дето почваш да ставаш палав. Наля и на себе си от същото.

— Лин ли ти каза името ми? — запита тя тихо, а очите ѝ бяха все още нащрек.

— Погрижи се да не ми го каже.

— Значи по всяка вероятност малко те е подвел с времето. Да видим с какви факти разполагаме. Прислужничката и шофьорът са въвн от играта. Вън от подозрение като съучастници, искам да кажа.

— Не и за мене.

— Добре де, опитвам се поне тях да изключа — засмя се тя. — Остава Нютън, икономът. Може да е видял огърлицата ми онази вечер. Но тя виси доста ниско, пък аз бях с вечерна наметка от бяла лисица. Не, не мисля, че може да я е видял.

— Бас държа, че си била като сън.

— Теб да не те хвана, а?

— Бил съм и по-трезвен.

Тя отметна глава назад и избухна в смях. Познавах само четири жени в живота си, които можеха да се смеят така и пак да си изглеждат красиви. Тя бе една от тях.

— Нютън е о'кей. Хора от неговия тип не се сдушват с престъпници. Прочее, това е просто предположение. Какво ще кажеш за лакея?

Замисли се и се сети, после поклати глава.

— Той не ме е виждал.

— Някой да те е молил да носиш нефрита? Очите ѝ мигновено станаха по-предпазливи.

— Да не ме имаш за глупачка?

Посегна към чашата ми да я напълни. Оставих я, макар и да имах още няколко сантиметра пиение. Любувах се на прекрасните черти на шията ѝ.

Когато напълни чашите ни и отново се захванахме с тях, аз рекох:

— Хайде да изясним фактите и после ще ти кажа нещо. Опиши ми вечерта.

Тя погледна часовника на китката си, запретвайки целия ръкав.

— Трябва да бъда...

— Ще те почака.

При тези думи очите изпуснаха искри. Такива ги харесвах.

— Има неща, които не се казват.

— Но не и в моята професия. Как мина вечерта. Или заповядай да ме изхвърлят по задник. Едно от двете. Напъни прелестния си мозък.

— Що не вземеш да седнеш при мен.

— Отдавна си мислех. По-точно, откакто кръстоса нозе. — Тя придърпа полата си надолу.

— Тези проклетни неща все ти се запрягат чак до врата.

Седнах до нея на жълтото кожено канапе.

— Не си ли много бърз? — запита тя тихо.

Не ѝ отговорих.

— Често ли ти се случва? — попита тя с кос поглед.

— На практика никога. През свободното си време съм тибетски монах.

— Само дето нямаш свободно време.

— Чакай да помисля. Хайде да съсредоточим остатъците от акъла си... или по-точно от моя... върху този проблем. Колко ще ми платиш?

— Аха, това ли бил проблемът? Мислех, че ще ми намериш огърлицата. Или поне ще се опиташ.

— Имам си собствен метод на работа. Ето такъв-отпих аз дълга глътка, която ме изправи с главата надолу. Поех малко въздух. — И да намеря убиеца...

— Няма нищо общо между двете неща. Това е работа на полицията, нали?

— Даа... само че горкият ми плати стотачка, за да се грижа за него, а аз нищо не сторих. Чувствувам се виновен. Кара ме на плач. Да заплача ли?

— Я си пийни — наля ми тя още уиски. Изглежда, уискито ѝ влияеше колкото кладенчова вода.

— Добре де, докъде стигнахме? — рекох аз, като се опитах да държа чашата, без да изливам уискито. — Отпадат камериерката, шофьорът, икономът, лакеят. Както с тръгнало, сама ще си переш прането. Как стана обирът? Във версията ти може да има някои подробности, за които Мариот не ми каза.

Тя се наклони напред и подпря брадичка на ръката си. Изглеждаше сериозна, без да има глупаво сериозен вид.

— Отидохме на гости в „Брентууд Хайтз“. После Лин предложи да отскочим до „Трок“ да пийнем по нещо и да потанцуваме. Така и направихме. На „Сънсет“ поправяха нещо и бе много прашно. На връщане Лин се спусна до Санта Моника. Минахме покрай някакъв занемарен хотел на име „Индио“, който съм запомнила, без и аз да знам защо. Отсреща на улицата имаше някаква бирария, а отпред бе паркирана една кола.

— Само една кола пред бирарията?

— Да, само една. Мястото бе доста съмнително. Е, та тази кола тръгна и ни проследи, но аз, разбира се, не си помислих нищо лошо. Нямахме защо. После, преди да стигнем до мястото, където Санта Моника се влива в булевард „Аргело“, Лин каза: „Хайде да минем по другия път“, и сви по някакви криволичещи, елегантни улички. И тогава изведнъж покрай нас профуча някаква кола, смачка бронята и после спря на място. Един мъж в палто, шал и ниско прихлупена шапка дойде да се извини. Шалът бе бял и бухнал и привлече вниманието ми. Почти само това видях от него и че е висок и слаб. Щом като наближи... после се сетих, че той изобщо не мина пред фаровете...

— Естествено. Никой не обича да му светят фарове в очите. Пийни си. Този път аз черпя.

Бе се привела напред, тънките ѝ вежди — без следи от молив — се бяха сбръчкали от усилие. Пригответе две питиета. Тя продължи.

— Щом се доближи до мястото на Лин, вдигна шала върху носа си и един пистолет лъсна срещу нас. „Обир, рече той. Запазете самообладание и всичко ще мине по мед и масло.“ После от другата страна се приближи друг мъж.

— И това в Бевърли Хилз, най-фрашканите с полиция осем квадратни километра в Калифорния.

Тя сви рамене.

— И въпреки това ни обраха. Поискаха накитите и чантата ми. Взе ги мъжът с шала. Оня от моята страна изобщо не продума. Подадох нещата и онзи ми върна чантата и един пръстен. Каза да не бързаме да се обаждаме в полицията или в застрахователното бюро. Щели да уредят всичко леко и меко. Каза, че им било по-лесно да работят с чист процент. Хич не бързаше, сякаш имаше сума ти време. Каза, че можели да използват за посредници хората от застрахователната агенция, ако се наложи, но това значело да се включи в играта и някой нечестен адвокат и предпочитали да не стигат дотам. Говореше като човек с някакво образование.

— Прилича на Еди Маскирания. Само че него го пречукаха в Чикаго.

Тя сви рамене, пийнахме и продължи:

— После си тръгнаха, а ние се прибрахме у дома и аз казах на Лин да си трае. На следния ден ми се обадиха. Имаме два телефона, единият с дериват, а другият в спалнята ми, без. Обадиха се именно по него. Него, разбира се, го няма в указателя.

Кимнах.

— Могат да го узнаят срещу няколко долара. Такава е практиката. Някои кинозвезди се налага да сменят номерата си всеки месец.

Пийнахме.

— Казах на този, дето се обаждаше, да се разбере с Лин, който ще ме представлява, и че ако цената не е прекалено висока, може да се споразумеем. Съгласи се и оттогава насам, струва ми се, само се офлянкват и ни наблюдават. А накрая, както ти е известно, се споразумяхме за осем хиляди долара и така нататък.

— Ще познаете ли някой от тях?

— Разбира се, че не.

— Рандал знае ли всичко това?

— Разбира се. Трябва ли да говорим повече? Отегчих се — усмихна ми се тя очарователно.

— Той каза ли нещо?

Тя се прозя:

— Може би. Забравих.

Седях с празна чаша в ръка и мислех. Тя я взе от мен и взе да я пълни отново. Взех пълната чаша от ръката ѝ, прехвърлих я в лявата си и я хванах за лявата ръка. Бе хладка, мека, топла и успокояваща. Ръката стисна моята. Мускулите ѝ бяха силни. Добре сложена жена, а не книжно цвете.

— Мисля, че той имаше нещо предвид, но не ми каза — рече тя.

— Има си хас да няма.

Тя бавно извърна глава и ме погледна. После кимна.

— Сигурно и ти имаш нещо предвид?

— Откога познаваш Мариот?

— О, от години. Той бе говорител навремето в радиостанцията на мъжа ми. КФДК. Там се запознахме. Там срещнах и съпруга си.

— Това ми е известно. Но Мариот живееше, сякаш имаше пари. Не богатство, но достатъчно пари.

— Получи някакво наследство и напусна радиобизнеса.

— Сигурна ли си, че е наследил пари... или просто той ти каза това?

Сви рамене и стисна ръката ми.

— Може пък да не са били кой знае колко и той да ги е прахосал на бърза ръка — стиснах в отговор ръката ѝ. — Взимал ли е на заем от теб?

— Не си ли малко старомоден, а? — погледна тя към ръката, която държах.

— Още не съм ударил кепенците. А уискито ти е толкова хубаво, че не мога да се напия. Не искам да кажа, че трябва да се напия...

— Да — тя измъкна ръката си и я разтърка. — Кой знае каква навалица е при теб... през свободното ти време. Лин Мариот бе професионален изнудвач, разбира се. Това е очевидно. Той живееше на гърба на жените.

— А теб имал ли е за какво да те изнудва?

— Да ти кажа ли?

— Вероятно няма да е мъдро от твоя страна.

Тя се засмя:

— Ще ти кажа все пак. Веднъж малко се понапих в дома му и припаднах. Рядко ми се случва. Той взел, че ме снимал... с дрехи, вдигнати до шията.

— Мерзавецът му с мерзавец. Намира ли ти се някоя от тези снимки?

Тя ме плесна по китката и рече нежно:

— Как се казваш?

— Фил. А ти?

— Хелън. Целуни ме.

Тя леко се свлече в скута ми, а аз се наведох над лицето ѝ и взех да хрупам по него. Тя задвижи миглите си и по бузите ми затрептяха пеперудени целувки. Когато стигнах до устата ѝ, тя бе полуотворена, пламтяща, а езикът ѝ се стрелкаше като змийче между зъбите.

Вратата се отвори и господин Грейл тихо влезе в стаята. Държах я в прегръдките си и нямах възможност да я пусна. Вдигнах очи и го погледнах. Почувствувах се студен като краката на мъртвец в деня на погребението.

Блондинката в прегръдката ми не мръдна, дори не затвори устни. Изражението на лицето ѝ бе полусъннено, полуприсмехулно.

Господин Грейл леко се окашля и рече:

— Моля да ме извините, разбира се — и тихо излезе от стаята. В очите му имаше безкрайна печал.

Отблъснах я, станах и извадих кърпичка, за да си избърша лицето. Лежеше, както я оставих, изтегната на кушетката. Над единия ѝ чорап щедро се разливаше плътта ѝ.

— Кой беше? — попита тя дрезгаво.

— Господин Грейл.

— Остави го.

Отдалечих се от нея и седнах на стола, на който седях, когато влязох за първи път в стаята.

След малко тя се пооправи, седна и ме погледна втренчено.

— Всичко е наред. На него му е ясно. Какво, по дяволите, може да очаква?

— Предполагам, че знае.

— Добре де, нали ти казвам, всичко е наред. Не ти ли стига това? Той е болен човек. Какво, по дяволите.

— Недей ми писка. Не обичам истеричните жени.

Тя отвори лежащата до нея чанта, извади малка кърпичка и избърса устните си, после се огледа в огледалцето.

— Струва ми се, че имаш право. Май че прекалихме с уискито. Довечера в клуба „Белведере“. В десет.

Дори не ме поглеждаше. Дишането ѝ бе учестено.

— Заведението бива ли го?

— Собственик е Леърд Брънет, мой добър познат.

— Добре — рекох аз. Още не бях се съвзел. Чувствувах се отвратително, сякаш бях бръкнал в джоба на бедняк.

Извади червило и мацна леко устните си, после ме погледна. Подхвърли ми огледалото. Хванах го и се огледах. Поработих над лицето си с кърпичката, после станах и ѝ върнах огледалото.

Бе се изтегнала назад, излагайки на показ цялата си шия, и ме погледна лениво под очи.

— Какво има?

— Нищо. В десет часа в клуба „Белведере“. Не бъди прекалено великолепно. Имам само един вечерен костюм. В бара ли?

Тя кимна, а погледът ѝ бе все още ленив. Прекосих стаята и излязох, без да се обръщам. Лакеят ме посрещна в антрето и ми връчи шапката невъзмутим, като Великото каменно лице.

---

[1] Марка уиски. Б. пр. ↑

Слязох надолу по криволичещата пътека, загубих се в сянката на високия подстриган плет и стигнах до портала. Стражата се бе сменила. Здравеняк в цивилни дрехи, очевиден телохранител, ме изпрати с кимане.

Изсвири клаксон. Госпожица Райърдън бе паркирала купето си зад колата ми. Приближих се и я погледнах. Имаше хладен и саркастичен вид. Тънките ѝ ръце в ръкавици бяха на волана. Усмихна ми се.

— Изчаках те. Това не е моя работа. Как я намираш?

— Бас държа, че ще вдигне и мъртвец от гроба.

— Защо все такива ги говориш? — извика тя гневно.

— Понякога мразя мъжете. Старци, младежи, футболисти, оперни тенори, изискани милионери, красавци — все донжуановци и полумерзавци... частни детективи.

Усмихнах се тъжно.

— Знам, че не си подбирам много-много изразите. Но това е модно в днешно време. Кой ти каза, че бил жиголо?

— Кой?

— Не се прави на разсеяна. Мариот.

— Аа, лесно бе да се досети човек. Прощавай. Не исках да те дразня. Струва ми се, че би могъл да ѝ опънеш жартиерите по всяко време, без много-много зор. Но едно е сигурно... няма да си нито пръв, нито последен.

Широката криволичеща улица дремеше спокойно под слънчевите лъчи. Красиво боядисан товарен камион спря безшумно пред една къща, после върна малко назад и влезе по алеята към черния вход. На камиона бе изрисуван следният надпис: „Бебешки услуги. Бей Сити“.

Ан Райърдън се наведе към мен със замъглени от болка сивосини очи. Въздлъжката ѝ горна устна се нацупи, после се притисна о зъбите ѝ. Въздъхна пронизително.

— Какво, да си гледам работата, така ли? И да не ми хрумват идеи, преди да са хрумнали на теб? Мислех, че съм ти от помощ.

— Нямам нужда от ничия помощ. И полицията се отказа от помощта ми. Не мога с нищо да помогна на госпожа Грейл. Тя си е навила около пръста някаква бирария, откъдето била тръгнала колата, която ги проследила, но това води ли донякъде? Някакъв долен вертеп в Санта Моника. Това е работа на професионалисти. Някой от тях дори е можел да познае нефрита Фей Цуи само като го зърне.

— Ако не са му подшушнали преди това.

— И така може — рекох аз и измъкнах една цигара от пакета. — Така или иначе за мен няма никакво значение.

— И психоаналитикът ли няма значение?

— Психоаналитикът ли? — погледнах я, без да разбирам за какво става дума.

— Божичко — рече тя кротко. — А аз те мислех за детектив.

— За това се мълчи. Трябва да внимавам какво правя. Този Грейл има сума ти мангизи в джоба. А в нашия град законът е на страната на този, който може да го купи. Погледни само колко странно действуват ченгетата. Без много шум, без гласност във вестниците, без да дадат възможност на случайния наблюдател да представи дребната си улика, която може да се окаже от най-голямо значение. Нищо освен мълчание и предупреждения да не се месиш. Никак не ми харесва.

— Имаш още малко червило — рече Ан. — Споменах ти нещо за психоанализа. Е, довиждане, беше ми приятно да се запознаем — в известно отношение.

Натисна стартера, ръчна скоростите и изчезна в облак прах.

Гледах как си отива. Когато изчезна, погледнах насреща. Мъжът от товарния камион с надпис „Бебешки услуги. Бей Сити“ излезе от черния вход на къщата в толкова бяла, огладена и блестяща униформа, че само като го гледах, се чувствавах чист. Носеше някакъв кашон. Качи се в камиона и потегли. Според мен просто бе сменил пелените на някое кърмаче.

Качих се в колата и погледнах часовника си, преди да запаля. Наближаваше пет.

Уискито, както може да се очаква от достатъчно хубаво уиски, ме държа през целия път на връщане до Холивуд. Пресичах все на червено.

„Това се казва хубаво момиченце — казах си на висок глас в колата — за момче, което се интересува от хубави момиченца.“ Никой не ми отвърна. „Но мен не ме интересува“ — казах аз. Никой не каза нищо и на това. „В десет часа в клуб «Белведере».“ Някой каза: „Дръндрън.“ Приличаше на моя глас.

Когато стигнах пак в бюрото си, бе шест без четвърт. Зданието бе съвсем притихнало. Пищещата машина отвъд стената мълчеше. Запалих лула и седнах да почакам.

Индианецът вонеше. Смрадта му проникваше чак в приемната, когато иззвъня звънецът и отворих вратата да видя кой е. Стоеше на прага на вратата, сякаш бе излят от бронз. Бе огромен от кръста нагоре, с едър гръден кош. Приличаше на просяк.

Носеше кафяв костюм, самото му бе твърде тясно в раменете, а панталоните му навярно също бяха малко тесни, вдигнати чак под мишниците. Шапката му, поне два номера по-малка, е била напоявана обилно с пот от този, комуто е ставала по мярка. Кацнала бе горе-долу там, където е мястото на ветропоказателя. Яката му прилягаше добре, подобно на конски хамут, и имаше почти същия мръснокафяв цвят. Над закопчаното му сако се мандахерцаше връзка, черна връзка, завързана с чифт клещи на възел, голям колкото грахово зърно. Около голия си внушителен врат, над мръсната яка, носеше широка ивица черна панделка като стара жена, която се опитва да освежи шията си.

Имаше едро, плоско лице и орлов, месест нос, който изглеждаше здрав като носа на крайцер. Очите му бяха нащрек, имаше увиснали челюсти, плещи на ковач и къси, очевидно недоразвити крака на шимпанзе. По-късно разбрах, че са били само къси.

Ако бяха го почистили малко и облекли в бяла нощница, щеше да изглежда като някой много зъл римски сенатор.

Вонеше със земната миризма на първобитен човек, а не с лигавата мръсотия на градовете.

— Ха — рече той. — Идва веднага. Идва сега. Отстъпих към бюрото си, като го подмамвах с пръст, и той ме последва, като вдигаше толкова шум, колкото вдига муха, ходеща по стената. Седнах зад бюрото си, скърцайки професионално с въртящия се стол, и му посочих стола за клиенти от другата страна. Не седна. Малките му черни очи ме гледаха враждебно.

— Къде да дойда? — запитах аз.

— Ха. Аз Второ Поколение. Аз холивудски индианец.

— Седнете, господин Поколение.

Изсумтя и ноздрите му се разшириха. И без това бяха големи като къртичини.

— Име Второ Поколение. Име на господин Поколение.

— С какво мога да ви бъда полезен?

Извиси глас и взе да опява със звучно, гръдно бумтене.

— Той казал идва бързо. Великият бял баща казал идва бързо. Той казва да те води в огнена колесница. Той каза.

— Даа... зарежи тези измишльотини. Да не съм някоя предвзета учителка на вечеринка.

— Глупости — рече индианецът.

За миг се ухилихме подигравателно един другиму над бюрото. Хилеше се по-подигравателно от мен. После свали шапката си с голямо отвращение и я обърна наопаки. Прокара пръст околоръст кожената лента. Така кожената лента се виждаше и оправдаваше названието си „потна лента“. Измъкна от ръба някаква хартиена изрезка и хвърли нещо завито в лигнин на бюрото. Посочи го ядосано с добре огризания си нокът. Спаружената му коса имаше ръб околоръст от твърде тясната шапка.

Разгънах лигнина и вътре намерих визитна картичка. Тя не бе нещо ново за мен. Точно три като нея имаше в мундщущите на трите руски папириси.

Играех си с лулата, гледах вторачено индианеца и се опитах да го подразня с вторачения си поглед. Остана невъзмутим като тухлена стена.

— Добре, какво иска той?

— Ииска идва бързо. Дойдеш веднага. Дойдеш с огнена...

— Глупости.

На индианеца това му се понрави. Бавно затвори уста и ми намигна тържествено, а после почти се усмихна.

— А и ще му струва сто каймета капаро — добавих аз, придавайки си вид, сякаш ставаше дума за десет цента.

— А? — загледа подозрително той.

„Говори на прост английски“, казах си аз.

— Сто долара. Железни хора. Чипове. Каймета на брой сто. Няма пари, аз не идва. Чат ли си? — взех да броя до сто на двете си ръце.

— А? Баровец — каза с присмех индианецът. Затършува под мръсната лента на шапката си и ми подхвърли нещо завито в лигнин.

Взех го и го разгънах. Съдържаше чисто нова стодоларова банкнота.

Индианецът си сложи шапката на главата, без да си дава труда да обърне лентата. Само дето изглеждаше малко по-смешен така. Седях втренчен със зинала уста в сто-доларовата банкнота.

— Психоаналитикът има право — рекох аз най-сет-не. — От такъв хитрец и мене ме е страх.

— Няма цял ден — забеляза индианецът приказливо.

Измъкнах чекмеджето, извадих „Колт“ 38 калибър, автоматичен пистолет. Не бях го носил при визитата си у госпожа Луин Локридж Грейл. Свалих сакото си, турих кожения кобур, мушнах пистолета в него и отново облякох сакото. На индианеца това не му направи по-голямо впечатление, отколкото ако се бях почесал по врата.

— Има кола — рече той. — Голям кола.

— Големите коли вече нещо не ми харесват. Има собствен кола.

— Идва мой кола — рече индианецът заплашително.

— Идва твой кола — отвърнах аз.

Заклучих бюрото си и кантората, изключих звънеца и излязох, като оставих вратата на приемната, както обикновено, незаклучена. Минахме през антрето и се спуснахме до асансьора. Индианецът вонеше. Дори момчето от асансьора го усети.

Колата бе тъмносиня, седемместна лимузина „Пакард“ последен модел, по поръчка. Кола, в която можеш да се качиш с огърлицата си от перли. Паркирана бе до един противопожарен кран, а зад волана седеше мургав чуждоземен на вид шофьор с лице като дърворезба. Вътрешността бе облицована в сива коприна на баклави. Индианецът ме тури отзад. Седнал сам в колата, аз се чувствах като височайши труп, подреден от погребалния агент с много вкус.

Индианецът се качи до шофьора и колата обърна по средата на улицата, а едно ченге отсреща се провикна „Хей!“ боязливо, сякаш нямаше нас предвид, а после бързо се наведе да завърже обувката си.

Поехме на запад, спуснахме се на булевард „Залез“ и бързо и безшумно се понесохме по него. Индианецът седеше неподвижен до шофьора. От време на време до мен се донасяше по някой полъх от личността му. Шофьорът изглеждаше полузаспал, но задминаваше ловки момчета в спортни лимузини, сякаш ги влачеха на буксир. Навсякъде го посрещаха със зелена светлина. За някои шофьори е така. Нито веднъж не бе червено.

Свихме по осветените два-три километра на околоръстното шосе покрай антикварните магазини с известни фирми на витрините, пълни с брюкселска дантела и древни оловни съдини, покрай разкошните нови нощни локали с прочути шефове и еднакво прочути комарджийници, ръководени от изискани възпитаници на „Пурпурната банда“, покрай сега старомодните здания от колониалната епоха на крал Джордж, покрай красивите модернистични здания, в които холивудските търговци на плът никога не преставаха да говорят за пари, покрай крайпътен ресторант, който някак си не се връзваше с останалите сгради, макар и момичетата да бяха облечени в бели копринени блузи и кивери на барабанчици и нямаха нищо друго освен лъснати ярешки хесенски ботуши от хълбоците надолу. Покрай целия този панаир, надолу по широкия заоблен завой до конската пътека при Бевърли Хилз, покрай светлините на юг, във всички цветове на

спектъра, кристално чисти в една вечер без мъгла, покрай сенчестите имения по хълмовете на север, извън Бевърли Хилз и нагоре по криволичещия булевард в полите на планината, където се чувствуваше внезапният, хладен здрач и полъхът на вятъра откъм морето.

Следобедът бе топъл, но жегата бе отминала. Профучахме покрай далечен грозд осветени здания и безкрайна поредица осветени имения, доста отдалечени от шосето. Спуснахме се и заобиколихме огромно зелено поле за поло, а до него също така огромно поле за тренировки, изкачихме се отново на някакъв хълм и свихме към планината по стръмен хълмист път от чист бетон, който минаваше покрай портокалови горички, прищявка на някой богаташ, защото в тази област не вирееха портокали, а после малко по малко осветените прозорци на милионер-ските къщи изчезнаха, пътят се стесни и стигнахме „Стилууд Хайтз“.

Мирисът на пелин лъхаше откъм каньона и ми напомняше за един мъртвец под безлунно небе. Тук-там измазани къщи се гушеха в хълбока на хълма като барелефи. После къщите изчезнаха, останаха само смълчаните мрачни предхълмия с една-две подранили звезди над тях, бетонната лента на пътя и отвесната урва от едната му страна в непроходимата плетеница от нискостъблен дъб и мандзанита^[1], където понякога можеш да чуеш зова на пълпълдъците, ако спреш, помълчиш и почакаш. От другата страна на пътя имаше гол глинен бряг, в крайчеца му висяха няколко непримирими диви цветя като непослушни деца, които не искат да си легнат.

После пътят изви в остър завой, големите гуми задраскаха по разпилените камъчета, а колата се понесе не толкова безшумно по една алея с див здравец от двете страни. В края ѝ, леко осветен, самотен като фар, се извисяваше замък като орлово гнездо, ъглеста постройка с гипсова мазилка и гланцирани тухли, груба и модернистична, но не грозна; изобщо превъзходно място за един психически консултант да върти частната си практика. Нямаше да се чуват писъците.

Колата зави покрай къщата и над задната врата в дебелината стена заблещука светлина. Индианецът излезе със сумтене и отвори задната врата на колата. Шофьорът запали цигара с електрическата си запалка и към мен в нощта леко се понесе тръпчивият мирис на тютюн. Слязох.

Приближихме се до задната врата. Тя се отвори сама, бавно, почти зловещо. Зад нея дълъг коридор водеше към вътрешността на къщата. От гланцираните тухлени стени струеше светлина.

Индианецът изръмжа:

— Ха. Влизай, баровец.

— След вас, господин Поколение.

Навъси се, но влезе, а след нас вратата се затвори тъй безшумно и тайнствено, както се бе и отворила. В края на тесния коридор се натъпкахме в малък асансьор, индианецът затвори вратата и натисна копчето. Изкачихме се бързо и безшумно.

Вонята на индианеца преди бе бледа сянка на това, което ставаше в момента.

Асансьорът спря и вратата се отвори. Бе светло и аз се озовах в бойницата, където денят все още се опитваше да напомня за себе си. Навсякъде околоръст имаше прозорци. В далечината блещукаше морето. Мракът бавно бродеше по хълмовете. Там, където нямаше прозорци, стените бяха облицовани с ламперия, а килимите на пода имаха меките цветове на старите персийски тъкани. Имаше и бюро, което изглеждаше, сякаш бе направено от дърворезби, крадени от някоя древна църква. А зад бюрото седеше една жена и ми се усмихваше със суха, напрегната, повехнала усмивка, която би се разпаднала на прах, ако я докоснеш.

Косата ѝ бе зализана и навита, а лицето ѝ тъмно, слабо, изнурено и азиатско. На ушите си носеше тежки цветни камъни, а на пръстите тежки пръстени, включително лунен камък и изумруд в сребърна обковка, който би могъл да бъде истински, но някак си изглеждаше фалшив, като десетцентова гривна на робиня. А и ръцете ѝ бяха сухи и тъмни, не бяха млади и не им подхождаха вече пръстени.

Тя проговори. Гласът ми бе познат.

— Ах, гос'ин Марлоу, тъй много хубав да идва. Амтор, той толкова шъ съ зарадва.

Разстлах стодоларовата банкнота, която ми бе дал индианецът, на бюрото. Огледах се назад. Индианецът бе слязъл отново с асансьора.

— Съжалявам. Идеята бе чудесна, но не мога да я приема.

— Амтор той... той желае дъ ви наеми, нали? — тя се усмихна пак. Устните ѝ шумоляха като цигарена хартия.

— Първо ще трябва да видя за какво става дума.

Кимна и отново се надигна иззад бюрото. Прошумоля край мен в тясна рокля, която ѝ прилягаше като кожа на морска сирена и показваше, че има добра фигура, ако ги предпочитате четири номера по-големи от кръста надолу.

— Шъ ви проводи — рече тя.

Натисна някакво копче в ламперията и една врата се отвори безшумно. Зад нея струеше млечно сияние. Обърнах се да хвърля още един поглед. Усмивката ѝ сега изглеждаше по-стара от Египет. Вратата се хлъзна бавно и се затвори зад мен.

В стаята нямаше никого. Бе осмоъгълна, драпирана в черно кадифе от пода до тавана, с висок далечен черен таван, вероятно също от кадифе. По средата на сажденочерния матов килим се мъдреше осмоъгълна бяла маса, достатъчна само за два чифта лакти, а по средата — млечнобял глобус на черна поставка. Светлината идеше от него. Как — и аз не можех да разбера. От двете страни на масата имаше по един бял осмоъгълен стол, умалено копие на масата. Прозорци нямаше. В стаята нямаше нищо друго, съвсем нищо. По стените нямаше дори електрически ключове. И да имаше други врати, не ги виждах. Обърнах се към тази, през която влязох. И нея не виждах.

Постоях може би петнадесет секунди с неясното, смътно чувство, че ме наблюдават. Вероятно някъде имаше шпионка, но не можех да я открия. Отказах се. Заслушах се в дишането си. Чувах как въздухът минава през носа ми леко като шумолене на малки завеси.

После в далечния край на стаята се отвори невидима врата и един мъж влезе, а вратата се затвори след него. Мъжът отиде право до масата с наведена глава, седна на един от осмоъгълните столове и направи широк жест с една от най-красивите ръце, които някога съм виждал.

— Моля, седнете. Срећу мен. Не пушете и не шавайте. Опитайте се да се отпуснете напълно. С какво мога да ви бъда полезен?

Седнах, турих цигара в устата си и я прекарах по устните си, без да я паля. Огледах го от глава до пети. Бе слаб, висок, изправен, сякаш бе глътнал бастун. Имаше най-фината бяла коса, която съм виждал. Сигурно бе спал с копринена мрежа. Кожата му бе свежа като розова пъпка. Можеше да мине както за тридесет и пет годишен, така и за шестдесет и пет годишен. Човек без възраст. Косата му бе вчесана

право назад над най-хубавия профил, който някога съм виждал. Веждите му бяха гарвановочерни като стените, тавана и пода. Очите му бяха дълбоки, прекалено дълбоки. Бездънните, упоени очи на сомнамбул. Като кладенеца, за който четох веднъж. Деветстотин-годишен кладенец в древен замък. Можело да пуснеш камък в него и да чакаш. След като дълго си се заслушал и вече си се отказал, тъкмо когато си на път да си тръгнеш, до теб се донасяло смътно, мигновено цопване от дъното на кладенеца, тъй приглушено, тъй далечно и почти невероятно. Та очите му бяха толкова дълбоки. Очи без израз, без душа, очи, които могат да наблюдават как лъвовете разкъсват някого на парчета и да не се променят, да наблюдават как човек, набит на кол, стене под палецото слънце. Носеше двуреден, черен делови костюм, скроен от майстор. Гледаше разсеяно пръстите ми.

— Моля ви, не мърдайте. Това прекъсва вълните, смущава концентрацията ми.

— Кара ледът да се топи, маслото да тече и котките да мяучат.

Той се усмихна с най-незабележимата усмивка на света.

— Сигурен съм, че не сте дошли тук, за да се държите нахално.

— Изглежда, сте забравили защо съм дошъл. Между впрочем върнах онази стодоларова банкнота на секретарката ви. Дошъл съм, както може би си спомняте, за едни цигари, напълнени с марихуана. И с вашата визитна картичка, навита в кухия мундщук.

— Искате да разберете защо се е получило това?

— Даа. Всъщност би трябвало аз да ви заплатя сто долара.

— Няма да се наложи. Отговорът е прост. Има неща, които не знам. Това е едно от тях.

За момент почти му повярвах. Лицето му бе гладко като ангелско крилце.

— Защо тогава ми пращате сто долара... и някакъв огромен индианец, който смърди... и кола? Между другото кому е нужно индианецът да смърди? Щом като работи при вас, не може ли, така да се каже, да го накарате да се изкъпе?

— Той е естествен медиум. Те са рядкост... като диамантите и като тях понякога ги намираме на мръсни места. Доколкото разбирам, вие сте частен детектив?

— Да.

— Мисля, че сте много ограничен човек. Изглеждате тъпо, и занаятът ви е тъп. И сте се домъкнали тук с тъпа мисия.

— Разбирам — рекох аз. — Тъп съм. Благодарение на вас го проумях.

— И считам, че няма нужда да ви задържам повече.

— Но вие не ме задържате. Аз ви задържам. Искам да разбера, защо онези картички бяха в цигарите?

Сви рамене с едва забележимо движение.

— Всеки може да има моя визитна картичка. Но аз не раздавам на приятелите си цигари с марихуана. Въпросът ви си остава тъп.

— Чудя се дали това ще поопресни паметта ви. Цигарите бяха в евтина китайска или японска табакера от имитация на черупка на костенурка. Виждали ли сте нещо подобно някога?

— Не. Не си спомням.

— Мога още малко да ви опресня паметта. Табакерата бе в джоба на един мъж на име Линдзи Мариот. Някога чували ли сте това име?

Той се замисли.

— Да. Някога се опитах да го лекувам от страх пред камерата. Опитваше се да пробие в киното. Губихме си времето. В киното никой не го искаше.

— Представям си. Същинска Айседора Дънкан на екрана. Още не сте отговорили на главния ми въпрос. Защо ми изпратихте стоте долара?

— Драги ми господин Марлоу — рече той студено. — Не ме мислете за глупак. Професията ми е доста уязвима. Аз съм знахар. Това ще рече, че върша неща, които лекарите, организирани в своята страхлива, алчна гилдия, не могат да постигнат. По всяко време съм изложен на опасност... от хора като вас. Просто искам да преценя опасността, преди да се заема с нея.

— Доста банална в моя случай, а?

— Едва ли изобщо съществува — рече той вежливо и направи особено движение с лявата си ръка, от което очите ми щяха да изхвъркнат. После много бавно я постави на бялата маса и сведе поглед. Вдигна бездънните си очи отново и скръсти ръце.

— Вашият разпит...

— Вече усещам мириса му. Бях забравил за него.

Обърнах глава наляво. Индианецът седеше на третия бял стол пред кадифената стена. Навлякъл бе някаква бя-да роба върху останалите си дрехи. Седеше, без да шавне, със затворени очи, леко наклонена напред глава, сякаш спеше отпреди час. Тъмното му силно лице бе цяло то в сенки. Погледнах отново към Амтор. Усмиваше се с незабележимата си усмивка.

— Бас държа, че на богатите дами им изпадват ченетата само като го зърнат. За какво всъщност му плащате... да седи на коленете ви и да пее френски песнички?

Той направи нетърпелив жест.

— Говорете по същество, моля ви се.

— Миналата нощ Мариот ме нае да го придружа в някаква експедиция за предаване на известна сума на едни мошеници. Халосаха ме по главата. Когато дойдох на себе си, Мариот бе убит.

Почти нищо не се промени по лицето на Амтор. Нито изкрещя, нито хукна нагоре по стените. Но за човек като него реакцията бе жива. Разтвори ръце и ги скръсти отново. Устата му изглеждаше зловеща. После застана като каменен лъв пред сградата на Народната библиотека.

— Цигарите бяха намерени у него — продължих аз.

Той ме изгледа хладно.

— Но не от полицията, струва ми се. След като полицията не е идвала тук.

— Правилно.

— Стоте долара — рече той много меко — едва ли са били достатъчни.

— Зависи какво искате да си купите с тях?

— Тези цигари у вас ли са?

— Една от тях. Но те не доказват нищо. Както казахте, визитните ви картички са достъпни за всекиго. Но се учудвам защо бяха точно там. Вие да знаете?

— Доколко познавахте Мариот? — запита той кротко.

— Изобщо не го познавах. Но имах известна представа за него. Толкова очебийни неща бяха, че не можеше да не ги забележи човек.

Амтор леко почука по бялата маса. Индианецът все още спеше с брада на огромния си гръден кош, очите с тежки клепачи плътно затворени.

— Между другото познавате ли госпожа Грейл, богата дама, която живее в Бей Сити?

— Да, лекувал съм говорните й центрове. Имаше много леко увреждане — кимна той разсеяно.

— Прекрасна работа сте свършили. Говори толкова добре, колкото и аз в момента.

Това не успя да го развесели. Все още почукваше по масата. Вслушах се в почукванията. Нещо в тях не ми харесваше. Приличаха на някакъв шифър. Спря, скръсти отново ръце и се облегна във въздуха.

— В тази работа най ми харесва, че всички се познават помежду си. Госпожа Грейл също е познавала Мариот.

— Откъде разбрахте? — запита той бавно.

Не отговорих.

— Ще трябва ли да кажете на полицията... за онези цигари.

Свих рамене.

— Чудите се защо не съм заповядал да ви изхвърлят — рече Амтор любезно. — Второ Поколение ще ви счупи врата като стрък целина. И аз самият се чудя. Изглежда, имате някаква хипотеза. На изнудвачи не плащам. Нищо не печеля от това... а и имам много приятели. Но, разбира се, има известни елементи, които биха желали да ме злепоставят. Психиатри, сексолози, невролози, злобни, дребни човечета с гумени чукчета и рафтове, претрупани с литература за отклоненията от нормалното. И, разбира се, всички те са... лекари. Докато аз си оставам... нещо като шарлатанин. Каква е хипотезата ви?

Опитах се да го накарам да сведе очи под втренчения ми поглед, но бе невъзможно. Усетих се да облизвам устните си.

Той сви леко рамене.

— Не мога да ви се сърдя, че искате да я запазите за себе си. Трябва да се помисли по този въпрос. Може би сте много поинтелигентен, отколкото си помислих отначало. Аз също допускам грешки. Впрочем... — наведе се той напред и обгърна млечнобелия глобус с двете си ръце.

— Мисля, че Мариот е бил изнудвач на жени. И е служел за примамка на банда за бижута. Но кой му е казвал кои жени да подбере... местата, които посещават, как да стане интимен с тях, да ги люби, да ги накара да се натруфят с диаманти и да ги изведе, а после

да се измъкне до телефона и да съобщи на юнаците къде да действуват?

— Това — рече внимателно Амтор — е вашата представа за Мариот... и за мен. Противно ми е.

Наведох се напред и доближих лицето си на тридесет сантиметра от неговото.

— Замесен сте в бандитизъм. Както и да го усуквате, бандитизмът си е бандитизъм. А не са само картичките, Амтор. Както казвате, всеки би могъл да ги има. Но и марихуаната. — Вие не бихте участвували в подобна игра на дребно... не и при вашите възможности. Но на гърба на всяка картичка има празно място. А на празните места, дори на надписаните понякога има надписи със симпатично мастило.

Той се усмихна мрачно, но почти не го забелязах. Ръцете му се придвижиха към млечнобелия глобус. Светлината угасна. В стаята стана тъмно като под шапка-невидимка.

---

[1] Мандзанита — вечнозелен храст в западните части на САЩ.
— Б. пр. ↑

21

Ритнах стола си назад, станах и измъкнах пистолета от кобура под мишницата си. Но нямаше смисъл. Сакото ми бе закопчано и бях твърде бавен. Както и да е, щях доста да се забавя, ако се наложеше да стрелям по някого.

Усетих безшумен полъх във въздуха и мирис на пръст. В пълния мрак индианецът ме удари изотзад и прикова ръцете ми до хълбоците. Взе да ме повдига. Все още бих могъл да извадя пистолета и да нашаря стаята с безцелни изстрели, но наблизко нямаше кой да ми помогне. Май че нямаше и никакъв смисъл.

Пуснах пистолета и го хванах за китките. Бяха мазни и плъзгави. Индианецът пое въздух гърлено и ме храсна о пода с удар, който ми изправи косите. Сега вместо аз да съм го хванал, той ме държеше за китките. Бързо ги изви назад и едно коляно като бордюр потъна в гърба ми. Огънах се. Мене може да огъне. Да не съм градският съвет, та да му се опра.

Опитах се да креця без каквато и да е полза. Дъхът ми заседна на гърлото и не можеше да излезе. Индианецът ме хвърли странично и докато падах, ми приложи ножично хвърляне. Бях му в кърпа вързан. Ръцете му се протегнаха към шията ми. Понякога се събуждам нощем. Чувствувам ги на това място и усещам неговия мирис. Усещам как дъхът ми се съпротивява, как губи и мазните пръсти се забиват все повече. После ставам, пия малко и пускам радиото.

Вече почти си бях отишъл, когато светлината заблестя отново, кървавочервена поради кръвта в очните ми ябълки и по дъната им. Нечие лице заплува и нечия ръка ме потупа деликатно, но другите ръце останаха на гърлото ми. Един глас рече нежно:

— Нека си поеме дъх...

Индианецът ме изправи на крака. Блъсна ме назад в стената, като ме държеше за двете извити китки.

— Любител — рече гласът меко и нещо лъскаво, твърдо и горчиво като смъртта ме перна през лицето. Нещо топло протече.

Близнах го и усетих вкуса на желязо и сол.

Нечия ръка тършуваше из портфейла ми. Друга претършува всичките ми джобове. Завитата в салфетка цигара се показва и бе измъкната. Изчезна някъде в мъглата пред очите ми.

— Цигарите бяха три? — рече гласът любезно и лъскавото нещо отново ме удари по челюстта.

— Три — преглътнах аз.

— И къде казваш, че били останалите?

— В бюрото ми... в службата.

Лъскавото нещо отново ме удари.

— Сигурно лъжеш, но можем да проверим.

Ключовете ми заблестяха с весели, червени светлинки. Гласът каза:

— Стисни го още малко.

Железните пръсти се впиха в гърлото ми. Бях разпнат на стената срещу вонята му и здравите му мускули. Протегнах се, хванах го за единия му пръст и се опитах да го извия.

Гласът каза меко:

— Чудно. Вече се е понаучил.

Лъскавият предмет отново изсвистя във въздуха. Храсна ме по челюстта, тоест онова, което някога бе моя челюст.

— Пусни го. Ще мирува — рече гласът.

Тежките силни ръце се отпуснаха и аз политнах напред, направих крачка и се задържах на крака. Амтор стоеше едва забележимо усмихнат, почти като насън пред мен. С изящната си, прекрасна ръка държеше пистолета ми. Беше го насочил в гърдите ми.

— Бих могъл добре да те науча — рече той с мекия си глас. — Но каква полза? Мръсен малък човек в един мръсен малък свят. Лъч просветление и пак ще си бъдеш същият. Не е ли така? — усмихна се той красиво.

Хвърлих се към усмивката му с всичко, което ми бе останало. Не излезе толкова лошо. Олюля се и от ноздрите му потече кръв. После се окопоти, оправи се и вдигна отново пистолета.

— Седни, чедо мое — рече той меко. — Имам посетители. Радвам се, че ме удари. Това улеснява нещата.

Напипах белия стол, седнах и положих главата си на бялата маса до млечнобелия глобус, който сега отново излъчваше мека светлина.

Гледах го втренчено отстрани, с лице на масата. Светлината ме обайваше. Хубава светлина, хубава мека светлина. Зад мен и край мен нямаше нищо освен тишина. Мисля, че заспах, просто, ей така, с окървавено лице на масата, а строен красив дявол с моя пистолет в ръка ме наблюдаваше и се усмихваше.

— Добре — рече едрият. — Може да престанеш да шикалкавиш вече.

Отворих очи и вдигнах глава.

— Хайде в другата стая, приятелче.

Станах, все още сънен. Влязохме някъде през някаква врата. После видях къде се намираме — в бойницата, цялата окръжена от прозорци. Навън вече бе черно като катран. Жената с фалшивите пръстени седеше зад бюрото си. До нея стоеше някакъв мъж.

— Седни тук, приятелче — натисна ме другият. Столът бе хубав, с прав гръб, но удобен, макар че не ми се седеше. Жената зад бюрото бе отворила пред себе си бележник и четеше на висок глас от него. Един нисък възрастен мъж с безизразно лице и сиви мустаци я слушаше.

Амтор стоеше до един прозорец с гръб към стаята, загледан навън към далечната спокойна крайбрежна ивица на океана, отвъд светлините на кея, отвъд света. Веднъж полуизвърна глава да ме погледне и успях да видя, че бе избърсал кръвта от лицето си, но носът му не бе онзи нос, който видях за пръв път, а два номера по-голям. Това ме накара да се ухилия, както си бях със спукани устни и всичко останало.

Погледнах към това, което издаваше тези звуци, това, което бе под носа ми и ми бе помогнало да стигна дотук. Някакъв си деветдесеткилограмов врял и кипял тип с проядени зъби и сладък глас на цирков клакьор. Бе як, бърз и сигурно ядеше кърваво месо. Никой не би посмял да го разиграва. Бе от този вид ченгета, които всяка вечер си плюят на палката, вместо да си кажат молитвата. Но имаше шеговити очи.

Стоеше пред мен, разкراчил кривите си крака, в ръка държеше отворения ми портфейл, драскаше по кожата с нокътя на десния си палец, сякаш му правеше удоволствие да разваля нещата. Дребни

неща, ако нямаше нищо друго подръка. Но да променя физиономии вероятно му бе по-приятно.

— Сеирджия, а, приятелче? От големия порочен град, а? Малко шантаж, а?

Бе килнал шапката си на тила. Косата му бе прашнокафява, потъмняла от потта на челото. Шеговитите му очи бяха прошарени от червени вени.

Чувствувах гърлото си, сякаш го бяха прекарали през преса за изцеждане на пране. Посегнах и го опипах. Проклетият индианец. Имаше пръсти като инструментална стомана.

Мургавата жена престана да чете от бележника си и го затвори. Възрастният възмалък мъж със сивите мустаци кимна, приближи се и застана зад този, който разговаряше с мен.

— Ченгета? — попитах аз, потривайки брадичката си.

— А ти как мислиш, драги?

Полицейски хумор. Дребният имаше белмо в едното око и то изглеждаше полусляпо.

— Не и от Лос Анжелос — рекох аз, като го поглеждах. — С това око отдавна да са те пенсионирали в Лос Анжелос.

Едрият ми подаде портфейла. Прегледах го. Всичките пари все още бяха там. Всички визитни картички. Нищо не липсваше. Бях изненадан.

— Кажы нещо, приятелче — рече едрият. — Нещо, което ще ни накара да те харесаме.

— Върнете ми пистолета.

Приведе се леко напред и се замисли. Виждах го как мисли. От мислене го боляха мазолите.

— Аха, искаш си пистолета, така значи? — погледна той встрани от оня със сивите мустаци. — Искан си пистолета — каза му той, после отново ме погледна. — А за какво ти е потрябвал пистолетът, приятелче?

— Искан да застрелям един индианец.

— А, така ли, искаш да застреляш индианеца, приятелче?

— Аха... само един индианец, бащице.

Едрият отново погледна към онзи с мустаците.

— Това момче е много опасно. Искан да застреля някакъв индианец.

— Слушай, Хемингуей, я не повтаряй всяка дума след мен.

— Май че той откачи. Току-що ме нарече Хемингуей. Ти как мислиш, откачен ли е?

Оня с мустаците захвапа пура и не каза нищо. Високият красив мъж на прозореца се извърна бавно и каза меко:

— Смятам, че е възможно да е загубил вътрешното си равновесие.

— Не знам откъде му дойде наум да ме нарича Хемингуей. Името ми не е Хемингуей.

По-възрастният каза:

— Не видях пистолет.

Погледнаха към Амтор. Амтор каза:

— Вътре е. При мен. Ще ви го донеса, господин Блейн.

Едрият мъж се наведе от кръста надолу, присви леко колене и задиша в лицето ми.

— Защо ме наричаш Хемингуей, драги?

— Не мога да кажа в присъствието на дами.

Изправи се отново.

— Виждате ли?

Погледна към онзи с мустаците, той кимна, после се извърна и се отдалечи, прекосявайки стаята. Плъзгащата се врата се отвори. Излезе и Амтор го последва.

Настъпи тишина. Мургавата жена погледна от висотата на бюрото си и се намръщи. Едрият мъж погледна към дясната ми вежда, леко разтърси глава насам-натам замислено.

Вратата отново се отвори и мъжът с мустаците се върна. Взе отнякъде шапка и ми я подаде. Извади пистолета ми от джоба си и ми го връчи. По тежестта разбрах, че е празен. Мушнах го под мишница и се изправих.

Едрият каза:

— Хайде, приятелче. Да се махаме оттук. Струва ми се, че имаш нужда от малко чист въздух.

— Добре, Хемингуей.

— Но той продължава да ме нарича така — рече тъжно едрият. — Вика ми Хемингуей, понеже присъствуват дами. Не смяташ ли, че това може да е някаква мръсна шега от негова страна?

Мъжът с мустаците каза:

— Побързай.

Едрият ме хвана за ръка и отидохме до малкия асансьор. Той дойде и ние се качихме.

23

Слязохме на дъното на асансьорната шахта, минахме по тесния коридор и излязохме през черния вход. Навън въздухът бе чист и свеж, под нас лежеше спусналата се над океана мъгла. Вдишах дълбоко.

Едрият още ме държеше за ръката. Отвън стоеше някаква кола, обикновена тъмна лимузина с частни номера.

Едрият отвори предната врата и се извини:

— Вярно, че не отговаря на класата ти, драги. Но малко въздух ще ти дойде чудесно. Какво ще кажеш за това? Не бихме искали да направим нещо против волята ти, драги.

— Къде е индианецът?

Той разтърси леко глава и ме набута в колата. Бях отдясно на шофьора.

— Ах, да, индианецът? Ще трябва да го застреляш с лък и стрела. Такъв е законът. Тук е, отзад.

Погледнах назад. Нямахше никой.

— По дяволите, няма го — каза едрият. — Някой ще трябва да го е тафнал. Вече не можеш нищо да си оставиш в незаклучена кола.

— Побързай — рече мъжът с мустаците и седна на задната седалка.

Хемингуей заобиколи и натика дебелото си шкембе зад волана. Запали. Завихме и се понесохме по алеята с див здравец от двете страни. Откъм морето повя студен вятър. Звездите бяха твърде далеч. Нищо не казваха.

Стигнахме до края на алеята, излязохме на бетонения планински път и се понесохме, без да бързаме, по него.

— Как така си без кола, драги?

— Амтор изпрати да ме вземат.

— Защо ли му е притрябвало да ти праща кола, а, приятелче?

— Сигурно е искал да ме види.

— Момчето си го бива — рече Хемингуей. — Преценява нещата.

Той се изплю през прозореца, взе завоя красиво и подкара колата с пълна газ надолу по склона.

— Казва, че си му се обадил по телефона и си се опитал да го хванеш на въдицата. И той решил, че е по-добре да види със собствените си очи с кого си има работа... И праща собствената си кола.

— Понеже знае, че ще извика някакви познати ченгета и те ще ме откарат с тяхната — рекох аз. — Добре, Хемингуей.

— Ах, пак ли това. Добре. Та той си има диктофон под масата и секретарката му е записала всичко. Когато ние пристигнахме, тя го прочете от начало до край на господин Блейн.

Обърнах се и погледнах господин Блейн. Пушеше пура спокойно, сякаш бе по пантофи. Той изобщо не ме погледна.

— Има си хас — рекох аз. — Навярно ви е прочела куп банални записки, приготвени за такива случаи.

— Може би ще ни кажеш, защо си искал да го видиш? — предложи учтиво Хемингуей.

— Искаш да кажеш, докато устата ми си е на мястото?

— Ау, изобщо не сме такива момчета — рече той с великодушен жест.

— Познаваш Амтор твърде добре, нали, Хемингуей?

— Май че господин Блейн го познава. Аз върша само това, което ми наредят.

— Кой, по дяволите, е този господин Блейн?

— Джентълменът на задната седалка.

— И освен че е на задната седалка, кой, по дяволите, е той?

— Защо питаш, за бога, всеки познава господин Блейн.

— Добре — рекох аз. Внезапно се почувствувах много отегчен.

Последва още малко тишина, още завой, още виещи се ленти бетон, още тъмнина и още болка. Едрият каза:

— Сега, като сме сред приятели и не присъствуват дами, защо си отишъл там, не ни интересува кой знае колко, но тази работа с Хемингуей наистина ме впрегна.

— Залъгалка. Една стара, стара залъгалка.

— Кой изобщо е този господин Хемингуей?

— Един юнак, който повтаря едно и също нещо безкрай, докато не започнеш да му вярваш, че е така.

— Това сигурно не е толкова лесно — каза едрият. — Ти наистина си доста отракан за частен копой. Още ли не са ти избили зъбите?

— Тц, имам някоя и друга пломба.

— Е, наистина си имал късмет, драги.

Мъжът от задната седалка каза:

— Стига толкоз. Следващата пресечка свий вдясно.

— Разбрано.

Хемингуей сви по един тесен черен път, който криволичеше по хълбока на планината. Изминахме около миля. Мирисът на пелин стана непоносим.

— Тук — каза господин Блейн от задната седалка.

Хемингуей спря колата и тури ръчна спирачка. Наведе се през мен и отвори вратата.

— Е, радвам се, че се запознахме, приятелче. Но не се връщай. В никой случай по работа. Вън.

— Пеша ли ще си ходя отгук?

Мъжът от задната седалка каза:

— Побързай.

— Аха, отгук ще си ходиш пеша, драги. Имаш ли нещо против?

— Не, тъкмо ще имам време да премисля някои неща. Например вие не сте ченгета от Лос Анжелос. Но един от вас е ченге, може и двамата. Май че сте ченгета от Бей Сити. Питам се, защо ли сте напуснали своята територия?

— Няма ли да ти бъде малко трудно да го докажеш, драги?

— Лека нощ, Хемингуей.

Той не отвърна. Никой от тях не проговори. Тръгнах да излизам от колата, поставих крака си на стъпалото и се наведох напред, все още малко замаян.

Мъжът от задната седалка направи внезапно мълниеносно движение, което аз по-скоро усетих, отколкото видях. Тъмна бездна се разтвори пред краката ми, далеч по-дълбока от най-тъмната нощ. Гмурнах се. Беше бездънна.

Стаята бе пълна с дим. Димът висеше във въздуха на тънки струйки, от горе до долу като завеса от малки прозрачни мъниста. Двата прозореца на крайната стена, изглежда, бяха отворени, но димът не помръдваше. За пръв път попадах в тази стая. На прозорците имаше решетки.

Бях затъпял, неспособен да мисля. Сякаш бях спал цяла година. Но димът ме тревожеше. Лежах по гръб и мислех все за него. След доста време си поех дълбоко въздух, от което ме заболяха дробовете. Изкрещях:

— Пожар!

Това ме накара да прихна. Не знам какво смешно имаше в това, но взех да се смея. Лежах си на леглото и се смеех. Смехът ми не ми харесваше. Бе смях на откачен.

Един вик бе достатъчен. Навън изтрополиха забързани стъпки, в ключалката бе наврян ключ, вратата се люшна и отвори. Някакъв мъж нахълта с рамото напред и затвори вратата след себе си. Дясната му ръка посегна към бедрото.

Бе нисък и дебел, облечен в бяла престилка. Очите му имаха особен израз, мрачен и безчувствен. Окръжени бяха с подпухнала сива кожа.

Обърнах глава на твърдата възглавница и се прозях.

— Не ми връзвай кусур, Джек. Просто се изпуснах — рекох аз.

Стоеше и се чу мереше, а дясната му ръка се придвижваше към десния хълбок. Зеленикаво злобно лице и безчувствени мрачни очи, сивкавобяла кожа и нос също като раковина.

— Да не би да ти се е приискало пак усмирителна риза — ухили се той.

— Чудесно се чувствавам, Джек. Наистина чудесно. Добре си подремнах. Май че сънувах. Къде се намирам?

— Където ти е мястото.

— Изглежда чудесно. Хубави хора, хубава атмосфера. Мисля да му дремна още малко.

— Така ще е най-добре — озъби се той.

Излезе. Затвори вратата. Ключалката изщрака. Стъпките му отекнаха в пустотата.

Появяването му изобщо не повлия на дима. Все още си висеше по средата на стаята, препречил цялата стая като завеса. Не се разсейваше, не се стелеше, не мърдаше. В стаята влизаше въздух и аз го чувствавах по лицето си. Но не и дима. Бе като сива паяжина, изтъкана от хиляди паяци. Чудех се как са ги хванали да работят заедно.

Бархетна пижама. Като тези в окръжната болница. Без преднича, нито бод повече от необходимото. Груб, твърд материал. Яката жулеше гърлото ми. Гърлото още ме болеше. Започнах да си спомням. Посегнах и опипах мускулите на гърлото си. Още бяха възпалени. Само един индианец, бащице. Добре, Хемингуей. Значи, искаш да станеш детектив? Да печелиш добри пари. Девет лесни урока. Снабдяваме ви със значка. За още петдесет цента ще ви изпратим и ръководство.

Гърлото ми бе подуто, но пръстите, които го опипаха, не чувстваха нищо. Със същия успех можеха да бъдат и грозд банани. Погледнах ги. Приличаха на пръсти. За нищо не ставаха. Пръсти в колетна пратка. Трябва да са пристигнали заедно със значката и ръководството. И дипломата.

Бе нощ. Светът зад прозорците бе черен. От средата на тавана на три месингови вериги се спускаше порцеланов глобус. Светеше. По края си имаше малки разноцветни украшения, редуваха се оранжеви и сини. Втренчих се в тях. Уморен бях от дима. Докато ги зяпах, те взеха да се разтварят като малки амбразури и от тях щръкнаха глави. Мънички глави, малки кукленски глави, но живи. Мъж с шапка на яхтсмен и нос като на „Джони Уокър“ и дебела блондинка с живописна шапка; слаб мъж с изкривена папийонка. Приличаше на сервитьор в крайбрежен вертеп. Разтвори устни и каза с подигравателна усмивка: „Как ще желаете стека си, алангле или средно опечен, сър?“

Затворих здраво очи и упорито запремигнах, а когато ги отворих отново, на трите месингови вериги висеше само глобусът от фалшив порцелан.

Но димът все още висеше неподвижно в движещия се въздух.

Сграбчих грубия ъгъл на завивката и изтрих потта от лицето си с безчувствените пръсти, които кореспондентското училище ми бе изпратило след деветте лесни урока, половината в аванс, кутия два милиона четиристотин шестдесет и осем хиляди деветстотин двадесет и четири, Сиър Сити, Айова. Глупости. Абсолютни глупости.

Седнах в леглото и след известно време можах да стъпя на пода с краката си. Бяха голи и целите изтръпнали, алантерийният щанд е наляво, госпожо. Извънредно големи безопасни игли надясно. Краката ми взеха да усещат пода. Станах. Много ми дойде. Присвих се, дишайки тежко, хванах се за таблата на леглото и един глас, ойто, изглежда, идеше изпод леглото, повтаряше непрекъснато: „Испаднал си в делириум тременс... изпаднал си делириум тременс... изпаднал си в делириум тременс...“

Започнах да ходя, залитайки като пианица. Между вата прозореца с решетките на малка, бяла емайлирана маса имаше бутилка уиски. Количеството ми се стори добро. Изглеждаше пълна до половината. Закрачих към нея. Въпреки всичко на този свят има сума ти добри хора. Може да намираш кусури в сутрешния вестник, в киното да риташ съседа си в глезените, да се чувствуваш злобен и отчаян, да се надсмиваш над политиците, но въпреки това на този свят има сума ти добри хора. Например човекът, който е оставил половин бутилка уиски. Сърцето му е голямо като задника на Мае Уест.

Достигнах я и я сграбчих с двете си още изтръпнали ръце, вдигнах я към устата си, плувнал в пот, сякаш вдигах единия край на моста „Златните врати“.

Отпих дълга паническа глътка. Поставих отново бутилката на мястото ѝ с безкрайна грижливост. Опитах се да се оближа под брадичката.

Уискито имаше странен вкус. Додето схващах, че има странен вкус, съгледах завряна в ъгъла мивка. Успях. Наистина успях. Повърнах.

Времето течеше — агония от морска болест, гърчове, шемет; вкопчих се в ръба на мивката, надавайки животински звуци за помощ.

Премина ми. Дотътрах се обратно до леглото и легнах отново по гръб. Лежах и дишах задъхано, загледан в дима. Димът не бе чак толкова ясен. Нито толкова истински. Може би просто ми имаше нещо

на очите. И изведнъж съвсем внезапно той изчезна съвсем и светлината от порцелановия тавански глобус освети стаята ослепително.

Отново се изправих в леглото. До стената близо до вратата имаше тежък дървен стол. Освен вратата, през която влезе човекът с бялата престилка, имаше и още една. Вероятно врата на килер. Дори може и дрехите ми да са там. Подът бе покрит със зеленикавосивкав балатум на квадратчета. Стените бяха белосани. Чиста стая. Леглото, на което седях, бе тясно, желязно, болнично легло, по-ниско от обикновено, а отстрани имаше дебели кожени каиши с катарамии горе-долу там, където са китките и глезените на един човек.

Стаята бе бомба... ама да се чупиш от нея.

Чувствителността на цялото ми тяло вече се възвърна, боляха ме главата, гърлото и ръката. За ръката не можех да се сетя. Запретнах ръкава на бархетното си подобие на пижама и погледнах като през мъгла. От лакътя до рамото бе нашарено с убождания от игла. Около всяко убождане имаше посиняло петно колкото двадесет и пет центова монета.

Опиум. Бяха ме натряскали с опиум, за да мирувам. Може би и скополамин, да ме накарат да проговоря. Огромна доза опиум изведнъж. Ето защо получавах епилептичните припадъци. Едни ги получават, други пък не. Зависи единствено от цялостното ти състояние. Опиум.

Това обясняваше дима и малките главички по ръба на таванския глобус, гласовете и шантавите мисли, каишите и решетките, изтръпналите пръсти и крака. Уискито навярно бе съставна част от нечия четиридесет и осем часова алкохолна терапия. Оставили са го, за да не ми липсва нищо.

Станах и едва не блъснах с корема си срещуположната стена. Това ме накара да си легна и да дишам много спокойно доста дълго време. Целият горях и се потях. Усецах малки капчици пот да се образуват на челото ми, а после бавно и внимателно да се плъзгат покрай носа до ъгъла на устата ми. Несъзнателно ги ближих с език.

Пак се изправих в леглото, стъпих здраво на пода и станах.

„Добре, Марлоу — рекох аз през зъби. — Яко момче си. Метър и осемдесет човек от желязо. Деветдесет кила без дрехи и с измито лице. Яки мишици и желязна челюст. Ще издържиш. Два пъти те халосаха,

душиха те и те биха с дулото на пистолет по челюстта до безсъзнание. Натряскаха те с опиум и те държаха тука, докато не откачиш като две валсиращи мишки. И какво показва всичко това? Издръжливост. Нека да те видя сега как ще извършиш нещо наистина смело, като например да си обуеш панталоните.“

Легнах отново на леглото. Времето минаваше. Не знам колко време мина. Нямах часовник. Това време всъщност не се измерва с часовници.

Седнах. Почваше да ми писва. Изправих се и закрачих. Да ходиш не е шега работа. Кара сърцето ти да подскача като побесняла котка. По-добре да си легнеш и да му откъртиш пак. По-добре е известно време да си седиш на мястото. В слаба форма си, драги. Добре де, Хемингуей, слаб съм. Не бих могъл да поваля и ваза с цветя. Не бих могъл да счупя и нокът.

Няма как. Ходя. Здрав съм. Ще се омитам.

Пак си легнах. Четвъртият път бе малко по-добре. Два пъти прекосих стаята. Отидох до мивката, измих я, наведох се над нея и пих вода от шепата си. Задържах така. Почаках малко, пих още. Много по-добре.

Ходех, ходех, ходех.

Половин час вървене и коленете ми затрепераха, но главата ми се избистри. Пих още вода, много вода. Едва не заплаках в мивката, докато пиех.

Върнах се до леглото. Прекрасно легло. Бе направено от розови листенца. Най-красивото легло в света. Взели са го от Керъл Ломбард. Твърде меко ѝ било. Бих дал останалата част от живота си да си полегна за две минути. Красиво, меко легло, красив сън, красиви очи се затварят, миглите се отпускат, а нежният звук от дишането, мракът и почивката потъват в дълбоките възглавници...

Закрачих.

Построили пирамидите, те им писнали и ги срутили, смлели камъка на бетон и построили „Боулдър Дам“, докарали вода в слънчевия юг и я използвали за наводнение.

И въпреки всичко вървах, нищо не можеше да ме спре.

Спрях да вървя. Бях готов да поговоря с някого.

Вратата на килера бе заключена. Тежкият стол бе твърде тежък за мен. Това бе предвидено. Смъкнах чаршафите и одеялото от леглото и примъкнах дюшека настрани. Отдолу имаше пружина, закрепена със спираловидни пружини от черен емайлиран метал, дълги около двадесет сантиметра. Заех се с една от тях. По-тежка работа никога не съм вършил. Десет минути по-късно имах на разположение два кървящи пръста и една пружина. Размахах я. Чудесно бе балансирана. Бе тежка. Ставаше за бич.

Когато всичко това бе сторено, погледнах към бутилката уиски отсреща, тя си бе на мястото, а аз я бях забравил.

Пих още вода. Починах си малко, седнал на края на голата пружина. После отидох до вратата, притиснах уста до пантите и изкрещях:

— Пожар! Пожар! Пожар!

Очакването бе кратко и приятно. Той дойде, тичайки тежко по коридора отвън, ключът бе злобно натикан в ключалката и жестоко превъртян. Вратата отскочи и се отвори. Бях се прилепил до стената зад вратата. Този път бе извадил палката — чудесен малък инструмент, дълъг около осем сантиметра, покрит с плетена кафява кожа. Очите му се разшириха при вида на оголеното легло, а после взеха да се оглеждат настрани.

Захилих се и го халосах. Храснах го с пружината странично по главата и той политна напред. Докато се свличаше на колене, скочих до него. Цапардосах го още два пъти. Той застана. Измъкнах палката от безчувствената му ръка. Захленчи.

Ритнах го с коляно в лицето. Коляното ме заболя, пък за лицето му не знам. Докато още стенеше, го препарирах с палката.

Извадих ключа, заключих вратата и се заех да го претърся. Имаше още ключове в себе си. Един от тях ставаше на килера. В него висяха дрехите ми. Претършувах джобовете си. Парите бяха изчезнали от портфейла ми. Върнах се отново при мъжа с бялата престилка.

Имаше твърде много пари за занаята си. Взех толкова, с колкото бях тръгнал, вдигнах го на леглото и завързах китките и глезените му с каишите и натиках половин чаршаф в устата му. Носът му бе разбит. Чаках дълго да се уверя, че ще може да диша чрез него.

Жал ми бе за него. Простоват, трудолюбив човечец, който иска да запази службата си и да получи седмичната си надница. Сигурно имаше жена и деца. Лоша работа. А трябваше да си изкарва хляба само с помощта на палката. Не беше справедливо. Оставих уискито с наркотик да му е поддръка, ако някой го развърже.

Потупах го по рамото. Едва не заплаках над него.

Всичките ми дрехи, дори кобурът ми и пистолетът, но без патрони, висяха в килера. Облякох се с неумели пръсти, прозявайки се доста.

Мъжът на леглото мируваше. Оставих го да лежи и го заключих.

Отвън имаше широк тих коридор с три затворени врати. Отникъде звук. Винена червена пътека се бе проточила до средата, тиха като останалата къща. В края коридорът завиваше под прав ъгъл към друг коридор и започваше старомодно стълбище с бели дъбови перила. То се извиваше грациозно в един сумрачен хол. Две вътрешни врати от цветно стъкло се намираха в дъното на хола. Той бе покрит с мозайка и дебели килими. Ивица светлина се процеждаше от крайчеца на една полузатворена врата. Но нито звук.

Стара къща, строена, както са строили някога и вече не строят. Намираще се вероятно на тиха улица с розова беседка отстрани и много цветя отпред. Изискана, хладна и тиха под яркото калифорнийско слънце. И кой ли го е грижа какво става вътре, стига само да не опищят орталъка.

Вече бях протегнал крак да сляза по стълбите, когато чух мъж да кашля. Целият се разтреперах и забелязах, че в края на другия коридор има полуо творена врата. Заситних на пръсти по пътеката. Изчаках близо до полу-притворената врата, но без да поглеждам навътре. Ивица светлина лежеше в краката ми. Мъжът пак се закашля. Дълбока кашлица от дълбок гръден кош. Звучеше мирно и спокойно. Не бе моя работа. Моята работа бе да се измъкна оттук. Но всеки човек, чиято врата бе отворена в тази къща, ме интересуваше. Трябва да е човек с положение, който да заслужава да му сваляш шапка. Прокрад-нах се мъничко в ивицата светлина. И зашумоля вестник.

Успях да видя част от стая, мебелирана като стая, а не като килия. Имаше тъмно бюро с шапка отгоре и някакви списания. Прозорци с копринени завеси, хубав килим.

Пружината на леглото тежко изскърца. Едър човек, като кашлицата му. Посегнах с върховете на пръстите си и бутнах вратата със сантиметър-два. Нищо не се случи. Сега видях цялата стая, леглото с мъжа отгоре, пепелника, препълнен с фасове, които преливаха на нощната масичка, а оттам на килима. Дюзина смачкани вестници, разхвърляни по цялото легло. Един от тях в чифт огромни ръце пред огромно лице. Видях косата над крайчеца зелена хартия. Тъмна, къдрава — дори черна, при това в изобилие. Под нея ивица бяла кожа. Вестникът се спусна още и аз спрях да дишам, а мъжът на леглото не видгна очи.

Имаше нужда от бръснач. Винаги щеше да има нужда от бръснач. Бях го виждал и преди, на „Сентрал авеню“, в един негърски вертеп на име „При Флориан“. Тогава бе в биещ на очи костюм с бели топки за голф на сакото и чаша уиски в ръката. Виждал го бях да държи армейски „Колт“ като играчка в юмрука си, стъпвайки леко през разбитата врата. Бях го виждал как си върши работата, дето пипнеше, не повтаряше.

Изкашля се отново, отъркаля задника си на леглото, прозя се горчиво и се пресегна към смачкан пакет с цигари на нощната масичка. Една цигара цъфна в устата му. От края на палеца му присветна огън. От носа му изскочи дим.

— Ох — рече той и вестникът отново се издигна пред лицето му.

Оставих го и се върнах обратно по страничния коридор. Господин Малой Лоса, изглежда, бе в много добри ръце. Върнах се до стълбите и слязох долу.

Нечий глас измърмори нещо зад почти затворената врата. Изчаках да чуя отговор. Нямаше такъв. Бе телефонен разговор. Приблжих се близо до вратата и се ослушах. Гласът бе приглушен, същински шепот. Не чух нищо. Накрая се чу сухо изщракване. След това в стаята се възцари тишина.

Време бе да тръгвам, да се махам оттука. Но бутнах вратата и влязох спокойно.

Бе канцелария, нито голяма, нито малка, със спретнат, професионален вид. Библиотека със стъклена врата и дебели книги. На стената шкаф за първа помощ. Бял емайлиран стъклен съд за стерилизиране със сума ти подкожни игли и спринцовки, връщи в него. Широко плоско бюро с попивателна, бронзов нож за разрязване на книги, комплект писалки, книга за приемане на болни, почти нищо друго освен лактите на мъжа, който стоеше замислен, заровил лице в ръцете си.

Между разтворените жълти пръсти видях коса с цвета на мокър кафяв пясък, толкова фина, че изглеждаше като изрисувана на черепа му. Направих още три крачки и очите му трябва да са погледнали отвъд бюрото и да са забелязали обувките ми. Вдигна глава и ме погледна. Хлътнали безцветни очи, подобно на пергамент лице. Разтвори ръце, бавно се облегна назад и ме загледа безизразно.

После разпери ръце в някакъв безпомощен, но неодобрителен жест, а когато ги прибра, едната бе много близо до ъгъла на бюрото.

Направих още две крачки и му показах палката. Показалецът му все още се примъкваше към ъгъла на бюрото.

— Този звънец хич няма да ти помогне тази нощ. Приспах охраната ви.

Очите му станаха сънливи.

— Вие бяхте много болен, сър. Много болен. Не ви препоръчвам да ставате и да се разхождате.

— Дясната ръка — пернах я аз с палката. Сгърчи се като наранена змия.

Заобиколих бюрото, усмихнат без каквато и да е причина. Разбира се, в чекмеджето си държеше пистолет. Винаги имат пистолет в чекмеджетата и винаги стигат до него твърде късно, ако изобщо стигнат. Извадих го. Бе автоматичен 38-и калибър, обикновен модел, не толкова добър, колкото моя, но можех да използвам пълнителя. В

чекмеджето май че нямаше патрони. Взех да вадя патроните от пълнителя на пистолета му.

Той се помръдна едва доловимо. Очите му бяха все така хлътнали и тъжни.

— Сигурно имаш звънец и под килима. Той може би ще звънне в главната квартира, в канцеларията на шефа. Не те съветвам да го ползваш. Един час ще бъда безмилостен. Който влезе през тази врата, ще влиза в собствения си ковчег.

— Няма звънец под килима — рече той. Гласът му имаше едва забележим чуждестранен акцент.

Извадих пълнителя от пистолета му и го смених с моя. Измъкнах патрона от цевта на неговия пистолет. Вкарах един в цевта на моя и отново се върнах от другата страна на бюрото.

На вратата имаше секретна ключалка. Отстъпих към нея, отпуснах секретата и чух ключалката да изщраква. Имаше и резе. Пуснах го и него.

Върнах се към бюрото и седнах на стола. Това ми отне и последната капка сила.

— Уиски — рекох аз.

Ръцете му взеха да шарят.

— Уиски — повторих аз.

Отиде до шкафа с лекарствата и извади плоска бутилка със зелена гербова марка и една чаша.

— Две чаши. Вече опитах уискито ви. Едва не откачих от него.

Донесе две малки чаши, счупи печата и наля.

— Пий пръв.

Усмихна се едва забележимо и вдигна една от чашите.

— За ваше здраве, сър... или за това, което е останало от него.

Пи. Пих и аз. Пресегнах се за бутилката, турих я до мен и почаках топлината да стигне до сърцето ми. Сърцето ми притупа, но си бе на мястото, в гърдите, а не в петите ми.

— Имах кошмари. Смешна работа. Сънувах, че съм вързан за койка, натряскан с наркотици и заключен в стая с решетки. Чувствувах се съвсем безсилен. Спах. Нямах храна. Бях зле. Халосаха ме по главата и ме домъкнаха в тоя дом, където се погрижиха за мен. Напразни старания. Не съм чак толкова важен.

Не каза нищо. Наблюдаваше ме. В погледа му се четеше смътно предположение, сякаш се чудеше колко ли още ще живея.

— Събудих се и стаята бе пълна с дим. Халюцинации, дразнене по очния нерв или както вие лекарите го наричате. Вместо розови змии виждах дим. Изкрещях, влезе някакъв здравеняк в бяла престилка и ми показа палка. Доста време трябваше да тренирам, дорде му я отнема. Взех му ключовете, дрехите си и дори измъкнах парите си от джоба му. И ето ме тук. Напълно излекуван. Каза ли нещо?

— Не съм казвал нищо.

— Желателно е да кажеш нещо. Думите седят с изплезени езици и чакат да бъдат изречени. Това нещо... — размахвах леко палката — е убедителен довод. Наложих се да го взема на заем от един човек.

— Моля, предайте ми я веднага — рече той с усмивка, която постепенно започва да ти харесва. Бе като усмивката на ексектор, когато дойде в килията да ти вземе мярка за бесилката. Леко приятелска, леко бащинска и същевременно леко предпазлива. Нямаше начин с течение на времето да не ти хареса, ако живееш достатъчно дълго.

Пуснах палката в дланта му, в лявата му длан.

— А сега пистолета, моля — рече той меко. — Вие бяхте много болен, господин Марлоу. Струва ми се, че е наложително да се върнете в леглото.

Втренчих се в него.

— Аз съм д-р Сондърборг и не желая никакви безразсъдства.

Остави палката на бюрото пред себе си. Усмивката му бе студена като замразена риба. Дългите му пръсти правеха движения като умиращи пеперуди.

— Пистолета, ако обичате — рече той меко. — Горещо ви съветвам...

— Колко е часът, надзирателю?

Изглеждаше леко изненадан. Ръчният ми часовник вече бе на ръката ми, но не бе навит.

— Почти полунощ. Защо?

— Какъв ден е днес?

— Как, скъпи господине... разбира се, неделя вечер.

Подпрях се на бюрото, опитах се да помисля, като държах пистолета достатъчно близо до него, за да се излъже да го сграбчи.

— Та това прави повече от четиридесет и осем часа. Нищо чудно, че имах припадъци. Кой ме доведе тук?

Той се вторачи в мен и лявата му ръка взе да се доближава до пистолета. Член бе на кръжока „Сръчни ръце“. Момичетата сигурно си прекарваха добре с него.

— Не ме карай да ставам груб — прохленчих аз. — Не ме карай да забравя красивите си маниери и безгрешния си английски. Просто ми кажи как попаднах тук.

Куражлия бе. Посегна да сграбчи пистолета. Но той не бе вече там, където посегна. Облегнах се назад и го сложих в скута си.

Изчерви се, посегна за уискито, наля си и бързо го гаврътна. Пое си дълбоко въздух и потрепера. Вкусът на алкохола не му харесваше. Наркоманите не обичат да пият.

— Ще ви арестуват веднага, ако си тръгнете — рече той рязко. — Бяхте предаден, както си му е редът, от един служител на закона...

— Служителите на закона не могат да сторят това.

Това го сепна леко. Жълтеникавото му лице заработи трескаво.

— Хайде, изплюй камъчето и кажи. Кой ме вкара тук, защо и как? Тази вечер съм бесен. Искам да отида да танцувам сред приборя. Чувам духовете да ме викат. От цяла седмица не съм застрелвал никого. Говори, д-р Гибел. Опъни струните на античната лира, нека нежната музика се носи.

— Страдате от наркотично отравяне — рече той студено. — Едва не умряхте. Трябваше три пъти да ви давам дигиталис. Дърпахте се, крещяхте, наложи се да ви усмиряваме.

Думите му се редяха тъй бързо, че се прескачаха като в игра на „прескочикобила“.

— Ако напуснете болницата ми в такова състояние, ще си имате сериозни неприятности.

— Не каза ли, че си лекар — доктор по медицина?

— Разбира се. Аз съм д-р Сондърборг, както вече ви казах.

— Човек не пици и не се боричка при отравяне с наркотици, докторе. Просто лежи в кома. Опитай още веднъж. И зарежи тая работа. Говори по същество. Кой ме настани в частната ти лудница?

— Но...

— Без но. Яко ще те накисна. Ще те удавя в буре с малвазия. Дайте ми буре малвазия, за да се удавя в него. Шекспир. И той е имал

любимо питие. Хайде да приемем още малко лекарство — посегнах аз към чашата му и налях и на двамата. — Давай, Карлоф^[1].

— Полицията те доведе.

— Коя полиция?

— Полицията на Бей Сити естествено. — Неспокой ните му жълти пръсти стиснаха чашата. — Намирате се в Бей Сити.

— Аха. И как се казваше полицията?

— Някой си сержант Голбрайт, струва ми се. Не бе от редовните патрулни коли. Той и един друг офицер ви намерили навън да се лутате в зашеметено състояние в петък вечерта. Доведоха ви тук, защото е най-близко. Сметнах, че сте наркоман, който е взел свръхдоза, но може и да съм сгрешил.

— Добре сте го съчинили. Не мога да докажа, че не е така. Но защо ме държахте тук?

Той разпери шавливите си ръце.

— Хиляди пъти ви казах, че бяхте много болен и все още сте. Какво очаквате от мен?

— Тогава значи ви дължа някакви пари.

Сви рамене.

— Естествено. Двеста долара.

Бутнах стола си леко назад.

— Дяволски евтино. Опитай се да си ги вземеш.

— Ако напуснете клиниката — рече той рязко, — веднага ще бъдете арестуван.

Облегнах се отново на бюрото и задишах в лицето му.

— Но не просто защото излизам оттук, Карлоф. Отвори сейфа в стената.

Той се изправи с плавен скок.

— Много си позволихте.

— Какво, няма ли да го отвориш?

— Разбира се, че няма да го отворя.

— Това в ръката ми е пистолет.

Усмихна се напрегнато и горчиво.

— Сейфът е ужасно голям. Новичък при това. Този пистолет е чудесен. Няма ли да отвориш?

Нищо не се промени по лицето му.

— По дяволите. Когато имаш пистолет в ръката, очакваш хората да ти се подчиняват.

Усмихна се. Усмивката му съдържаше садистично удоволствие. Призля ми отново. Щях да се строполя.

Строполих се на бюрото, а той изчакваше с полуотворени уста.

Стоях облегнат един дълъг миг, втренчен в очите му. После се засмях. Усмивката се свлече от лицето му като мръсен парцал. На челото му изби пот.

— Довиждане. Ще те оставя в по-мръсни ръце от моите.

Отстъпих заднишком към вратата, отворих я и излязох.

Входната врата не бе заключена. Имаше веранда с навес. Градината гъмжеше от цветя. Имаше бяла ограда от колове и порта. Къщата бе на ъгъл. Бе хладна, влажна нощ, без луна.

На табелката на ъгъла пишеше: „Улица Десканзо“. Надолу по улицата светеха къщи. Ослушах се за сирени. Не се чуваха никакви. На друга табелка пишеше „23 улица“. Отправих се към 25 улица и поех към номер осемстотин и деветнадесет, където живееше Ан Райърдън. Убежище.

Бях изминал доста дълъг път, преди да осъзная, че все още държах пистолета в ръката си. А не бях чул никакви сирени.

Продължих да крача. Въздухът ме освежаваше, но уискито изветряваше. По протежение на цялата улица имаше борови дръвчета, тухлени къщи и тя приличаше по-скоро на улица на Капитолийския хълм в Сиейтъл, отколкото в Южна Калифорния.

Номер 819 все още светеше. Имаше малка бяла портичка, много мъничка, сред високия кипарисов плет. Пред къщата цъфтяха рози. Изкачих се по входната алея. Преди да натисна звънеца, се послушах. Все още не се чуваше вой на сирени. Звънецът дрънна и не след дълго прозвуча дрезгаво гласче през една от тези електрически измишльотини, с помощта на които можеш да говориш със затворена входна врата.

— Кой е, моля?

— Марлоу.

Може би дъхът ѝ секна, а може би електрическата измишльотина издаде този звук.

Вратата широко се отвори и госпожица Ан Райърдън застана в светлозелен костюм с панталони. Очите ѝ се разшириха от уплаха.

Лицето ѝ под блясъка на лампата изведнъж пребледня.

— Боже мой — проплака тя. — Изглеждаш като бащата на Хамлет!

---

[1] Карлоф, Борис — известен актьор, изпълнител на роли във филми на ужаса. — Б. пр. ↑

Холът бе застлан със светлокафяв килим на фигурки, имаше бели и розови столове, черна мраморна камина с доста високи месингови решетки, вградени библиотеки и тежки кремави пердета пред спуснатите венециански щори.

Нямаше нищо женствено в стаята освен едно огледало, високо цял ръст над голия паркет.

Аз полуседях, полулежах в един дълбок стол, дигнал крака на една табуретка. Бях изпил две чаши черно кафе, после обърнах едно уиски, изядох две рохки яйца, като си топих препечената филийка в тях, после още едно черно кафе с малко бренди. Всичко това изядох в кухненския бокс, вече не си го спомням как изглеждаше. Бе твърде отдавна.

Възвърнах си добрата форма. Бях почти трезвен.

Ан Райърдън седеше срещу мен, приведена напред, нежната ѝ брадичка, положена във фината ѝ ръка, с тъмни и забулени под тупираната червеникавокафява коса очи. В косата ѝ бе затъкнат един молив. Изглеждаше разтревожена. Разказал ѝ бях част от историята, но не цялата, специално за Малой Лоса не ѝ казах.

— Помислих те за пиян. Кой знае защо, мислех, че само пиян би минал да ме видиш. Мислех, че излизаш с онази блондинка. Мислех... и какво ли изобщо не си мислех.

— Надявам се, че не си записала всяка моя дума — рекох аз, оглеждайки се. — Дори и да ти платят, пак няма да им кажеш какво мислиш.

— И баща ми не взимаше рушвет от ченгетата. Както този тлъст мъряч, който днес е шеф на полицията.

— Не е моя работа.

— Имахме някакви парцели в Дел Рей. Пясъчни парцели и нищо повече, а му вадеха душата за тях.

Кимнах и опитах от хубавата кристална чаша, която държах. Питието имаше приятен, топъл вкус.

— Човек може да свие гнездо тук. Да се пренесе направо. Всичко ще му е наред.

— Зависи от човека. А и не само от него — рече тя.

— Няма иконом. Това е доста неприятно.

Тя се изчерви.

— Но ти... ти предпочиташ да ти смажат главата на каша, да ти нарешетят ръката с наркотик и да използват брадичката ти за баскетболно табло. Бога ми, не ти ли стига?

Не казах нищо. Бях твърде уморен.

— Поне ти е дошло наум да погледнеш в тези мундщуци. Защото там, на „Астер Драйв“, говореше, като чели нямат никакво значение.

— Но тия картички наистина нищо не означават.

Очите й святкаха.

— И ти си седнал да ми разправяш това, след като онзи е накарал двама продажни полицаи да те пребият и да те натикат в изтрезвително заведение, за да те научи да не си навираш носа, където не трябва? Това е ясно като бял ден.

— Трябваше аз да го кажа. Просто е в моя стил. Та кое се навира в очи?

— Че този елегантен психиатър не е нищо друго освен първокласен бандит. Той подбира жертвите, хвърля пясък в очите и казва на престъпниците кога да нападнат и да вземат скъпоценностите.

— Наистина ли смяташ така?

Тя ме изгледа втренчено. Довърших чашата си и отново се престорих, че не ми е добре. Тя не ми обърна внимание.

— Разбира се, че мисля така. Както и ти.

— Мисля, че е малко по-сложно.

Усмивката й бе блага и кисела едновременно.

— Извинявай. Просто забравих, че си детектив. Трябва да е сложно, нали? Предполагам, че в простите случаи има известна доза неприличие.

— Не е толкова просто.

— Добре де. Слушам те.

— Не знам. Просто така мисля. Ще ми сипеш ли още? — Тя стана.

— Слушай, някога за разнообразие ще трябва да пийнеш вода. Приближи се и взе чашата ми.

— Това ще е последното.

Излезе от стаята, някъде изтракаха ледени бучки, аз затворих очи и се заслушах в дребните, нищо незначещи звуци. Нямах работа тук. Ако знаеха за мен толкова, колкото подозирах, можеха да дойдат да ме потърсят тук. И тогава щеше да стане една каша.

Тя се върна с чашата и пръстите ѝ, студени от допира на леденото стъкло, докоснаха моите, задържах ги за момент и после полекичка ги пуснах да отлетят като сън от омагьосаната долина, когато се събуждаш огрян от слънцето.

Изчерви се и се върна до стола си, седна и сума ти време се намества. Запали цигара, като ме наблюдаваше как пия.

— Амтор е доста безскрупулен човек. Но кой знае защо не го виждам като мозъка на банда за скъпоценности. Може и да греша. Ако бе такъв и реши, че аз имам някакви обвинения срещу него, не мисля, че щях да се измъкна от болницата за наркомани жив. Но той има от какво да се страхува. Стана груб чак когато взех да дрънкам за невидими надписи.

Тя ме погледна равнодушно.

— Е, имаше ли такива?

Усмихнах се.

— Не съм ги прочел и да е имало.

— Странен начин да се прикрият неприлични забележки за някоя личност; не мислиш ли? В мундщуците на цигари. Да допуснем, че никога не се намерят.

— Мисля, че Мариот се е страхувал от нещо и е разчитал, че картичките ще бъдат намерени, ако стане най-лошото. Полицията ще провери джобовете му и ще прекара всичко през сито. Това ме притеснява. Ако Амтор бе престъпникът, нямаше да остави никакви следи.

— Искаш да кажеш, че ако Амтор го е убил... или е наредил да го убият? Но това, което Мариот е знаел за Амтор, може да няма пряка връзка с убийството.

Облегнах се назад, притиснах главата си в облегалката, изпих си питието и я накарах да повярва, че наистина мисля върху думите ѝ. Кимнах.

— Но обирът на скъпоценности има връзка с убийството. И ние допускаме, че Амтор е имал връзка с обира на скъпоценности.

Очите ѝ ме погледнаха лукаво.

— Бас държа, че се чувствуващ ужасно. Искаш ли да си легнеш?

— Тук?

Тя се изчерви до корена на косата си. Брадичката ѝ се издаде напред.

— Точно така. Да не съм дете? Кой, по дяволите, го е грижа какво върша, кога и как?

Оставих чашата си настрани и станах.

— Обзема ме един от редките ми пристъпи на деликатност. Би ли ме закарала до таксиметровата пиаца, ако не си много уморена?

— Проклет мухльо — каза тя ядосано. — Пребили са те от бой, натряскали са те бог знае с колко вида наркотик и според мен ти само трябва да се напиш, да се събудиш рано и да станеш пак детектив.

— Реших да си легна по-късно.

— Мястото ти е в болница, проклети глупако!

Потреперах.

— Слушай. Главата ми не е много бистра тази вечер и смятам, че не трябва да се мотая тук дълго. Нямам нито едно доказателство срещу тези хора, но те, струва ми се, ме мразят. Каквото и да кажа, ще бъде обвинение срещу закона, а законът в този град, изглежда, е доста гнил.

— Хубав си е градът — рече тя рязко, полушепнешком. — Не можеш да съдиш...

— Добре де, градът си е хубав. Също както и Чикаго. Може да живееш сума ти време, без да видиш картечница. Хубав град и още как. Вероятно не е по-продажен от Лос Анжелос. Но този голям град можеш да си го купиш на части. Можеш дори да купиш целия град, комплект, в оригинална кутия и луксозна хартия. В това е работата. И затова искам да се махна.

Тя се изправи и навря брадичката си в лицето ми.

— Веднага трябва да си легнеш. Имам отделна спалня и можеш направо да...

— Обещаваш ли да заключиш вратата си?

Изчерви се и прехапа устни.

— Понякога си мисля, че си световен, а друг път, че си най-долният мерзавец, когото познавам.

— И в двата случая би ли ме закарала до пиацата?

— Ще останеш тук — озъби се тя. — Не си във форма. Болен си.

— Не съм чак толкова болен, че да ме учат какво да правя — рекох аз заядливо.

Тя изтича от стаята толкова бързо, че за малко не се препъна в двете стъпала, разделящи всекидневната от хола. Върна се за нула време с дълго фланелено палто върху костюма, без шапка, а червеникавата ѝ коса изглеждаше бясна като лицето ѝ. Отвори някаква странична врата, блъсна я рязко встрани, изхвърча през нея и стъпките ѝ затрополиха по алеята. Гаражът се отвори с леко скърцане. Вратата на колата се отвори и после хлопна отново. Стартерът се завъртя, двигателят запали и светлините просветнаха покрай отворената френска врата на всекидневната.

Взех си шапката от един стол, изгасих няколко лампи и забелязах, че френската врата има ключалка тип „Иейл“. Огледах се за миг, преди да затворя вратата. Стаята бе хубава. Хубаво би било да шляпкаш по пантофи из нея.

Затворих вратата, малката кола се плъзна до мен, а аз я заобиколих, за да се кача.

Закара ме чак до вкъщи, стиснала устни, вбесена. Караше като фурия. Когато слязох пред жилищния блок, тя ми каза лека ноц с леден глас, обърна малката кола посред улицата и преди да успее да си извадя ключовете от джоба, вече я нямаше.

Заклучваха входната врата в единадесет. Отключих я и прекосих вмирисаното на мухъл преддверие на път към асансьора. Изкачих се до моя етаж, осветен от студена светлина. Пред вратите стояха бутилки мляко. В дъното биеше на очи червената противопожарна врата. Тя имаше отворено прозорче, през което влизаше ленива струйка въздух, която обаче бе недостатъчна да прогони напълно миризмата на готвено. Бях у дома си, в един заспал свят, безобиден като спяща котка.

Отключих вратата на апартамента, пристъпих и вдъхнах, облегат за малко на вратата, мириса, преди да запала лампата. Домашен аромат, мирис на прах и тютюнев дим, мирис на свят, в който са живели и продължават да живеят мъже.

Съблякох се и си легнах. Сънувах кошмари и се събудих изпотен. Но на сутринта отново бях във форма.

Седях на леглото си по пижама и се канех да стана. Не се чувствах много добре, но не се чувствах и толкова зле, колкото се очакваше, не толкова зле, колкото бих се чувствувал, ако бях на заплата. Болеше ме главата, чувствах я голяма и гореща, а езикът ми бе сух и обложен, гърлото ми пак ме наболяваше и челюстта ми бе поразместена.

Утрото бе сиво, с гъста мъгла, хладно, но имаше вероятност да се затопли. Вдигнах се от леглото и потърках стомаха си, там, където ме наболяваше от повръщането. Левият ми крак се чувствуваше прекрасно. Изобщо не изпитваше каквато и да е болка. Затова трябваше да ритна с него ъгъла на леглото.

Още проклинах, когато се разнесе рязко почукване на вратата, онзи вид началническо почукване, което те кара да отвориш вратата само пет сантиметра, да му теглиш една сочна псувня и да я затръшнеш отново.

Открехнах я малко повече от пет сантиметра. Лейтенант-детектив Рандал се бе изтъпанчил в кафяв габардинен костюм, с филцова шапка на глава, спретнат, чист и тържествен и със злобен поглед в очите.

Бутна леко вратата и аз отстъпих назад. Влезе, затвори я и се огледа.

— Цели два дни те търся — рече той, без да ме поглежда. Очите му оглеждаха стаята.

— Бях болен.

Той се поразходи с лека, еластична стъпка, стиснал шапката си под мишница, пъхнал ръце в джобовете. Не бе чак толкова едър за ченге. Извади ръката си от джоба и внимателно постави шапката върху някакви списания.

— Не си беше у дома.

— Бях в болница.

— Коя болница?

— Болница за мамини синчета.

Потръпна, сякаш го бях зашлевил през лицето. Под кожата му изби тъмен цвят.

— Малко си подранил, а... за неща като тези?

Не рекох нищо. Запалих цигара. Дръпнах веднъж и отново си седнах бързешком на леглото.

— Няма лек за хора като теб, какво ще кажеш? — рече той. — Освен да те тикна на топло.

— Болен съм и не съм пил още утринното си кафе. Не може да очакваш умът ми да сече като бръснач.

— Предупредих те да не работиш по този случай.

— Ти да не си господ-бог. Дори не си и Исус Христос — дръпнах още веднъж от цигарата. Изпитах неприятно чувство, но вече я понасях по-добре.

— Сам не знаеш колко много неприятности мога да ти създам.

— Вероятно.

— Знаеш ли защо досега не съм ти направил нищо?

— Аха...

— Защо? — приведе се леко той напред, ожесточен като териер с онзи неподвижен поглед в очите, който всички придобиват рано или късно.

— Защото не си ме намерил.

— Мислех, че ще кажеш нещо друго, и щях да те цапардосам по муцуната.

— Двадесет милиона долара, изглежда, не те плашат. Но може и да ти наредят отгоре.

Дишаше тежко с полуотворена уста. Много бавно извади от джоба си пакет цигари и скъса обвивката. Пръстите му леко потрепераха. Постави една цигара между устните си и се отправи към масичката ми със списанията за кибрит. Грижливо запали цигарата, пусна клечката в пепелника, а не на пода и глътна дима.

— Онзи ден по телефона те посъветвах нещо. В четвъртък.

— В петък.

— Да... петък. Това не хвана дивиш. Разбирам защо. Но по това време не знаех, че си задържал доказателствен материал. Просто ти препоръчвах начин на поведение, което ми се струваше подходящо за случая.

— Какъв доказателствен материал?

Той ме изгледа мълчешком.

— Ще пиеш ли кафе? От него може да се очовечиш.

— Не.

— Аз пък ще пия — станах аз и понечих да тръгна към кухничката.

— Я сядай — озъби се Рандал. — Още не съм свършил.

Продължих към кухнята, налях малко вода в чайника и го турих на печката. Пих глътка студена вода от чешмата, после още една. Върнах се с трета чаша в ръка, заставах на вратата и го загледах. Не се бе помръднал. Воалът от дим бе почти плътен от едната му страна. Забил бе поглед в пода.

— Защо да не ида у госпожа Грейл, щом като ме вика?

— Не става дума за това.

— Е, да, но точно това имаше предвид преди малко.

— Не е пращала да те викат — очите му се вдигнаха със същото непроницаемо изражение. А острите му скули все още бяха обагрени от червенината. — Ти си й се натрапил, говорил си й за скандала и фактически си я изнудил да ти възложи тази работа.

— Интересно. Доколкото си спомням, изобщо не сме говорили за работа. Не мисля, че имаше кой знае какво в нейната версия. Искам да кажа, нещо, за което да се хвана. Нямаше откъде да започна. И, разбира се, предполагах, че вече ти е разправила всичко и на теб.

— Така е. Тази бирария на „Санта Моника“ е свърталище на престъпници. Но това още нищо не значи. Не можах нищо да разбера. Хотелът отсреща също е подозрителен. Но тези, които търсим, ги няма. Дребни мошеници.

— Тя ли ти каза, че съм й се натрапил?

Той сведе леко очи.

— Не.

Усмихнах се.

— Искаш ли кафе?

— Не.

Върнах се в кухнята, включих кафеварката и изчаках кафето да протече. Този път и Рандал ме последва и застава на вратата.

— Тази банда за скъпоценности работи в Холивуд и при това цели десет години, доколкото ми е известно. Този път са отишли

твърде далеч. Убили са човек. Мисля, че знам защо.

— Е, ако е дело на банда и вие ѝ видите сметката, то това ще бъде първото разкрито гангстерско убийство, откакто живея в този град. А бих могъл да назова поне дузина.

— Приятно ми е да го чуя от теб, Марлоу.

— Поправи ме, ако греша.

— По дяволите — рече той раздражено. — Не грешиш. Няколко бяха разкрити, но те бяха пладнешка работа.

— Даа. Кафе?

— Ако пия, ще говориш ли с мен прилично, по мъжки, без да се майтапиш?

— Ще се опитам. Но не обещавам да ти доверя всичките си идеи.

— Мога да мина и без тях — рече той кисело.

— Хубав костюм имаш.

Червенината отново изби по лицето му.

— Този костюм струва двадесет и седем долара и петдесет — озъби се той.

— О, божичко, обидчиво ченге — рекох аз и се върнах при печката.

— Хубаво мирише. Как го правиш?

Налях му.

— Френски филтър. Едро смляно кафе. Никакви хартиени филтри.

Взех захарта от килера и сметаната от хладилника. Седнахме един срещу друг в ъгъла за хранене.

— Това, че си бил болен в болница, майтап ли беше?

— Без майтап. Имах малко неприятности... там, в Бей Сити. И ме прибраха. Не в пандиза, а в частна клиника за лечение на алкохолици и наркомани.

Погледът му стана далечен.

— В Бей Сити, а? Търсиш си белята, така ли, Марлоу?

— Не че си търся белята, само че така се случва. Но подобно нещо досега не ми се беше случвало. Два пъти ме халосаха, втория път един полицейски служител или поне си даваше вид на такъв. Биха ме със собствения ми пистолет, а един як индианец ме души. Хвърлиха ме в безсъзнание в тази болница за наркомани, държаха ме там под ключ

и вързан за леглото. Нямам никакви доказателства освен доста богата колекция от синини, а лявата ми ръка е цялата изподупчена.

Втренчи се неподвижно в ъгъла на масата.

— В Бей Сити — повтори бавно той.

— Име като песен. Песен в мръсно корито.

— И какво правеше там?

— Изобщо не съм ходил там. Тези ченгета ме отмъкнаха зад линията. Ходих да посетя един човек в Стилуд Хайтз. А то се намира в Лос Анжелос.

— Някой си Джулз Амтор. Защо сви онези цигари? — каза той спокойно.

Загледах се в чашата. Проклетата глупачка.

— Чудно нещо, този Мариот... да има втора табакера. При това с марихуана в нея. Изглежда, ги приготвяват тук — в Бей Сити, досущ като руски цигари — с кухи мундщуци, емблемата на Романовци и прочее.

Бутна празната си чаша към мен и аз я напълних отново. Очите му изучаваха лицето ми бръчка по бръчка, частица по частица, като Шерлок Холмс с увеличителното си стъкло или Торндайк с джобната си лупа.

— Трябваше да ме предупредиш — рече той с горчивина. Сръбна, избърса устните си с едно от онези везани с инициали неща, които дават вместо салфетка в мебелираните апартаменти. — Но не си ги свил ти. Момичето ми каза.

— Е, добре, по дяволите. Един мъж вече няма поле За дейност в тази страна. Навсякъде жени.

— Тя те харесва — каза Рандал, като вежлив служител на ФБР в някой филм, малко тъжно, но много мъжествено. — Баща ѝ бе може би най-честният полицай, загубил службата си. Но не ѝ беше работа да взима тези неща. Тя те харесва.

— Тя е хубаво момиче, но не е моят тип.

— Не ти ли харесват хубавите?

Бе запалил нова цигара. Отвяваще с ръка дима от лицето си.

— Харесват ми лесните, лъскави момичета, цинични и затънали в грях.

— Те ще те доведат до просияшка тояга — каза Рандал безразлично.

— Естествено. Че аз бил ли съм на по-добро дередже? За какво е разговорът ни?

Усмихна се с първата си за деня усмивка. Вероятно си позволяваше до четири.

— Доникъде няма да стигнем с теб — рече той.

— Ще ти предложи една теория, макар че сигурно си ме изпреварил. Този Мариот е бил изнудвач на жени, госпожа Грейл ми каза така. Но е бил и нещо друго. Бил е и агент на бандата. Светският показалец, хубавецът, който обработвал жертвите и разигравал сценката. Ухажвал жените, излизал с тях, опознавал ги доста добре. Да вземем този грабеж в четвъртък преди седмица. Подозрителна работа. Ако Мариот не е карал колата или пък не е завел госпожа Грейл до „Трокадеро“, или пък не се е прибрал у дома по оня път, покрай бирарията, грабежът нямаше да стане.

— Можеше и шофьорът да кара — рече не без основание Рандал. — Но това нямаше да промени кой знае колко нещата. За деветдесет долара на месец никой шофьор няма да се остави да го надупчат с олово... Но не може да има много грабежи с Мариот, иначе ще тръгнат приказки.

— Целият смисъл на този вид бандитизъм е, че хората си траят. В замяна на това откупът е нисък.

Рандал се облегна и поклати глава.

— Ще трябва да си изпишаш по-добре работата, за да ме заинтересуваш. Жените приказват за какво ли не. Ще се разчуе, че е опасно да се излиза с този Мариот.

— Много вероятно. И затова са го очистили.

Рандал ме загледа вдървено. Лъжичката му разбъркваше въздуха в празната чаша. Пресегнах се, а той дръпна чашата си.

— Продължавай в този дух.

— Изцедили са го. Ползата от него е била изчерпана. Дошло е време да тръгнат приказки за него, както казваш. Но в тези игри не можеш да се откажеш, а и нямаш време. И така този последен грабеж е бил предназначен само за него... последният. Виж, те наистина са поискали много малко за нефрита, имайки предвид стойността му. А и Мариот е поддържал връзката. Но въпреки всичко Мариот се е уплашил. В последния момент е решил, че по-добре ще е да не ходи сам. И е предвидил един малък трик, ако нещо стане с него. Нещо от

намерените у него неща ще води към един човек, достатъчно безскрупулен и хитър, за да бъде мозъкът на тази банда. При това в необикновено изгодна позиция да получава информация за богати жени. Един вид детински номер, но всъщност е сполучлив.

Рандал поклати глава.

— Ако беше банда, щяха да го съблекат гол, а най-вероятно дори щяха да хвърлят тялото му в морето с оловна тежест.

— Не. Те са искали всичко да изглежда непрофесионално. Искали са да продължат бизнеса. Вероятно си имат друг агент на разположение.

Рандал продължаваше да клати глава.

— Човекът, към когото сочат тези цигари, не е от този тип. Той самият си има изгодна игра. Проучих. Какво мислиш ти за него?

Очите му бяха твърде безизразни, прекалено безизразни.

— На мен ми се стори доста опасен. А и парите никога не са ти в повече, нали? И в края на краищата неговият психобизнес е нещо временно. На мода е и всеки ходи при него, но не след дълго модата отмира и бизнесът запада. Искам да кажа, ако е само психиатър и нищо друго. Също като филмовите звезди. Пет години. Толкова може да изкара. Но дай му възможност да се възползва от информацията, която получава от тези жени, и той е готов да извърши дори убийство.

— Ще се осведомя за него по-подробно — каза Рандал с безизразен поглед. — Но точно сега повече ме интересува Мариот. Нека да се върнем назад... доста назад. Как се запозна с него?

— Просто ми телефонира. Намерил името ми в указателя. Поне така каза.

— Имал е визитната ти картичка.

Погледнах изненадано.

— Разбира се. Бях забравил.

— Изобщо замислял ли си се, защо точно на твоето име се е спрял, да оставим настрана късата ти памет?

Погледнах го над ръба на кафената си чаша. Започваше да ми харесва. Зад външния му вид се криеше нещо.

— Значи за това си дошъл всъщност?

Той кимна.

— Останалото, както знаеш, само празни приказки — усмихна се той вежливо и зачака.

Налях още кафе. Рандал се облегна настрани и погледът му се плъзна по кремавата повърхност на масата.

— Прах — рече той разсеяно, после се изправи и ме погледна в очите. — Може би трябваше да подхожда по друг начин. Например считам, че идеята ти за Мариот вероятно е правилна. В неговия сейф, който открихме със сума ти трудности, между другото намерихме двадесет и три хилядарки в банкноти. А също и облигации за доста голяма сума и документи за права върху един имот на Западна петдесет и четвърта улица.

Взе една лъжица и почука леко с нея по крайчеца на чинийката си усмихнат.

— Това не те ли интересува? — запита той благо. — Номерът на Западна петдесет и четвърта е 1644.

— Аха — рекох аз пресипнало.

— В сейфа на Мариот имаше и сума ти скъпоценности... доста ценни неща при това. Но не мисля, че са крадени. Мисля, че най-вероятно е да са му били подарени, не ги е продавал, защото се е боял, че могат да го запо-дозрат в кражба.

Кимнах.

— За него те все едно са били крадени.

— Да. А що се отнася до онези документи, те отначало не предизвикаха интерес у мен, но ето какво излиза. На вас, частните детективи, тъкмо това ви липсва при изпълнение на подобни задачи. На нас ни се докладват всички убийства и съмнителни смъртни случаи не само в нашия район. Трябва да ги четем същия ден. Такава е наредбата, както не можеш да проведеш обиск без заповед или да потърсиш някого за оръжие без основателни причини. Но ние нарушаваме наредбите. Принудени сме. Едва тази сутрин се добрах до някои от докладите. И чак тогава прочетох за убийството на някакъв негър на „Сентрал“ миналия четвъртък. Дело на опасен бивш затворник на име Малой Лоса. Имало и свидетел, който го е идентифицирал. И да ми умре конят, ако този свидетел не си бил ти — усмихна се меко той за трети път. — Какво ще кажеш?

— Слушам те.

— Това стана едва тази сутрин, разбираш ли. Така че намерих кой е писал доклада и се оказа, че го познавам, Нълти. Веднага ми

стана ясно, че случаят е пълен провал. Просто Нълти е такъв човек... е, някога ходил ли си на „Крестлайн“?

— Аха.

— Е, близо до „Крестлайн“ има място, където куп стари товарни вагони са превърнати в къщурки. Аз самият имам къщичка там, но не товарен вагон. Тези товарни вагони бяха докарани с камиони, ако щеш вярвай, и си стоят там без каквито и да е колела. Та този Нълти е човек, който ще бъде чудесен спирач на един от тези вагони.

— Не е хубаво, та той ти е колега.

— И така, обадих се на Нълти, той мънка и се по-кашлюва, плюна няколко пъти и после каза, че ти си говорел за някакво момиче на име Велма, по която Малой си падал от доста време; та ти си ходил при вдовицата па бившия съдържател на вертепа, където е станало убийството и където Малой и момичето работели по времето, когато е било заведение за бели. А адресът ѝ — Западна петдесет и четвърта № 1644, тоест имотът, за който Мариот държи документи в сейфа си.

— Така ли?

— Рекох си, много съвпадения за една сутрин. И ето ме тук. И въпреки всичко се държа доста приятелски.

— Работата ти се струва по-дебела, отколкото е. Тая Велма е покойница според госпожа Флориан. Имам нейна снимка.

Отидох във всекидневната, бръкнах в сакото си и ръката ми задраска във въздуха от изненада: дори не бяха взели снимките. Извадих ги и ги занесох в кухнята, хвърлих момичето с костюма на Пиеро на масата пред Рандал. Той внимателно я огледа.

— За пръв път я виждам. Още една ли имаш?

— Не, това е снимка на госпожа Грейл. Даде ми я Ан Райърдън.

Погледна я и кмина.

— За двадесет милиона и аз бих се оженил за нея.

— Трябва да ти призная нещо. Снощи бях толкова бесен, че имах налудничавата идея да отида на онова място сам и да им видя сметката. Тази болница се намира на Двадесет и трета и „Десканзо“ в Бей Сити. Собственик е някакъв си Сондърборг, който разправя, че бил доктор. По-скоро е съдържател на приют за престъпници. Снощи видях там Малой Лоса в една от стаите.

Рандал съвсем притихна, вперил поглед в мен.

— Сигурен ли си?

— Него не можеш да го сбъркаш с никого. Той е едър мъж, огромен. Такъв не си виждал.

Стоеше и ме гледаше неподвижно. После много бавно се измъкна изпод масата и се изправи.

— Да идем да видим тази Флориан.

— Ами Малой?

Седна отново.

— Я ми разправи всичко отначало с подробности.

Разказах му го. Слушаше, без да сваля очи от лицето ми. Мисля, че дори не мигна. Дишаше с полуотворена уста. Тялото му бе неподвижно. Пръстите му леко пот-ропваха по ръба на масата. Когато свърших, каза:

— Този д-р Сондърборг как изглеждаше?

— Като наркоман и навярно търговец на наркотици — описах му го, доколкото можех.

Рандал излезе бавно и седна до телефона. Набра своя номер и говори дълго и тихо. После се върна. Току-що бях направил още кафе, сварил няколко яйца, приготвил две препечени филийки и в момента ги мажех с масло. Седнах да закуся.

Рандал седна срещу мен и облегна брадичката на ръката си.

— Хванах един познат от щатската служба за борба с наркотици да отиде там с някакво измислено оплакване и да направи оглед на мястото. Може да разбере нещо. Но няма да завари Малой. Малой е офейкал десет минути след тебе, бас държа.

— Защо не пратиш ченгетата от Бей Сити? — посолех аз яйцата си.

Рандал нищо не каза. Когато вдигнах поглед и го погледнах, лицето му бе червено от неудобство.

— Ти си най-чувствителното ченге, което съм срещал.

— Побързай с яденето. Трябва да вървим.

— Трябва да взема душ, да се обръсна и облека.

— Не можеш ли да излезеш просто по пижама? — попита той заядливо.

— Чак толкова ли е пропаднал този град?

— Това е градът на Леърд Брънет. Казват, че дал фидесет хиляди за избор на кмет.

— Онзи, дето е собственик на клуб „Белведере“?

— И на двата комарджийски кораба.

— Но те са в нашия щат.

Той сведе очи към чистите си лъскави нокти.

— Ще минем покрай службата ти да вземем онези две цигари с марихуана. Ако още са там — щракна той с Пръсти. — Ако ми дадеш ключовете си, ще ги взема, докато се обръснеш и обличаш.

— Ще идем заедно. Може да имам поща.

Кимна, след малко седна и запали още една цигара, обръснах се, облякох се и тръгнахме с колата на Рандал.

Имах поща, но не си заслужаваше четенето. Двете разрязани цигари в чекмеджето на бюрото не бяха пипани. Канцеларията ми нямаше вид на претърсвана.

Рандал взе двете руски папириси, подуши тютюна и ги прибра в джоба си.

— Ти си му дал едната картичка — размишляваше той. — Нищо не ще да е имало на гърба ѝ, иначе щеше да се погрижи и за останалите. Предполагам, че Амтор не се е уплашил много, просто е сметнал, че се опитваш да го изнудиш. Да вървим.

Старата клюкарка показа носа си на сантиметър от входната врата, подуши внимателно, сякаш можеше някоя ранна теменужка да е цъфнала, погледна надолу и нагоре по улицата с кос поглед и кимна с бялата си глава. Рандал и аз свалихме шапките си. В този квартал такъв жест сигурно ни поставяше на една нога с Рудолф Валентино^[1]. Тя, изглежда, ме помнеше.

— Добро утро, госпожо Морисън. Може ли да влезем за минутка? Това е лейтенант Рандал от Централното управление.

— Божичко, съвсем съм се шашнала. Чака ме голямо гладене.

— Само за минутка.

Тя отстъпи от вратата и ние се промушихме покрай нея в антрето с бюфета от Мейсън Сити или бог знае откъде, а оттам в спретнатата всекидневна с копринени пердета на прозорците. Мирис на гладено идеше от вътрешността на къщата. Тя затвори междинната врата толкова грижливо, сякаш бе направена от кремпита.

Тази сутрин си бе облякла престилка в синьо и бяло. Погледът ѝ бе проникателен като преди, а и брадичката ѝ си бе същата.

Тя застана на около тридесет сантиметра от мен, навря лице в моето и ме погледна в очите.

— Не го получи.

Погледнах умно. Кимнах с глава, погледнах към Рандал и той кимна. Той отиде до прозореца и погледна към къщата на госпожа Флориан. Върна се бавно обратно, мушна бомбето си под мишница непринудено като френски граф в гимназиална пиеса на годишния акт.

— Значи не го получи — рекох аз.

— Аха, не го получи. Събота беше първи. Ден на лъжата. Хи-хи!

Спря и бе на път да избърше очите си с престилката, когато се сети, че е гумена. Това я огорчи донякъде. Устата ѝ придоби предвзетия си вид.

— Когато пощаджията мина и не се отби в нейния вход, тя изскочи и го повика. Той поклати глава и отмина. Тя се прибра. Така

трясна вратата, че май се счупи прозорец. Бе като бясна.

— Кой като мен — рекох аз.

Старата клюкарка каза на Рандал рязко:

— Дайте да ви видя значката, млади човече. Този младеж дъхаше на уиски оня ден. Нито за минутка не му се доверих напълно.

Рандал извади от джоба си златносинята емайлирана значка и ѝ я показа.

— Съвсем като истинска — призна тя. — Е, тази неделя нищо не се случи. Излезе да си купи алкохол. Върна се с две квадратни шишета.

— Джин. Това веднага хвърля известна светлина. Почетните хора не пият джин.

— Почтените хора изобщо не пият алкохол — рече старата клюкарка многозначително.

— Аха — рекох аз. — Идва понеделник, тоест днес, и пощаджията минава отново. Този път кой знае колко се е ядосала.

— Ти, какво, да не си гадател, млади човече? От теб човек не може да си отвори устата.

— Извинете, госпожо Морисън. Това е от голямо значение за нас...

— Я виж, на този млад човек май че не му е трудно да държи езика си зад зъбите.

— Той е женен. Има опит.

Лицето ѝ придоби виолетов оттенък, който неприятно ми напомни за отравяне с цианид.

— Напуснете къщата ми, преди да съм извикала полицията! — изкрещя тя.

— Пред вас стои полицейски служител, мадам — каза късо Рандал. — Няма от какво да се страхувате.

— Прав сте — призна тя. Виолетовата боя взе да изчезва от лицето ѝ. — Не го понасям този.

— И не само вие, мадам. Госпожа Флориан не получи препоръчаното писмо и днес... така ли?

— Да — гласът ѝ бе рязък и отсечен. Очите ѝ заиграха. Започна да говори бързо, твърде бързо. — Снощи имаше хора при нея. Дори не съм ги видяла. Приятели ме заведоха на кино. Точно като се върнахме, не, те тъкмо си тръгнаха и една кола потегли от съседния вход. Бързо и без светлини. Не видях номера.

Хвърли ми остър кос поглед с лукавите си очи. Зачудих се защо ли бяха лукави. Разходих се до прозореца и вдигнах пердето. Служител в синьосинкава униформа приближаваше къщата. Носеше тежка кожена чанта през рамо и имаше шапка с козирка.

Обърнах гръб на прозореца, усмихнат.

— Пропуск — казах й аз грубо. — Догодина ще играете защитник в трета дивизия.

— Не е смешно — каза Рандал студено.

— Погледни през прозореца.

Погледна и лицето му се изопна. Стоеше съвсем неподвижен, загледан в госпожа Морисън. Чакаше нещо — един неподражаем звук. И той дойде след миг.

Беше звукът от напъхането на нещо в пощенската кутия на входната врата. Може да бе рекламна обява, но не беше. Разнесоха се стъпки обратно по пътеката, после по улицата и Рандал отново се приближи до прозореца. Пощаджията не спря пред къщата на госпожа Флориан. Продължи, сивосинкавият му гръб бе спокоен и невъзмутим под тежката кожена пощенска чанта.

Рандал извърна глава и попита с пагубна вежливост:

— Колко пъти минава пощаджията в този квартал сутрин, госпожо Морисън?

Той се опита да не трепне.

— Само веднъж. Веднъж сутрин и веднъж следобед — рече тя рязко, като стрелкаше очи насам-натам. Заешката брадичка потрепваше. Ръцете й се вкопчиха в гумения колан, който пресичаше синьобялата престилка.

— Сутрешната поща мина току-що — рече Рандал вънливо. — Редовният пощаджия ли разнася препоръчаните писма?

— Тя винаги го получаваше с извънредна поща — стана дрезгав старческият глас.

— Аха, но в събота тя изтичала и говорила с пощаджията, след като не се отбил при нея. А вие нищо не казахте за извънредна поща.

Приятно бе да го наблюдаваш как работи... на чужд гръб.

Устата й се разтвори широко и зъбите й имаха чудесния блясък, придобит от кисненето им цяла нощ в чаша с разтвор. Тогава изведнъж тя нададе грак, заметна престилката през глава и изтича от стаята.

Той наблюдаваше вратата, през която бе излязла. Тя бе отвъд прага. Усмихна се. Усмивката му бе доста изморена.

— Красиво и с мярка. Следващият път ти ще играеш грубиянина. Не обичам да съм груб със стари дами дори и ако разпространяват сплетни.

Продължи да се усмихва.

— Все същата стара история — сви рамене той. — Полицейска работа. Пфю! Започна с факти, доколкото ѝ бяха известни. Но не ѝ идваха бързо наум или не ѝ се струваха достатъчно вълнуващи. И така се опита да поокраси нещата.

Обърна се и отидохме в хола. Леко хълцане се донасяше от вътрешността на къщата. За някой търпелив мъж, отдавна покойник, това сигурно е било средство за окончателен разгром. За мен бе просто плачът на една старица в който нямаше нищо приятно.

Излязохме бавно от къщата, затворихме тихо и взехме мерки да не се тресне стъклената врата. Рандал си сложи шапката и въздъхна. После сви рамене, разпервайки хладните си добре поддържани ръце встрани. Все още можеше да се долови пронизителният звук на хленчене от вътрешността на къщата.

Гърбът на пощаджията бе две къщи надолу по улицата.

— Полицейско ежедневие — рече Рандал тихо, почти на себе си и направи гримаса.

Извървахме разстоянието до съседната къща. Госпожа Флориан не бе прибрала прането си. То все още потрепваше, твърдо и жълтеникаво, на въжето за простиране в страничния двор. Изкачихме стълбите и позвънихме. Никакъв отговор. Почукахме. Никакъв отговор.

— Последният път не беше заключено — рекох аз.

Опита вратата, грижливо прикривайки действията си с тяло. Този път бе заключена. Слязохме от терасата, обиколихме къщата от далечната за старата клюкарка страна. Задната тераса имаше стъклена врата с пуснато резе. Рандал почука на нея. Нищо не последва. Той слезе по двете почти небоядисани дървени стъпала, мина по неупотребяваната и обрасла алея и отвори дървения гараж. Вратите изскърцаха. Гаражът бе пълен с боклуци. Имаше няколко разбити старовремски куфара, които не си заслужаваха да се разчупят за подпалки. Ръждясали градинарски сечива, сума ти стари консерви в

кашони. Отстрани на вратата в ъгъла един прекрасен, тлъст, самотен черен паяк си седеше в оплетената си мръсна паяжина. Рандал вдигна парче дърво и го пречука разсеяно. Затвори гаража отново, върна се обратно по буренясалата алея до входа, изкачи стълбите от другата страна. Никой не отговори нито на звънеца, нито на чукането.

Върна се бавно, поглеждайки към улицата през рамо.

— Най-лесно ще е през задната врата. Старата кокошка в съседната къща няма да каже нищо вече. Много лъжи наприказва.

Изкачи двете задни стъпала, изкусно мушна острието на ножа в пролуката на вратата и вдигна резето. Излязохме на покритата тераса. Бе пълна с консервени кутии, които гъмжаха от мухи.

— Божичко, как живеят някои хора! — рече той.

Задната врата бе лесна. Един петцентов шперц превъртя ключалката. Но бе пуснато и резето.

— Това ме учудва. Мисля, че е офейкала. Иначе нямаше да се залости така. Тя е твърде немарлива.

— Шапката ти е по-стара от моята — каза Рандал. Погледна към стъклото на задната врата. — Дай ми я да вкарам стъклото вътре. Или да я свършим майсторски?

— Давай с ритник. Кой го е еня?

Отстъпи и се втурна към ключалката, вдигнал крак успоредно на пода. Нещо изпука лениво и вратата поддаде няколко сантиметра. Вдигнахме я нагоре, отворихме я и прибрахме парчето изкривено желязо от балатума, поставихме го внимателно на дъската за изцеждане на мивката до девет празни бутилки джин.

Бръмчаха мухи и се блъскаха в затворените прозорци на кухнята. Вонеше. Рандал застана по средата, оглеждайки всичко внимателно.

После бавно мина през двукрилата врата, без да я докосне, бутна я така с върха на обувката си, че тя остана отворена. Всекидневната си бе същата, доколкото си я спомнях. Радиото не свиреше.

— Хубаво радио. Струва пари. Ако е платено изобщо. Ето ти нещо — рече Рандал.

Приклекна на коляно и се загледа в килима. После приближи отстрани радиото и бутна търкалящия се шнур С крак. Показа се и щепсела. Наведе се и огледа копчетата на радиото.

— Аха. Чудесен радиошкаф. Хваща окото, а? По шнура едва ли ще има отпечатъци, нали?

— Включи го и виж дали радиото е работело.

Пресегна се и го мушна в контакта. Светлините веднага светнаха. Почакахме. Радиото побръмча известно време и изведнъж високоговорителят загърмя с пълна сила. Рандал скочи и издърпа шнура отново. Звукът прекъсна моментално.

Когато се изправи, погледът му бе изпълнен със светлина.

Изтичахме към спалнята. Госпожа Джеси Пиърс Флориан лежеше напреки на леглото си в измачкан памучен пенъоар, с глава близо до единия ъгъл на пружината. Ъгловият стълб на леглото бе изцапан с нещо тъмно, което мухите обичат.

Бе мъртва отдавна.

Рандал не я докосна. Взира се в нея дълго време, а после ме погледна, оголвайки зъби като вълк.

— Мозък по лицето ѝ. Това, изглежда, е лайтмотивът на този случай. Само че това е дело на чифт ръце. И то какви ръчища, божичко. Погледни само синините по врата, разстоянието между следите от пръстите.

— Ти си ги гледай — извърнах се аз. — Горкият Нълти. Това вече не е като да пречукаш някой негър.

---

[1] Знаменит холивудски актьор. — Б. пр. ↑

Лъскав черен бръмбар с розова главичка и розови петънца пълзеше, бавно по полираната повърхност на бюрото на Рандал, като опипваше наоколо с пипалца, сякаш проверяваше дали ветреецът е благоприятен за излитане. Поклащаше се леко, пълзейки като старица, натоварена с много пакети. Едно непознато ченге седеше на другото бюро и говореше безспир в старомодната фуния, така че гласът му звучеше като шепот в тунел. Говореше с полузатворени очи, а голямата му одраскана ръка на бюрото пред него стискаше между кокалчетата на първия и втория пръст горяща цигара.

Бръмбарът стигна края на бюрото на Рандал и продължи да крачи право във въздуха. Падна по гръб на пода, размаха няколко тънки, измъчени крачка плахо във въздуха и после се престори на умрял. Никой не му обърна внимание и той взе отново да размахва крачка, докато накрая не се изправи с труд по лице. Дотъркаля се бавно в един непознат ъгъл, запътен наникъде.

Полицейският високоговорител на стената съобщи за обир на Сан Педро, южно от Четиридесет и четвърта улица. Грабителят бил среден на възраст мъж с тъмносив костюм и сива филцова шапка, казват очевидците. За последен път го видели източно от Четиридесет и четвърта да тича, а после да се шумгува между две къщи. „Бъдете внимателни — каза говорителят. — Заподозреният е въоръжен с револвер, 32 калибра и току-що е обрал собственика на гръцкия ресторант на номер 3966 Южен Сан Педро.“

Глухо изщракване и говорителят увисна във въздуха, после се появи друг и зачете списък на току-що откраднатите коли с бавен монотонен глас, който повтаряше всичко по два пъти.

Отвори се вратата и влезе Рандал със свитък написани на машина листа пощенски формат. Прекоси чевръсто стаята и седна срещу мен на бюрото, като ми подаде някакви книжа.

— Подпиши четири екземпляра — рече той.

Подписах ги.

Розовият бръмбар стигна до ъгъла на стаята и пусна пипалца, за да намери подходящо място за излитане. Изглеждаше малко обезкуражен. Отиде по дюшемето към другия ъгъл. Запалих цигара и ченгето на телефона рязко стана и излезе от канцеларията.

Рандал се облегна на стола си, както винаги хладнокръвен, спокоен, готов да се заяжда или да любезничи според случая.

— Ще ти кажа някои неща, за да не ставаш повече жертва на случайни хрумвания. За да престанеш да хазяйничаш по целия район. И моля ти се, за бога, остави този случай на мира.

Почаках.

— Никакви отпечатъци в бърлогата. Знаеш коя бърлога имам предвид. Контактът е изтръгнат от щепсела, за да млъкне радиото, но може и тя да го е спряла. Съвсем очевидно. Пияниците обичат силна музика. Ако си си турил ръкавици да пречукаш някого, както си пуснал радиото, за да заглушиш изстрелите си, така може и да го изключиш. Но не е било така. При това вратът на тази жена е счупен. Тя е била мъртва, преди онзи да започне да лашка насам-натам главата ѝ. Пита се, защо е започнал да блъска главата ѝ насам-натам?

— Аз съм само слушател.

Рандал се нацупи.

— Вероятно не е усетил, че ѝ е счупил врата. Бил е вбесен. Дедукция — усмихна се той кисело.

Изпуснах дим и го отвах от лицето си с ръка.

— Добре де, с какво го е вбесила? Голяма награда е платена навремето, когато са го арестували у Флориан заради обира на банката в Орегон. Наградата е изплатена на подставено лице, починало впоследствие, но семейство Флориан вероятно са получили своя дял. Малой може да го е подозирал. Може да е знаел дори. И сигурно се е опитвал да изтръгне признание от нея.

Кимнах. Заслужаваше едно кимане. Рандал продължи:

— Той само я е хванал за гушата и тя не е могла да се изплъзне от пръстите му. Ако го хванем, вероятно ще можем да докажем, че това е дело на неговите ръце, чрез разстоянието между отпечатъците. Може и да не успеем. Докторът прецени, че е станало снощи, сравнително рано. Във всеки случай по времето, когато се ходи на кино. Досега нямаме сведения, че Малой е бил в къщата снощи, от никой от комшиите. Но това сигурно е негова работа.

— Аха. Няма грешка, той е. Сигурно не е искал да я убива. Само дето не си знае силата.

— Това хич няма да му помогне — рече Рандал мрачно.

— И аз мисля така. Само искам да отбележа, че Малой не е тип на убиец. Убива, ако е натясно, но не и за удоволствие, за пари, а най-малкото — жени.

— Това от значение ли е? — запита той сухо.

— Може би ти знаеш достатъчно, за да прецениш кое е от значение и кое не. Аз не знам толкова.

Гледа ме толкова дълго, че полицейският говорител смогна да ни информира за обира в гръцкия ресторант в южната част на Сан Педро. Заподозреният бил вече задържан. По-късно се оказа, че е четиринадесетгодишно мексиканче, въоръжено с воден пистолет. Такива ми ти очевидци.

Рандал изчака говорителя да млъкне и продължи:

— Тази сутрин се спрятелихме. Нека си останем приятели. Прибери се у дома, легни си и си почини добре. Изглеждаш доста уморен. Остави на мен и на полицейския отдел да се занимаваме с убийството на Мариот, да намерим Малой Лоса и така нататък.

— Но аз получих хонорар от Мариот. И се провалих. Сега пък госпожа Грейл ме нае. Какво искате от мен — да се пенсионирам и да живея от спестяванията си?

Отново ме загледа.

— Разбирам те. И аз съм човек. Дават ви тапии и за какво ви са — да си ги окачите на пирони в канторите. От друга страна, всеки действащ капитан, който ти има зъб, може да те съсипе.

— Но не и с Грейловци зад гърба ми.

Той се замисли. Неприятно му бе да признае, че дори и наполовина съм прав. Така че се намръщи и забарабани по бюрото.

— Виж как ще се разберем с теб — каза той след известна пауза. — Помъчиш ли се да ни пречиш, ще си имаш неприятности. Този път може да се отървеш. Не знам. Но лека-полека ще издигнеш край себе си такава стена от враждебност в този отдел, че ще ти бъде дяволски трудно да свършиш каквато и да е работа.

— Всяко частно ченге се сблъсква с това ежедневно, освен ако не се занимава само с разводи.

— Ама не може ти да се занимаваш с убийства.

— Изпя ли си песента? Изслушах те. Не си въобразявам, че ще свърша неща, които един огромен полицейски апарат не може да свърши. Ако имам някакви незначителни хрумвания, то те са си мои.

Той се наведе бавно през бюрото. Тънките му неспокойни пръсти забарабаниха като филизите пойнсетия по фасадата на дома на Джеси Флориан. Кремавосивата му коса лъщеше. Хладнокръвните му неподвижни очи гледаха право в мен.

— Да продължим. С това, което имаме да си казваме. Амтор е заминал. Неговата жена и секретарка... Не знае или не иска да каже къде. Индианецът също е изчезнал. Ще подпишеш ли жалба срещу тях?

— Не. Не мога нищо да докажа.

Изглеждаше облекчен.

— Жената казва, че никога не те е виждала. Що се отнася до онези две ченгета от Бей Сити, ако са такива наистина, това е във възможностите ми. Бих предпочел да не усложнявам нещата. В едно съм абсолютно сигурен — Амтор няма нищо общо със смъртта на Мариот. Цигарите с визитната му картичка са просто за заблуда.

— А д-р Сондърборг?

Той разпери ръце.

— Цялата банда е офейкала. Хора от прокуратурата ходиха дотам, без да вдигат много шум. Без изобщо да се обаждат в участъка на Бей Сити. Къщата била заключена и празна. Разбира се, те са влезли. Онези са се опитали набързо да почистят, но има отпечатьци, и то много. Ще ни трябва цяла седмица да обработим събрания материал. Работят в момента над един стенен сейф. Вероятно в него има наркотик или други неща. Предполагам, че д-р Сондърборг сигурно е регистриран, не тука, а някъде другаде, за аборти или лекуване на огнестрелни рани, операции за промяна на отпечатьците или за незаконна употреба на наркотици. Ако попадне под федералното законодателство, ще получим доста помощ.

— Той каза, че бил лекар.

Рандал сви рамене.

— Може и да е бил някога. Може и никога да не е осъждан. Има един, практикува медицина близо до Палм Спрингз сега, та той бе обвинен в търговия с наркотици в Холивуд преди пет години. Беше с

двата крака вътре, но връзките му свършиха работа. Оправдаха го. Нещо друго да те безпокои?

— Какво можеш да ми кажеш за Брънет?

— Брънет е комарджия. Печели доста. И то по лесния начин.

— Добре — рекох аз и понечих да стана. — Има логика в това. Но с нищо не ни доближава до тази банда за скъпоценности, която уби Мариот.

— Не мога всичко да ти кажа, Марлоу.

— И не очаквам това от теб. Между другото Джеси Флориан ми каза, когато я видях за втори път, че някога е била прислужничка в дома на Мариот. И затова той ѝ пращал тези пари. Има ли с какво да се подкрепи това твърдение?

— Да. В неговата депозитна касичка имаше благодарствени писма от нея.

Имаше вид, че ще избухне.

— А сега, за бога, няма ли да си тръгнеш да си гледаш работата?

— Добре се е погрижил за тези писма, какво ще кажеш?

Вдигна поглед и ме изгледа чак до върха на главата. После пусна клепачи до средата на ириса. Гледа ме така цели дълги десет секунди. После се усмихна. Днес се усмихваше ужасно много. Употребил запаса си за цяла седмица.

— И за това си имам теория. Ненормална е, но такава е човешката природа. Мариот поради начина си на живот е бил напласен човек. Всички престъпници и комарджии са такива, повече или по-малко, а всички комарджии са суеверни — малко или много. Мисля, че Джеси Флориан е била талисманът на Мариот. Мислел си е: докато се грижа за нея, нищо лошо няма да ми се случи.

Извърнах глава и потърсих бръмбара с розовата главичка. Вече бе опитал двата ъгъла и сега се придвижваше печално към третия. Приблжих се, вдигнах го в кърпичката си и го донесох обратно до бюрото.

— Гледай. Тази стая е на осемнадесетия етаж. И този мъничък бръмбар се е изкачил чак дотук, за да се сприятели с някого. С мен. Ето моя талисман.

Завих бръмбара внимателно в меката част на кърпичката и я тикнах в джоба си. Очите на Рандал бяха като палачинки. Устата му се движеше, но нищо не излизаше от нея.

— Чудя се чий талисман е бил Мариот.

— Не и твой, драги — гласът му бе злъчен и леден.

— Нито пък твой — гласът ми бе просто глас. Излязох от стаята и затворих вратата.

Слязох с директния асансьор до ул. „Спринг“ и излязох на предната тераса на градския съвет. Спуснах се няколко стъпала и отидох до лехите с цветя. Поставих внимателно розовия бръмбар зад един храст.

В таксито за дома се чудех колко ли време ще му е нужно, за да стигне до отдел „Убийства“ отново.

Изкарах колата си от гаража, обядвах набързо в Холивуд, преди да потегля за Бей Сити. Долу, на брега, бе красив, прохладен и слънчев следобед. Слязох от булевард „Аргело“ на Трета улица и отскочих до общинския съвет.

Сградата бе евтина на вид за толкова заможен квартал. Имаше нещо строго пуританско в нея. Необезпокоявани от никого безделници стояха в дълга редица до подпорната стена, която пречеше на градината пред входа — почти цялата обрасла в трева до колене — да залее улицата. Зданието бе триетажно и имаше стара камбанария, на която все още висеше камбана. Вероятно са я удряли, за да свикат доброволческата пожарна команда в добрите стари дни.

Напуканата пътека и входните стъпала водеха до отворени двойни врати, пред които банда явно общински майстори се мотаеха в очакване нещо да се случи, за да могат да извлекат полза от него. Всички те имаха охранени шкембета, неспокойни погледи, хубави дрехи и шаблонни обноски. Отпуснаха ми около десет сантиметра, за да вляза.

Вътре имаше дълъг, тъмен коридор, бърсан за последен път в деня на встъпване в длъжност на Маккинли^[1]. Дървена табела сочеше към информационното бюро на полицейския отдел. Зад телефонната централа с размери на половинлитрова бутилка, поставена в края на дървеното гише, дремеше човек в униформа. Цивилното ченге по риза и пищов, който приличаше на пожарен кран на фона на ребрата му, преглеждаше следобедния вестник, плюс-; на в плювалника на три метра от него, прозя се и каза, че кабинетът на началника бил на горния етаж в дъното.

Вторият етаж бе по-светъл и по-чист, но това не значеше, че е светъл и чист. На една врата, почти в края на коридора, имаше надпис: „Джон Уакс, началник на полицията. Влез“.

Вътре имаше ниска дървена преграда и униформен полицай зад нея пишеше на машина с два пръста и палец. Взе картичката ми, каза, че щял да види, и успя да се промъкне през махагоновата врата с надпис: „Джон Уакс, началник на полицията. Кабинет“. Върна се и ми отвори вратичката в преградата.

Влязох вътре и затворих вратата към преддверието. Бе голям прохладен кабинет с прозорци на трите стени. Полирано дървено бюро бе поставено далеч навътре като това на Мусолини, за да могат да те наблюдават, докато прекосяваш синия килим.

Отидох до бюрото. Килнат гравирен надпис гласеше: „Джон Уакс, началник на полицията“. Рекох си, че няма начин да не запомня това име. Погледнах мъжа зад бюрото. Косата му бе идеално пригладена.

Той бе набит, тежка категория, с къса червеникава коса и розов череп, проблясващ през нея. Очите му бяха малки, лакоми, с тежки клепачи, шавливи като бълхи.

Облечен бе в костюм от бежов фланелен плат, риза и връзка с цвят на кафе, диамантен пръстен и осеяна с диаманти значка на ревера, а уставните три твърди ъгъла на кърпичката се показваха малко повече от необходимите шест сантиметра.

Едната от пухкавите му ръце държеше визитната ми картичка. Прочете я, обърна я наопаки, прочете и гърба ѝ, на който нямаше нищо написано, прочете я отново отпред, остави я на бюрото си и я затисна с преспапието във форма на бронзова маймуна, сякаш взимаше мерки да не я загуби.

Подаде ми една розова лапа. Когато му я върнах, той посочи един стол.

— Седнете, господин Марлоу. Доколкото разбирам, сме колеги. Какво мога да направя за вас?

— Малка неприятност, шефе. Ако пожелаете, може да я оправите за минутка.

— Неприятност — каза той меко. — Малка неприятност.

Той се извърна, кръстоса дебелите си крака и се загледа замислен към един от двойните прозорци. Това ми позволи да видя ръчно плетени памучни чорапи и английски алпинки, които изглеждаха, сякаш бяха наkisнати в портвайн. Само като го гледах, без да смятам парите в портфейла му, той имаше половин хилядарка по себе си. Предполагам, че парите бяха на жена му.

— Неприятностите — рече той все още меко — са нещо, което нашето градче почти не познава, господин Марлоу. Градът ни е малък, но много, много чист. Поглеждам от западните си прозорци и виждам Тихия океан. Няма нищо по-чисто от него, нали?

Не спомена за двата комарджийски кораба, чиито корпуси се открояваха зад хоризонта тъкмо отвъд граничните води. И аз не казах нищо.

— Прав сте, шефе.

Изпъчи се още няколко сантиметра.

— Поглеждам през северните си прозорци и виждам забързаното движение по булевард „Аргело“ и чудесните калифорнийски предпланини, а на преден план един от най-прекрасните малки търговски райони. Поглеждам през южните си прозорци, през които гледам тъкмо в момента, и виждам едно от най-прелестните пристанища за яхти в света, ако говорим за малки яхт-портове. Нямам източни прозорци, но ако имах, бих видял жилищен район, от който ще ви падне шапката. Не, господине, неприятностите са нещо, което не се среща често в малкия ни градец.

— Мисля, че съм донесъл моята с мен, шефе. Част от нея поне. Имате ли на служба човек на име Голбрайт, цивилен сержант?

— Защо, да, струва ми се, че да — каза той, завъртайки поглед. — И какво е станало с него?

— Имате ли на служба човек, който върви ей така? — описах аз другия, онзи, който говореше съвсем малко, бе нисък, имаше мустаци и ме удари с палката. — Той обикаля най-вероятно с Голбрайт. Някои го наричаха господин Блейн, но това ми звучеше фалшиво.

— Тъкмо напротив — каза тлъстият началник категорично, доколкото един тлъст човек може да бъде категоричен. — Той е моят началник на детективите. Капитан Блейн.

— Може ли да ги повикате тези двамата в канцеларията си?

Взе картичката ми и я прочете отново. Остави я. Махна с меката си блестяща ръка.

— Не, ако не ми посочите по-основателна причина — рече той любезно.

— Не мисля, че ще мога, шефе. Случайно да познавате човек на име Джулз Амтор? Представя се за психически консултант. Живее на върха на един хълм в Стилуд Хайтз.

— Не. При това Стилуд Хайтз не е в моята територия — каза шефът. Очите му вече бяха очи на човек, който има едно наум.

— Точно това е странно. Видите ли, отидох да се обадя на господин Амтор във връзка с един мой клиент. Господин Амтор си

въобрази, че го шантажирам. Вероятно хората с неговото занятие доста лесно си въобразяват подобно нещо. Има един як телохранител индианец, с когото не можех да се справя. И така индианецът ме държеше, а Амтор ме би със собствения ми пистолет. После изпрати да повикат двама полицаи. И те се оказаха Голбрайт и господин Блейн. Какво ще кажете за това?

Началникът Уакс плесна много леко с ръце върху бюрото си. Присви очи, почти ги затвори, но не съвсем. Хладният блясък на очите му светеше между дебелиите клепачи, и то право в очите ми. Седеше съвсем неподвижен, сякаш слушаше. После отвори очи и се усмихна.

— И какво стана после? — запита той вежливо като бияч в луксозен клуб.

— Претърсиха ме, взеха ме в тяхната кола, изхвърлиха ме на сред планината и ме халосаха с палка, докато слизах.

Кимна, сякаш това, което бях казал, бе най-естественото нещо на света.

— И това се случи в Стилуд Хайтз — каза той меко.

— Аха.

— Знаете ли за какъв ви мисля? — облегна се той леко на бюрото, но не много, защото шкембето му пречеше.

— За лъжец — рекох аз.

— Вратата е там — рече той, сочейки към нея с малкия пръст на лявата си ръка.

Не се и помръднах. Продължих да го гледам. Когато се вбеси достатъчно, за да натисне звънеца, рекох:

— И двамата правим една и съща грешка. Вие си мислите, че съм дребен частен детектив, който си придава важност, предявява обвинение сръщу полицейски служител, което дори да е вярно, служителят ще да е взел мерки да не може да се докаже. Съвсем не. Не идвам да се жалвам. Считам, че грешката е съвсем естествена. Искам да си оправя сметките с господин Амтор и искам вашият човек Голбрайт да ми помогне. Няма нужда да безпокоите господин Блейн. Голбрайт ми стига. Не съм дошъл без връзки. Зад себе си имам високопоставени хора.

— Колко високо? — запита шефът и се захили на остроумието си.

— Колко високо е според вас Астер Дрейв № 862, където живее господин Грейл?

Лицето му се измени толкова основно, сякаш друг човек бе седнал в неговия стол.

— Госпожа Грейл по една случайност е моя клиентка.

— Заклучете вратата. Вие сте по-млад от мен. Пуснете секретата. Нека започнем отначало като приятели. Имате честно лице, Марлоу.

Станах и заключих вратата. Когато се върнах до бюрото по синия килим, шефът бе извадил чудесна на вид бутилка и две чаши. Хвърли шепа кардамомови семки на попивателната си и напълни двете чаши.

Отпихме. Той олюпи няколко кардамомови семена и ги задъвкахме с мълчание, гледайки се в очите.

— Това ни дойде добре — напълни отново чашите той.

Беше мой ред да люпя семки. Избута черупките с ръка от попивателната на пода, усмихна се и се изтегна назад.

— Хайде, кажете сега за какво става дума. Тази работа, която вършите за госпожа Грейл, има ли някаква връзка с Амтор?

— Има. По-добре е да проверите дали ви казвам истината.

— Прав сте — той се пресегна към телефона. После извади малко тефтерче от жилетката си и потърси номера. — Участници в предизборната кампания — рече той и намигна. — Кметът много държи да им се оказват всички почести. Да, ето го — бутна тефтера настрани и набра номера.

Срещна същите трудности с иконома, които имах и аз. От това ушите му почервенияха. Накрая го свързаха с нея. Ушите му продължаваха да бъдат червени. Трябва да е била доста рязка с него.

— Искан да говори с теб — бутна той телефона през широкото си бюро.

— Тук е Фил — казах аз, намигайки палаво на шефа.

Чу се сдържан, предизвикателен смях.

— Какво правиш с този тлъст мърляч?

— Пийваме му по малко.

— Че тъкмо с него ли намери да пиеш?

— В момента, да. Служба. Нещо ново? Струва ми се, разбираш за какво питам.

— Не. Известно ли ти е, че онази вечер ме накара да те чакам цял час? Да не би да имам вид на момиче, с което могат така да се

подиграват?

— Изпаднах в беда. Какво ще кажеш за довечера?

— Чакай да видя... довечера е... за бога, какъв ден сме днес?

— По-добре аз да ти телефонирам. Може да не успея. Петък сме.

— Лъжец — разнесе се отново спокойният ѝ дрезгав смях. —

Понеделник сме. По същото време, на същото място и този път без глупави шеги!

— По-добре да ти се обадя.

— По-добре ще е да дойдеш.

— Не съм сигурен. Нека ти се обадя.

— Зает ли си? Разбирам. Може би съм глупачка, че изобщо се занимавам с тебе.

— Че ти си такава.

— Защо?

— Аз съм беден, но си плащам по свой начин. А той не е чак толкова лесен, колкото ти се струва.

— Проклет да си, ако не дойдеш...

— Казах, че ще ти се обадя.

Тя въздъхна.

— Всички мъже сте едни и същи.

— Също и жените... след първите девет.

Тя ме прати по дяволите и затвори. Очите на шефа бяха толкова изскочили от главата му, че изглеждаха като на кокили.

Наля в двете чаши с трепереща ръка и бутна едната към мен.

— Значи такива ми ти работи — каза той много дълбокомислено.

— Съпругът ѝ не го е грижа, така че все едно че нищо не си чул.

Изглеждаше засегнат, докато пиеше питието си. Люпеше много бавно кардамомовото семе, много замислено. Пихме за сините очи на приятелките си. За жалост шефът прибра бутилката и двете чаши и натисна едно копче на вътрешния си телефон.

— Голтбрайт да се качи при мен, ако е в зданието.

Ако не е, опитайте се да влезете във връзка с него.

Станах, отключих вратата и отново седнах. Не чакахме дълго. На страничната врата се почука, шефът се провикна и Хемиигуей влезе в стаята.

Приближи се уверено до бюрото, спря пред него и погледна шефа Уакс със съответното изражение на буйна смиреност.

— Запознай се с господин Филип Марлоу — каза шефът сърдечно. — Частен детектив от Лос Анжелос.

Хемингуей се извърна, колкото да ме види. И да ме бе виждал преди, то това с нищо не пролича по лицето му. Подаде ръка, подадох му и аз и той отново загледа шефа.

— Господин Марлоу има доста любопитна история — каза шефът лукаво като Ришелъ. — За някакъв си човек на име Амтор, чийто дом е в Стилуд Хайтз. Гадател или нещо от този род. Изглежда, Марлоу отишъл да го навести, а ти и Блейн сте се оказали по същото време там и възникнал някакъв спор. Забравих подробностите — погледна той през прозорците с изражението на човек, който забравя подробностите.

— Имате грешка — рече Хемингуей. — Никога не съм виждал този човек.

— Всъщност наистина е станала грешка — каза шефът сънливо. — Доста незначителна, но все пак грешка. Господин Марлоу смята, че тя е незначителна.

Хемингуей отново ме погледна. Лицето му все още имаше каменно изражение.

— Всъщност това дори не го интересува — продължи да дреме шефът. — Само че иска да навести този Амтор, който живее в Стилуд Хайтз. Би желал някой да го придружи. Сетих се за теб. Трябва му човек, който да се погрижи да си уредят сметките почтено. Изглежда, господин Амтор има много як телохранител индианец и господин Марлоу е склонен да се съмнява в способностите си да се справи без чужда помощ. Смяташ ли, че ще можеш да разбереш къде живее пустият му Амтор?

— Аха — рече Хемингуей. — Но Стилуд Хайтз се намира отвъд чертата, шефе. Това лична услуга ли е?

— Може и така да се каже — каза шефът, загледан в левия си палец. — Разбира се, не искам от теб да вършиш нищо незаконно.

— Аха. Разбрано — изкашля се Хемингуей. — Кога ще тръгваме?

Шефът ме погледна доброжелателно.

— Веднага ще е най-добре — рекох аз. — Ако, разбира се, господин Голбрайт няма нищо против.

— Правя това, което ми наредят.

Шефът го огледа от главата до петите. Среса го и го погали с поглед.

— Как е капитан Блейн днес? — осведоми се той, дъвчейки кардамомово семе.

— Зле. Спукан апандисит — рече Хемингуей. — Съвсем е закъсал.

Шефът поклати тъжно глава. После се хвана за облегалките на креслото си и се изправи с труд на крака. Протегна розова лапа през бюрото.

— Голбрайт ще се погрижи за вас, Марлоу. Можете да разчитате.

— Е, много съм ви задължен, шефе. Наистина не знам как да ви благодаря.

— Пфю! Няма защо. Винаги съм готов да услужа на приятел на мой приятел, така да се каже — намигна ми той.

Хемингуей изучи намигането му, но не ми каза как го оценява.

Излязохме, следвани от вежливото мъркане на шефа, което почти ни изпрати до изхода. Вратата се затвори. Хемингуей се огледа нагоре-надолу по коридора, после ме погледна.

— Хубавичко ни изигра, момчето ми. Сигурно има нещо, за което не сме знаели.

---

[1] Уйлям Маккинли 25-и президент на САЩ от 1897–1901. — Б. пр. ↑

Колата се носеше безшумно по една притихнала улица. Сводестите евкалиптови дървета почти се сливаха в един зелен тунел. Слънцето проблясваше между горните им клони и тесните им светли листа. Надписът на ъгъла съобщаваше, че това е Осемнадесета улица.

Караше Хемингуей, а аз седях до него. Караше много бавно, с лице, натежало от мисли.

— Разправи ли му всичко? — най-сетне се реши и попита той.

— Казах му, че ти и Блейн сте дошли там, прибрали сте ме, изхвърлили сте ме от колата и сте ме халосали по темето. Останалото не му казах.

— Не си му казал за Двадесет и трета и „Десканзо“, а?

— Не.

— А защо?

— Реших, че ако не му кажа, може да се надявам на повече съдействие от теб.

— Това се казва мисъл. Наистина ли искаш да отидеш до Стилуюд Хайтз, или просто шикалкавеше?

— Просто шикалкавех. В действителност искам само да ми кажеш, защо ме бутнахте в онази съмнителна бърлога и защо ме държаха там?

Хемингуей се замисли. Такова яко мислене му удари, че мускулите на брадичката му образуваха малки възли под сивкавата му кожа.

— Този Блейн. Тази маломерна купчина кокали. Не очаквах, че ще те халоса. Нито пък мислех да те оставя да си ходиш пеша до вкъщи. Всичко стана, защото сме приятели с онзи тип, магьосника, и един вид го пазехме да не го притесняват разни хора. Да се хванеш за главата колко много се опитват!

— Поразен съм.

Той извърна глава. Сивите му очи бяха бучка лед. После отново погледна напред през пращното стъкло и се замисли.

— Тия, старите ченгета, понякога изпитват нужда да халосат някого. Да счупят нечия глава. Божичко, как се уплаших. Свлече се като чувал с картофи. Ама и аз му ги наговорих едни. После те закарахме при Сондърборг, защото бе най-близо, а той е добър човек и щеше да се погрижи за теб.

— Амтор знаеше ли, че ме откарахте там?

— По дяволите, не. Идеята си бе наша.

— И то само защото Сондърборг бил добър човек и щял да се погрижи за мен. При това без усложнения. Ако се оплача, няма никакъв шанс който и да е доктор да ме подкрепи. С това не искам да кажа, че едно оплакване има кой знае какъв шанс в това мило градче.

— Ти какво, почваш да се заяждаш ли? — запита Хемингуей замислено.

— Не съм такъв човек. Но поне веднъж не се заяждай и ти. Защото службата ти виси на косъм. Видя очите на шефа и там го пишеше. Този път не отидох сватбарски.

— Добре — рече Хемингуей и плюна през прозореца. — Първо на първо нямах никакво намерение да прибягвам до грубости освен обичайните заплахи. Какво още?

— Блейн наистина ли е болен?

Хемингуей кимна, но кой знае защо не успя да си придаде опечален вид.

— Разбира се. Онзи ден имаше болки в стомаха и апандиситът му се спуска, преди да го извадят. Има късмет... ама още не се знае.

— Ще бъде истинска загуба, ако се случи нещо. Човек като него е гордост за всяко полицейско управление.

Хемингуей предъвка тази забележка и я изплю през прозореца на колата.

— Добре, други въпроси има ли? — въздъхна той.

— Каза ми защо сте ме закарали у Сондърборг. Но не ми каза защо той ме държа там повече от четиридесет и осем часа, заключен и нахакан с наркотик до козирката.

Хемингуей натисна леко спирачките и спря до бордюра. Постави големите си ръце на волана една до друга и нежно отърка палци един о друг.

— Отде да знам — каза той с далечен глас.

— Носех със себе си документи, удостоверяващи, че имам позволително за частен детектив. Ключове, малко пари, няколко фотографии. Ако не ви е познавал чак толкова добре, можел е да си помисли, че ударът по главата е просто номер да влезете в дома му и да го претърсите. Но мисля, че ви е познавал много добре, за да си помисли такова нещо. Ето какво ме озадачава.

— Стой си озадачен, драги. По-безопасно е.

— Така е. Но ти липсва каквото и да е удовлетворение.

— Полицията на Лос Анжелос има ли понятие за това?

— За кое?

— За тези твои размисли относно Сондърборг.

— Не съвсем.

— Това не означава нито да, нито не.

— Не съм чак такава клечка. Полицията на Лос Анжелос може да се намеси, когато сметне за уместно. Имам приятел в прокуратурата. Едно време работех там. Казва се Бърни Олъз. Главен следовател е.

— На него каза ли му?

— Не. Не съм го виждал от един месец.

— Мислиш ли да му разправиш?

— Ако пречи на случая, с който се занимавам, не.

— Частен случай?

— Да.

— Добре де, какво искаш?

— Какъв е истинският бизнес на Сондърборг?

Хемингуей свали ръце от волана и плюна през прозореца.

— Намираме се на хубава улица, нали? Хубави къщи, хубави градини, хубав климат. Чувал си доста за подкупени ченгета, нали така?

— От време на време.

— Хубаво, колко ченгета според теб живеят на улица поне като тази, с хубави поляни и цветя? Познавам четирима или петима, и то всичките от нравствената полиция. Те обират каймака. Ченгета като мен живеят в невзрачни бунгала в бедната част на града. Искаш ли да видиш къде живея?

— Какво от това?

— Слушай, драги — рече едрият мъж сериозно. — Ти дърпаш конците, ама те може да се скъсат. Ченгетата не се корумпират за пари.

Не всякога, дори не много често. Системата ни принуждава, принуждават те, като те карат да правиш това, което ти заповядват, и така нататък. И онзи, който се е изтегнал в приятния богат ъгъл на канцеларията си, с хубавия костюм и дъх на хубав алкохол, си мисли, че като люпи онези семки, има дъх на виолетки, само че не е така, той също не издава заповедите. Разбираш ли?

— Що за човек е кметът?

— Какъв може да е един кмет? Политик. Мислиш си, че той издава разпорежданията? Ядец. Знаеш ли какво става в тази страна, момчето ми?

— Имало много замразен капитал, чух да казват.

— Човек не може да остане почтен дори да иска — рече Хемингуей. — Ето каква е болестта на тази страна. Ако успее да остане почтен, ще му видят сметката. Трябва да играеш играта нечестно, иначе няма да ядеш. Сумати копелета си мислят, че двадесет хиляди хора на ФБР с чисти яки и папки ще ни оправят. Глупости. Подкупите ще ги направят същите като нас. Знаеш ли какво си мисля? Мисля си, че ще трябва да изградим отново този малък свят. Да вземем например Нравственото превъоръжаване^[1]. В него има нещо. Нравствено превъоръжаване. Има нещо в това, момчето ми.

— Ако Бей Сити е образец за действието му, ще глътна един аспирин.

— Ти може да си остроумничиш — рече Хемингуей меко. — Може да не вярваш, но е възможно. Може да станеш толкова остроумен, че да не ти минава друга мисъл през главата, освен да бъдеш остроумен. Аз съм просто безгласно ченге. Върша каквото ми заповядат. Имам жена, две деца и правя това, което ми наредят баровците. Блейн може да ти каже туй-онуй. Аз, аз съм невежа.

— Сигурен ли си, че Блейн страда от апандисит? Да не се е прострелял в стомаха от злоба?

— Не говори така — каза недоволно Хемингуей и запляска по кормилото с ръце. — Опитай се да мислиш добре за хората.

— И за Блейн?

— И той е човек като всички нас — рече Хемингуей. — Грешник е, но е човек.

— Каква е играта на Сондърборг?

— Добре де — тъкмо това ти казвах. Може и да съм сгрешил. Мислех те за човек, с когото можеш да споделиш една хубава идея.

— Не знаеш, така ли?

Хемингуей извади носната си кърпичка и избърса лицето си.

— Драги, неприятно ми е, но е така. Но разбери добре, че ако ние с Блейн знаехме каква игра върти Сондърборг, или нямаше да те набутаме там, или нямаше да излезеш оттам никога със собствените си крака. Разбира се, имам предвид наистина дебела игра. А не дреболия като да предсказваш с кристална топка бъдещето на стари жени.

— Кой знае дали ме очаквахте да изляза оттам със собствените си крака. Има един наркотик на име скополамин, серумът на истината, който понякога кара хората да проговорят, без те да знаят. Не е сигурно средство, във всеки случай, колкото и хипнозата. Но понякога дава резултати. Струва ми се, че са ме обработили там, за да разберат какво знам. Но има само три начина Сондърборг да знае, че има нещо, което знам и което би му навредило. Може Амтор да му е казал или пък Малой Лоса да му е споменал, че съм ходил да говоря с Джеси Флориан или пък той може да си е помислил, че моето пребиваване там е номер на полицията.

Хемингуей ме гледаше втренчено и тъжно.

— Не разбирам за какво говориш. Кой, по дяволите, е Малой Лоса?

— Един здравеняк, който уби човек на „Сентрал авеню“ преди няколко дни. Има го в бюлетина ви, ако си го чел изобщо. И вероятно вече му имате данните.

— И какво от това?

— Сондърборг го криеше, това е. Видях го. Четеше вестник на едно легло, когато офейках.

— И как успя да се измъкнеш? Не беше ли заключен?

— Цапардосах прислужника с една пружина от леглото. Имах късмет.

— И този, едрият мъжага, те видя?

— Ами.

Хемингуей потегли от бордюра и една прекрасна усмивка цъфна на лицето му.

— Да вървим да ги прибираме. Става. Дяволски добре излиза. Сондърборг е давал подслон на търсени от полицията престъпници.

Ако са имали и мангизи, туйто. Декорът му е идеален за подобно нещо. Добри пари отгоре на всичко.

Сръга колата, тя се задвижи и вдигна прах зад ъгъла.

— По дяволите, мислех, че продава цигари с марихуана — каза той отвратен. — С необходимата протекция зад гърба. Но, по дяволите, това е дреболия. Рушветчийска афера.

— Чувал ли си за шашмата с номерата? Това също е дреболия, ако я гледаш само от едната страна.

Хемингуей взе един завой остро и поклати тежката си глава.

— Така е. И хазартните машини, и залите за бинго, както и залаганията на конни състезания. Но събери ги всичките, дай юздите в ръцете на един човек и вече работата става дебела.

— Какъв човек?

Това отново го накара да замлъкне като пън. Устата му млькна и виждах зъбите му, плътно стиснати. Намерихме се на ул. „Десканзо“ и отивахме на изток. Бе тиха улица дори и в късен следобед. Когато приближихме Двадесет и трета, кой знае защо, тя не изглеждаше толкоз тиха. Двама изучаваха едно палмово дърво, сякаш преценяваха как да го преместят. Близо до дома на д-р Сондърборг бе паркирана кола, но в нея нямаше никой. По средата на улицата някакъв човек проверяваше водомерите.

На дневна светлина къщата бе приятно място. Под предните прозорци жълти бегонии образуваха плътен храсталак, а теменужките — неясно цветно петно около основата на една цъфнала акация. Яркочервена пълзяща роза току що разтваряше пъпки на ветрилообразната дървена решетка. Имаше леха със зимно благовонно секирче и сред стръковете стъпваха внимателно бронзовозелени колибри. Къщата приличаше на дом на заможни възрастни съпруги, които обичат цветарството. Късното следобедно слънце го огряваше с приглушена и застрашителна тишина.

Хемингуей мина бавно покрай къщата и напрегната усмивчица цъфна на устните му. Подуши с нос. Зави на следващия ъгъл, погледна в огледалото и настъпи педала.

След три къщи спря встрани, извърна се и ми отправи втренчен, изпитателен поглед.

— Полицията от Лос Анжелос. Онуй момче на палмата се казва Донъли. Познавам го. Следят къщата. Значи, не си казал на приятеля

си от града, а?

— Казах ти, че не съм.

— На шефа тази работа хич няма да му се хареса — озъби се Хемингуей, — идват тук, претърсват някаква бърлога и дори не се отбиват да кажат едно „здрости“.

Не казах нищо.

— Хванаха ли този Малой Лоса?

— Засега не, доколкото ми е известно — поклатих глава.

— А колко ти е известно, драги? — запита той много спокойно.

— Не чак толкова много. Има ли някаква връзка между Амтор и Сондърборг?

— Не знам.

— Кой управлява този град?

Тишина.

— Чух, че някакъв комарджия на име Леърд Брънет похарчил тридесет хилядарки за избор на кмет. Чух, че бил собственик на клуб „Белведере“ и на двата комарджийски кораба в морето.

— Може — рече Хемингуей вежливо.

— Къде мога да намеря Брънет?

— Защо питаш мен, момчето ми?

— Ти къде ще отидеш, ако загубиш подслона си в този град?

— В Мексико.

Засмях се.

— Добре де, ще ми направиш ли една голяма услуга?

— С удоволствие.

— Закарай ме обратно до града.

Потегли и изкусно премина по сенчестата улица към океана. Колата стигна до градския съвет, мушна се в паркинга на полицията, а аз слязох.

— Що не минеш някой път да ме видиш — рече Хемингуей. — Сигурно ще чистя плювалниците.

Протегна голямата си ръка.

— Сърдиш ли се нещо?

— Морално превъоръжаване — рекох аз и му стиснах ръката. Той се ухили. Повика ме, когато понечих да си тръгвам. Огледа се внимателно във всички посоки и ми прошепна:

— Онези комарджийски кораби се предполага, че са извън обсега на градската и щатска юрисдикция. Панамска регистрация. На твое място... — спря той и в мрачните му очи се появи тревога.

— Разбирам. И на мен ми хрумна подобна идея. Излиза, че си губих времето да те намеря, за да ми я кажеш ти. Но трудно ще стане.

Кимна и после се усмихна.

— Нравствено превъоръжаване — каза той.

---

[1] Нравствено превъоръжаване — религиозно движение, основано в Оксфорд през 1921. — Б. пр. ↑

Лежах по гръб на леглото в един крайбрежен хотел и чаках да се стъмни. Стаята бе малка, коравото легло гледаше към океана, а дюшекът-бе малко по-дебел от памучни одеяло. Една пружина под мен бе счупена и ме бодеше в лявата част на гърба. Лежах и я оставих да ме боде.

Отражението на червените неонов светлини светеше иа тавана. Когато цялата стая се залееше в червено, щеше да бъде достатъчно тъмно да изляза. Отвън колите надуваха клаксони по шосето, неречено автострада. Крака Се влачеха по тротоара под прозореца ми. Във въздуха се носеше мърморенето и приглушеният говор на сновящите насам натам хора. Въздухът, който проникваше през ръждясалите щори, миришеше на гранясала мазнина за пържене. Отдалеко идеше и надалеч се носеше един глас: „Грабете, гладници. Не останаха. Хайде на чудесните кренвирши.“

Притъмня. Мислех, а мислите в ума ми се движеха с някаква мудна боязливост, сякаш ги следяха жестоки и садистични очи. Мислех за очи на мъртвец, загледани в безлунното небе със съсирена кръв в ъглите на устата. Мислех за зли старици, пребити до смърт в мръсните им легла. За мъж със светлоруса коса, уплашен, без самият да е наясно от какво, достатъчно чувствителен, за да усети, че нещо не е в ред, и твърде суетен или твърде глупав, за да се досети какво е то. За красиви, богати и достъпни жени. За хубавички, стройни, любопитни момичета, които живееха сами и можеха също да бъдат обладани, но по различен начин. Мислех си за полицаи, упорити ченгета като Хемингуей, които можеха да бъдат подкупени и все пак в никакъв случай не бяха съвсем пропаднали. Тлъсти, преуспяващи ченгета като шефа Уакс с гласове на дейци от Търговската палата. Стройни, съобразителни и ужасни ченгета като Рандал, които въпреки всичката си съобразителност нямаха свободата да свършат чиста работа по чист начин. Мислех си за кисели стари пръчове като Нълти. Мислех си за индианци, психиатри и доктори наркомани.

Мислех си за сума ти неща. Стана по-тъмно. Блясъкът на червения неонов надпис заливаше все по-голяма част от тавана. Седнах на леглото, пузнах крака на пода и разтрих тила си.

Изправих се, отидох до мивката в ъгъла и наплисках лицето си със студена вода. След малко се почувствувах по-добре, малко по-добре. Имах нужда от чаша уиски, от голяма застраховка за живота си, от отпуска, от дом па село. Вместо това разполагах с палто, шапка и пистолет Облякох ги и излязох от стаята.

Нямаше асансьор. Коридорите смърдяха, а стълбите имаха нечисти перила. Слязох, хвърлих ключа на администратора и казах, че напускам. Служителят с брадавица на левия клепач кимна и хопът — мексиканец в орфанно униформено сако — се показва иззад най-прашния фикус в Калифорния да вземе багажа ми. Нямах багаж, но понеже бе мексиканец, ми отвори вратата и въпреки всичко ми се усмихна вежливо.

Навън тясната уличка пушеше, тротоарите гъмжахи от тлъсти шкембета. Отсреща една зала за бинго работеше с пълна сила и двама моряци с момичета излизаха от фотографчийницата до нея, където сигурно се бяха снимали, яхнали камили. Гласът на продавача на кренвирши цепеше сумрака като брадва. Голям син автобус проблесна долу по улицата към малкото колело, където трамваите обикновено обръщаха. Поех натам.

След известно време усетих лек мирис на океан. Не е силен, а сякаш само колкото да напомня на хората, че тук някога е имало чист, открит плаж, на който се разбиваха вълните, духаше вятър и можеше да вдъхнеш нещо друго освен мириса на кипяща мазнина и студена пот.

Трамвайчето се появи с трополене по широката бетонена алея. Качих се, возих се до последната спирка, слязох и седнах на една пейка, където бе тихо, студено и голяма купчина кафяви водорасли се търкаляха едва ли не в краката ми. В открито море запалиха лампите на комарджийските кораби. Качих се пак на следващия трамвай и се върнах почти до мястото, откъдето бях тръгнал. Ако някой ме следеше, то той нямаше нужда дори да се помръдне. Но не мисля, че имах опашка. В това малко, чисто градче нямаше достатъчно престъпност, за да бъдат ченгетата много добри опашки.

Черните кейове проблясваха, проточили се по дължина, а после изчезваха в мрачния фон на водата и нощта. Мирисът на гореща мазнина все още се усещаше, но се долавяше и диханието на океана. Продавачът на кренвирши опяваше монотонно: „Грабете, гладници, не останаха. Хайде на хубавите кренвирши. Не останаха.“

Зърнах го зад бялата подвижна скара да побутва кренвирши те с дълга вилица. Альш-веришът му вървеше добре, макар и да бе едва в началото на сезона. Трябваше малко да изчакам, за да остана насаме с него.

— Как се казва най-далечният? — попитах аз, като сочех с пое.

— „Монтечито“ — изгледа ме той с втренчен, изпитателен поглед.

— Как мислиш, човек с достатъчно мангизи може ли да си прекара добре там?

— Как да си прекара?

Ухилих се присмехулно, доста апашки.

— Топли кренвирши — заопява той. — Хубави топли кренвирши, хора. Жени? — сниши той глас.

— Цъ. Имах предвид стая с хубав морски бриз, хубава храна и спокойствие. Нещо като отпуск.

Отдръпна се.

— Не разбирам за какво ми говориш — рече той и отново заопява.

Направи още малко оборот. Кой знае защо се захванах с него. Просто имаше такова лице. Младеж и девойка по къси панталони се приближиха, купиха си кренвирши и се отдалечиха.

Продавачът се приближи на около метър и ме огледа от главата до петите.

— Тъкмо щях да засвиря „Розите на Пикардия“ рече той и направи пауза. — Ще ти струва някой и друг долар.

— Колко?

— Петдесет. Ни повече, ни по-малко. Освен ако не те търси полицията за нещо.

— Преди градчето си го биваше. Тихо градче.

— Че какво се е променило? — провлачи той. — За що питаш точно мен?

— И аз не знам — рекох и хвърлих един долар на тезгяха му. — Тури ги в бебешката касичка или пък изсвири „Розите на Пикардия“.

Сграбчи банкнотата, сгъна я по дължина, сгъна я напреко, после пак я сгъна. Тури я на тезгяха, сви средния си пръст зад палеца и щракна. Сгънатата банкнота ме удари леко в гърдите и падна безшумно на земята. Наведох се, вдигнах я и моментално се извърнах. Но зад мен нямаше никой, който да прилича на ченге.

Облегнах се на тезгяха и отново турих банкнотата.

— Не съм свикнал да ме замерят с пари. Обикновено ми ги връчват. Нещо против?

Взе банкнотата, разгъна я, изглади я и я избърса в престилката си. Натисна касата и я пусна в чекмеджето.

— Казват, че парите не миришат. Понякога се съмнявам.

Не казах нищо. Още няколко клиенти му направиха оборот и се отдалечиха. Нощем бързо застудяваше.

— На твоето място не бих се качил на „Кралска корона“ — рече мъжът. — Там е за добри малки катерички, които си кътат орехите. Приличаш ми на ченге, но кво да правя, като видът ти е такъв. Надявам се, че поне плуваш добре.

Оставих го, като се чудех защо се бях обърнал първо към него. Действуй по интуиция и ще те оскубят до шушка. След малко ще се събудиш с пълна уста интуиции. И чаша кафе си поръчваш по интуиция, без да погледнеш в менюто. Това се казва интуиция.

Разходих се и се опитах да зърна дали някой не ме следи. После потърсих ресторант, който да не мирише на запръжка, и се спрях на един с пурпурен неонов надпис и барче зад параван от тръстика. Котенце от мъжки пол с къносана коса клюмаше над приличащото на бунгало пиано и галеше клавишите сладострастно, като пееше „Стълба към звездите“ с глас, на който липсваха половината стъпала.

Гаврътнах едно сухо мартини и се върнах бързешком през тръстиковата завеса в ресторанта.

Осемдесет и пет центовата вечеря имаше вкус на бракувана пощенска чанта и ми бе сервирана от келнер с вида на човек, който би ме направил на решетото за четвърт долар, би прерязал гърлото ми за шест цента и би ме погребал в морето във варел с бетон за долар и половина заедно с комисионната.

Доста дълго пътувахме за четвърт долар. Водното такси, стар катер, преобоядисан и до половината покрит със стъкло, се плъзгаше между закотвените яхти и покрай купчината камънак, представляващ края на вълнолома. Мъртвото вълнение ни подхвана без предупреждение и заподхвърля лодката като коркова тапа. Но в такъв ранен час имаше мегдан да ти призлява. Компания ми правеха три двойки и мъжът зад кормилото на катера, гражданин с престъпен вид, седнал леко облегнат на лявото си бедро, тъй като в десния му джоб имаше кобур от черна кожа. Трите двойки взеха да си лигавят суратите още щом се отделихме от брега.

Погледнах назад към светлините на Бей Сити и се опитах да не притискам много пълния си стомах. Разпилените светлини се събираха и образуваха скъпоценната украса на гривна, изложена на нощната витрина. После блясъкът им се стопи и остана само меката оранжева светлина да проблясва над ръба на вълните. Вълнението бе равномерно, плавно и без зайчета и люлеенето бе достатъчно, за да се радвам, че не бях полял вечерята си с уиски. Таксито се плъзгаше нагоре-надолу по вълните със зловещата грациозност на транцуваща кобра. Въздухът бе хладен и мокър с онази влага, от която ставите на моряците не могат да се избавят цял живот. Червените неонов контури на „Кралска корона“ поизбеляха, забулени от плъзгащите се сиви морски призраци, после проблеснаха отново, ослепителни като току-що купени топчета.

Заобиколихме го с широк плавен завой. Отдалеч изглеждаше чудесен. Едва доловима музика се разнесе над водата, а музиката над водата е винаги нещо прекрасно. Корабът „Кралска корона“ бе неподвижен като кей на четирите си котви. Мостикът му бе осветен като циркова палатка. После всичко това избледня в далечината и от нощта взе да изплува силуетът на друг, по-малък кораб. Не представляваше кой знае каква гледка. Пригоден за целта товарен кораб с ръждясал и обрасъл корпус, надстройката снишена до палубата

и над всичко двете ниски мачти, достатъчно високи за радиоантена. „Монтечито“ също бе осветен и над мрачното море се носеше музика. Ухажорите отделиха устни от шиите на любимите си, погледнаха към кораба и се захилиха.

Таксито направи широк завой, килна се колкото да уплаши пасажерите, и пристана до конопените фендери на платформата. Моторът на таксито заработи на празен ход и ауспухът му загръмя в мъглата. Ленивият лъч на прожектора описа кръг на около двеста метра от кораба.

Водачът на таксито се изкачи на мостика и юначага с монголоидни очи, в синя двуредна куртка с лъскави копчета, сияеща усмивка и гангстерска уста изтегли момичетата на борда. Бях последен. Небрежният ловък поглед, с който ме огледа от глава до пети, вече ми говореше нещо. Небрежният ловък маниер, с който се блъсна в кобура под мишницата ми, ми подсказа още нещо.

— Тц — рече меко той. — Тц.

Имаше гладък, пресипнал глас на отявнен грубиян, който се напъва през копринена кърпичка. Кимна с брадичка към водача на таксито. Той пусна късата примка върху кнехта, завъртя леко кормилото и се покатери на мостика. Пристъпи зад мен.

— Ютиите са забранени на борда, момче. Съжалявам и прочее — измърка двуредната куртка.

— Ще го оставя тук. Винаги го нося със себе си. Искам да говоря с Брънет по работа.

Това, изглежда, леко го развесели.

— Не го познавам — усмихна се той. — Хайде, заминавай, драги.

Водачът на таксито промуши китката си под дясната ми ръка.

— Но аз искам да говоря с Брънет. — Гласът ми бе слаб и немощен като на старица.

— Да не спорим — каза онзи с монголоидните очи. — Не се намираме в Бей Сити, дори не сме и в Калифорния, а според мнението на някои специалисти сме дори извън пределите на САЩ. Зарежи тая работа.

— Хайде в лодката! — изръмжа водачът на таксито зад мен. — Дължа ти четвърт долар. Да вървим.

Върнах се в лодката. Двуредната куртка ме погледна с мълчаливата си мазна усмивка. Наблюдавах го, докато усмивката му вече не се виждаше, нито лицето му, нищо друго освен една тъмна фигура на фона на светлините на мостика. Не откъсвах поглед от нея и жадувах за мъст.

Обратният път ми се стори по-дълъг. С водача на таксито не разменихме нито дума. Когато слязох на кея, той ми връчи четвърт долар.

— Ще го отложим за някоя друга нощ — рече той с досада, — когато имаме повече време да ти видим сметката.

При тези негови думи половин дузина клиенти, чакащи да се качат, се втреничиха в мен. Минах покрай тях, покрай малката чакалня на кея и поех по плитките стъпала към брега.

Едър червенокос юначага с мръсни гуменки и омазани с катран панталони, с останки от скъсана синя моряшка фланелка, белязан с черна ивица на бузата, се изправи от перилата и се блъсна в мен небрежно.

Спрях се. Твърде едър бе на вид. Надвишаваше ме с осем сантиметра на ръст и четиринадесет кила на тежест. Но вече бе крайно време да халосам някого с юмрук в зъбите, макар и да си изкарам само боя.

Светлината бе мъжделива, а той я и закриваше с гръб.

— Какво има, друже? — провлачи той. — Не ти мина номерът на дяволския кораб?

— Я ходи да си закърпиш ризата — рекох му аз. — Вижда ти се шкембето.

— Можеше и по-зле да бъде. А пък на тебе чифтетото ти издува и без това лекия ти костюм.

— Защо си завираш носа, дете не ти е работа?

— Исусе, какво говориш. От любопитство. Не се обиждай, друже.

— Добре, разкарай се от пътя ми, дяволите да те вземат.

— Веднага. Само че си почивам тук — усмихна се той бавно и уморено. Гласът му бе мек, сънлив, изненадващо нежен за такъв едър човек. Подсети ме за един друг едър мъжага с мек глас, когото, кой знае защо, бях харесал.

— Ще сбъркаш — рече тъжно той. — Наричай ме просто Ред.

— Махни се от пътя ми, Ред. И най-добрите допускат грешки. До гуша ми дойде.

Огледа се замислено насам-натам. Беше ме приклецил в един от ъглите на навеса на кея. Изглежда, бяхме сами.

— Искаш да се добереш до „Монти“? Не е невъзможно. Ако имаш пипе.

Хора в празнични дрехи и с празнични лица минаха покрай нас и се качиха на таксито. Изчаках ги.

— И колко струва пипето?

— Петдесет каймета. И още десет, ако вземеш да пукнеш в лодката ми.

Понечих да го заобиколя.

— Двадесет и пет — рече меко той. — Петнадесет, ако вземеш и приятелите си на връщане.

— Нямам къорав приятел — рекох аз и се отдалечих. Не се опита да ме спре.

Свих надясно по циментовата пътека, по която идвала и си отиваха малките трамваи, трополяци като бебешки колички, писукащи с малките тромби, които не можеха да стреснат дори родилка. В подножието на първия кей имаше осветена зала за бинго, вече препълнена с народ. Влязох вътре и се облегнах на стената зад играчите, където стояха и много други хора и чакаха да се освободи място.

Наблюдавах номерата да се появяват на електрическото табло, слушах крупиятата да ги съобщават, опитах се да откроя кои са подставените играчи, не успях и понечих да си тръгна. Нещо огромно и синьо, миришещо на катран, застана до мен.

— Нямах мангизи или не ти стигат? — прозвуча благ глас в ухото ми.

Погледнах го отново. Имаше очи, каквито никога не сте виждали, а само сте чели за тях. Виолетови. Почти морави. Очи като на момиче, като на красиво момиче. Кожата му бе мека като коприна. Леко зачервена, но никога не потъмняваше. Твърде нежна бе. Бе по-едър от Хемингуей, но доста по-млад. Не бе огромен като Малой Лоса, но изглеждаше доста по-подвижен. Косата му бе червена със златист отблясък. Но с изключение на очите лицето му бе съвсем обикновено — лице на фермер, без каквато и да е необикновена красота.

— С какво се занимаваш? Частен детектив ли си?

— Трябва ли да ти казвам? — озъбих се аз.

— Така си и мислех. Двадесет и пет множоко ли са ти? Не са ли ти отпуснали средства за непредвидени разноски?

— Не.

Въздъхна.

— Прочее, тази идея е шантава. Там ще те разкъсат на парчета!

— Нищо чудно. А ти с какво се занимаваш?

— Долар тук, долар там. Преди бях ченге. Уволниха ме.

— Защо ми казваш всички това?

Изглеждаше учуден.

— Защото е така.

— Сигурно много си ги критикувал.

Усмихна се леко.

— Познаваш ли човек на име Брънет?

Леката усмивка не слизаше от лицето му. Паднаха се три печалби една след друга. Хората не се шегуваха. Висок мъж с нос като клон и бледи хлътнали бузи, облечен в смачкан костюм, се присламчи към нас, облегна се на стената, без дори да ни погледне. Ред леко се наклони към него и го запита:

— Интересува ли те нещо, друже?

Високият клонест мъж се усмихна и се разкара. Ред се ухили и разтърси постройката, като се облегна отново на стената.

— Познавам само един човек, който може да ти свие сармите.

— Искане ми се да са повечко — рече той сериозно. — Едрият човек струва пари. Нищо не е съобразено с него. Трябват пари да го храниш, да го обличаш, леглото му е късо. Такива ми ти работи. Сигурно мислиш, че мястото не е подходящо за разговори, но не си прав. Ако се присламчат разни слухари, аз ги разпознавам, а останалата част от тълпата следи числата и нищо друго. Имам лодка с подводен люк. Тоест мога да я взема на заем. На брега има един неосветен кей. На „Монти“ има трюм, който мога да отворя. Понякога карам разни товари там. Там долу няма кой знае колко юнаци.

— Но те имат прожектор и вахтени.

— Ще се справим.

Извадих портфейла си, измъкнах двадесет и пет долара и ги сгънах. Моравите му очи незабележимо ме наблюдаваха.

— Само за отиване ли?

Кимнах.

— Казах ти петнадесет.

— Цената на борсата се покачи.

Катранената ръка погълна банкнотите. Безмълвно се отдалечи. Стопи се в топлия морак отвъд вратата. Онзи с клюна се появи от лявата ми страна и каза тихо:

— Струва ми се, че го познавам този в моряшките дрехи. Приятел ли ти е? Май че съм го виждал и преди.

Изправих се и се отдалечих от него, без да кажа нито дума, минах през вратата, после свих наляво, като не-изпусках от очи високата глава, която се движеше от стълб на стълб на около тридесетина метра пред мен. След няколко минути завих в пространството между две бараки за преоценени стоки. Онзи с клюна се появи, шарейки с очи по земята. Приблжих се до него.

— Добър вечер. Нещо против да те премеря на око за четвъртак? — облегнах се аз на него. Под смачканото сако имаше пистолет.

Очите му ме изгледаха безизразно.

— Да ти фрасна ли един, синко? Поставили са ме да поддържам закона и реда тука.

— А кой го нарушава в момента?

— Приятелят ти ми се стори познат.

— Нищо чудно. И той е ченге.

— Е, добре — рече клонестият търпеливо. — Значи там съм го виждал. Лека нощ.

Обърна се и закрачи по пътя, по който бе дошъл. Високата глава вече не се виждаше. Не се безпокоях. Каквото и да станеше, имах му доверие на това момче. Закрачих бавно нататък.

Отвъд лампите, отвъд ритмичното трополене и писъка на тромбите на малките трамвай, отвъд мириса на гореща мазнина и пуканки, крясъка на деца и клакьорите на стриптийз представленията, отвъд всичко цареше само диханието на океана, ясно очертаващата се крайбрежна ивица и пенливият прибой на чакълестия бряг. Вече вървах почти сам. Глъчката отзвучаваше зад гърба ми, ярката, измамна светлина се стопи в неуверено блещукане. И тогава пред очите ми се проточи в морето и мрака неосветеният показалец на един черен кей. Тука ще да е. Завих да се кача на него.

Ред изникна от една каса в началото на кея и заговори от долу на горе.

— Добре. Продължаваш направо до стълбата. В това време аз ще я подгрея.

— Онуй ченге ме проследи. Онзи от залата за бинго. Наложил се да го спра и да му говоря.

— Олсон ли? Джебчийска история. Бива си го. Само дето от време на време вземе, че задигне нечий портфейл и го пусне в нечий джоб, за да има кого да арестува. Престаравя се.

— Съвсем нормално за Бей Сити. Да тръгваме, че взе да ме хваща шубето. Ще вземе да се вдигне и мъглата. Не е кой знае колко, но може много да помогне.

— Ще се задържи достатъчно, за да изиграем прожектора — каза Ред. — Тия на палубата са с автомати. Ти тръгвай по кея. Аз идвам.

Стопи се в мрака, а аз поех по тъмните дъски, като се хлъзгах по покритата с рибешка слуз дъсчена облицовка. В далечния край имаше ниско, мръсно перило. В ъгъла се бе сгушила двойка влюбени. Тръгнаха си, като мъжът проклинаше.

Цели десет минути слушах водата да се плиска о стълбовете. Нощна птица изпърха в мрака, едно неясно сиво крило прехвъркна пред очите ми и изчезна. Някъде високо в небосвода забръмча самолет. После някъде надалеч изкашля мотор, изръмжа и зарева като половин

дузина камиони. След малко звукът се поуспокои и заглъхна, после изведнъж престана да се чува.

Изминаха още няколко минути. Върнах се до стълбата и слязох по нея предпазливо като котка по мокър под. От нощта изплува тъмна сянка и нещо изтрополя. Един глас каза:

— Всичко е наред. Качвай се.

Качих се в лодката и седнах до него зад стъклото. Лодката се понесе по водата. Вече ауспухът ѝ не издаваше никакъв звук, чуваше се само сърдитото бълбукане от двете страни на корпуса. Още веднъж светлините на Бей Сити се превърнаха в далечно сияние отвъд надигащите се враждебни вълни. Още веднъж ослепителните светлини, на „Кралска корона“ се плъзнаха от едната страна, сякаш корабът се кипреше като манекен на въртяща се платформа. И още веднъж бакбордът на кораба „Монтечито“ изникна от мрачния Тихи океан и бавният равномерен кръг на прожектора се завъртя около него като лъча на фар.

— Страх ме е — рекох аз внезапно. — Вкочанил съм се от страх.

Ред намали оборотите на лодката и я остави да се плъзга нагоре-надолу по вълнението, сякаш водата под нас се движеше, а лодката си стоеше все на същото място. Извърна лице и ме погледна.

— Страх ме е от смъртта и отчаянието. От мрачната вода и лица на удавници, от черепи с празни очни кухини. Страх ме е, че ще умра и че няма да намеря мъжа на име Брънет.

Той захихика.

— За малко да ме избудалкаш. Сигурно тези приказки те окуражават. Брънет може да е навсякъде. На всеки от двата кораба, в клуба си, далеч на изток, в Рено, по чехли у дома си. Нещо друго?

— Търся мъж на име Малой, огромен здравеняк, който преди известно време излезе от Орегонския щатски затвор след осемгодишна присъда за обир на банка. Криеше се в Бей Сити.

Разказах му цялата история. Казах му повече, отколкото възнамерявах. Трябва да е било заради очите му.

Накрая той се замисли, после заговори бавно и след всяка негова дума от устата му излизаха струйки мъгла. Навярно затова и думите му ми се струваха по-мъдри, отколкото бяха.

— Има нещо вярно в разказа ти. Но не всичко. Някои неща ги знам, за останалите и хабер си нямам. Ако този Сондърборг е укривал

престъпници, търгувал е с марихуана и е изпращал юнаците да обират скъпоценностите на богати дами с истеричен блясък в очите, близо до ума е, че ще бъде дупе и гащи с градската управа, но това не означава, че те са знаели всичко, което върши, или че всяко ченге е знаело, че той е дупе и гащи с управата. Може Блейн да е знаел, а Хемингуей, както го наричаш, да не е. Блейн е лош, другият е просто упорито ченге, нито добро, нито лошо, нито подкупен, нито честен, изпълнен с кураж и достатъчно глупав като мен, щом смята, че работата в полицията е разумен начин да си изкарваш хляба. Този юнак психиатърът няма нищо общо с тази работа. Той си е купил протекция на най-добрия пазар, Бей Сити, и я използва, щом му се наложи. Никога не си сигурен какво е намислил човек като него и никога не можеш да разбереш какво тежи на съвестта му или от какво се страхува. Може пък и той да има слабости и от време на време да лапне по някоя клиентка. Тези богати дами са по-леки от книжни кукли. Така че идеята ми за престоя ти у Сондърборг е следната: Блейн е знаел, че Сондърборг ще се уплаши, като разбере кой си — и историята, която са разказали на Сондърборг, отговаря на тази, която той ти е разказал, че те били намерили да се мотаеш със замъглено съзнание, — а Сондърборг не е знаел какво да те прави и го е било страх както да те пусне да си вървиш, така и да ти види сметката. Защото, след като мине време, Блейн ще се отбие и ще поиска нови услуги от него. Та това е всичко около тази история. Просто така се е случило, че им се е паднала възможност да те използват, и те са го сторили. Блейн може да е знаел и за Малой. Струва ми се, че това не може да мине без него.

Слушах и наблюдавах бавното въртене на прожектора, както и пристигащото и заминаващо водно такси далеч надясно.

— Известен ми е начинът, по който преценяват нещата тез юнаци — рече Ред. — Ченгетата не че са тъпи, подкупни или груби, а си мислят, че униформата им дава известно предимство. Може и така да е било едно време, но вече не е. Твърде много умни глави ги превъзхождат. И така стигаме до Брънет. Той не управлява града. Не би си губил времето. Вложил е голяма сума да избере кмет, така че да не пречи на водните му таксите. Само да си пожелае нещо, и веднага ще му го дадат. Преди известно време един от приятелите му, адвокат, бе арестуван, защото карал пиян, но Брънет намали обвинението до

невнимателно шофиране. Смениха регистъра на арестите, за да го подправят, а това също е углавно престъпление. Кое то ти дава ясна представа. Играта му е в хазарта, а всички престъпни игри са взаимно свързани в наши дни. Може самият той да търгува с марихуана, а може само да взима процент от някой друг, комуто е възложил бизнеса. Може да познава Сондърборг, а може и да не го познава. Но обирът на скъпоценности отпада. Помисли си за работата, която тези юнаци са свършили за осем хилядарки. Смешно е да си въобразяваш, че Брънет може да има нещо общо с това.

— Даа. Но не забравяй, че има и убийство!

— И това не е негова работа. Ако бе работа на Брънет, нямаше да намерите никакво тяло. Не можеш да си сигурен какво има зашито в дрехите на някой. Защо да рискуваш? Виж само какво правя аз за двадесет и пет долара. А какво ли не може да направи Брънет с толкова пари?

— Би ли наредил да убият някого?

Ред се замисли за момент.

— Възможно е. Вероятно го е правил. Но той не е престъпник. Тези гангстери са от нов тип. Мислим, че са от същите като старовремските касоразбивачи или наемни убийци. Устати полицейски комисари реват по радиото, че всички те били страхливи плъхове, че убивали жени и бебета и циврели за пощада само като видели полицейска униформа. Би трябвало да се запознаят по-добре с въпроса, вместо да се опитват да пробутват на обществеността тези дрънканици. Има пъзливи ченгета и пъзливи убийци, но дяволски малко на брой. А що се отнася до шефовете като Брънет, те не са се издигнали дотам чрез убийства. Издигнали са се с кураж и акъл, без да притежават груповия кураж на ченгетата при това. Но преди всичко те са бизнесмени. Каквото и да правят, правят го за пари. Също като останалите бизнесмени. Понякога някой им пречи много. Добре. Вън. Но те мислят доста, преди да го сторят. Защо ли, по дяволите, ти чета тази лекция?

— Човек като Брънет не би скрил Малой. След като е убил двама души.

— Не, не, освен ако съществува и друга причина освен парите. Да се връщаме ли?

— Не.

Ред тури ръце на кормилото. Лодката набра скорост.

— Не си мисли, че тези копелета ми харесват. Мразя ги до мозъка на костите си — рече той.

Въртящият се прожектор бе бледен, приглушен от мъглата показалец, който едва се плъзгаше по вълните на тридесетина метра от кораба. Вероятно бе повече за вид. Особено в тази част на нощта. Ако някой имаше план да обере прихода на някой от тези хазартни кораби, щеше да се нуждае от доста помощ и щеше да свърши тази работа около четири суцринта, когато тълпата намалее и останат само няколко встрастени комарджии, а екипажът е сънлив от умора. Дори и тогава щеше да бъде неуспешен начин да забогатееш. Веднъж бяха се опитали.

Едно такси сви към кораба, разтовари и пое към брега. Ред държеше скутера на празен ход точно на границата на описваната от прожектора окръжност. Лъчът мина вяло и мрачната вода проблясваше, докато скутерът бързо пресече линията и се притули под надвисналия корпус, край двете огромни ръждясали кърмови котви. До мазните плочи на корпуса се промъкнахме свенливо, като хотелско ченге, което се приготвя да прогони джебчия от фоайето.

Високо над нас се издигаха двойни железни врати, които изглеждаха твърде високи, за да ги достигнем, и твърде тежки, за да ги отворим. Скутерът се прилепи до древните бордове на „Монтечито“ и вълнението лениво полюшваше черупката под краката ни. Едра сянка се изправи в сумрака край мен и едно навито въже просвистя нагоре във въздуха, плесна, захвана се, а краят му се отърколи долу и плъсна във водата. Ред го измъкна с една канджа, дръпна го здраво и завърза края му за нещо на капака на двигателя. Мъглата бе достатъчно гъста, за да изглежда всичко недействително. Влажният въздух бе студен като пепел на угаснала любов.

Ред се приведе близко до мен и дъхът му погъделичка ухото ми.

— „Монтечито“ гази много плитко. Като дойде силна вълна, и ще размаха винтовете си във въздуха. Въпреки това ще трябва да се изкатерим по тези плочи.

— Горя от нетърпение — казах аз разтреперан.

Постави ръцете ми на кормилото, нагласи го, както му трябваше, нагласи и газта и ми каза да държа лодката, както си е. Близко до плочите имаше завинтена желязна стълба, извита по линията на корпуса, стъпенките на която вероятно бяха хлъзгави като гресирана върлина.

Да се изкачиш по нея изглеждаше съблазнително, като да се изкачиш на корнизата на някои небостъргачи. Ред посегна към нея, след като потърка здраво ръце о панталоните си, за да ги намаже с малко катран. Издигна се безшумно, без дори да изпъшка, и гуменките му стъпиха на металните стъпенки, като тялото му се напрегна почти под прав ъгъл, за да има по-голяма тяга.

Прожекторният лъч вече описваше окръжности далеч от нас. Светлината му се отразяваше във водата и караше лицето ми да свети като бенгалски огън. После се разнесе приглушено скърцане на тежки панти над главата ми. Неясен призрак от жълтеникава светлина се процеди в мъглата и изчезна. Показа се контурът на едната половина от товарния борд. Не беше залостена отвътре. Зачудих се защо.

Шепотът бе просто звук без каквото и да е значение. Оставих кормилото и поех нагоре. Това бе най-трудното пътешествие през живота ми. Приземих се задъхан и хрип-тящ на пода на вкиснат трюм с разхвърляни опаковки, варели и кълба въжета и купища ръждясала верига. В тъмните ъгли пицяха плъхове. Жълтата светлина идваше от тясна врата в далечния край.

Ред постави устни на ухото ми.

— Оттук отиваме направо до прохода в котелното. Поддържат парата в един от спомагателните котели, защото на тази стара гемия нямат дизели. Вероятно долу има само един човек. На игралната палуба екипажът се удвоява, крупиета, копои, келнери и така нататък. Всички те са подписали договор, в който става дума за кораб, а не за игрално казино. От котелното ще ти покажа един вентилатор без решетка. Води към палубата, а там е забранена зона. Но цялата е твоя, докато не те пречукат.

— Сигурно имаш роднини на борда — рекох аз.

— Случвали са се и по-странни неща. Ще се бавиш ли?

— Ще трябва да цопна силно от палубата, за да ме чуеш — рекох аз и извадих портфейла си. — Мисля, че това означава още малко пари. Ето. Погрижи се за тялото ми като за свое.

— Не ми дължиш нищо повече, друже.

— Плащам и за обратното пътуване, дори и да не се възползувам от него. Вземи парите, преди да съм избухнал в рев и да съм ти омокрил ризата.

— Ще имаш ли нужда от помощ горе?

— Ще имам нужда от красноречие, а езикът ми е грапав като гръб на гущер.

— Прибери мангизите си. Платил си и за връщане. Мисля, че те е страх — хвана ме той за ръка. Ръката му бе силна, твърда, топла и леко лепкава. — Сигурен съм, че те е страх — прошепна той.

— Ще се оправя. Така или иначе.

Той се извърна с любопитен вид, който не можех да разгадая на тази светлина. Последвах го сред сандъците и варелите, през вдигнатия праг на вратата но един дълъг, сумрачен коридор с мирис на кораб. От този коридор излязохме на една платформа от стоманени решетки, омазнена с масло, и се спуснахме по една стоманена стълба, за която бе трудно да се държи човек. Бавното съскане на маслените горелки сега изпълваше въздуха и заглушаваше всички други звуци. През планини от смълчано желязо свърнахме към свистенето.

Изад един ъгъл зърнахме набит, мръсен жабар в розова копринена риза, който седеше на завързан с тел канцеларски стол под увиснала гола крушка и четеше вечерния вестник с помощта на черен показалец и очила със стоманени рамки, които бяха навярно останали от дядо му.

Ред пристъпи зад гръба му безшумно и каза благо:

— Здравсти, дребосък. Как са дечурлигата?

Италианецът зина и посегна с ръка към пазвата на розовата си риза. Ред го цапардоса в долния ъгъл на челюстта и го прихвана. Постапи го нежно на пода и взе да къса розовата му риза на ивици.

— Това ще го боли повече от удара в ченето — рече Ред спокойно. — Ако си намислил да се покатериш по вентилаторната стълба, преди това ще трябва да се поизпотиш долу. Горе нищо не чуват.

Завърза и запуши устата на италианеца умело, прибра очилата му и ги тури на безопасно място, после пристъпихме към вентилатора без решетка. Погледнах нагоре и не видях нищо освен мрак.

— Довиждане — рекох аз.

— Може би ще ти трябва малко помощ.

Отърсих се като мокро куче.

— Нужна ми е рота морски пехотинци. Но или ще се справя сам, или няма. Довиждане.

— Колко ще се бавиш? — Гласът му все още — звучеше обезпокоен.

— Около час или по-малко.

Той ме изгледа и прехапа устна. После кимна:

— На всекиго се случва. Намини покрай залата за бинго, ако имаш време.

Отдалечи се бавно, направи четири крачки и се върна.

— Този отключен товарен бакборд може да ти помогне. Използвай го — тръгна си той бързо.

Във вентилатора духаше студен въздух. Пътят до палубата ми се стори дълъг. След три минути, които ми се сториха като час, подадох предпазливо глава през роговидния отвор. Наблизо загърнатите в платнища лодки бяха като сиви петна. В мрака приглушени гласове мърмореха. Лъчът на прожектора бавно се въртеше в кръг. Идеше от по-висока точка, навярно от платформа на върха на една от ниските мачти. Горещо сигурно имаше и някой юнак с автомат, дори и с лека картучница. Слаба работа, слаба утеха, щом като някой бе оставил товарния бакборд така удобно незаклучен.

Далечна музика тътнеше като фалшивия бас на евтино радио. Под главата ми светеше светлината на мачтата и през по-високите пластове мъгла надзъртаха няколко непримирими звезди.

Измъкнах се от вентилатора, извадих 38-калибровия си пистолет, като го държах притиснат о ребрата си, криейки го с ръкав. Направих три безшумни стъпки и се ослушах. Нищо не стана. Мърморенето бе престанало, но не заради мен. Сега можех да определя откъде идеше, между две спасителни лодки. И изведнъж от нощта и мъглата, както често мистериозно става, се събра във фокус достатъчно светлина, за да освети мрачната деловитост на картучница, поставена на висока тринога и наведена през перилото. Край нея стояха двама души, неподвижно, без да пушат, и гласовете им замърмориха отново — тих шепот, който никога не прерасна в думи.

Твърде дълго слушах мърморенето им. Друг глас проговори ясно зад мен.

— Съжалявам, но на гостите не е разрешено да се качват на палубата.

Извърнах се не твърде бързо и го погледнах в ръцете. Те бяха светли петна и бяха празни.

Отстъпих встрани, кимайки, и краят на лодката ни скри. Мъжът ме последва учтиво с безшумни стъпки по влажната палуба.

— Струва ми се, че се загубих — рекох аз.

— И на мен така ми се струва. — Той имаше младежки глас, а не като издялан от мрамор. — Но там, в дъното на стълбата, има врата. Тя има секретна ключалка. Добра ключалка. Едно време стълбището бе отворено, имаше само верига и месингов знак. Но разбрахме, че хората с по-буен нрав не се съобразяват с това.

Говореше дълго или от учтивост, или защото изчакваше. Не знаех кое от двете.

— Някой трябва да е оставил вратата отворена — рекох аз.

Главата в сянка кимна. Бе по-нисък от мен.

— Разбирате обаче за какво ни плащат. Ако някой я е оставил отворена, на шефа хич няма да му се хареса. А ако не е, бихме желали да знаем как се качихте тук. Сигурен съм, че схващате мисълта ми.

— Не е трудно. Хайде да слезем и да поговорим с шефа.

— Вие с компания ли дойдохте?

— С една прекрасна компания.

— Трябваше да си стоите при тях.

— Нали знаете как става, обърнеш за миг глава и вече някой друг ѝ поръчва пиене.

Той се захили. После леко раздвижи челюстта си нагоре-надолу.

Приведох се и отскочих жабешки настрани и свистенето на палката издаде дълга, безсмислена въздишка в спокойния въздух. Напоследък всяка палка замахваше от само себе си към мен. Високият изруга.

— Върви напред и не се бой — рекох аз, като пузнах предпазителя шумно.

Понякога дори и зле изпълнена сцена разтърсва залата. Високият стоеше като вкопан и успях да видя палката да се люлее на китката му. Този, с когото бях разговарял, премисляше ситуацията, без да бърза.

— С това не печелиш нищо — рече той мрачно. — Никога няма да слезеш от кораба.

— Мислих по този въпрос. После ми хрумна, че това не е ваша работа. — Сценката не ми се удаваше.

— Какво искаш? — попита той спокойно.

— Имам шумен пистолет. Но това не значи, че трябва да го изпробвам. Искам да говоря с Брънет.

— Отиде по работа в Сан Диего.

— Ще говоря със заместника му.

— Бива си те — каза симпатичният. — Да слезем долу. Ще прибереш ютията, преди да минем през вратата.

— Ще я прибера, когато бъда сигурен, че ще мина през вратата.

Изсмя се леко.

— Върни се на поста, Слим. Аз ще се оправя.

Пое лениво пред мен и високият сякаш се стопи в мрака.

— Следвай ме де.

Вървахме в индианска нишка по палубата. Спуснахме се по обковани с месинг хлъзгави стъпала. В дъното имаше дебела врата. Отвори я и погледна ключалката. Усмихна се, кимна, държейки вратата да мина, и аз прекрачих, прибирайки пистолета в джоба си. Вратата се затвори и изщрака зад нас. Той рече:

— Спокойна вечер засега.

Пред нас имаше позлатена арка, а отвъд нея игрална зала, не дотам претъпкана. Приличаше много на всяка друга игрална зала. В далечния край имаше ниско стъкло барче и няколко столчета. По средата имаше стълба, която се спускаше надолу, музиката се усили и замря. Долових шум на рулетка. Един мъж раздаваше карти за фараон на самотен посетител. Нямаше повече от шестдесет души в залата. На масата за фараон имаше купчина жетони, достатъчни да основеш банка. Играчът бе възрастен белокож човек, който наблюдаваше вежливо и внимателно раздаващия.

Двама мълчаливи мъже във вечерни костюми минаха през арката, като си даваха вид, че се разхождат и нищо не ги интересува. Това трябваше да се очаква. Закрачиха към нас и нисичкият строен младеж с мен ги зачака. Бяха още далеч от арката, когато мушнаха ръце в страничните си джобове, тършувайки само за цигари, разбира се.

— Отсега нататък ще трябва да въведем малко ред тук — рече нисичкият. — Мисля, че нямате нищо против?

— Вие сте Брънет — казах аз изведнъж. Той сви рамене.

— Разбира се.

— Не изглеждате чак толкова опасен.

— Надявам се.

Двамата във вечерните костюми се приближиха внимателно към мен.

— Влезте. Тук можем да говорим на спокойствие — рече Брънет.

Отвори вратата и те ме внесоха под мишници.

Стаята хем приличаше на каюта, хем не приличаше. Две месингови лампи висяха на пръстен от преплетени халки над едно тъмно писалище, което не бе дървено, а навярно пластмасово. В ъгъла имаше две койки. Материалът, от който бяха направени, беше имитация на дърво. По-ниската от двете бе оправена, а на горната имаше половин дузина калъфки на грамофонни плочи. Един голям радиограмофон стоеше в ъгъла. Имаше червено кожено кресло, червен килим, високи пепелници, табуретка с цигари, гарафа и чаши, малко барче, което се намираше срещу койките.

— Седни — рече Брънет и обиколи писалището. На него имаше много делови на вид книжа, с колони от цифри, сметнати от касовата машина. Седна в директорския стол с висок гръб, наклони го леко и ме огледа. После стана отново, свали си сакото и шала и ги хвърли настрана. Седна отново. Взе една писалка и си почеса меката част на ухото с нея. Имаше котешка усмивка, но аз обичам котките.

Не бе нито стар, нито млад, нито дебел, нито слаб. Прекарвайки голяма част от времето си в океана или близо до него, той бе придобил хубав, здравословен тен. Косата му бе ореховокафява, естествено къдрава и още по накъдрена от морския въздух. Челото му бе тясно, умно, а в очите му се криеше деликатна заплаха. Бяха жълтеникави на цвят. Имаше хубави ръце, не изнежени до безвкусица, а добре поддържани. Вечерният му костюм бе в тъмносиньо, както прецених, защото изглеждаше черен. Смятам, че перлата на връзката му бе малко голяма, но това може да е било и от завист.

Гледа ме доста дълго време, преди да каже:

— Той има пистолет.

Един от кадифените здравеняци опря в гърба ми нещо, което вероятно не бе въдица. Търсеци ръце прибраха пистолета и ме опипаха за друго оръжие.

— Да желаете нещо? — запита нечий глас. Брънет поклати глава:

— Не засега.

Един от телохранителите плъзна автоматичния ми пистолет по писалището. Брънет остави писалката, взе един нож за хартия и забута леко пистолета по попивателната.

— Е — каза той спокойно, като поглеждаше над рамото ми. — Трябва ли сега да обяснявам какво искам?

Единият излезе бързо и затвори вратата. Другият бе така притихнал, че все едно го нямаше. Настъпи дълго, спокойно мълчание, нарушавано от далечния шум на гласове, приглушена музика и някъде отдолу едно глухо, почти недоловимо туптене.

— Ще пиете ли нещо?

— Благодаря.

Горилата ни пригответи две питиета на малкия бар. Не се опита да скрие чашите от погледа ми, докато ги приготвяваше. Постави по една от двете страни на писалището на черни подложки.

— Цигара?

— Благодаря.

— Египетски пушите ли?

— Разбира се.

Запалихме. Отпихме. Имаше вкус на хубаво шотландско уиски. Горилата не пиеше.

— Това, което желая... — започнах аз.

— Извинете, но това едва ли е от значение, нали?

Мека, котешка усмивка и лениво полупритваряне на жълтите очи.

Отвори се вратата и другият се върна с Куртката, с гангстерската му уста и всичко останало. Хвърли ми един поглед и лицето му стана бяло като хайвер.

— Не е минал през мен — рече бързо, кривейки крайчеца на устните си.

— Имаше пистолет — рече Брънет, побутвайки го с ножа за хартия. — Ей този. Дори ми го завря едва ли не в ребрата горе на палубата.

— Не е минавал през мен, шефе — рече Куртката припряно.

Брънет вдигна леко жълтите си очи и ми се усмихна.

— Е?

— Уволнете го — рекох аз. — Тикнете го на друго място.

— Таксистът ми е свидетел — изръмжа Куртката.

— Слизал ли си от мостика от пет и половина насам?

— Нито за минутка, шефе.

— Това не е отговор. Цяла империя може да рухне за една минутка.

— Нито за секунда, шефе.

— Обаче може да го метне човек — рекох аз и се засмях.

Куртката направи плавна, плъзгаща се стъпка като боксьор и юмрукът му изплющя като камшик. Почти достигна слепоочието ми. Разнесе се тъп звук. Юмрукът му като че се стопи във въздуха. Строполи се настрани и се вкопчи в ъгъла на писалището, а после се отърколи по гръб. Приятно бе да виждаш как някой друг бива халосан за разнообразие.

Брънет продължи да ми се усмихва.

— Надявам се, че не го обвиняваш несправедливо — рече той. — Остава нерешен въпросът за вратата към стълбището.

— Случайно е била оставена отворена.

— Ще намислиш ли друго обяснение?

— Не пред тази тълпа.

— Ще разговаряме насаме — рече Брънет, гледайки само мен.

Горилата вдигна Куртката за лактите и го повлече през каютата, а партньорът му отвори вътрешната врата. Излязоха навън. Вратата се затвори.

— Е, добре — рече Брънет. — Кой си ти и какво искаш?

— Частен детектив съм и искам да говоря с Малой Лоса.

— Покажи документ, че си частно ченге.

Показах му. Хвърли портфейла обратно през писалището. Обветрените му устни продължаваха да се усмихват и усмивката му взе да става предвзета.

— Разследвам едно убийство. Убийството на един човек на име Мариот-близо до вашия клуб „Белведере“ миналия четвъртък вечерта. Това убийство е свързано с друго убийство, на една жена, извършено от Малой, бивш затворник и обирач на банки и изобщо опасен тип.

Той кимна.

— Още не съм те попитал какво общо имам аз с това. Предполагам, че ще стигнеш и дотам. Да речем, че ми кажеш как се качи на кораба ми?

— Вече ви казах.

— Но не беше вярно — рече той благо. — Името ти беше Марлоу. Не беше вярно, Марлоу. И ти го знаеш. Момчето долу на платформата не лъже. Аз подбирам внимателно хората си.

— Собственик сте на част от Бей Сити. Не знам колко е голяма частта, но е достатъчна за целите ви. Човек на име Сондърборг държи

едно пансионче за престъпници. Продава цигари с марихуана, организира обири и укрива опасни типове. Естествено, не би могъл да върши всичко това без връзки. Мисля, че не би могъл да мине и без вас. Малой бе отседнал при него. Малой е офейкал. Малой е около два и десет висок и не може лесно да се скрие. Мисля, че прекрасно би могъл да се скрие на един от комарджийските кораби.

— Наивен си — рече Брънет меко. — Да предположим, че съм искал да го скрия, защо трябва да рискувам? — отпи той от питието си. — В края на краищата моят бизнес е друг. Достатъчно трудно е да се осигури редовна таксиметрова служба без куп неприятности. Светът е пълен с места, където един престъпник може да се скрие. Ако има пари, разбира се. Друга идея не ти ли идва наум?

— Идва ми, ама да върви по дяволите.

— Не мога с нищо да ти помогна. И така, как се качи на кораба?

— Няма пък да ви кажа.

— Ще те принудя да проговориш, Марлоу — зъбите му проблеснаха на светлината на месинговите корабни лампи. — В края на краищата това е лесна работа.

— Ако ви кажа, ще предадете ли нещо на Малой?

— Какво нещо?

Пресегнах се за портфейла, лежащ на писалището, извадих една картичка и я обърнах наопаки. Оставих настрана портфейла и взех молив. Написах пет думи на гърба на картичката и я бутнах през писалището. Брънет я взе и прочете написаното от мен.

— Нищо не разбирам — рече той.

— Малой ще разбере.

Облегна се назад и се вторачи в мен.

— Не те разбирам. Рисувах кожата си, за да дойдеш тук и да ми върчиш картичка, която трябва да предам на някакъв си тип, когото дори не познавам. Не виждам смисъла.

— Няма смисъл, ако не го познаваш.

— Защо не си остави пистолета на брега и не дойде като всички?

— Първия път забравих. После вече знаех, че оня здравеняк в куртката никога няма да ме пусне на борда. И тогава срещнах случайно един човек, който знаеше друг начин.

Жълтите му очи светнаха с нов пламък. Усмихна се и нищо не каза.

— Този човек не е мошеник, но си е отварял добре ушите на брега. Имате товарен трюм, който не е залостен отвътре, и вентилационна шахта, на която решетките са свалени. Трябва да се справиш само с едного, за да стигнеш палубата. Добре ще е да проверите списъка на екипажа си, Брънет.

Той раздвижи устни плавно, една върху друга. Погледна отново картичката.

— На борда на кораба няма човек на име Малой — рече той. — Но ако казваш истината за онзи товарен трюм, става.

— Идете и го вижте сам.

Продължаваше да гледа надолу.

— Ако има начин да предам бележката ти на Малой, ще го направя. И аз не знам защо ли се занимавам с това.

— Вижте този товарен трюм.

Той остана съвсем притихнал за момент, после се приведе напред и бутна пистолета ми по писалището към мен.

— Само като си помисли човек какво върша — размишляваше той, сякаш бе сам. — Управлявам градове, избирам кметове, корумпирам полицията, търгувам с наркотици, крия престъпници, обирам стари жени, фрашкани с бисери. Хубавичко си прекарвам — изсмя се той кратко. — Хубавичко си прекарвам.

Пресегнах се, взех си пистолета и го мушнах обратно под мишницата си. Брънет се изправи.

— Нищо не обещавам — рече той, взирайки се в мен втренчено. — Но ти вярвам.

— Разбира се, че не ми вярвате.

— Рискуваш доста, за да чуеш толкова малко.

— Да.

— Е... — направи той жест без каквото и да е значение и след това подаде ръка през писалището. — Стисни ръката на един будала — рече той спокойно.

Ръкувах се с него. Ръката му бе малка, твърда и леко топла.

— Няма да ми кажеш как разбра за този товарен трюм?

— Не мога. Но човекът, който ми каза, не е мошеник.

— Мога да те накарам да кажеш — рече той, но мигновено поклати глава. — Не. Вече веднъж ти повярвах. Ще ти повярвам още веднъж. Стой тук и пий още едно.

Натисна звънеца. Вратата в дъното се отвори и един от вежливите здравеняци влезе.

— Стой тук. Дай му да пие, ако иска. Без грубиянщини.

Наемният бияч седна и ми се усмихна хладнокръвно. Брънет излезе забързан от канцеларията. Запалих цигара, допих си питието. Наемният бияч ми приготви още едно. Изпих и него и изпуших още една цигара.

Брънет се върна и изми ръцете си в ъгъла, после отново седна зад бюрото си. Кимна с глава на телохраниеля и той излезе безмълвно.

Жълтите очи ме изучаваха.

— Печелиш, Марлоу. А имам сто шестдесет и четирима души екипаж. Е... — сви рамене той. — Може да се върнеш с такси. Никой няма да те безпокои. Що се отнася до посланието ти, имам няколко връзки. Ще ги използвам. Лека нощ. Навярно би трябвало да ти благодаря. За демонстрацията.

— Лека нощ — казах аз, станах и излязох.

На товарната платформа постът бе сменен. Върнах се с друго такси. Минах покрай залата за бинго и се облегнах на стената.

След няколко минути се появи Ред и се облегна на стената до мен.

— Леснотия, какво ще кажеш? — рече Ред спокойно на фона на тромавите, ясни гласове на крупията, които съобщаваха номерата.

— Благодарение на теб. Съгласи се. Разтревожен е.

Ред се огледа насам-натам и приближи още повече устните си до ухото ми.

— Намери ли твоя човек?

— Не. Но се надявам, че Брънет ще намери начин да му предаде една бележка.

Ред извърна глава и погледна отново към масите. Прозя се и се изправи. Мъжът с нос като клон се появи отново. Ред пристъпи към него и рече:

— Здравсти, Олсон — и едва не го катурна, минавайки край него.

Олсон го изглежда кисело и оправя шапката си. После плюна злобно на пода.

Щом като си тръгна, напуснах залата и отидох отзад на паркинга, където бях оставил колата си.

Върнах се в Холивуд, оставих колата и се качих в апартамента.

Свалих си обувките и се заразхождах по чорапи, опипвайки пода с пръстите на краката си. Те още ми изтръпваха от време на време.

После седнах на разгънатото легло и се опитах да пресметна с колко време разполагам. За да намеря Малой, може би щяха да са нужни часове или дни. Можеше изобщо да не го намеря, докато полицията не го залови. Ако изобщо успееш да го заловят... жив.

Беше около десет часът, когато се обадох по телефона в имението на Грейл в Бей Сити. Мислех си, че сигурно ще е твърде късно да я сваря, но се излъгах. След като се преборих с прислужницата и икономата, най-сетне чух гласа ѝ. Бе оживен и доста развеселен за това време.

— Обещах да ти се обадя. Малко късно е, но имах куп работи да върша.

— Пак ли тенекия? — Гласът ѝ стана хладен.

— Май че не. Шофьорът ти работи ли толкова до късно?

— Работи, докато му кажа.

— Какво ще кажеш да минеш да ме вземеш? В това време ще се напъхам в абитуриентския си костюм.

— Много мило от твоя страна — провлачи тя. — Що ми трябваше да се захващам с тебе?

Амтор положително бе свършил прекрасна работа с центрoвете на говора ѝ, ако изобщо някога им е имало нещо.

— Ще ти покажа един офорт.

— Само един ли?

— Разполагам само с едностаен апартамент.

— Чух, че имало такива неща — провлачи отново тя, после промени тона си. — Не се прави на чак толкова недостъпен. Имаш прекрасно телосложение, господине. И никога не позволявай да те убеждават в противното. Я ми дай пак адреса си.

Дадох ѝ го, както и номера на апартамента.

— Вратата на входа е заключена, но ще сляза и ще вдигна секретa.

— Това е чудесно. Няма да става нужда да си нося лоста.

Затвори, а аз останах с любопитното чувство, че съм говорил с несъществуващ човек.

Слязох до входа, вдигнах секретa, после взех душ, облякох си пижамата и легнах на леглото. Бих спал цяла седмица. Измъкнах се

отново от леглото, пуснах секретата на вратата, който бях забравил, и сънен преминах като през дълбока снежна пряспа до кухнята, извадих чаши и бутилка уиски, която пазех за истинско първокласно представяне.

Легнах си отново.

— Моли се на бога — рекох аз на глас. — Не ти остава нищо друго освен молитвите.

Затворих очи. Четирите стени на стаята сякаш туптяха като корпуса на кораб, спокойният въздух сякаш бе изпълнен с мъгла и шумолене на морски вятър. Усецах гра-нясалата, горчива миризма на неизползван трюм. Вдишвах мириса на моторно масло и виждах един жабар в розова риза да чете под голата електрическа крушка с очилата на дядо си. Изкачвах се безспир във вентилаторната шахта. Изкачих Хималаите, излязох на върха и бях заобиколен от всички страни от типове с автомати. Говорих с дребен и някак си много човечен мъж с жълти очи, който бе гангстер, а може би и нещо по-лошо. Сетих се за гиганта с червената коса и виолетовите очи, който бе навярно най-милият човек, който съм срещал в живота си.

Престанах да мисля. Зад затворените ми клепачи замърдаха светлини. Изгубил се бях в космоса. Бях стодоларов пакет динамит, който избухваше с шум, подобен на този, с който съдържател на заложна къща гледа едnodоларов часовник. Бях бръмбар с розова глава, който пълзеше от едната страна на градския съвет.

Заспах.

Събудих се бавно, с нежелание и очите ми се взряха в отразената на тавана светлина на лампата. Нещо шаваше тихо в стаята.

Движеше се крадешком, тихо и тежко. Заслушах се. После бавно извърнах глава и видях Малой Лоса. Имаше сенки и той се движеше между сенките толкова безшумно, както когато го видях за първи път. Пистолетът в ръката му имаше тъмен, мазен, делови блясък. Шапката му бе килната назад върху черната му къдрава коса и носът му душеше като носа на ловджийско куче.

Видя ме да отварям очи. Бавно се доближи до леглото и застава, като ме гледаше отгоре.

— Получих бележката ти — рече той. — Дойдох чист. Не забелязах ченгета отвън. Ако това е клопка, и двамата ще излезем оттук само с краката напред.

Отърколих се леко на леглото и той бързо опипа под възглавниците. Лицето му все още си бе широко и бледно, а хлътналите му очи все още бяха някак си добродушни. Носеше палто тази вечер. Бе му по мярка, доколкото това бе възможно. Шевът на рамото му бе спукан, вероятно като го е обличал.. Сигурно бе най-големият размер, но и той не бе достатъчно голям за Малой Лоса.

— Надявах се, че ще минеш. Никое ченге не знае за срещата. Искях да те видя.

— Карай нататък! — рече той.

Отстъпи странично към една масичка, постави пистолета на нея и смъкна палтото си, сядайки в най-удобния ми фотьойл. Той изскърца, но издържа тежестта му. Малой се облегна бавно назад, постави пистолета така, че да е близо до дясната му ръка. Измъкна пакет цигари от джоба си, изтръска една и я тури в устата си, без да я докосва с пръсти. Клечка кибрит припламна о нокътя на палеца му. Острият мирис на дим се разнесе из стаята.

— Да не си нещо болен? — попита той.

— Просто си почивам. Имах тежък ден.

— Вратата бе отворена. Чакаш ли някого?

— Една дама.

Вторачи се в мен замислено.

— Може и да не дойде. Ако дойде, ще я отпратя — рекох аз.

— Каква дама?

— Ами просто дама. Ако дойде, ще се отърва от нея. Предпочитам да разговарям с теб.

Доста бледата му усмивка почти не помръдна устата му. Пафкаше неловко цигарата, като че ли бе твърде малка да я хване между пръстите си.

— Как ти дойде наум, че съм на „Монти“? — запита той.

— Едно ченге от Бей Сити ме подсети. Дълга история и пълна от началото до края с догадки.

— Да не са по следите ми ченгетата на Бей Сити?

— И да са, това тревожи ли те?

Усмихна се отново с бледата си усмивка. Поклати леко глава.

— Ти уби една жена. Джеси Флориан. Това бе грешка.

Замисли се. После кимна.

— Предпочитам да не говорим за това — рече той тихо.

— Но това събуди подозрения. Не се страхувам от теб. Ти не си убиец. Не си искал да я убиваш. За онази работа — на „Сентрал“ — можеше да се отървеш. Но не и след като си блъскал главата на една жена, докато мозъкът ѝ не потече по лицето ѝ.

— Търсиш си белята, братко — рече той спокойно.

— Мокър от дъжд се не бои. Не си искал да я убиваш, нали?

Очите му бяха неспокойни. Бе наклонил глава, за да слуша.

— Крайно време е да си знаеш силата.

— Твърде късно.

— Искал си от нея да ти каже нещо. Сграбчил си я за шията и си я разтресъл. Тя вече е била мъртва, когато си взел да лашкаш главата ѝ о стълба на леглото.

Втренчи се в мен.

— Знам какво си искал да ти каже.

— Карай нататък.

— Когато я намерихме, с мен бе едно ченге. Трябваше да се отърва от него.

— И какво, отърва ли се?

— Горещ-долу. Но за тази вечер не се бой. Вторачи се в мен.

— Добре де, как узна, че съм на „Монти“?

Вече ме бе питал за това, но, изглежда, бе забравил.

— Не съм узнал. Но най-лесният начин да се измъкнеш е по вода. При тази организация в Бей Сити би могъл да се озовеш на един от комарджийските кораби. А оттам би могъл да се измъкнеш здрав и читав. Със съответната помощ.

— Леърд Брънет е прекрасен момък — рече той. — така съм чувал. Дори не съм говорил с него.

— Нали той ти предаде бележката ми.

— По дяволите, има цяла дузина агенти, които биха ми помогнали да ми я предаде. Кога ще свършим това, за което ми писа на картичката? Нещо ми подсказваше, че си сериозен. Иначе нямаше да рискувам да дойда. Къде ще вървим?

Загаси цигарата си и ме загледа. Сянката му се извисяваше на фона на стената, сянка на великан. Бе толкова огромен, че изглеждаше недействителен.

— Как ти хрумна, че аз съм пречукал Джеси Флориан? — запита той неочаквано.

— Разстоянието между белезите на шията ѝ. Искал си да изкопчиш от нея нещо, а ти си достатъчно силен да убиеш човек, без да имаш такива намерения.

— Фантетата на мен ли го приписаха?

— Не знам.

— И какво съм искал аз от нея?

— Мислел си, че може да знае къде е Велма.

Кимна мълчаливо и продължи да ме гледа.

— Но тя не е знаела. Велма я е надхитрила.

На вратата се почука леко. Малой леко се приведе напред, усмихна се и вдигна пистолета си. Някой натисна дръжката на вратата. Малой бавно се изправи и се ослуша. После обърна погледа си към мен.

Седнах в леглото, спуснах краката си на пода и се изправих. Малой ме наблюдаваше безмълвно, без да мръдне. Приблжих до вратата.

— Кой е? — попитах аз с устни на вратата. Гласът бе нейният, нямаше грешка.

— Уиндзорската херцогиня, отваряй, глупчо.

— Само за секунда.

Извърнах глава към Малой. Беше се намръщил. Приблжих се до него и казах много тихо.

— Няма друг изход. Иди в тоалетната стая зад леглото и ме чакай. Ще я отпратя.

Изслуша ме и се замисли. Изражението му бе неразгадаемо. Бе човек, който почти нямаше какво да губи вече. Човек, който никога нямаше да изпита страх. В това гигантско телосложение нямаше място за подобно нещо. Най-сетне кимна, взе си шапката и палтото и безшумно заобиколи леглото и се вмъкна в тоалетната стая. Вратата се затвори, но не плътно.

Огледах се за следи от неговото присъствие. Нямаше нищо освен една угарка, която можеше всеки да е изпусил. Отидох до вратата и я отворих. Малой бе пуснал секретa след себе си.

Тя бе застанала полуусмихната във вечерното си наметало с висока яка от бяла лисица, за което ми бе споменала. От ушите ѝ висяха изумрудени обици и почти се скриваха в меката бяла кожа. Пръстите ѝ стискаха леко малката вечерна чантичка, която носеше.

Усмивката ѝ застина на лицето, щом като ме видя. Огледа ме от долу на горе. Очите ѝ бяха вече студени.

— Значи така — рече тя мрачно. — По пижама и халат. Да ми покажел прекрасния си малък офорт. Каква глупачка съм.

Отстъпих встрани и отворих вратата.

— Нищо подобно. Тъкмо се обличах, и се изгърси едно ченге. Тръгна си преди малко.

— Рандали ли?

Кимнах. Лъжата с кимане все пак си е лъжа, но е по-лесна. Тя се подвоуми за миг, после мина покрай мен във вихрушка от парфюмирана кожа.

Затворих вратата. Бавно огледа стаята, втренчи се тъпо в стената, после бързо се извърна.

— Хайде да се разберем. Не съм чак толкова лесна. При това не си падам по будоарни романи. Всяко нещо с времето си. Обичам всичко да се върши с достойнство.

— Ще пиеш ли нещо, преди да си тръгнеш? — Все още бях облегнат на вратата от другата страна на стаята.

— Да си ходя ли?

— Останах с впечатлението, че не ти харесва тук.

— Искам да сме наясно. Малко вулгарно, но ще ти го кажа. Не съм от онези случайни курви. Може да ме имаш, но не само като се пресегнеш. Да, ще пийна нещо.

Отидох в кухничката и приготвих две питиета с не съвсем сигурни ръце. Занесох ги и ѝ подадох едната чаша.

От тоалетната стаичка не идеше никакъв шум, сякаш Малой дори не дишаше.

Тя взе чашата, отпи и погледна към далечната стена.

— Не обичам мъжете да ме посрещат по пижама. Странно нещо. Харесвах те. И то доста. Но бих могла да го превъзмогна. Често съм превъзможвала подобни неща.

Кимнах и отпих.

— Повечето мъже са чисто и просто мръсни животни. Всъщност, ако питаш мене, целият свят е доста мръсен.

— Парите сигурно помагат.

— Така си мислиш, защото не винаги си имал пари. Всъщност те създават нови проблеми — усмихна се чудновато. — И забравяш колко

непреодолими са ти се стрували старите проблеми.

Извади златна табакера от чантичката си, аз се доближих и ѝ протегнах запалена клечка. Тя изпусна разсеяно облак дим и го проследи с полуотворени очи.

— Седни до мен — рече тя изведнъж.

— Хайде първо да поговорим малко.

— За какво? Аха... за нефрита ми?

— За убийство.

Нищо не се промени на лицето ѝ. Пусна още един облак дим, този път по-внимателно, по-бавно.

— Неприятна тема. Необходимо ли е?

Свих рамене.

— Лин Мариот не бе светец. Но въпреки това не ми се говори — втрени се тя хладнокръвно в мен за един дълъг миг, после мушна ръка в отворената си чанта за носна кърпичка.

— Лично аз не вярвам, че той е бил агент на банда за скъпоценности. Полицията се преструва, че вярва в това, но те така или иначе доста се преструват. Дори не смятат, че е бил изнудвач. Странно, нали?

— Така ли? — гласът ѝ бе вече много, много студен.

— Е, всъщност не е точно така — съгласих се аз и изпих остатъка от напитката си. — Беше ужасно мило от ваша страна, че дойдохте, госпожо Грейл. Но, изглежда, не сме улучили подходящ момент. Аз например дори не смятам, че Мариот е бил убит от банда. Не смятам, че дори е отишъл до онзи каньон да откупи нефритената огърлица. Дори не мисля, че тази огърлица изобщо е открадната. Мисля, че отиде до каньона, за да бъде убит, макар че си е мислел, че отива като съучастник в убийство. Но Мариот съвсем не ставаше за убиец.

Тя се приведе малко напред и усмивката ѝ стана леко изцъклена. Изведнъж, без каквато и да е истинска промяна, тя престана да бъде красива. Изглеждаше просто като жена, която може да е била опасна преди сто години и безстрашна преди двадесет, но която днес приличаше на второразрядна актриса в Холивуд и нищо повече. Не каза нищо, но дясната ѝ ръка затропа по закоичалката на чантата ѝ.

— Съвсем неподходящ убиец — рекох аз. — Като втория убиец на Шекспир в онази сцена от „Крал Ричард III“. Измъчвала го е

донякъде нечистата съвест, но въпреки това се нуждаел от парите и в края на краищата изобщо не свършва работата, защото не е можел да се реши. Такива убийци са много опасни. Те трябва да се премахват... понякога с палки.

Тя се усмихна.

— И кого според теб е трябвало да убие?

— Мене.

— Не ми се вярва... че някой те мрази чак дотолкова. А казваш, че нефритената ми огърлица изобщо не била открадната. Можеш ли да го докажеш?

— Не съм казал, че мога. Казах, че така ми се струва.

— Тогава защо се щуросваш да ми разправяш всичко това?

— Доказателството — рекох аз — винаги е нещо относително. То представлява преобладаващо равновесие на вероятности, и то зависи как ги степенуваш. Мотивът да ме ликвидират е твърде невзрачен само защото се опитвах да откроя бившата певица от вертепа на „Сентрал авеню“ по същото време, когато затворник на име Малой Лоса бе пуснат на свобода и взе също да я търси. Може би азо му помагах в търсенето. Очевидно възможно бе да я намери, инак не си заслужаваше да заблуждават Мариот, че трябва да бъде ликвидиран, и при това веднага. А той естествено не би повярвал. Но съществуваше много по-сериозен мотив за убийството на Мариот; но той от суетност, любов или алчност или смесица от всичките три не прецени. Той се боеше, но не за себе си. Боеше се от насилието, на което бе съучастник и за което можеха да го арестуват. Но, от друга страна, той си пазеше хляба. И така пое риска.

Спрях. Тя кимна и рече:

— Много интересно. Ако се разбираше за какво говориш.

— Разбира се.

Втренчихме се един в друг. Дясната ѝ ръка отново бе в чантата ѝ. Ясно ми беше какво държеше. Но не бе започнала да го вади. Всяко събитие си изисква времето.

— Хайде стига сме се будалкали. Тука сме сами. Нито моите, нито твоите твърдения не са неопровержими. Те взаимно се анулират. Едно момиче от улицата става жена на мултимилionер. По пътя ѝ към върха я познава една одърпана старица — навярно я е чула да пее по радиото, познала е гласа ѝ и е отишла да я види с очите си — та тази

старица трябвало да си държи езика зад зъбите. Но тя е била евтина, пък и не е знаела много. Но мъжът, който е преговарял с нея, изплащал ѝ месечните вноски и бил собственик на дома ѝ, от който е можел да я изхвърли на улицата, ако я прихванат — този човек е знаел всичко от игла до конец. Той е струвал доста. Но това е нямало никакво значение, щом като никой друг не е знаел. Но някой божи ден здравеняк на име Малой Лоса е щял да излезе от пандиза и да тръгне да издирва бившата си любима. Защото огромният мухльо я обичал... и още я обича. В това е смешното и трагичното. Горедолу по това време и едно частно ченге започва да си пъха носа, дето не му е работа. И така слабата брънка във веригата Мариот вече е лукс. Той е станал заплаха. Ще се докопат до него и ще си каже всичко. Такъв си е. Топи се на топло. И така той бе премахнат, преди да пропее. С палка. И то от теб.

Единствената ѝ реакция бе да извади ръката си с пистолета от чантата. Насочи го към мен и се усмихна. Аз не мръднах.

Но това не бе всичко. Малой Лоса пристъпи от тоалетната стая с 45-калибровия „Колт“, който все още изглеждаше като играчка в едрата му космата лапа.

Не ме и погледна. Гледаше госпожа Луин Локридж Грейл. Приведе се напред, устата му се разтегна в усмивка и ѝ проговори нежно.

— Рекох си, познат глас. Цели осем години не съм слушал този глас... това е всичко, което помня. Между другото с червена коса ми харесваше повече. Здравсти, скъпа. Отдавна не сме се виждали.

Тя насочи пистолета към него.

— Махай се, кучи сине.

Той замръзна на мястото и изпусна пистолета. Все още бе на около метър от нея. Задъхваше се.

— И през ум не ми е минало — рече той тихо. — Като гръм от ясно небе. Ти ме предаде на ченгетата. Ти, Велмичка.

Запокитих една възглавница, но тя летеше твърде бавно. Тя го простреля пет пъти в стомаха. Куршумите го пронизаха почти безшумно.

После тя насочи пистолета към мен и натисна спусъка, но той бе празен. Спусна се към пистолета, на Малой на пода. С втората възглавница улучих. Преди да махне възглавницата от лицето си,

обиколих леглото и я свалих в несвяст. Взех „Колта“ и заобиколих отново леглото.

Той бе още на крака, но се олюляваше. Главата му бе увиснала и ръцете му трескаво опипваха тялото му. Отпусна се на колене и се строполи странично на леглото, с лице надолу. Тежкото му дишане изпълни стаята.

Преди тя да помръдне, телефонната слушалка бе в ръката ми. Очите ѝ бяха мъртвосиви като полузамръзна-ла вода. Втурна се към вратата и аз не се опитах да я спра. Остави вратата широко отворена и когато свърших разговора, отидох и я затворих. Обърнах главата му внимателно на леглото, за да не се задуши. Още бе жив, но след пет куршума в стомаха дори и Малой Лоса нямаше да живее много дълго.

Върнах се до телефона и се обадох на Рандал вкъщи.

— Малой — рекох аз. — В апартамента ми. Прострелян на пет места в стомаха от госпожа Грейл. Обадох се на бърза помощ. Тя се измъкна.

— Значи, пак се писа много хитър — бяха единствените му думи и бързо затвори.

Върнах се при леглото. Малой вече бе на колене, опитваше се да стане, с голямо валмо завивки в едната ръка. По лицето му се лееше пот. Клепачите му леко потръпваха и месестата част на ушите му бе потъмняла.

Още бе на колене и се опитваше да се изправи, когато пристигна линейката. Нужни бяха четирима, за да го качат на носилката.

— Има слаба надежда, ако са 25 калибър — каза лекарят от линейката, преди да излезе. — Всичко зависи от пораженията вътре. Но има някаква надежда.

— Не му е нужна — рекох аз.

Така и стана. Умря през нощта..

— Би трябвало да дадеш прием — каза Ан Райърдън, като ме гледаше над светлокафеникавия си килим на фигурки. — Блестящо сребро и кристал, колосана, чисто нова покривка — ако изобщо още се употребяват ленени покривки на приемите, — запалени свещници, жените с най-хубавите си накити, а мъжете с бели връзки, прислужниците приведени дискретно със завити бутилки вино, ченгетата, чувстващи се малко неудобно във взетите под наем смокинги, но кой, по дяволите, не би се чувствувал неудобно в тях, заподозрените с несигурни усмивки и неспокойни ръце, а начело на масата самият ти лека-полека, с очарователната си лъчезарна усмивка и престорения английски акцент на доктор по философия, разказващ случая.

— Даа — рекох аз. — Защо не ми дадеш чашка с нещо в ръката, докато ти остроумничиш?

Отиде в кухнята, подрънка лед, върна се с две високи чаши и седна на мястото си.

— Кой знае колко пари дават за пиене твоите приятелки — рече тя и отпи.

„И изведнъж на иконома му прилоша. Само че той не бе убиецът. Само се преструваше“ — продължих аз в нейния стил.

— Нашият случай обаче не е такъв. Няма нито умение, нито съобразителност. Само мрак и много кръв.

— Значи тя се измъкна?

Кимнах.

— Засега. Изобщо не се е прибрала вкъщи. Сигурно си е имала скривалище, където да смени дрехите и външността си. В последно време тя живееше в постоянна опасност като моряците. Беше сама, когато дойде при мен. Без шофьор. Дошла е с някаква малка кола, която е оставила няколко преки по-нататък.

— Ще я хванат, ако наистина се потрудят.

— Не ставай глупава. Уайлд, районният прокурор, е на ниво. Работех при него едно време. Но дори да я хванат, после какво? Изправени са срещу двадесет милиона долара, прекрасно лице и адвокати като Ла Фарел или Рененкамп. Ще бъде ужасно трудно да се докаже, че тя е убила Мариот. Разполагат само с основателен на пръв поглед мотив и миналото ѝ, ако изобщо успеят да научат за него. Тя навярно няма досие, иначе не би действувала по този начин.

— Ами Малой? Ако ми бе казал за него преди, веднага щях да узная коя е тя. Между другото, ти как разбра? Тези две снимки не са на една и съща жена.

— Да. Съмнявам се дали старата госпожа Флориан е знаела, че са били сменени. Стори ми се донякъде изненадана, когато ѝ тикнах под носа снимката на Велма — тази, която имаше надпис Велма Валенто. Но може и да е знаела. Може да я е скрила с тайната мисъл да ми я продаде по-късно, след като е знаела, че е безобидна — снимка на някакво друго момиче, пробутана ѝ от Мариот.

— Това са просто догадки.

— Нямаше друг начин. Мариот ми се обади и взе да ме будалка за някакъв откуп на скъпоценности само защото бях ходил при госпожа Флориан да питам за Велма. И Мариот бе убит само защото бе слабата брънка във веригата. Госпожа Флориан дори не е знаела, че Велма е станала госпожа Луин Локридж Грейл. Иначе не може и да бъде. Купили са я твърде евтино. Грейл казва, че са отишли в Европа да се оженят и че тя се е венчала с истинското си име. Не иска да каже къде и кога. Не иска да каже какво е било истинското ѝ име. Не иска да каже къде е. Не мисля, че знае, но ченгетата не му вярват.

— И защо не иска да каже? — постави брадичката си Ан върху тънките си пръсти и се втренчи в мен с премрежен поглед.

— Толкова е луд по нея, че не го е грижа в чий скют е седяла.

— Мисля, че ѝ харесваше да седи в твоя — рече злъчно Ан.

— Тя си играеше с мен. Страхуваше се малко от мен. Не искаше да ме убива, защото е беля работа да убиеш човек, който е малко или повече ченге. Но сигурно щеше да се опита в крайна сметка, точно както би убила Джеси Флориан, ако Малой не ѝ бе спестил тази неприятност.

— Бас държа, че е приятно да си играчка на красиви блондинки. Макар почти винаги да е малко рисковано.

Не казах нищо.

— Предполагам, че не могат нищо да й направят за убийството на Малой, защото той е имал пистолет в ръка.

— Не, при нейните връзки.

Очите със златни петънца ме изучаваха тържествено.

— Мислиш ли, че тя е имала намерение да убие Малой?

— Боеше се от него. Преди осем години го е предала. Изглежда, той знаеше това. Но не би й сторил зло. И той я обичаше. Да, мисля, че тя имаше намерение да убие всеки, който й се изпречи на пътя. Имаше за какво да се бори. Но това не можеше да продължава безкрайно. Стреля и по мен в апартамента, но пистолетът бе вече празен. Трябваше да ме убие на скалата, когато уби Мариот.

— Той я е обичал — рече нежно Ан. — Имам предвид Малой. За него не е било важно, че не му е писала, нито пък е ходила на свиждане цели шест години. Не е било важно, че го е предала за пари. Просто си е купил хубави дрехи и е взел да я търси веднага, щом е излязъл на свобода. А тя му забила пет куршума вместо „здравей“. Той самият е убил двама души, но нея я е обичал. Какъв свят.

Допих питието си и отново си придадох вид на изгарящ от жажда. Тя не ми обърна внимание.

— Трябвало е да разкаже на Грейл за миналото си, тъй като за него то е било без значение. Заминал в чужбина да се ожени за нея под друго име и продал радиостанцията си, за да прекъсне връзките си с всеки, който би я познал, дал й всичко, което може да се купи с пари, а тя му се отплати... с какво?

— Мъчно е да се каже — разтръсках аз демонстративно бучките лед на дъното на чашата си, но и това не помогна.

— Струва ми се, че той се е гордеел, че възрастен човек като него има красива и елегантна жена. Той я е обичал. Но какво ни интересува нас това, дяволите да го вземат? Подобни неща се случват постоянно. Няма лошо значение какво върши, с кого се е забавлявала и каква е била преди. Той я е обичал.

— Както и Малой Лоса — рече тихо Ан.

— Хайде да се разходим край морето.

— Не си ми казал за Брънет, нито за визитните картички, дето бяха в онези цигари с марихуана, нито за Амтор, нито за д-р

Сондърборг, нито за онази малка улика, която те е извела на пътя на великото решение?

— Бях дал на госпожа Флориан визитната си картичка. Тя тури една мокра чаша върху нея. Същата картичка с отпечатъка на мократа чаша намерих в джоба на Мариот. Той не бе немарлив човек. Това вече бе улика. Веднъж като започнеш да подозираш нещо, вече е лесно да се намерят други връзки, като например, че Мариот е собственик на дома на госпожа Флориан, само за да я държи изкъсо. Що се отнася до Амтор, то той е нечестен човек. Арестували са го в някакъв нюйоркски хотел и казват, че бил международен измамник. Отпечатъците му ги има Скотланд Ярд, а също и парижката полиция. Как, по дяволите, са свършили всичко това за един или два дни, просто не знам. Тези момчета работят бързо, когато имат ищах. Мисля, че Рандал отдавна е знаел и се е страхувал да не му объркам сметките. Но Амтор е нямал нищо общо с никакви убийства. Нито със Сондърборг. Още не са го намерили. Смятат, че и той, е с досие, но не са сигурни, докато не го хванат. Колкото до Брънет, на хора като Брънет не може да им лепнеш нищо. Ще го призове Върховният съд и той ще откаже да дава показания съгласно-конституционните си права. Няма нужда да се безпокои за репутацията си. Но тук в Бей Сити добре ги е раздрусало. Уволнили са шефа, половината детективи са понижени в патрулиращи полицаи, а едно много свястно момче на име Ред Норгард, който ми помогна да се кача на „Монтечито“, е възвърнато на служба. Всичко това го прави кметът, сменяйки гащите си ежечасно, докато трае кризата.

— Трябва ли да се казват такива неща?

— Шекспирово влияние. Хайде да се поразходим. Но първо да пийнем по още едно.

— Вземи моето — рече Ан, стана и ми донесе недокоснатата си чаша. Застана пред мен с чаша в ръка, очите ѝ широко отворени и плахи.

— Ти си чудесен. Толкова смел, решителен, а работиш почти за нищо. Всеки те халосва по главата, души те, удря те в ченето, тъпче те с морфин, но ти продължаваш да вървиш от трън, та на глог, докато не им видиш на всички сметката. Защо си толкова чудесен?

— Карай нататък. Изплюй камъчето — изръмжах аз.

Ан Райърдън каза замислена:

— Искам да ме целунеш, проклетнико!

Изминаха повече от три месеца, докато открият Велма. Не искаха да повярват, че Грейл не знае къде е и не ѝ е помогнал да се измъкне. И така всяко ченге и вестникар в страната претършува всички места, където силата на парите можеше да я укрие. Но не парите я криеха. Оказа се, че тя се намирала на толкова лесно място, та после се чудеха как не са се сетили още в началото.

Една вечер един балтиморски детектив със зрителна памет, рядко срещана като розова зебра, се отбил в един бар, заслушал се в състава и се взрял в красивата чернокоса, черновежда певица на сантиментални песни, която пеела искрено. Нещо в лицето ѝ накарало една струна в него да трепне и да трепти безспир.

Върнал се в управлението, извадил папката с търсените престъпници и я запрелиствал. Когато стигнал до снимката, която търсел, той я гледал дълго време. После нахлупил сламената си шапка, върнал се в бара и намерил управителя. Отишли отзад при съблекалните и управителят почукал на една от вратите. Не била заключена. Ченгето блъснало управителя, влязло и заключило след себе си.

Трябва да е подушил марихуаната, която тя пушела, но тогава не обърнал внимание. Тя седяла пред трикрилото огледало, вирайки се в корените на косата и веждите си. Нейните собствени вежди. Ченгето пристъпило с усмивка и ѝ подало полицейското ѝ досие.

Тя сигурно се е взирала дълго в лицето на снимката, както и ченгето в управлението. През това време е могла сума ти неща да премисли. Ченгето седнало, кръстосало крака и запалило цигара. Имал набито око, но бил едностранчиво специализиран. Дори не познавал достатъчно жените.

Накрая тя се изсмяла леко и рекла:

— Хитрец си ти, фанте. Мислех си, че имам глас, който ще се помни. Един приятел веднъж ме познал по гласа само като ме чул по

радиото. Но аз пея в този състав вече цял месец — два пъти седмично по радиото — и никой не се досети.

— Не съм чувал гласа ти — рекло ченгето и продължило да се усмихва.

Тя рекла:

— Струва ми се, че можем да се споразумеем. Както знаеш, може сума ти пара да падне, ако пипаш, както трябва.

— Няма да стане — рекло ченгето. — Съжалявам.

— Да вървим тогава — рекла тя, станала, сграбчила чантата си и взела палтото си от закачалката. Пристъпила до него, за да ѝ държи да го облече. Той се изправил и ѝ го държал като истински джентълмен.

Тя се извърнала, измъкнала пистолет от чантата си и го простреляла три пъти през палтото.

Имала още два патрона в пистолета, когато разбили вратата. Стигнали до средата на стаята, преди да стреля. Стреляла два пъти, но вторият изстрел трябва да е бил по инерция. Хванали я, преди да се строполи на пода, но главата ѝ вече била увиснала безжизнено.

— Ченгето умря на другия ден — рече Рандал, когато ми разказваше. — Говореше от време на време. Ето как разбрахме за марихуаната. Не разбирам защо е билтолкова небрежен, може би наистина е имал намерение да се споразумее с нея. И това ще да му е размътило главата. Разбира се, не ми се ще да мисля така за него.

Казах, че ми се струва да е било точно така.

— Простреляла се е право в сърцето, два пъти — каза Рандал. — А съм чувал експерти да свидетелствуват, че това е невъзможно, макар че винаги съм го смятал за възможно. И знаеш ли какво още?

— Какво?

— Глупаво беше от нейна страна да застрелва това ченге. Никога не бихме могли да я осъдим при нейния вид, парите ѝ и версията за преследване, която тези високопоставени юнаци щяха да скалъпят. Бедно девойче успява да се омъжи за богаташ, но лешоядите, които са я познавали, не я оставят на мира. Нещо от този род. По дяволите, Рененкамп ще изтъпанчи половин дузина пълнички, застарели дами от вертепите в съда и те ще мънкат, че са я изнудвали в продължение на години, и то така, че да не можеш в нищо да ги обвиниш, но съдът ще се разочувства. Хитро се е сетила да бяга сама и да остави Грейл във

от играта, но още по-хитро би било да се прибере у дома, когато я разкрихме.

— Да не би да вярваш, че нарочно е оставила Грейл вън от играта?

Кимна.

Рекох му:

— Смяташ ли, че е имала някаква особена причина?

Вторачи се в мен.

— Кажй де, няма да ти противореча.

— Тя бе убиец. Като Малой. А за него не може да се каже, че бе пълзльо. Може би на това балтиморско ченге не му е толкова чиста работата, както сочи досието му.

Може би е съзнавала възможността не да се измъкне — омръзнало й е да бяга вече, — а да се отплати с мир и спокойствие на единствения мъж, който някога й ги бе осигурил.

Рандал ме гледаше с отворена уста и невярващи очи.

— По дяволите, за да му се отплати, не й е трябвало да застрелва ченгето.

— Не казвам, че беше светица, нито пък порядъчно момиче. Нищо подобно. Не би посегнала на живота си, ако виждаше изход. Но това, което стори, й спести явяването пред съда. Помисли си за това. А кого щеше най-много да уязви този процес? Кой щеше да го понесе най-тежко? Независимо от изхода, кой щеше да плати най-високата цена за спектакъла? Един стар човек, който бе обичал неразумно, но силно.

Рандал каза рязко:

— Сантиментално обяснение и нищо повече.

— Разбира се. Така звучи в моите уста. Може и да греша. Довиждане. Върна ли се розовото ми бръмбарче?

Той не знаеше за какво говоря.

Слязох с асансьора до партера и излязох на стълбите пред градския съвет. Денят бе хладен и много ясен. Виждаше се надалеч, но не чак дотам, където Велма бе отишла.

Издание:

Реймънд Чандлър. Сбогом, моя красавице

Роман

Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна, 1981

Библиотека „Галактика“, №21

Преведе от английски: Георги Даскалов

Рецензенти: Светозар Златаров, Кръстан Дянков

Редактор: Гергана Калчева-Донева

Оформление: Богдан Мавродинов, Жеко Алексиев

Рисунка на корицата: Текла Алексиева

Художествен: редактор Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректори: Паунка Камбурова, Мария Филипова

Американска, I издание

Дадена за печат на 13.X.1980 г. Подписана за печат на 13.I.1981 г.

Излязла от печат на 30.I.1981 г. Формат 32/70×100 Изд. №1410

Печ. коли 19,5. Изд. коли 12,63. УИК 12,80. Цена 2,00 лв.

Страници: 310. ЕКП 95366; 5637–116–81–21431

08 Книгоиздателство „Г. Бакалов“ — Варна

Държавна печатница „Балкан“ — София

Ч 820 (73–31)

© Георги Даскалов, преводач, 1981

© Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, библиотечно оформление, 1981

© Текла Алексиева, рисунка на корицата, 1981

c/o Jusautor, Sofia

Raymond Chandler. Farewell, My Lovely

Penguin Books, 1949

© the Estate of Raymond Chandler, 1940

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.